

**NAGYMAROSI KITTENBERGER
KÁLMÁN
ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS
ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA**

NAGYMAROS, FEHÉRHEGY 2.

(OM: 032423)

**PEDAGÓGIAI PROGRAM
és
Helyi Tanterv**

2020

TARTALOMJEGYZÉK

Mellékletek jegyzéke:.....	6
Függelék jegyzék:.....	6
BEVEZETŐ	8
ISKOLÁNK BEMUTATÁSA.....	10
Iskolánk története	10
Iskolánk legfontosabb jellemzői, adottságai	11
Iskolánk személyi és tárgyi feltételei.....	12
Iskolánk hagyományai.....	13
1. ISKOLÁNK NEVELÉSI PROGRAMJA, AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ- OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI	17
1.1 Pedagógiai alapelveink.....	17
1.2 Nevelési értékeink.....	18
1.3 Az iskolában folyó nevelés-oktatás céljai, feladatai, pedagógiai eszközök és eljárások formái	18
1.3.1 Egységesség és differenciálás, módszertani alapelvek.....	18
1.4 Célok, feladatok	19
1.4.1 <i>A célok elérését szolgáló eszközök, eljárások</i>	<i>19</i>
2.FEJLESZTÉSI TERÜLETEK, NEVELÉSI CÉLOK, A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS FELADATAI	20
Az eredményes tanulás segítésének elvei.....	20
2.1. <i>Az értelmi nevelés fejlesztése, a tanulás tanítása</i>	<i>22</i>
2.2. <i>Az erkölcsi nevelés, a szociális képességek fejlesztése</i>	<i>23</i>
2.2.1 <i>Erkölcsi nevelés</i>	<i>24</i>
2.3. <i>A testi és lelki egészségre nevelés,</i>	<i>25</i>
<i>az egészséges, kulturált életmódra nevelés, az önfejlesztés</i>	<i>25</i>
2.5 Gazdasági és pénzügyi nevelés.....	26
2.6 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....	27
2.6.1 <i>A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnökök feladatai:</i>	<i>27</i>
2.7. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés, közösségi életre nevelés.....	28
2.7.1. <i>Feladataink</i>	<i>29</i>
2.8. <i>Munkára nevelés, pályorientáció.....</i>	<i>30</i>
2.8.1. <i>Állampolgárságra, demokráciára, hazaszeretetre nevelés</i>	<i>31</i>

2.9.	Nevelési célok, értékek kialakítását, elérését szolgáló egyéb tevékenységi formák	32
2.10.	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	32
2.10.1.	A beilleszkedési, magatartási zavarok leküzdését segítő tevékenységek	33
2.10.2.	A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő tevékenységek	34
2.10.3.	A tehetség, a képesség kibontakozását segítő tevékenységek	35
2.10.4.	A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	35
2.10.5.	Esélyegyenlőséget szolgáló tevékenységek	35
2.10.6.	A gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógia tevékenységek	36
2.11.	A szülők, a tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái	37
2.12.	Intézményünk egyéb kapcsolatai.....	39
3.	KULCSKOMPETENCIÁK.....	39
3.1	Kommunikációs kompetenciák – anyanyelvi kommunikáció.....	39
3.2	Kommunikációs kompetenciák - idegen nyelvi kommunikáció	40
3.3.	Matematikai gondolkodási kompetencia.....	40
3.4.	Kreativitás, önkifejezés, kulturális tudatosság	41
3.5.	Digitális kompetenciák.....	42
3.6.	A tanulás kompetenciái.....	42
3.7.	Személyes és társas kapcsolati kompetencia	42
	Családi életre nevelés	42
3.8	Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák	43
3.9.	További releváns kompetenciatérfüzetek.....	44
	Természetudományos és technikai kompetencia.....	44
4.	ISKOLÁNK KÖRNYEZETNEVELÉSI PROGRAMJA.....	45
4.2	Feladataink:.....	46
4.2.1.	A talaj védelmével kapcsolatos feladatok:	46
4.2.3.	A vizek védelmével kapcsolatos feladatok:	46
4.2.4.	A levegő védelme, a friss levegőn való tartózkodás igényének kialakítása:	46
4.2.5.	Az erdő védelmével kapcsolatos feladatok:	47
4.2.6	Az állatok védelmével kapcsolatos feladatok:	47
4.3	A közvetlen környezetünk védelmével kapcsolatos feladatok, tanórán kívüli programok, környezeti nevelés a napközis és tanulószobai foglalkozásokon	47
4.3.1.	Feladatok, programok:.....	48
4.3.2.	Nagymaros természeti értékeinek megismerése:	48
4.3.3.	A Föld védelmével kapcsolatos feladatok:	48
4.3.4	A fogyasztóvédelemmel összefüggő iskolai feladatok:	48
4.3.5.	A fogyasztóvédelmi oktatás szinterei az oktatásban:	49
4.4	A megvalósulás munkaformái, módszerei, eszközei	49

5. ISKOLÁNK EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAMJA	49
5.1. <i>Az egészségneveléssel kapcsolatos célok, feladatok</i>	50
5.2. <i>A testi nevelés feladatai</i>	50
5.3. <i>Az egészséges életmód kialakításának feladatai:.....</i>	51
5.4. <i>Az egészséges táplálkozás fontosságának szerepe egészségünk megőrzésében</i>	51
5.5. <i>Testnevelés, a test edzése a tanórán és a tanórán kívül</i>	51
5.6. A mindennapos testedzés feladatai.....	51
5.6.1 <i>A betegségek – különös tekintettel a fertőző betegségek – megelőzésével kapcsolatos feladataink:</i>	52
5.6.2 <i>Baleset-megelőzési feladatok, az iskolai, a közlekedési és a háztartási balesetek megelőzése, a biztonságos életvezetés elsajátítása:</i>	52
5.7. Lelki egészségre nevelés feladatai :	52
• az önismeret, az önbizalom, az önkontroll fejlesztése az életkori sajátosságoknak megfelelően, a stressz- és feszültségoldás módszerének megismerése,	52
5.7.1 <i>Az akaraterő fejlesztése:</i>	53
5.7.2. <i>Az érzelmi biztonság megteremtése:</i>	53
5.7.3. <i>Az egészséges életvezetést elősegítő magatartásformák kialakítása:</i>	53
5.8. Drogprevenció.....	53
5.9. Az egészségnevelés várható eredményei.....	54
6. KOMPLEX INTÉZMÉNYI MOZGÁSPROGRAM.....	55
7. ISKOLÁNK HELYI TANTERVE.....	57
7.1. A választott kerettanterv megnevezése	57
7.2. Az iskolában alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	61
7.3. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei.....	62
7.4. A továbbhaladás feltételei magasabb évfolyamokon	63
7.5. Az értékelés rendszere	64
7.6. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái: továbbá a tanuló teljesítményének, értékelésének és minősítésének formái.....	65
7.7. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai.....	65
7.8. Szöveges értékelés	66
7.9. Szöveges értékelésből átmenet az osztályzásba	67
7.10. Az iskolai írásbeli beszámoltatás formái és korlátai	68
7.11. A tanuló magatartása és szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei	69
7.12. A szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei	70

7.13.	Tantárgyi elismerés	71
7.14.	<i>Egyéb jutalmazások, büntetések:</i>	73
7.15.	A napközi otthon tanulmányi munkájának elvei	73
7.16.	Mindennapos testnevelés.....	74
7.17.	Egészségfejlesztés, a mindennapi testedzés céljait szolgáló foglalkozások.....	74
7.18.	Testnevelés és sport.....	76
7.19.	A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek	78
7.20.	Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	79
8. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZABÁLYAI.....		79
8.1.	Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	79
8.2.	A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	80
8.3.	Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	81
8.4.	A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	82
ZÁRADÉK.....		84
NÉMET NEMZETISÉGI HELYI PROGRAM ÉS TANTERV.....		89

Mellékletek jegyzéke:

1. sz. *melléklet*: Jelenléti ív a nevelőtestületi értekezleten való részvételről

Függelék jegyzék:

1. sz. *függelék*: Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak kötelező és választható tanórai foglalkozások óraszámai – alsó tagozat

2. sz. *függelék*: Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak kötelező és választható tanórai foglalkozások óraszámai – felső tagozat

A Nagymarosi Kittenberger Kálmán Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programja

Az iskola pedagógiai programját:

- **véleményezte** a Szülői Szervezet, a Diákönkormányzat,
- **egyetértési jogát gyakorolta** a Nagymarosi Német Nemzetiségi Önkormányzat
- **elfogadta** az iskola nevelőtestülete
- **jóváhagyta** az intézmény vezetője
- **fenntartói jóváhagyás: Nkt. 26.§ (1) bekezdés szerint**

A nevelőtestület döntése értelmében a Nagymarosi Kittenberger Kálmán Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programja

Érvényes: 2020.09.01.

A pedagógiai program módosításának körülményei:

A Pedagógiai Program átdolgozása törvényi változások miatt vált szükségessé

Nyilvánosságra hozatala:

- nevelőtestületi értekezleten
- szülői értekezleten

Hozzáférhetőség:

- a tanári és igazgatói szobában
- a Váci Tankerületi Központban
- az iskola honlapján

Fábián Szabolcs
igazgató

Bevezető

„Nekünk mégis csak elsősorban a jövő a fontos, a tradíció nem öncél előttünk. Nem akarunk belecsondosodni elért életformákba, nem akarunk a rohanva növekvő és fejlődő élet elé gátakat emelni... Mi a folytonosságot akarjuk. Azt akarjuk, hogy a múltban megszerzett erők ne vesszenek el, hanem szárnyat adjanak a mának, és segítsenek meghódítani a jövőt; de főként azt, hogy ne kelljen a mának újra és újra megállnia olyan feladatok előtt, amelyeket már a múlt megoldott.”

Kner Imre

A köznevelési törvény szabályozásából következően iskolánkban a nevelő-oktató munka a pedagógiai program alapján folyik.

A pedagógiai program, mint az iskola pedagógiai stratégiai terve, hosszú, illetve középtávra határozza meg az iskolában folyó nevelés-oktatás rendszerét, céljait, feladatait és tevékenységeit.

A pedagógiai programhoz az éves munkatervben évente meghatározzuk az aktuális célokat, és az ehhez kapcsolódó feladatokat.

A pedagógiai program tartalmát a következő jogszabályok és dokumentumok határozzák meg:

- Magyarország Alaptörvénye 2011. április 25.
- A Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (Nkt.)
- 2012. évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosítása
- 110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- **5/2020. (I. 31.) Kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Kormányrendelet módosításáról**
- 229/2012. (VII.28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X:8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanuló iskolai oktatásának irányelve kiadásáról (hatályát veszítette 2020.01.31.)
- 51/2012. EMMI rendelet a kerettantervek kiadásáról és jóváhagyásának rendjéről.
- 2012. évi CXXIV. törvény módosult előírásai a közoktatási törvény módosításáról
- az 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról és aktuális módosításai (2010.LXXI.)
- az intézmény Alapító Okirata.
- 17/2013. (III.31.) EMMI rendelet A nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról (hatályát veszítette 2020.01.31.)

- 73/2013. Kormányrendelet az egyes oktatási tárgyú kormányrendeletek módosításáról.

A pedagógiai program magába foglalja

- a nevelési programot
- egészségnevelési programot
- környezetnevelési programot
- a helyi tantervet

A Nagymarosi Kittenberger Kálmán Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola értékes hagyományaira építve, széles tevékenységkínálattal, a gyerekek sokoldalú fejlesztésével és a fenntarthatóság pedagógiájának felhasználásával törekszik a kor kihívásainak megfelelni.

Olyan iskolát szeretnénk:

- ahová a gyerekek szívesen járnak, mert szerető, megértő és motiváló légkör veszi körül őket,
- ahová a szülők szívesen hozzák gyermekeiket,
- ahol a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelő módszerekkel tanulhatnak,
- ahol a tanulók képességei sokoldalúan fejlődhetnek, és a tanulás motivációs alapja a sikerélmény,
- ahol a tantestület minden tagja fontosnak érzi magát, megtalálja azt a tevékenységet, amelyhez a legjobban ért és alkotói szabadsága kibontakozhat.

Iskolánk bemutatása

Iskolánk története

1717-től kezdve ismerjük a nagymarosi kántortanítók neveit, akik az egyházközség iskoláiban tanítottak.

1884-ben 5 tantermes iskolát működtetett az egyház.

1909. november 1-től már – Állami Elemi Népiskolaként – a minisztérium hatáskörébe tartozott a 12 tanítós magyar tannyelvű intézmény.

1915-ben költözött a mai felső iskola épületébe. (Az iskola épületét 1913-14-ben teljes egészében állami finanszírozással emelték a község pontos adóterv-teljesítésének jutalmaként, Dr. Sváb Gyula miniszteri tanácsos tervei szerint.)

1916-től Állami Polgári Fiúiskola is működött Nagymaroson

1936-ban létesült az Árpád-házi Szent Margit Római Katolikus Polgári leányiskola

1948. augusztus 6-án kelt a VKM 92.521/1948. sz. rendelete az államosításról és a három iskola egyesítéséről. Az intézmény neve: Állami Általános Iskola lett.

1964-1969-ig két gimnáziumi osztály érettségizett Nagymaroson.

1984-től német nemzetiségi nyelvet tanító általános iskolaként működik.

1992 óta évente szakiskolai osztály, valamint 9. nyelvi osztály indult.

1997. május 11-től vette fel az iskola Kittenberger Kálmán nevét.

1999-től művészeti oktatás folyik intézményünkben.

2002-től esti gimnáziumi oktatás működik intézményünkben.

2003-tól a 9. nyelvi osztály megszűnése.

2003-tól iskolánk hivatalos elnevezése: Kittenberger Kálmán Általános és Művészeti Iskola.

2013. január 01-től a fenntartó: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ.

2017.01.01-től a fenntartó és működtető: Váci Tankerületi Központ

2013. augusztus 1-től iskolánk hivatalos neve: Nagymarosi Kittenberger Kálmán Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Iskolánk legfontosabb jellemzői, adottságai

A Nagymarosi Kittenberger Kálmán Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola arra törekszik, hogy értékeit megőrizze, és erősítse a rá jellemző specialitásokat:

- az emberi magatartás alapvető értékeinek kiemelése,
- a tehetséggondozás biztosítása,
- a hátrányos helyzetű tanulók folyamatos felzárkóztatása,
- a hatékony környezetvédelmi tevékenység folytatása,
- a minőségi testnevelési-, és sportmunka erősítése,
- a számítástechnikai oktatás tárgyi feltételeinek fejlesztése,
- a német nemzetiségi nyelvoktatás megőrzése,
- alsó tagozaton a mély, biztos alapokon nyugvó alapkészségek kialakítása,
- a művészeti iskola tanszakainak, hagyományainak megőrzése, fejlesztése.

Mindezen célok megvalósításának az alapja, a fegyelmezett és hatékony tanórai munka, a nevelő-oktató tevékenység eredményességének növelése.

Tanulóink létszáma 350 fő körül mozog. 17 osztályunk van, évfolyamonként két, illetve létszám alapján, fenntartói engedéllyel 3 osztályt indítunk.

A gyermekek étkeztetése a Maros Nonprofit Kft. ebédlőjében folyik. A szétaprózottság gondot jelent az iskolaszervezésben.

A tanulók negyedik osztályban választhatják az angol illetve a német nyelv tanulását. Nemzetiségi német nyelvoktatásban- szülői kérésre- első osztálytól kezdve vehetnek részt a tanulók.

Alsó tagozatunk nagy hagyománnyal rendelkező „napközi otthonos” formában működik, így szinte 100 %-os a napközis foglalkozás kihasználtsága.

Felső tagozaton minden évfolyamon tanulószoba igényelhető.

Iskolánkban kiemelt szerepet kap a művészeti oktatás (zene, néptánc, képzőművészet).

Intézményünkbe érkező tanulási, vagy magatartási zavarokkal küzdő gyermekeink száma évről-évre nő. Ellátásukhoz nyújtanak segítséget a Pedagógiai Szakszolgálat gyógypedagógusai, pszichológusa. A pedagógusok felzárkóztató- és fejlesztő foglalkozásokon segítik, támogatják a tanulók tanulmányi fejlődését, szocializációját.

/2011. szeptember 1-től/.

Iskolánk személyi és tárgyi feltételei

Személyi feltételek

Iskolánk tantestülete szakmailag képzett, munkájuk iránt elkötelezett emberekből áll, akik igénylik a folyamatos továbbképzést, szakmai megújulást. Szakos ellátottságunkat azonban csak nyugdíjas ill. óraadó pedagógusok alkalmazásával tudjuk biztosítani.

Pedagógus álláshelyeink csak részben betöltöttek, gyermekeiket gondozó (GYED, GYES) kollégáink helyett határozott időre alkalmazott pedagógusok látják el a feladatot.

Tantestületünk fontos törekvése, hogy egységes pedagógiai értékeket közvetítő nevelői közösséget alkosson.

Iskolánkban az *oktató-nevelő* munkát segítőknek nagy szerepe van. Az egyénre szabott segítség hozzájárul ahhoz, hogy a tanulók az osztályközösségbe jobban beilleszkedjenek, sikeresebben teljesítsenek.

2018-tól a pedagógusok oktató-nevelő munkáját 2 főpedagógiai asszisztens segíti.

2018-tól pedig a művészeti iskolai táncoktatást erősíti 1 fő pedagógiai asszisztens.

Iskolánk technikai dolgozói: 2 fő iskolatitkár, 2 fő karbantartó-portás, 5 fő portás-takarítónő.

Tárgyi feltételek

Iskolánk két épületben működik, melyek Nagymaros központjában helyezkednek el.

Az immár 105 éves felső iskola patinás, szép, műemlék jellegű épület. Feltételrendszerében viszont nem tudunk a XXI. századi körülményeket teremteni tanulóink számára. Az iskola tárgyi fejlesztése folyamatos feladata kell, hogy legyen a fenntartó, a működtető és az iskolavezetés számára is.

Első szintje négy alsós és egy felsős osztálynak, felső szintje 7 felsős osztálynak ad otthont. Az első szinten egy zongora- és egy dobterem fogadja a zenét tanulókat.

Főépületben (Fehérhegy 2.) helyezkedik el a vezetőség irodája. Mindkét épület rendelkezik tanári szobával. Az alagsorban informatika terem és két technika terem működik.

Az iskola IKT eszköz készlete egyre fejlődik, az internetes lefedettség biztosított.

Gyönyörű épületünk állagára nagyon vigyázunk. A nyílászárók cseréjére, a világítás korszerűsítésére igen nagy szükség lenne.

A „kisiskolában” öt alsós osztály tanul. Itt található a méretében nem megfelelő tornaszoba, mely maximális kihasználtsága ellenére sem biztosítja tanulóink számára a megfelelő testnevelési- és sportmunka feltételeit. Szükségünk lenne egy szabályos méretű tornateremre, vagy tornacsarnokra.

Osztálytermeink mérete nagyrészt megfelelő a jelenlegi 15-27 fős osztálylétszámokhoz mérten. Gondot okoz a nyelvi- és egyéb csoportbontások során a csoportok megfelelő elhelyezése.

Sportudvarunk, játszóudvarunk a tanulók létszámához viszonyítva kicsi, nem biztosítanak egészséges környezetet tanulóink egész napos foglalkoztatásához.

A művészeti iskola képzőművészeti terme egy külön épületben található, mely az iskola udvarából nyílik.

A tánc tagozatnak szintén az iskolaudvaron található épület, a volt nevelési tanácsadó ad helyet.

Iskolánk hagyományai

- Intézményünk 105 éves. Sokszor gondolunk a múltra, ez a gondolkodás azonban a jelennek is szól, s egyben üzenet a jövő felé.
- Évente bensőséges körülmények között nyitjuk meg a tanévet, fogadjuk az első osztályosokat, és tanévzáró ünnepély keretében zárjuk a tanévet.
- Nyolcadik osztályos tanulóink hagyományos ballagó ünnepségen búcsúznak iskolájuktól.
- Színvonalas műsorral emlékezünk meg nemzeti ünnepeinkről. Ünnepségeinken a Himnusz közösen énekeljük tanulóinkkal. Iskolánk zászlaja jelen van ünnepeinken.
- A legbensőségesebb ünnepünk a karácsonyhoz kapcsolódó Csillagváró ünnepségünk.
- Az ünnepélyek megszervezésében is hagyományt teremtettünk. Kiemelt ünnepségeink: március 15-e, október 6-a, október 23-a. Városi ünnepélyeken a képviselőtestület megkeresésére műsort adunk.
- Osztály szintű rendezvényeink megtartásáról az osztályfőnökök gondoskodnak,
- Színvonalas műsorral emlékezünk meg a Magyar Kultúra Napjáról, a Zene Világnapjáról, az Ifjú Zenebarátok Napjáról, valamint a Tánc Világnapjáról.
- Farsangi bált szervezünk. Az alsóbb osztályok osztály keretben, a felsősök közös farsangi bálon szórakozhatnak.
- A gyermeknapon vidám programot biztosítunk tanulóinknak.
- Alsó tagozaton az egyik legszebb ünnep az édesanyák, a nagymamák köszöntéséhez kapcsolódik. Színvonalas műsorral és ajándékkal készülnek az osztályok.
- A környezetvédelmi nevelés érdekében kihelyezett oktatást tartunk: „erdei iskolát” szervezünk alsó tagozaton.
- A szülőknek és pedagógusoknak tavasszal alapítványi bált rendezünk, melynek bevételeivel az iskola programjait támogatjuk.
- Évente két alkalommal sportnapot tartunk.
- Évente több alkalommal részt veszünk a területi és országos tanulmányi versenyeken, sportversenyeken és művészeti versenyeken.
- Hagományörzés keretein belül rendezzük meg a Márton napi felvonulást,
- A szülőknek és óvónőknek nyílt napot szervezünk.
- Iskolánk névadójáról, Kittenberger Kálmánról minden évben megemlékezünk.
- A művészeti iskola a félévet és a tanév végét színvonalas vizsgaműsorral zárja.
- Az utolsó tanítási napot követően nyári tábort szervezünk tanulóinknak.

Iskolai elismerések

Tanév végén:

„Az év nagymarosi diákja”

„Az év kisdíákja”

„Az iskola kiváló tanulója”

„Az év sportolója”

„Villám Gyula díj” (képzőművészet)

„Az év táncosa”

„Az év zenésze”.

„Az év technikusa”

Osztályfőnöki dicséret	Kiemelkedő közösségi munkáért, tanulmányi versenyeken való eredményes szereplésért
Szaktanári dicséret	Kiemelkedő tanulmányi munkáért, tanulmányi versenyeken való eredményes szereplésért
Nevelőtestületi dicséret	Példamutató magatartásért és/vagy kiváló tanulmányi eredményért. Kiemelkedő közösségi munkáért.
Igazgatói dicséret	Versenyeken való kiemelkedő szereplésért. Kiemelkedő kulturális/sporttevékenységért
Oklevél (év végén)	Kitűnő tanulmányi eredményért, példamutató magatartásért Kiemelkedő közösségi munkáért
Jutalomkönyv (év végén)	Kiemelkedő tanulmányi eredményért, példamutató magatartásért Kiemelkedő közösségi, kulturális, sporttevékenységért
Kiváló tanuló (8. év végén) „Az év nagymarosi diákja” (tárgyi ajándék+ oklevél+ könyv)	8 éven keresztül nyújtott kiváló tanulmányi eredményért
„Az év kiváló sportolója” (év végén) /könyv+ oklevél)	Kiemelkedő sporttevékenységért
„Kiváló kisdíák” (4. o. év végén) (oklevél+könyv)	4 éven keresztül nyújtott kiváló tanulmányi eredményért, példamutató magatartásért
„Az iskola kiváló tanulója” (oklevél+könyv)	8 éven keresztül nyújtott kiváló tanulmányi eredményért
„Villám Gyula”díj (év végén) (könyv)	A képzőművészet területén nyújtott kiemelkedő teljesítményért
„Az év táncosa” /táncosai/ (oklevél+könyv)	A néptánc területén nyújtott kiemelkedő teljesítményért
„Az év zenésze” (oklevél+ könyv, vagy, CD)	A zene területén nyújtott kiemelkedő teljesítményért
„Az év technikusa” (oklevél+ könyv)	Az iskolai és városi rendezvények hangosításában nyújtott példamutató szerepvállalásért

NEVELÉSI PROGRAM

1. Iskolánk nevelési programja, az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

**„Az iskola dolga,
hogy megtaníttassa velünk hogyan kell tanulni,
hogy felkeltse a tudás iránti étvágyunkat,
hogy megtanítsen bennünket a jól végzett munka örömére
és az alkotás izgalmára,
hogy megtanítsen szeretni, amit csinálunk, és hogy segítsen megtalálni azt,
amit szeretünk csinálni.”**
(Szent-Györgyi Albert)

1.1 Pedagógiai alapelveink

Tudjuk, a teljesség igényével nem lehet felsorolni mindazokat a tényezőket, pedagógiai elveket, amelyek megléte, érvényesülése pozitív irányban befolyásolják munkánk eredményességét. Ennek ellenére megállapíthatjuk, hogy iskolánkban a következő pedagógiai alapelvek minél magasabb szinten történő megvalósítására, érvényesítésére törekszünk:

- az egyenrangúság elve, a tanuló emberként való tisztelete,
- a pedagógusi vezető szerep megvalósulásának a fontossága,
- az életkori és egyéni sajátosságok mellett a közösség igen erőteljes hatásának a figyelembe vétele, (a közösségek biztosítanak ugyanis terepet – a pedagógus, vezető, irányító, kezdeményező tevékenysége mellett – a tanulók önállóságának, öntevékenységének, az önkormányzó képesség kibontakoztatásának),
- a tapasztalatszerzés és az állandó önfejlesztés szükségességének elve,
- a bizalom meglétének fontossága,
- az empátia fontossága,
- hiszünk abban, hogy minden tanuló a saját szintjéhez képest akar és tud is fejlődni,
- az alkotó, nyílt, demokratikus iskolai légkör megléte, – szabadságot a rendben, rendet a szabadságban-, hiszen ez a hatékony, minél eredményesebb oktató-nevelő munka alapvető feltétele a jó munkafegyelem mellett,
- a komplexitás elve,
- a nevelés és az oktatás egységes, egymástól el nem különíthető tevékenység,
- meghatározó a szülői házzal való jó kapcsolat, együttműködés,
- az intézmény nem elkötelezett egyetlen vallás vagy világnézet mellett sem, az ismeretek, a vallási, illetve világnézeti információk tárgyilagos és többoldalú közvetítése folyik.

1.2 Nevelési értékeink

A nevelőtestület által fontosnak tartott, a gyermekek felé közvetítendő értékek:

- Az erkölcs, mint az emberi társadalom legfőbb erénye.
- Az élet tisztelete, védelme.
- A tanulás megszerettetése, a kitartó tanulás, mint munka a tudás megszerzésének folyamata.
- Humanista értékrend, a jóra, az emberségességre való készség, egymás segítése, megbecsülése, az önzés leküzdése, tevékeny közösségi munka.
- A demokratikus embereszmény, a demokratikus magatartás, mint értékrend.
- Harmonikus személyiség. Testi, lelki tényezők összhangja, reális önismeret, türelem, megértés.
- Az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolat. Az élet tisztelete, az egészség értékelése, természetszeretet, környezettudatos gondolkodásmód.
- Igény a folyamatos és sokoldalú önművelésre, problémaérzékenység, kreativitás, szellemi igényesség.
- Nemzeti kultúránk értékei, nyitottság az egyetemes emberi kultúra iránt.
- Hazaszeretet, nemzettudat, közösségi magatartás /szolidaritás, együttműködés. Az anyanyelv szeretete, más népek nyelvének megismerése, tisztelete.
- Kommunikációs kultúra, mint a tudás és a műveltség alapja. Kulturális igényesség, kapcsolatteremtés, a vitakészség.
- A család tisztelete, a szülők, nagyszülők megbecsülése.
- Értelmes, reális célok kitűzése, melyek ösztönzik, sarkallják az embert egész élete folyamán.
- Barátságos, meleg légkör megteremtése.
- Nagymarosnak, mint a Dunakanyar kincsének tisztelete, védelme.

1.3 Az iskolában folyó nevelés-oktatás céljai, feladatai, pedagógiai eszközök és eljárások formái

1.3.1 *Egységesség és differenciálás, módszertani alapelvek*

- **aktív tanulás**, vagyis tevékenységekre épülő tanulásszervezési formák a tanulói kompetenciák fejlesztésére, az ismeretek kreatív alkalmazására, külső szakemberek, iskolán kívüli helyszínek (könyvtár, múzeum, színház, koncert) bevonása
- együttműködésen alapuló tanulás, párban, csoportban végzett felfedező, tevékeny munkavégzés, a problémák komplex módon történő vizsgálata
- a célok differenciát kijelölése (egyéni rétegmunka), többszintű tervezés és tananyag-alkalmazás a tanulói különbségekhez illeszkedve
- fejlesztő, tanulást támogató értékelés
- pedagógus együttműködés a tantárgyak szervezett, összefüggő, ill. kapcsolódó tartalmainak integrálására, multidiszciplináris téma feldolgozására (projektnapok, témákhoz tervezett események, tanulmányi kirándulások, iskolai táborok)

1.4 Célok, feladatok

- Iskolánkban olyan légkört teremteni, amely biztosítja a korszerű műveltség elsajátítását, s otthonos körülmények között lehetővé tesszük az ismeretek elmélyítését, a tehetséggondozást, és a felzárkóztatást.
 - A tanulók harmonikus személyiségfejlődésének segítése, hogy képesek legyenek az egyetemes emberi értékek – mint a szeretet, türelem, megértés, a segítségre szorulóknak támogatása – felismerésére és ezen értékek érvényesítésére.
 - A tanulók felkészítése a magasabb iskolafokon való helytállásra, hogy tanulmányaik befejezése után képesek legyenek eligazodni a társadalom állandó változásaiban, s képesek legyenek alkalmazkodni a társadalom változó viszonyaihoz, megtalálják boldogságukat, boldogulásukat.
 - Hogy az alsó tagozaton átvezessük a gyermekeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységébe.
-
- Hogy a gyermekekkel és a szülőkkel együttműködve toleráns, kulturáltan viselkedő, kreatív, önmagával és környezetével szemben is felelős, egészséges személyiségű tanulókat neveljünk.
 - Hogy a gyermekeket fogékonyra tegyük a saját környezetük, a természet, a társas kapcsolatok, majd a magasabb társadalom értékei iránt.
 - Hogy teret adjunk a gyermek, játék és mozgás iránti vágyának.
 - Olyan demokratikus szellemű iskolát hozunk létre, amelyben a tanulás erőfeszítést kívánó, de örömet is jelentő alkotó tevékenység, ahol felkeltjük a tudás iránti vágyat, ahol a gyermek felfedezheti az alkotás örömét, és hozzásegítjük ahhoz, hogy megtalálja azt, amit felnőttként is csinálni szeretne. Hisszük, hogy iskolánkban a tartalmas együttes munka következtében jól érzi magát tanuló, tanár egyaránt.
 - Hogy fenntartsuk színvonalas nevelési, oktatási tevékenységünk személyi feltételeit, minden eszközzel segítsük a pályakezdő és pályájuk végéhez közeledő pedagógustársainkat.
 - Lehetőségeinkhez mérten folyamatosan fejlesszük színvonalas munkánk személyi és tárgyi feltételeit, hogy szép, esztétikus, nyugodt kiegyensúlyozott környezetben tudjuk tanítványainkat nevelni, oktatni.

Önmagunkra nézve különösen betartandó követelménynek tekintjük a szakmai igényességet, a munkafegyelmet, az etikus magatartást, az egymás közötti, a tanulókhöz, a szülőkhöz fűződő kapcsolatainkban a türelmet, a megértést, a segítőkészséget, a tiszteletet.

1.4.1 A célok elérését szolgáló eszközök, eljárások

Szabad és irányított beszélgetés

Felvilágosító, tudatosító munka,
meggyőzés

- elérhető közelebbi és távolabbi célok megjelölése

- egyéni és csoportos beszélgetések
- a tanórai tananyagtartalmaknak, mint lehetőségeknek kihasználása
- az osztályfőnöki órák lehetőségei
- spontán és tervezett beszélgetés a napköziben
- előadások, meghívott előadók
- felmérések, attitűdvizsgálatok, azok elemzése, a feladatok megjelölése
- kulturált viták

Pozitív megerősítés

Dicséret, biztatás, elismerés

- bizalomteljes osztálylégkör kialakítása
- minden pozitívan értékelhető cselekedet, tett elismerése
- testbeszéd használata (mosoly, tekintet, mozdulatok, testközelség a kisiskolásoknál)
- hagyományok kialakítása hagyományos kitüntetések tanév végén
- jutalmazások az évközi versenyeken, rendezvényeken

Mintanyújtás

Példakép, eszménykép

- nevelői példaadás, pozitív kortársminták, magatartásmoделlek bemutatása
- a pozitív személyiségek elismerése
- irodalmi, történelmi példák felhasználása
- dramatikus tevékenység, szerepjátékok, azok értékelése
- a tantermek esztétikus, célszerű dekorálása
- az iskola esztétikai képe

Kényszerítő eljárások,
melyek a negatív viselkedés
kialakulását akadályozzák

Követelés, büntetés, ellenőrzés

- következetes, egységes nevelői stílus
- rendszeres ellenőrző munka
- a felelősi rendszer, az ügyeleti rendszer működtetése
- a házirend érvényesítése

2.Fejlesztési területek, nevelési célok, a személyiségfejlesztés feladatai

Az eredményes tanulás segítésének elvei

- a tantermek berendezése igazodjon a tanulók korosztályi szükségleteihez, rugalmasan átalakíthatók legyenek
- nyugodt, biztonságos, támogató tanulási környezet kialakítása
- a tanulók lehetőség szerint igénybe vehessenek IKT és digitális-, prezentációs eszközöket, internetkapcsolatot
- hozzáférhetőek legyenek a tanulók számára a hagyományos és elektronikus könyvtárak
- a pedagógiai munka a kölcsönös tiszteleten és a nyílt párbeszédre alapuljon

A tanulók értékelése

- A tanulók értékelését egyéni fejlődésük és sikeres tanulási teljesítményük érdekében az igazságosság, az esélyteremtés és a méltányosság alapelveit szem előtt tartva, emberi méltóságuk tiszteletben tartásával, az értékelés személyes jellegének figyelembevételével szükséges megvalósítani
- bizalmi jellegű iskolai légkör megteremtése és fenntartása annak érdekében, hogy a tanulási problémákra és a személyes nehézségekre időben fény derüljön
- a tanulóval szemben támasztott egyértelmű elvárások megfogalmazása az azokhoz igazodó mérési stratégiákkal együtt, már a tanulási folyamat elején

Képesség-kibontakoztatás támogatása, tanulói teljesítmény értékelése

- adatokra és tényekre kell támaszkodnia, objektív visszajelzést ad a pedagógusnak, szülőnek, tanulónak, segíti a tanulót további tanulási módszerek, technikák meghatározásában, valamint lehetőséget biztosít a pedagógiai munka nyomon követésére, az újratervezésre
- tanulási folyamat rendszeres értékelése és visszajelzése lehetővé teszi a tanuló fejlődésének folyamatos nyomon követését
- az értékelés tervezése:
 - figyelembe veszi a tanulók előzetes tudását,
 - aktuális fejlettségi szintjét,
 - életkori sajátosságait,
 - egyéni fejlődési lehetőségeit,
 - az értékelés személyiségfejlődésére gyakorolt hatását,
 - a pedagógiai célokat
 - értékelést követően rövid időn belül megismerhető
- az értékelés különböző formáinak használata (diagnosztikus, szummatív, formatív)
- diagnosztikus értékelés:
 - értékelés a tanulás kezdetén, azaz a tanulók előzetes tudásának feltárására irányul, információkat és ösztönzést ad a továbbfejlődéshez
- szummatív értékelés:
 - lezáró-minősítő értékelés a tanulási szakasz végén, azaz a tanuló teljesítményének viszonyítása a követelményekhez, annak megállapítása, hogy a tanulók tudásának, ezen belül a stabil ismeretek kialakításának és a készségek elsajátításának szintje milyen mértékben felel meg a célként kitűzött tanulási eredményeknek.
 - összegző értékelés minősítő jellegű, de lehet részletes szöveges értékelés is, amely rendelkezik a fejlesztő, tanulástámogató értékelés jellemzőivel.

- **formatív értékelés:**
 - fejlesztő-formáló értékelés a tanulás folyamatában, azaz a tanulási hibák és nehézségek feltárására, segítségre irányul, önfejlesztésre és kitartásra ösztönzi a tanulót
- az értékelés célja a tanuló erősségeinek és hiányosságainak felmérése, valamint az éppen kihívást jelentő célok meghatározása, és ezzel a nevelési-oktatási gyakorlatnak a célok eléréséhez történő igazítása

2.1. Az értelmi nevelés fejlesztése, a tanulás tanítása

- A megismerési vágy fejlesztése. /Tudatosuljon tanítványainkban, hogy a tudás érték, amit, erőfeszítést kívánó, ugyanakkor örömet is jelentő tevékenység útján szerezhetnek meg./
- A tanulás a legfőbb kötelességük, amihez erőkifejtésre, fegyelemre, akaratra van szükségük.
- Tanulóink felkészítése a pályaválasztásra, a továbbtanulásra.
- Megtanítani őket az önálló ismeretszerzés módjára, azok gyakorlati alkalmazására.
- Az önálló és örömteli ismeretszerzés kifejlesztése, a megfigyelőképesség fejlesztése, sokoldalúság igényeinek kialakítása.
- A tapasztalati és értelmező tanulás elsajátíttatása.
- A tanulás megszerettetése, a tudás tisztelete. /Ennek érdekében megtanítjuk tanulóinkat tanulni./
- Képesé tenni őket az önálló ismeretszerzésre, önművelésre.
- Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.
- A reális önértékelés, az önmagukkal való szembenézés igényének kialakítása.

A tanulási motívumok fejlesztése

- a tanulók képességének, érdeklődési körének megismerése
- a motiváció fejlesztése játékos módszerekkel
- a kreativitás fejlesztése
- a jó teljesítmény iránti vágy felkeltése
- a tanulási kötelességtudat kialakítása, a belső igény szint kialakítása

A képességfejlesztés feladatai

- a tanulási kommunikáció fejlesztése, kialakítása
- a vizuális jelrendszerek elsajátíttatása, gyakoroltatása
- megfelelő nyelvi szint kialakítása
- beszéd és beszédértés képességének, az írásképességnek /írás-készség + fogalmazási készség/, olvasási képesség /olvasás, szövegértés, szövegfeldolgozás / kialakítása
- a kommunikációs képesség kialakításának segítése
- idegen nyelvi, elsősorban a beszédértési és beszélgetési képesség fejlesztése
- a gondolkodási képességek kialakítása
- viszonyítások, osztályozások, lényegkiemelések, általánosítások
- ismeretek rendezése, összefüggések kiemelése, törvényszerűségek levonása, melyek problémamegoldó tevékenységgel alakíthatók
- az elvont gondolkodás fejlesztése

A tanulás tanítása – önálló tanulásra nevelés

- tanulási képességek kialakítása, begyakoroltatása
- az ismeretek rögzítése, rendszeres ismételtetése
- a különféle tanulási módok váltogatása a hatékonyság fokozása érdekében
- a gyermeki öntevékenység optimális feltételeinek megteremtése
- speciális feladat megoldási módszerek gyakoroltatása
- az elvont gondolkodás fejlesztése

2.2. Az erkölcsi nevelés, a szociális képességek fejlesztése

Célunk, hogy tanulóinkat olyan életvitelre neveljük, melyben megtalálják, és fejleszteni tudják önmagukat, ugyanakkor a közösségben a segítő együttműködést tudják és akarják gyakorolni. Alapvető cél tanulóink erkölcsi érzékének fejlesztése, *cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira.*

Ennek érdekében alaposan meg kell ismerni tanulóinkat, kapcsolataikat, a közösségen elfoglalt helyüket, együttműködő készségüket.

Ez az ön- és közösségfejlesztő folyamat csak olyan légkörben alakulhat ki, ahol a személyes kapcsolatok bizalomra épülnek, az összetartó erő pedig a szereteten, a kötődésen, egymás elfogadásán alapul.

Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Hangsúlyt kell helyezni a közelmúlt viharos történelmi eseményeinek etikai alapú megítélésére, a XX. századi totális diktatúrák lélektelen, emberellenes voltának sokoldalú bemutatására, különös tekintettel a társadalomtudományi és művészeti tantárgyak oktatása terén. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfejelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

2.2.1 Erkölcsi nevelés

A 2011. évi CXCV. törvény értelmében a 2013. szeptember 1-től az állami általános iskolákban kötelező tanórai foglalkozások része az erkölcsstan óra, vagy az e helyett egyházi jogi személy által szervezett hit-és erkölcsstan óra.

Céljaink:

- Tanulóink tiszteljék az egyetemes emberi értékeket, azonosuljanak azokkal.
- A különféle erkölcsi helyzetekben jól tudjanak dönteni, gyakorolják a humánusot, egymás segítségét, elfogadását.
- Tiszteljék az emberi méltóságot.
- Tudják felismerni a jó és a rossz, az igaz és hamis, az értékes és az értéktelen közti különbségeket.

- Olyan erkölcsi helyzetek teremtése, mely alkalmat ad az alapvető emberi értékek gyakorlására.
- A döntési és ítélőképesség fejlesztése
- Jellembeli és akaratbeli tulajdonságok fejlesztése.
- Az önfegyelem fejlesztése, önismeretre nevelés, felelősségteljes magatartás kialakítása.
- a szabályok betartásának megkövetelése, a szabálytudat kialakítása
- kellő szociális mintaadással a helyes egyéni értékrend kialakulásának elősegítése
- az együttműködési készség, a tisztességes versengés kialakítása
- örömet jelentő együttes tevékenykedtetés, a segítőkészség fejlesztése
- a közös érdekek fontosságának felismertetése
- gyakori érzelmi kontaktus, helyzetek teremtése, mely lehetőséget ad pozitív érzelmi megnyilvánulásokra

2.3 A testi és lelki egészségre nevelés,

az egészséges, kulturált életmódra nevelés, az önfejlesztés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. Láttatni kell a diákokkal, hogy a fizikai erőnlét, a fittség – a test egészsége és jóléte – elválaszthatatlan a lelki egyensúlytól, a lélek egészségétől. A rendszeres testnevelés és sporttevékenység révén könnyebb elviselni a stresszt, a fizikai, lelki és szellemi terheléseket. A testi és a lelki egészség harmonikusan együtttható fejlesztése és megőrzése a tanulók élethosszig tartó, egészségtudatos, fizikailag aktív életvezetésre történő szocializálásának célját szolgálja, melyhez szorosan kapcsolódik a tehetséggondozás és a motoros műveltség eszközeivel való személyiségfejlesztés is. Az egészségfejlesztés és megőrzés ösztönző erővel kell, hogy bírjon az egészségközpontú tevékenységrendszerek tudatos kialakítására és fenntartására. A tanulókat ösztönözni kell arra, hogy legyen igényük a stressz- és feszültségoldás különféle ismereteinek elsajátítására, módszereinek alkalmazására. Nélkülözhetetlen szerepet tölt be a mozgástanulás a tanulók saját testképének megismerésében és a testtudat kialakításában. Mindennek sikere nagyban függ a komplex intézményi mozgásprogram elméleti és gyakorlati minőségétől.

Ki kell fejleszteni a tanulók igényét a tiszta környezet, a rendszeres testápolás, és az egészséges életfeltételek iránt.

Nagy hangsúlyt kell fektetnünk az osztályok, folyosók és mellékhelyiségek tisztaságára.

Megismertetjük tanulóinkkal a mintaszerűen egészséges életmód ismérveit.

Kialakítjuk a tanulói önértékelés rendszeressé válását a nevelő munkánk során.

Célunk, hogy az egészséges életmód belső szükségletté váljon.

Az önvédő képességek fejlesztése

- az egészséges életmóddal kapcsolatos szokások kialakításának segítése /testi, lelki egészség fenntartása /
- a balesetek megelőzése, elhárítása
- az egészséges bizalmatlanság kialakítása, hogy semmilyen téren ne válhassunk embertársaink áldozatává
- az önellátó képességek fejlesztése, önállósulásra nevelés
- a biológiai szükségletek igényének kialakítása
- önkiszolgálási képesség
- a napi mozgásszükséglet helyes kialakítása
- esztétikai élmények nyújtása/befogadói és önkifejezői képesség előkészítése/
- a speciális képességek fejlesztése
- az alkotóképesség fejlesztése tevékenységgel, cselekedtetéssel
- tehetség gondozás
- önszabályzó és önfejlesztő képesség kialakulásának elősegítése
- feladattudat, kötelességérzet kialakítása folyamatos tevékenység végzésével
- a tanulók értékeinek, fogyatékoságainak tudatosítása a pedagógus elvárásai, követelése, értékelése útján
- erkölcsi normák tudatosítása
- elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása (6-8.évfolyamon)

2.4 Fenntarthatóság, környezettudatosság

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A természettudományi oktatás és nevelés terén a tanulók empirikus tapasztalataira épülő és életkori sajátosságaikhoz, igényeikhez adekvát módon kapcsolódó ismeretátadás a természettudományos és műszaki életpályákra való szocializáció sikerességének záloga. Stratégiai cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Olyan magatartás határozza meg a tanulók viszonyát az ember életteréül szolgáló környezethez, annak fenntartható megóvásához és fejlesztéséhez, melynek tudásbázisa nem kizárólagosan a rendszerszerűség, az alapelvek és kulcsfogalmak merev struktúrájára épül, hanem elsősorban a különféle összefüggésekre alapozott és begyakorolt természettudományos és műszaki műveltség mindennapi életben és a munka világában való hatékony alkalmazhatóságához. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába. A természettudományos oktatás-nevelés, a műszaki életpályára való szocializáció és a környezeti nevelés terén a jelenben folyó kutatások folyamatai alapvető jellegű ismeretének és a nem hagyományos oktatásszervezési módszerek terrénumának egyre nagyobb szerepet kell biztosítani.

2.5 Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását. A fenntarthatóság gazdasági-üzleti világban értelmezhető vonatkozásai olyan fejlődési folyamatot feltételeznek, mely az önfenntartó mechanizmusok, a megújuló erőforrások révén nem csak a természettudományi műveltségterülethez, hanem a testi-lelki egészség céljaihoz is kapcsolódnak az iskolai nevelés-oktatás területén.

2.6 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

2.6.1 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnökök feladatai:

A pedagógusok feladatait a személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

Kiemelt feladatok:

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása,
- dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása, lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztése,
- iskolai programok szervezése,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken,
- a tanulók felügyelete az óráközi szünetekben,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

Az osztályfőnök feladatai:

Az osztályfőnököt az igazgató bízza meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakítását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra.
- Rendkívüli esetekben órát látogat.

2.7. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés, közösségi életre nevelés

- A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait.
- Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát, ugyanakkor legyenek képesek azon alkotók helyes etikai alapú megítélésére is, akik elfogadhatatlan politikai és morális szerepvállalásuk révén – akár passzívan, akár tevőleges cselekvések során – az embertelen eszmék és gyakorlat szolgálatába álltak, idegen elnyomó hatalmak érdekeit szolgálták ki.
- Sajtátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését.
- Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége.
- A nemzeti öntudat egészséges voltától idegen mindenféle nacionalizmus – így a nemzetiségek, a vallási-nyelvi etnikumok történelem- és jelenformáló szerepének és államalkotó létük elismerésének az iskolai nevelés-oktatás egészségében evidenciának kell lennie.
- Iskolai közösségeket alakítunk ki, melyet a nevelőmunkánk keretének tekintünk.
- A tanulókkal együtt közös célokat határozzunk meg.

- Meghatározzuk a feladatokat és megszervezzük azokat az életkornak megfelelő tanulói közreműködéssel.
- Közösén határozzuk meg azokat a normákat, ami szerint kialakítjuk a viselkedésformákat és azok megtartását.
- Minden eszközzel segítjük tanulóink iskolához való kötődését.
- Tanulóinktól elvárjuk, hogy ismerjék a társadalmi együttélés szabályait, a merev illemszabályok helyett, derűs, kiegyensúlyozott viselkedést tanúsítsanak.
- Legyenek szolidárisak, tiszteljék a másságot.
- Tudatosuljon bennük, hogy minden társadalom létérdeke a rend, a fegyelem fenntartása.
- Kapcsolataikat vezérelje a humánus, a figyelmesség, a jóindulat.
- Váljanak érzékenyek környezetük iránt. A kis közösségek kialakítása és formálása adja majd a nagy közösségek formálásának, tiszteletben tartásának igényét.

2.7.1. Feladataink

Közösségfejlesztés a tanórán

- demokratikus légkör, tanrend kialakítása, melyben a tanulók biztonságban érzik magukat, a szabályok kiszámíthatók és egyértelműek
- közös célok, értékrendek kialakítása, s azok elfogadtatása
- közös feladatok tervezése, azok számonkérése
- segítőkész magatartás kialakítása /beteg, fogyatékos, sérült társaik/ elfogadása
- kölcsönös segítségnyújtás a tanulmányi munkában
- a tanulók kezdeményezésének, közösségi cselekvéseknek pozitív elismerése
- ismeretek elsajátíttatása, melyek megalapozzák a nemzeti öntudatot, elmélyítik a hazaszeretetet
- személyes felelősség, környezetkímélő szemlélet, magatartás kialakítása, tapasztalatok szerzése a környezeti konfliktusok kezelésére
- a fegyelem közösségben játszott szerepének tudatosítása
- az iskola hagyományainak ápolása

Közösségfejlesztés a tanórán kívüli foglalkozásokon, szabadidős tevékenységeken

- feladatrendszer kialakítása már az iskolába lépés kezdetén, a felelősi feladatok továbbfejlesztése
- egymás segítése, ellenőrzése
- a gyengébb társak segítése a tanulmányi munkában
- bőséges lehetőség nyújtása a közös játék és munka örömeinek átélésére, mely erősíti az együvé tartozást
- a napközi otthonban irányított játék, céltudatosan kiválasztott játékeszközök használata
- játszóházak, kézműves foglalkozások szervezése

- sportversenyek szervezése
- közös séták, kirándulások
- délutáni tevékenységek közös környezetünk szebbé tételében

- kulturális programok /mozi és színházlátogatások, hangversenyen való részvétel/
- aktivitásra, kezdeményezőkézségre való ösztönzés
- a közösséghez fűződő érzelmi szálak erősítése
- szakköri munka
- jól kialakított hagyományaink ápolása
- iskolai ünnepélyeink /állami ünnepeink, osztály szintű megemlékezések, Csillagváró, osztályrendezvényeink, farsang, anyák napja, gyermeknap, Kittenberger Kálmán emlékünnepség, nemzetiségi napok/
- a mindennapos testedzés megvalósítása, sportolási lehetőségek biztosítása a délutáni sportköri foglalkozásokon
- a környezeti és az egészséges életmódra nevelés, vetélkedők, több napos osztálykirándulások, nyári táborozások, erdei iskolák szervezésével
- a művészeti iskola tagozatainak /zene, tánc, képzőművészet/ látogatása
- a szabadidő tervszerű irányítása /megtanítjuk tanítványainkat arra, hogy önállóan is képesek legyenek szabadidejüket ésszerűen megszervezni, értékesen felhasználni/
- A közösségfejlesztést, a szabadidős tevékenységet segítő diák önkormányzati munka feladatai
- közös érdekeken alapuló célok megjelölése
- hagyományon alapuló közösségi munkálatok, újabb hagyományok teremtése
- a közösség iránti felelősségérzet fejlesztése
- a közösség érdekeit szolgáló, cselekvésre készítő tevékenységek szervezése
- demokratikus viselkedési norma kialakítása, fejlesztése
- átgondolt, kulturált véleménynyilvánításra nevelés

2.8. Munkára nevelés, pályaorientáció

Céljaink:

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell

biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken.

- Tanulóink legyenek tudatában annak, hogy az ő munkájuk a tanulás, amit a legjobb képességeik szerint kell végezniük.
- Érezzék, a tanulás a legfőbb kötelességük, végezzék munkájukat pontosan, derűsen.
- Tudják azt, hogy a munkavégzéshez erőkifejtésre, fegyelemre, akaratra van szükség, legyenek birtokában az erre irányuló tulajdonságoknak.
- Törekedjenek arra, hogy legjobb tudásuk szerint, önállóan végezzék feladatukat.

Feladataink:

- a tanuláshoz, a munkához való helyes viszony kialakítása
- a munkavégzésben rejlő örömök, a jó munka eredményének bemutatása
- a szellemi és fizikai munka közötti különbségek és azonosságok bemutatása

2.8.1. *Állampolgárságra, demokráciára, hazaszeretetre nevelés*

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. A felelős, hazájáért cselekedni akaró és tudó állampolgárrá nevelésnek szerves része a demokratikus jogállam és a nemzeti függetlenség (szuverenitás) ellen fellépő törekvések felismerése, és annak megértése, hogy a diktatúrák elleni küzdelem minden korban elsődleges állampolgári kötelezettség, hiszen a jogtiprásból sohasem születhet jog. Ennek alapján kell a XX. századi totális diktatúrák jellemzőit is feldolgozni, feltárva e rendszerek emberiség ellen elkövetett soha el nem évülő bűntetteit is. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, **önálló, mérlegelő** gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások. Az iskola minden évfolyamán fontos feladat – az életkori sajátosságok és egyéb specifikációk mentén – Magyarország Alaptörvényének, különösen a Nemzeti Hitvallásban és az Alapvetésben foglaltak megismertetése.

Céljaink:

- Tanulóink becsülik a múltat, tiszteljék nemzeti céljainkat, törekedjenek demokratikus módszerekkel azok elérésére.
- Legyenek tisztában azzal, hogy kultúránk az európai kultúra szerves része.
- Tartsák tiszteletben erekyéinket, jelképeinket, közösségi szokásainkat.
- A közösségi életre nevelés elsősorban a saját közösség, saját környezet alakításával, megismerésével kezdődjön.
- A kis közösségek kialakítása és formálása adja majd a nagy közösségek formálásának, tiszteletben tartásának igényét.
- Értsék és fogadják el a Himnusz és a Szózat üzenetét, tiszteljék jeles őseink példáját.
- Ismerjék meg a művészetet, a művészeti értékeket, köztük a népművészetet, mint nemzetünk értékes örökségét, ápolják a hagyományokat.
- Becsülik meg a velünk élő és szomszédos népeket és azok kultúráját.

Feladataink:

- a hazai táj, a szülőföld szeretete, védelme
- az ünnepélyeken való helyes magatartás kialakítása
- a néphagyományok ápolása
- országunk területén élő nemzetiségek sajátosságainak, értékeinek hangsúlyozása, a közös múlt összetartó erejének tudatosítása

2.9. Nevelési célok, értékek kialakítását, elérését szolgáló egyéb tevékenységi formák

A napközi otthon, és a tanulószoba a tanítási-tanulási tevékenységet kiegészítő speciális terület, ahol nevelést, tanulást, foglalkoztatást, gondozást és étkezést biztosítunk az arra rászoruló, illetve az arra igényt tartó tanulók részére.

A csoportok szervezése az alsó tagozaton homogén osztályokban, felső tagozaton két tanulószobai csoportban történik.

A tanulmányi munka, a játékfoglalkozások és a neveléshez, értékeléshez kapcsolódó tevékenységi formák színvonalas szervezését e terület legfőbb feladatainak tekintjük. Így a foglalkozásokon gondoskodunk a másnapi felkészülésről, a házi feladatok elvégzéséről, az ismeretek elmélyítéséről. A tanulmányi munka alatti differenciált foglalkozások a gyengébb tanulók felzárkóztatását szolgálják.

2.10.A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a tananyag feldolgozásánál a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését. A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében ez az adaptálás lehetővé teszi az egyéni haladási ütem biztosítását, valamint a differenciált (optimális esetben személyre szabott) nevelés, oktatás során az egyéni módszerek alkalmazását. Az aktív tanulás segítése a tanuló tehetségének, különleges nevelési-oktatási szükségleteinek vagy fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező szakember támogatásával történik.

Egyénre szabott tanulási lehetőségek

- egyéni fejlesztési célok kijelölése, a tanulási környezethez való kölcsönös alkalmazkodás alapján
- egyénre szabott tanulási lehetőségek biztosítása a tanulók közötti különbözőségeket, a különféle környezeti feltételeket, az egyénenként eltérő idegrendszeri érést alapul véve
- fejlesztő foglalkozások biztosítása (a családi és településszerkezeti hátrányokból eredő, az eltérő kulturális és nyelvi elsajátítási lehetőségekhez köthető, valamint a különleges bánásmódot igénylő tanulókhoz illeszkedő fejlesztő tevékenység)
- a kiemelkedően kreatív, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű (SNI), a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő tanulók fejlesztésének területén a segítő

szakterületek (iskolapszichológia, gyógypedagógia, fejlesztő pedagógia, gyógytestnevelés, gyermekvédelmi jelzőrendszer), valamint a különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztásra épülő, egymást segítő szakmai tevékenysége, közös felelősségvállalása

- a szülők és a tanuló folyamatos bevonása, konzultáció
- egyéni fejlesztési terv készítése (SNI, BTMN, HH, HHH) a tanuló szükségleteihez, képességeihez, készségeihez illeszkedő módszertani eljárások (eszközök, módszerek, terápiák, a tanulást-tanítást segítő speciális eszközök, a gyógypedagógus módszertani iránymutatásainak beépítése, alkalmazása
- tanulók és pedagógusok szakmai támogatása a pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények, valamint az utazó gyógypedagógiai hálózatok működtetésére kijelölt intézmények és más szakemberek szolgáltatásainak igénybevétele
- a tehetséges tanulók esetében a tanulási fókusz, az érdeklődést, megfelelően motiváló feladatokkal elősegíteni, fenntartani
- tehetséggondozó foglalkozások biztosítása
- korszerű, digitális technológiával támogatott oktatási módszerek alkalmazása

2.10.1. A beilleszkedési, magatartási zavarok leküzdését segítő tevékenységek

Iskolai nevelő és oktató munkánk egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése, melynek alapja a tanulók egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek figyelembe vétele, a differenciálás; valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban.

A beilleszkedési, magatartási zavarok egyre erőteljesebben jelentkeznek, az egyébként is problémával küzdő tanulóknál. Nincs igazodási pontjuk, nem találják helyüket az értékvesztett családokban, az értékvesztett környezetben.

Feladataink:

- a zavar észlelése után az okok feltárása
- szoros, folyamatos együttműködés a szülői házzal a helyi nevelési tanácsadóval, a tanár kollégákkal, az iskolapszichológussal
- sokoldalú foglalkoztatás, a gyermek bevonása az osztályközösség életébe
- a tanuló megbízása speciális feladatokkal, mely számára elvégezhető, sikerélményt nyújtó
- olyan tevékenységforma kiválasztása, amelyben jól érzi magát a tanuló, és elég ügyes ahhoz, hogy sikert érjen el /jó lehetőség erre a munka, a sport, a játék, valamint a művészeti iskola ágazatai/
- a sportolás - feszültségoldó hatása mellett - jó lehetőséget ad a közösségi normák, a szociális viszonyok megtapasztalására
- felzárkóztató munkában való részvétel biztosítása, egyénre szabott feladatok, napközis, illetve tanulószobai ellátás biztosítása
- a magántanulói státuszba került tanulók segítése, helyzetük nyomon követése
- olyan esztétikai élmények nyújtása, mely jó hatással van a tanulók lelki életére

- olyan tevékenységformák biztosítása, amely segíti a tanulót abban, hogy el tudja fogadni önmagát.

Sajátos nevelési igényű tanuló az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos.

Az integráció olyan nevelésszervezési forma, amely speciális nevelési szükségletű tanulók számára az adott körülmények között lehetővé teszi, hogy a lakóhelyükön saját korosztályukba tartozó, hasonló eltéréseket nem mutató tanulókkal együtt vehessenek részt az intézményes nevelésben. Az integráltan oktatott gyermek nevelése és oktatása a többi tanulóval együtt azonos osztályban történik.

Iskolánkban az alábbi sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása folyik integráltan:

- beszéd fogyatékos tanuló
- pszichés fejlődési zavarral küzdő tanuló
- mozgásszervi fogyatékkal küzdő tanuló.

Iskolánkban a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása a többi tanulóval együtt, integrált formában folyik. A Pedagógiai Szakszolgálat biztosítja az egyéni fejlesztő foglalkozásokat.

2.10.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő tevékenységek

- A beiskoláztatás után, a tanév elején komplex szűrővizsgálattal a veszélyeztetett gyermekek kiszűrése, majd kapcsolatfelvétel a szülői házzal.
- A szülők tájékoztatása után, a tanuló megfelelő intézménybe (nevelési tanácsadóba vagy szakértői bizottsághoz) való irányítása vizsgálat céljából.
- A vizsgálat csak a szülő hozzájárulásával történhet. Ha a gyermek érdeke úgy kívánja, szükség lehet a pedagógus meggyőző munkájára is.
- A vizsgálat javaslata alapján a tanuló megfelelő intézménybe juttatása, vagy helyben történő ellátása egyéni fejlesztés keretében.
- A sajátos nevelési igényű tanulók estében a tanulási folyamat minden szakában, így az ellenőrzésben és az értékelésben is figyelembe kell venni a hivatalos szakvélemény ajánlásait.
- Fejlesztő munka – fejlesztő pedagógus alkalmazásával – az alsó tagozaton, különösképpen az alsó tagozat kezdő szakaszán.
- Folyamatos együttműködés a szülői házzal.
- Folyamatos együttműködés a pedagógiai szakszolgálattal.
- Differenciált óraszervezési forma /a gyengébben haladók számára teherbíró képességüknek megfelelő feladatsorok összeállítása/.
- Egyéni foglalkozások, korrepetálások alkalmazása.
- Lehetőség szerint nyelvi és matematikai csoportbontás a felzárkóztatás érdekében.
- Kiegyensúlyozott érzelmi viszony kialakítása a pedagógus és a gyermek között.
- Nyugodt légkör biztosítása a tanuló környezetében.
- A tanuló bevonása a napközis, illetve a tanulószobai foglalkozásokba.
- Célirányos, gazdag játékprogramok tervezése, szervezése.
- A köznevelési törvényben biztosított jogok és kötelezettségek megismertetése a szülőkkel, e jogok alkalmazása /pl. egyéni továbbhaladási ütem, az évfolyamisméltés lehetősége szülői kérés alapján /.

2.10.3. A tehetség, a képesség kibontakozását segítő tevékenységek

Az iskolai tanítási-tanulási folyamat során kiemelten fontos a tanulók tehetségének felismerése, annak kibontakoztatása, a tehetséggondozás, valamint a tanulók egyéni képességeihez, fejlettségéhez igazodó egyéni fejlesztés.

E célok eléréséhez az alábbi tevékenységeket sorolhatjuk:

- művészeti képzés biztosítása
- német nemzetiségi nyelv oktatása első osztálytól kezdve emelt óraszámban
- lehetőség szerint felső tagozaton a nyelv, a matematika, a magyar nyelv-és irodalom, a fizika, és a kémia tantárgyak csoportbontásban való oktatása
- informatikai képzés ötödik osztálytól kezdve
- könyvtári órák a városi könyvtárban a tanórákon, a napközis foglalkozásokon
- házi és országos levelező versenyek, melyek egész éven át folyamatosan ellátják a tanulókat képességüket fejlesztő feladatokkal
- szabadidős foglalkozások
- szakkörök
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése.

2.10.4. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Különösen fontos, hogy állandó figyelemmel kísérjük tanulóink életének alakulását, a hátrányokat igyekezzünk enyhíteni, hogy a súlyosabb következményeket meg tudjuk előzni.

Ennek a feladatnak a megoldását iskolánkban az alábbi tevékenységi formák szolgálják:

- felzárkóztató, illetve tehetséggondozó programok szervezése
- egyéni foglalkozások különösképpen az alapozó tantárgyak és az idegen nyelv esetében
- szakkörök szervezése az érdeklődési köröknek megfelelően
- házi és levelező versenyeken való részvétele
- táborozási, kirándulási hozzájárulások, alapítványi díjak odaítélésének elvi meghatározása
- kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás a családsegítő intézménnyel, egyéb szociális szervekkel
- egészségnevelési ismeretek beépítése az osztályfőnöki órák anyagába
- előadások
- filmvetítés
- személyes, őszinte kapcsolat kialakítása
- pályaorientációs tevékenység

- önismeret kialakítása /személyiségfejlesztés/
- egyéni beszélgetése
- propagandaanyagok felhasználása
- óralátogatások /iskolalátogatás/
- pályaválasztási szülői értekezlet
- a tanulók nyomon követése /visszajelzések/

2.10.5. Esélyegyenlőséget szolgáló tevékenységek

Valamennyi gyermeknek joga van képességeik minél maradéktalanabb kibontakoztatására, személyiségfejlődésük támogatására.

Külön figyelmet kell fordítani a valamilyen okból hátrányos helyzetbe került tanulóakra, akiknek olyan támogató környezetre van szükségük, mely biztosíthatja iskolai sikerességüket.

Iskolánk oktató-nevelő munkájában a differenciált és egyéni fejlesztési módszereket alkalmazzuk.

Célok:

- Az egyenlő bánásmód és a szegregáció-mentesség érvényesülésének biztosítása.
- Minden tanuló számára egyenlő hozzáférés biztosítása a minőségi oktatáshoz, ennek érdekében az oktatás színvonalában, eredményességében meglévő különbségek csökkentése.
- A fejlesztő programok megvalósításához szükséges feltételek optimális biztosítása.
- A kommunikáció és együttműködés hatékonyságának növelése a szülővel és segítő szolgáltatásokkal, partnerekkel.
- A HHH tanulók esélyegyenlőségének előmozdítása az oktatási-nevelési folyamatokban a hátrányok kompenzálását segítő fejlesztések.

2.10.6. A gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógia tevékenységek

Az érzelmi, szociális vagy gazdasági nehézségek miatt hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetbe került családok terheit önmaguk életvitele által továbbíthatják gyermekeikre, ezzel társadalmi integrálódásuk ellen hatva. Az így rosszul szocializálódó családok egy nehéz sorsú réteg újratermelődését vetítik elő.

Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítésére gyermek- és ifjúságvédelmi felelős dolgozik, akinek alapvető feladata a rendszeres kapcsolattartás a szülővel és a Gyermekjóléti Szolgálattal, valamint a pedagógusok segítése a gyermek-és ifjúságvédelmi munkában. Ezen belül, feladatai közé tartozik különösen:

- a tanulók és a szülők tájékoztatása arról, hogy problémáik megoldása érdekében kihez és hova forduljanak,
- szülői igény szerint családlátogatásokon való részvétel a veszélyeztető okok feltárásának érdekében,
- a Gyermekjóléti Szolgálat értesítése a veszélyeztető okok megléte esetén,
- a Gyermekjóléti Szolgálat tevékenységének segítése,
- gyermekvédelmi támogatás megállapításának kezdeményezése a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén,
- tájékoztatás nyújtása a tanulók részére szervezett szabadidős programokról.

Iskolánk alapvető feladatai a gyermek-és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit
- meg kell keresni a problémák okait
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához
- jelezni kell a felmerült problémát a Gyermekjóléti Szolgálat szakembereinek

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes

- Pedagógiai Szakszolgálattal, iskolapszichológussal (a 2011-es tanévtől kezdődően),
- Gyermekjóléti Szolgálattal,
- Váci Tankerületi Központtal
- Polgármesteri Hivatallal,
- házi orvosokkal,
- gyermekorvossal,
- védőnőkkel,
- a Szülői Szervezettel,
- az Intézményi Tanáccsal
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, alapítványokkal.
- a Nagymarosi Iskoláért Alapítvánnyal

Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- az óvodában a problémás gyermekek felmérése,
- felzárkóztató foglalkozások,
- tehetséggondozó foglalkozások,
- az indulási hátrányok csökkentése,
- differenciált oktatás és képességfejlesztés
- a pályaválasztás segítése,
- személyes egyéni tanácsadás tanulónak, szülőnek,
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- családra, életre történő nevelés,
- napközi-és tanulószobai foglalkozások,
- iskolai étkezési lehetőségek,
- egészségügyi szűrővizsgálatok,
- a tanulók szabadidejének szervezése: tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok,
- a tanulók szociális helyzetének javítása: segély, természetbeni támogatás,
- a szülőkkel való együttműködés,
- tájékoztatás a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

2.11. A szülők, a tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái

Nevelésünk, oktatásunk eredményességének elengedhetetlen feltétele a szülői ház, a tanuló és a pedagógus közösség jól koordinált, aktív együttműködése. A szülők részéről aktív részvételt, őszinte, korrekt véleménynyilvánítást és együttműködő magatartást várunk el.

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják az alábbiak szerint:

- az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközgyűlésen,
- a diákönkormányzat vezetője a diákönkormányzat vezetőségének ülésén, a diák önkormányzati felelősök megbeszélésén,

- az osztályfőnök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.

A tanulót és a tanuló szüleit, a tanuló fejlődéséről, előmeneteléről, magatartásáról, szorgalmáról a tanítók, szaktanárok folyamatosan /szóban, illetve a tájékoztató füzetten keresztül írásban/ tájékoztatják. Hasonló tájékoztatás történik a különféle iskolai, vagy osztály szintű programokról.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják az alábbiak szerint:

- az iskola igazgatója legalább félévente egyszer a szülői szervezet választmányi ülésén,
- az osztályfőnök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.
- szülői értekezletet évi két alkalommal tartunk, szükség esetén rendkívüli esetben bármikor, első osztályokban igény szerint,
- ismerkedési, iskolatájékoztató közös szülői értekezlet a leendő első osztályos gyermekek szülei részére a beiratkozás előtt tartunk,
- az első osztályok kialakítása után, május hónapban osztály szintű szülői értekezlet tartanak a tanító kollégák,
- pályaválasztási szülői értekezletet szervezünk a nyolcadik osztályos tanulók részére az őszi időszakban.

A szülők és a pedagógusok együttműködését az alábbi területeken kívánjuk fejleszteni:

Családlátogatás

Feladata: a gyermek családi körülményeinek megismerése.

Szülői értekezletek

Feladata: a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása, a szülők tájékoztatása.

Fogadóóra

Feladata: a szülők és pedagógusok személyes találkozója, egy-egy tanuló fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal.

Szülői Fórum

Feladata: a szülők tájékoztatása iskola életéről, lehetőséget teremtünk egyéni, személyes elbeszélgetésekre, problémás, kritikus kérdések megbeszélésére.

Egyéb:

Közös kulturális programokat, kirándulásokat szervezünk.

2.12. Intézményünk egyéb kapcsolatai

- Iskolánk önállóságának megőrzése mellett olyan külső kapcsolatok kialakítására törekszünk, melyek egyben biztosítják az intézmény nyitottságát is.
- A jövőben a kapcsolattartás körét bővíteni szeretnénk a helyi egyesületekkel.
- Az óvodával való kapcsolatunkat a jövőben szeretnénk még szorosabbá fűzni.
- Diákjaink évente a pályaválasztási időszakban meglátogatják a közép fokú intézményeket. Pályaválasztási szülői értekezleten ismerkedhetnek meg a továbbtanulás lehetőségeivel, feltételeivel.
- A történelmi egyházak hittanóráinak lehetőségét folyamatosan biztosítjuk.
- Élő kapcsolatot tartunk a sportegyesületekkel.
- Az egészségügyi, a pedagógiai és a szociális szolgáltatások képviselőivel rendszeresen tartjuk kapcsolatainkat.
- Az iskolaorvossal és a védőnővel igen jó kapcsolatunk van. Szűrő és felvilágosító munkájukkal hozzájárulnak tanítványaink egészségének megőrzéséhez, a betegségek megelőzéséhez. Az általuk kiszűrt tanulók speciális egészségügyi célú testnevelési foglalkoztatását gyógytornász látja el.

3. Kulcskompetenciák

3.1 Kommunikációs kompetenciák – anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a gondolatok, érzések és érzelmek kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt, valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot az élet minden területén: családon belül, iskolában, társadalmi érintkezések, szabadidős tevékenységek stb. során.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- megfelelő szókincs
- verbális és nonverbális kommunikációs képesség
- funkcionális nyelvtan
- életkori sajátosságnak megfelelő nyelvi ismeretek
- hallott és olvasott szöveg értése és szöveg alkotása
- különböző típusú szövegekben való tájékozódás
- információk feldolgozása
- segédeszközök megfelelő használata (könyvtárhasználat, digitális technika, média, stb.)
- érvelés képessége
- empatisz képesség
- esztétikai érzék
- kíváncsiság

3.2 Kommunikációs kompetenciák - idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül - oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek -, az egyén szükségleteinek megfelelően.

Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg értése és írásképesség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint.

A Közös Európai Nyelvi Referenciakeret (KER) szerinti B1 szintű nyelvtudás elsajátítása a 12. évfolyam végén az első idegen nyelv terén olyan elvárásként jelenik meg, melyre az idegen nyelv belépésének első évfolyamától kezdve tudatosan és szisztematikusan kondicionálni kell a tanulókat.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- megfelelő szókincs
- funkcionális nyelvtan
- nyelvi stílusok ismerete
- szóbeli interakciók főbb típusainak ismerete
- az idegen nyelv nyelvtani szerkezetének és rendszerének ismerete
- kulturális sokszínűség megismerése, ismerete, etnikai másság elfogadása

3.3. Matematikai gondolkodási kompetencia

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is.

E kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést alkalmazására.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- megfelelő segédeszközök használata
- az igazság tisztelete
- a dolgok logikus okának (kauzalitás) és érvényességének megkeresése
- mindennapokban használható tudás
- problémamegoldó készség
- lényeglátás
- kíváncsiság
- egyénileg, társsal és csoportban való munkálkodás

- kreativitásanalízis - szintézis
- matematikai fogalmak ismerete
- alapvető törvényszerűségek nyomon követése: az egyes elméleti modellek igazolása a mindennapi életből merített empirikus tapasztalatok útján
- összefüggések felismerése
- tudjon érvelni, követni és értékelni tudja az érvelése folyamatát
- meg tudja megindokolni matematikai úton az eredményeket
- bizonyítások megértése, matematikai eszköztudás szerepe a természettudományi és műszaki életpályára való szocializálás terén
- matematikai kommunikációs készség

3.4. Kreativitás, önkifejezés, kulturális tudatosság

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését, mind a tradicionális művészetek nyelvein, illetve a média segítségével, ideértve különösen az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót és a mozgóképet.

Olyan képességek tartoznak ide, mint művészi önkifejezés, műalkotások és előadások elemzése, saját nézőpont összevetése mások véleményével. Kulturális különbségekből adódó eltérő nézőpontok elfogadása, megértése. A művészet gazdasági szerepkörének megismerése, felismerése.

A művészi-alkotói szabadság korlátjaként jelenik meg mások jogai, a nemzet és az emberiség elleni, azzal megalkuvó vagy tevőlegesen közösséget vállaló magatartás elítélése és etikai alapú megítélése, különösképpen a XX. századi totális diktatúrákkal kapcsolatban.

A magyar nyelv és irodalom műveltségterületen különösen az irodalom, a dráma, a bábjáték, a művészetek műveltségterületen a zene, a vizuális művészetek, a tárgyak, épületek, terek kultúrája, a modern művészeti kifejezőeszközök, a fotó s a mozgókép fontosságának elismerése.

a természettudományos gondolkodás tanórán kívüli környezetben történő fejlesztése.

3.5. Digitális kompetenciák

Ez a kulcskompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát, az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetését.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- eszközök megismerése, használata
- szövegszerkesztési ismeretek
- információkeresés és kezelés
- kritikai gondolkodás az innováció területén
- kreativitás
- munka világában való eligazodás
- élethosszig tartó tanulás

3.6. A tanulás kompetenciái

Minden műveltségi területen a hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitaróan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást. Ez egyrészt új ismeretek megszerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti.

A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és életpasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- motiváció
- saját tanulási stratégia megismerése és alkalmazása
- önismeret
- önértékelés, illetve mások objektív értékelése
- figyelem
- segédeszközök használata

3.7. Személyes és társas kapcsolati kompetencia

Családi életre nevelés

Céljaink:

- Ismerjék a családnak társadalmunk meghatározó közegének értékeit, ismerjék fel ezen értékek megőrzésének fontosságát.
- Tiszteljék, becsüeljék szüleiket. Legyenek udvariasak, előzékenyek.
- Ismerjék és tiszteljék a nemek közötti különbségeket.
- Tudják azt, hogy problémáikkal /szexualitás, szerelem, serdülőkor/ hova

forduljanak.

- Ismerjék helyüket szűkebb és tágabb környezetük, közösségük életében.
- Érezzenek és vállaljanak felelősséget egymás iránt.

Feladataink:

A tanulók felkészítése a felelősségteljes döntésre, amely a párválasztáshoz, a házassághoz, a szülői feladat vállalásához szükséges.

Felelősségérzet kialakítása, a korai testi kapcsolatokban rejlő veszélyek, s azok következményei.

Az embertársi kapcsolatok kialakításának feladatai

- harmonikus emberi kapcsolatok kialakítására nevelés
- az alapvető magatartási normák, érintkezési szabályok ismertetése, kialakítása
- a kulturált viselkedés normáinak tanítása
- kommunikációs nevelés, illemkódexünk ismerete
- az empátia fejlesztése
- a nemzeti öntudat helyes értelmezése, mely a más népekkel, elsősorban a vallási-nyelvi etnikumokkal, nemzetiségekkel is toleráns és tárgyilagos megítélésen alapuló magatartást magába foglalja
-
- az alkalmazkodóképesség kialakítása, fejlesztése
- betartható szabályok alkotása, s annak betartásának megkövetelése
- a tanuló társ helyes értékelése
- a szociális érzékenység kialakítására nevelés
- az egyén cselekvési lehetőségei a diktatúra, az elnyomás kényszerpályáján: az etikailag vállalhatatlan, megalkuvó magatartás soha el nem évülő bűn nemzetünk és emberségünk ellen
- sérült, beteg gyermekekkel való együttélés, elfogadása, segítése

Az egészségre káros szokások megelőzésére nevelés mindhárom részterület fontos feladata, hiszen súlyosan káros hatásukkal a személyiség egészét, az egyén viselkedésmódját, gondolkodásmódját, életmódját, életvitelét vakvágányra vihetik.

Tudatosítanunk kell tanulóinkkal az áldozattá válás veszélyhelyzeteit. Legyenek tisztában a bűnelkövetés következményeivel.

Fontos feladatunk az erőszakmentes konfliktuskezelésre nevelés. A durva, trágár tanulói magatartás elleni egységes nevelőtestületi fellépés.

3.8 Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A tanuló ismert élethelyzetekben egyre inkább képes mérlegelni, önálló döntéseket hozni és felmérni döntései következményeit. Terveket készít céljai megvalósításához, és – esetenként segítséggel – meg tudja ítélni ezek realitását. Csoportos feladathelyzetekben részt tud venni a végrehajtás megszervezésében, a feladatok megosztásában. A tanuló felismeri, hogy a munkavégzés az egyén, a család és a társadalom létfenntartását biztosítja; belátja, hogy a munka sokszor küzdelmekkel jár, ugyanakkor személyiségépítő, társadalmi összetartozást is erősítő tevékenység. Tudatosan készül a munka világához kapcsolódó döntéshelyzetek megismerésére. A középiskola második felében a tanuló képes csoportos munkavégzésben részt venni, a közös feladatok, az iskolai élethez kapcsolódó problémák megoldása során képes a munka megtervezésére és

irányítására, társai vezetésére. Együttműködik társaival, igényli és képes a feladatmegoldást segítő információk megosztására. Vannak elképzelései az egyén társadalmi-gazdasági feladataival, boldogulásával kapcsolatban. Nyitott a gazdaság működéséhez, az egyén gazdasági szerepéhez (pl. vállalkozás) kapcsolódó témák iránt, egyre reálisabb elképzelései vannak saját jövőjét illetően. Nyitott és érdeklődő a mindennapi életét érintő pénzügyi és jogi kérdések iránt.

3.9. További releváns kompetenciaterületek

Természettudományos és technikai kompetencia

A természettudományos nevelés és oktatás terén a témaanyagok gyakorlatközpontú, a tanulók életkori sajátosságaihoz adekvát módon illeszkedő megközelítése hozzájárul a motiváció hatásosabb felkeltéséhez, valamint a természettudományi és műszaki életpályára történő szocializációhoz.

Mind a tehetséggondozás, mind a felzárkóztatás és a fejlesztés terepében kiemelt fontosságú a komplex eszközök használata, a módszertan és az oktatásszervezési formák változatossága, így a természettudományos gondolkodás tanórán kívüli környezetben történő fejlesztése.

A fent felsorolt kulcskompetenciákon felül a következő **nevelési területek fejlesztése** áll pedagógiai munkánk középpontjában:

1. Egészséges életmódra nevelés, testi, lelki egészség, mely a tanórai és az egyéb foglalkozások során az egészségnevelési és környezeti nevelési programmal (benne a komplex intézményi mozgásprogrammal) koherensen jelenik meg a gyakorlatban a fizikailag aktív, egészségtudatos életvezetésre, a motoros műveltség eszközeivel való személyiségfejlesztésre és a tehetséggondozásra épül, továbbá szervesen magába foglalja az egészségmegőrzést is
2. Környezettudatos magatartásra nevelés, mely a fenntarthatóság szempontjaira koncentrálnak
3. Társkapcsolatokkal kapcsolatos ismeretek elsajátíttatása
4. Tanulásiirányítás – önálló tanulásra való nevelés
5. Szabadidő szervezése a környezeti nevelés követelmények figyelembe vételével
6. Aktív állampolgárságra nevelés (konfliktuskezelés, együttműködés képessége), melynek szerves része az egészséges nemzeti öntudatra szocializálás
7. Értéorientációk, beállítódások kialakítása (felelősség, autonóm cselekvés, megbízhatóság, tolerancia, társadalmilag elfogadott viselkedésformák) elsősorban az etikai alapú megközelítésmód paradigmája
8. Nemzeti összetartozás ápolására irányuló hazafias elköteleződésre nevelés, mely nem irányulhat még látens módon sem a szegregáció, a kirekesztés, a nemzetiségek és más nyelvi-vallási etnikumok (pl. zsidóság) diszkriminációjára.

4. Iskolánk környezetnevelési programja

Városunkban, Nagymaroson a környezetvédelem mindig is az egyik legfontosabb kérdésekhez tartozott, hiszen településünk a Dunakanyar „fővárosa”. Környezetünk védelmének fontossága tehát a közgondolkodás középpontjában állt.

Napjainkra pozitív irányú változás tapasztalható, mely bizonyítja, a környezetvédelemért érdemes, és kell tenni, ha településünk jövőjét biztosítani akarjuk.

Iskolánk a város közepén, a vasútállomáshoz közel, esztétikus környezetben található. Évek óta törekszünk iskolánk udvarait gyerekbárató környezetté alakítani, tovább szépíteni, megőrizni.

Erre fogadókész az iskola nevelőközössége, a terület közel fele intenzíven foglalkozik környezeti kérdésekkel a tanórákon és azokon kívül is.

Munkánkban jó partnerre találunk a szülőkből és a társadalmi szervezetekben. Tanulóink igénylik a szépet és tenni is képesek érte.

4.1. A környezeti nevelés céljai, feladatai

A környezeti nevelés elősegíti a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakítását, annak érdekében, hogy a felnövő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő környezet fennmaradását és az emberi társadalmak fenntarthatóságát. A természettudományos gondolkodás tanórán kívüli környezetben való fejlesztése a természeti környezet értékeinek és megővésének céljaival összhangban.

- Célunk, hogy tanulóink kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. Legyenek igényesek önmagukra, saját környezetük tisztaságára.
- Törekedjenek a természetes és épített környezettel való tudatos, és harmonikus együttélésre, a környezetbarát életre. Legyenek érzékenyek környezetük állapota iránt.
- Életmódjukban válják meghatározóvá a természet tisztelete, törekedjenek a környezeti károk megismerésére, és azok lehetőség szerinti megelőzésére.
- Alakuljon ki kreatív, problémamegoldó gondolkodásmódjuk, önálló ismeretszerzési készségük.
- Tudják értékelni „elemi szinten” a környezet minőségi változásait.
- Lássák be azt, hogy az ember feláldozza lakhelyét, bolygóját azért, hogy szükségleteit - gyakran pazarló módon – kielégítse.
- Vállaljanak kötelezettséget, érezzék felelősséget egyéni és közös tetteikért.
-

Értsék meg – életkoruk szintjén –, hogy Földünket veszélyeztető problémákat nem lehet egymástól különválasztani, ezek szoros kölcsönhatásban vannak egymással. A probléma nem ismer határokat, nemzetközi összefogásra van szükség.

Globálisan kell gondolkodni, szükséges a rendszerszemléletű gondolkodás az alkalmazhatóság praktikumának vonatkozásában.

- Fontos a kulturális sokszínűség megismerése, ismerete, a nemzetiségek és a nyelvi-vallási etnikumok szerepének értékelése.
- Kapjanak bepillantást a jelen főbb kutatási tevékenységeibe.

4.2 Feladataink:

A célok elérése érdekében olyan feladatokat tűzünk ki tanulóink elé, melyek számukra teljesíthetők, mert így tudjuk őket motiválni, így látják munkájuk eredményét.

A feladatok megvalósítására sok lehetőségünk van a tanítási órákon, a tanítási órákon kívül, kiemelten az egész napos iskolai foglalkozások szabadidőszegmensében, a gyermekek szabadidejében, valamint a projektnapok iskolán kívüli helyszínein. Mindig fontos a tapasztalás, az élményszerűség, a közösségben végzett cselekvő munkáltatás.

A környezeti nevelés, minden tantárgyban meg kell, hogy jelenjen, a helyi tantervben és tanmenetekben konkrét feladatok megjelölésével.

Erősítenünk kell a tantárgyközi kapcsolatokat, hogy a tanulók egységben lássák a témához tartozó ismereteket.

Eredményt csak akkor fogunk elérni, ha a nevelőink, az iskola felnőtt dolgozói, és a szülők személyes, jó példával járnak elől. Különösen nagy a felelőssége az osztályfőnököknek, akik ezt a tevékenységet összefogják, irányítják.

A kirándulások, **erdei iskolák** időpontját éves munkatervünkben előre meghatározzuk.

4.2.1. A talaj védelmével kapcsolatos feladatok:

- a talaj képződésének lassú, és pusztulásának gyors folyamatát bemutató ismereterjesztő könyvek tanulmányozása, természetrajzfilmek bemutatása
- ismerkedés a komposztálással
- kirándulás alkalmával a talajpusztulás és a talajképződés megfigyelése
 - iskolai elemgyűjtés

4.2.3. A vizek védelmével kapcsolatos feladatok:

- a víz felhasználásának módjai bemutatással, ismeretközléssel
- egyszerű vízvizsgálatok, kísérletezések tanösvényeken
- takarékos vízhasználatra nevelés
- a víz világnapján hajózási, illetve vízi múzeumok látogatása
- kirándulások alkalmával vizes élőhelyek tisztítása
- a vízszennyezés következményeinek bizonyítása természettudományos filmek megtekintésével, a televízió híradásainak figyelemmel kísérésével
- városunk folyójának, a Duna megismerése

4.2.4. A levegő védelme, a friss levegőn való tartózkodás igényének kialakítása:

- megfigyelés a levegő szennyezettségének bizonyítására
- a túrázások, kirándulások szervezése (Hangyatúrák)
- kerékpártúrák szervezése

- a Duna-parti kerékpárút igénybevétele
- a levegőt károsító anyagok, tevékenységek megismertetése, azok elutasítása
- környezetbarát anyagok, eszközök előtérbe helyezése, használat

4.2.5. Az erdő védelmével kapcsolatos feladatok:

- az erdő élővilágnak megismertetése, megszerettetése
- kirándulások szervezése osztálykeretben, az erdő hasznának tudatosítása
- a madarak és fák napjának megünneplése
- erdei iskola szervezése

Az erdei iskola célja, jelentősége: a környezeti- és egészséges életmódra nevelés, a természeti és kulturális emlékeink megfigyelése, a természettudományos gondolkodás empirikus tapasztalatokon alapuló fejlesztése, a velünk élő környezet minél alaposabb megismerése.

- A tanulók 3-5 napot töltenek a szabad természetben, ahol a világ egységes egészé áll össze, megfigyelhető a környezet harmóniája.
- A helyszín a természet és az ember által létesített környezethez igazodik, ahol a tanulók felfedezhetik, megtapasztalhatják a természet, a közösség és egyén kapcsolatát.
- Rácsodálkozhatnak a természet nagyszerűségére, bonyolultságára, egészséges életvezetési képességeik fejlődnek.
- Aktív együttműködő cselekvésre épít, amelyben a közösségi szemlélet erősödik.

4.2.6 Az állatok védelmével kapcsolatos feladatok:

- az állatok megszerettetése, segítése
- az állatok világnapján vetélkedők, kisállat bemutatók szervezése
- állatmesék, állatregények feldolgozása, a tanulságok levonása
- téli madárvédelem, madáretetés az iskolában
- a ház körül tartott állatok gondozásának, az állattartás felelősségének kialakítása
- környezeti séták szervezése a közelben található állatfarmokra
- a Fővárosi Állat-és Növénykert megtekintése / minden tanuló jusson el legalább egyszer általános iskolai tanulmányai során /
- a Mezőgazdasági Múzeum megtekintése
- a Természettudományi Múzeumi meglátogatása
- a visegrádi Mogyoró- hegy meglátogatása

4.3 A közvetlen környezetünk védelmével kapcsolatos feladatok, tanórán kívüli programok, környezeti nevelés a napközis és tanulószobai foglalkozásokon

Minden szabadidőben töltött pedagógiai tartalmú foglalkozás döntő arányban magába foglalja – a foglalkozás tematikai jellegétől függően – mind a környezet és a természet megismerésének és védelmének témáját, mind az egészségnevelés preferált céljait.

A napközis és tanulószobai foglalkozások természetes része a környezettudatos magatartásra nevelés.

4.3.1. Feladatok, programok:

- A komplex intézményi mozgásprogramban szereplő feladatok megvalósítása tantárgyközi keretek között,
- esztétikus külsővel várjuk tanulóinkat tanévkezdéskor,
- a tantermek dekorálása,
- a diákönkormányzat irányításával, növényekkel és virágokkal díszített belső terek kialakítása és azokat folyamatosan gondozása,
- lehetőség szerint természetvédelmi pályázatokba való bekapcsolódás, természetvédelmi játékokban való részvétel,
- célzatos tanulmányi kirándulások, tanórán kívüli tevékenységek, projektnapok,
- nyári táborok, erdei iskolák szervezése,
- délutáni programok keretében évszak és ünnepköszöntő foglalkozások, kézműves foglalkozások tartása, melyeken mód van a népi hagyományok felidézésére, a népi megfigyelések megbeszélésére, ahol el tudjuk mondani azt, hogy a falusi ember életmódja mennyire természetfüggő, természethez igazodó, mely a szemléletformálásnál példa lehet,
- látogatás Visegrádra, a tanösvény megtekintése,
- az iskola egész településén: évente két alkalommal papírgyűjtés, mint újrahasznosítható anyag gyűjtése, természetes és környezetbarát anyagok felhasználása,
- Az újrahasznosítás fogalmának, hasznának ismerete,
- a szelektív hulladékgyűjtés beindítása.

4.3.2. Nagymaros természeti értékeinek megismerése:

- a városban, illetve környékén található természeti értékek közül legalább néhánynak felkeresése,
- a Duna árterületeinek, szigeteinek megtekintése,
- rétek, patakok, kertek felkeresése,
- a környezetünkben élő védett állatok megismerése,
- kirándulás a Kilátóba, a Hegyes tetőre, a Csapásra.

4.3.3. A Föld védelmével kapcsolatos feladatok:

- ismeretterjesztő filmek megtekintése, a látottak megbeszélése,
- iskolánk Föld-napi akadályversenyt rendez /a helyi tantervben a környezetismeret tantárgynál szerepel./
- Az Alaptörvény környezet védelméről szóló cikkeinek értelmezése.

4.3.4 A fogyasztóvédelemmel összefüggő iskolai feladatok:

- A fogyasztóvédelmi oktatás célja a fogyasztói kultúra fejlesztése és a tudatos, kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulóknál.
- Az oktatás szinterei a tanítási órák és a tanórán kívüli tevékenységek.
- Az értékek formálásában lényeges a kívánság és a szükséglet fogalmának tisztázása és elkülönítése, az egyéni és társadalmi jogok tiszteletben tartása, a természeti értékek védelme.
- Meg kell ismertetni a tanulókkal a piac, a marketing és a reklám szerepét, alkalmassá téve őket e területen való eligazodásra.
- Fontos a minőség, a biztonság a gazdaságosság és takarékoság

4.3.5. A fogyasztóvédelmi oktatás szinterei az oktatásban:

- Az egyes tantárgyak tanórai foglalkozásaiba jól beépíthetők a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos tartalmak.
- Például: Technika – áruismeret, a gyártás és a termékminőség összefüggései.
- Magyar: reklámnyelv, feliratok; a reklám kommunikációs csapdái.
- Tanórán kívüli tevékenységek (vetélkedők, versenyek, rendezvények).
- Iskolán kívüli helyszínek (piaci séták, üzletek, bankok látogatása).
- Hazai és nemzetközi együttműködések (más iskolákkal, állami és civil szervezetekkel, cégekkel).
- Az iskola fogyasztóvédelmi működése (az iskola, mint fogyasztó, és mint piac), az ezzel kapcsolatos foglalkozások.

4.4 A megvalósulás munkaformái, módszerei, eszközei

Valószínűleg akkor járunk a legjobban, ha az amúgy is zsúfolt iskolai tantervbe nem a hagyományos módszertani elemekkel és merev tanórai keretek közül folyó oktatásból préselünk bele még többet, hanem bizonyos készségek fejlesztésével a fenntarthatóság és a fenntartható fogyasztás területén. Tanítási órán kívüli környezetben megvalósuló egyéni, páros és csoportos tevékenységformák keretében:

- Ilyen készségek: a kritikus gondolkodás, az egyéni és csoportos döntéshozás és a problémamegoldás. A készségfejlesztésnek tartalmazni kell az egyén és társadalom viszonyáról szóló információgyűjtés, információfeldolgozás, a feldolgozott információk alapján való döntés és végrehajtás módszereit.
- A fogyasztói szokásalakítás egyik fontos célja a szülők és a helyi közösségek együttműködésének megnyerése és bevonása az iskolai nevelési programokba. Így a családok és közösségek fenntartható fogyasztásra való törekvése is kialakulhat.
- A tudatos fogyasztóvá nevelés gyakorlatában a szülők lehetnek a pedagógus legfontosabb segítői és viszont. Amennyiben rendszeresen adunk az áruismerettel, vásárlással, fogyasztói döntésekkel kapcsolatos házi feladatokat, bizonyos idő után segíthetünk abban, hogy a gyerekek minél tudatosabban éljék meg családjuk fogyasztói szokásait. Az adatkezelési szabályokat betartva ismereteket gyűjthetünk a családok vásárlási szokásairól. Az információk adott esetben lehetővé teszik azt is, hogy a pedagógus pozitívan befolyásolja a család vásárlói magatartását.
- Általánossá kell váljon iskolánkban és a családokban a környezetbarát termékek használata a papírhasználattól az írószereken át a takarításig, tanórákon, tanórákon kívül és az irodákban egyaránt.
- A hagyományostól eltérő tanulásszervezési formák alkalmazása, projektprogramok indítása megfelelő keretet teremthet fogyasztóvédelem oktatásának, a kritikus, független gondolkodás fejlesztésének.
- Fontos, hogy a diákok e módszereket minél többször alkalmazzák napjainkban

5. Iskolánk egészségnevelési programja

Célunk komplex intézményi mozgásprogram tanévre aktualizált feladattervének

kialakítása és megvalósítása, amelyben az aktív, mozgásos tevékenységek az iskolai élet minden területét átfogják.

5.1. Az egészségneveléssel kapcsolatos célok, feladatok

- Ismerjék el és fogadják el tanulóink, hogy az egészség érték, amit óvni, ápolni kell, éljenek egészséges napirend, életrend szerint, lássák be a harmonikus élet nagy érték.
- Alakuljanak ki bennük az egészségmegőrzés és megelőzés szokásai.
- Legyenek képesek tanulóink saját egészségi állapotukat nyomon követni, érzékelni a külső belső környezeti tényezők változásaiból adódó hatásokat.
- Legyenek képesek az egészséget veszélyeztető hatások csökkentésére.
- Éljenek egészségesen, derűsen.
- Váljon életmódjuk részévé a rendszeres testmozgás, ismerjék meg a rendszeres fizikai aktivitás egészségmegőrzésben játszott szerepét, tegyék magukévá a testnevelésben, a sportban, a mozgásban rejlő egészségmegőrző értékeket.
- Ismerjék meg az egészségtudatos léthez tartozó egyénileg kialakított mozgásprogram fittség megőrzése szempontjából való fontosságát.
- Életmódjuk legyen tevékeny, elegendő pihenéssel kiegyensúlyozott
- Sajátítsanak el stressz- és feszültségoldó gyakorlatokat a testi-lelki kiegyensúlyozottság elérése érdekében.
- Alakuljon ki szabadidejük hasznos kulturált eltöltésének igénye.
- Ismerjék a helyes táplálkozás fontosságát.
- Legyenek tisztában az alapvető testápolási szokásokkal, igényeljék a rendet és a tisztaságot.
- Ismerjék az egészségkárosító szokások veszélyességét, azok következményeit.
- Tanuljanak meg felszabadultan játszani, ismerjék el mások sikereit, tudják elviselni a vereséget.
- Legyenek képesek felnőtt életükben helyes döntéseket hozni, a konfliktusokat kezelni.

5.2 A testi nevelés feladatai

A gyermek fejlődéséhez szükséges egészséges tárgyi környezet biztosítása a tanteremben:

- tiszta kellemes légkörű tantermek kialakítása, a meglévő értékek szinten tartása
- az élő környezet igényének kialakítása tanulói tevékenykedtetéssel
- megfelelő fény, - és hő viszonyok biztosítása
- az életkornak megfelelő méretű padok, berendezési tárgyak biztosítása az osztályteremben,
- a mellékhelyiségekben, a tornaöltözőkben:
- az intim környezet biztosítása (zárhatóság a mellékhelyiségekben)
- az udvaron:
- az udvar tisztántartása, szükség szerinti portalanítása
- a pihenőterületen új játékok elhelyezése
- a falfirkák folyamatos eltávolítása
- udvari növényzet megóvása, gondozása
- faültetési program a tanulók bevonásával

5.3 Az egészséges életmód kialakításának feladatai:

- a már meglévő szokásrendszerek megtartása, továbbfejlesztése
- fizikailag aktív, egészségtudatos életvezetésre nevelés
- a személyi tisztaság, mint az egészség fő feltételének szokássá, igénnyé alakítása
- rendszeres kéz, és köröm, megfelelő hajápolás, fogápolás
- helyes zsebkendőhasználat
- WC használat – az I. osztályos gyermekek fokozott segítése figyelemfelhívással
- a serdülőkorral járó egészségügyi problémák kezelése
- az érzékszervek tisztántartása, védelme, a szemüveg használatára való odafigyelés
- az időjárásnak megfelelő, helyes öltözködés, szokássá alakítása
- házirendben foglaltak betartása

5.4 Az egészséges táplálkozás fontosságának szerepe egészségünk megőrzésében

- helyes étkezési szokások kialakítása, az egészséges alapanyagokból készült ételek, italok megkedveltetése
- rendszeres étkezés, reggelizés fontossága
- az étkezés nyugodt körülményeinek biztosítása
- a kulturált viselkedés elsajátítása
- a konyhai személyzettel való jó kapcsolat megtartása

5.5 Testnevelés, a test edzése a tanórán és a tanórán kívül

- az egészséges testi fejlődés biztosítása, a szervezet mozgásigényének kielégítése
- sikerélmény biztosítása a mozgás megszerettetésében
- a mozgás motivációjának erősítése, versenyek szervezése
- az egyéni képességek figyelembe vétele, a tanórán nyújtott teljesítmények helyes értékelése
- az iskola sportos hagyományainak megőrzése, továbbvitele
- versenyekre való felkészítés, sportági felkészítés
- sportkörök szerepe a mindennapos testmozgásban

5.6 A mindennapos testedzés feladatai

A testnevelés és sport a gyermekek testi-fizikai képességeinek és személyiségformálásának egyik legfőbb eszköze. Az iskola a tanulók számára a helyi tantervben meghatározott mindennapi testedzést a **kötelező heti öt testnevelés órán** és a szabadon választható sportfoglalkozásokon biztosítja. A tanulók fizikai állapotának és edzettségének vizsgálatát valamennyi évfolyamon a hatályos jogszabályoknak megfelelően végezzük.

A fentiekén túl meg kell ragadnunk minden olyan lehetőséget, mely a tanulók rendszeres testmozgását szolgálja. Jó lehetőség erre az énekóra, amelyen az énekléshez kapcsolódva különféle mozgásokat végezhetünk, fejlesztve ezzel a jó

légzés és a jó fizikai állóképesség kialakítását. A mozgással, tánccal, játékkal egybekötött csoportos éneklés egyben a közösségformálást is szolgálja.

5.6.1 A betegségek – különös tekintettel a fertőző betegségek – megelőzésével kapcsolatos feladataink:

- kiemelt feladatunk azoknak a rendellenes jelenségeknek időben történő észrevétele, melyek valamely érzékszervi, tartási, vagy egyéb rendellenességhez kapcsolódnak
- a helyes testtartási formák elsajátíttatása, helyes ültetési rendre való odafigyelés
- a beteg, vagy sérült gyermek időben való ellátása, megfelelő szakemberhez való irányítása
- a tartósan beteg, sérült gyermek segítése a közösségben
- /segítése abban, hogy elfogadja önmagát, illetve társai is elfogadják őt/
- a gyógyulásba vetett hitre nevelés
- a prevenció jelentőségének tudatosítása

5.6.2 Baleset-megelőzési feladatok, az iskolai, a közlekedési és a háztartási balesetek megelőzése, a biztonságos életvezetés elsajátítása:

- annak tudatosítása, hogy az egészségtudatos magatartásra szocializálásnak szerves része a lelki egészség erősítése és fejlesztése, a szükséges prevenciók folyamatok és tevékenységek kialakítása,
- a balesetmentes tárgyi környezet biztosítása, a balesetveszélyes tárgyak eltávolítása, a hiányok pótlása, a rongálások megjavítása
- a balesetveszélyes eszközök helyes használatának megtanítása
- baleseti oktatás / megfelelő rendszerességgel, kellő időben /
- balesetmegelőző magatartás bemutatása, rendszeres gyakoroltatása
- a balesetveszélyes helyek, helyzetek bemutatása
- a gyalogos és kerékpáros közlekedés alapismereteinek elsajátíttatása, gyakoroltatása.

5.7. Lelki egészségre nevelés feladatai :

- az önismeret, az önbizalom, az önkontroll fejlesztése az életkori sajátosságoknak megfelelően, a **stressz- és feszültségoldás metódusainak megismerése,**
- a tanulók önmagukhoz, társaikhoz, nevelőikhez, a nagy iskolai közösséghez, az emberekhez való viszonyulásának elemzése értékelése, helyes irányba való terelése,
- a külső, belső tulajdonságok tudatosítása, a saját viselkedés megfigyeltetése és elemzése,

- az egyéni képességek megismertetése, felismerése / hogy majdan a célok és lehetőségek összhangja meglegyen /.

5.7.1 Az akaraterő fejlesztése:

- folyamatos motiválás,
- napi feladatok, egyéni megbízatások megjelölése,
- kötelesség és felelősségtudat fejlesztése.

5.7.2. Az érzelmi biztonság megteremtése:

- jó együttműködés a szülői házzal,
- együtt érző, elfogadó társas kapcsolatok kialakítása,
- következetes nevelői, egységes nevelőtestületi magatartás a tanórán és a tanórán kívül, gyermekszerető, szeretetteljes iskolai légkör kialakítása.

5.7.3. Az egészséges életvezetést elősegítő magatartásformák kialakítása:

- annak tudatosítása a tanulóknál, hogy az élethossziglani öntevékeny testedzés, az önálló sportolás és a motoros önkifejezés fontos eszköze a személyiség fejlesztésének és a lelki egészség megőrzésének,
- a saját testkép megismerése és a testtudat kialakítása a tanulóknál az egészségtudatos, az egészség megőrzést preferáló magatartás fontos része,
- a rendszeresség kialakítása a tanulók napi tevékenységében,
- a munka és a szabadidő eltöltésének helyes módjai,
- az egészségkárosító magatartási formák elkerülése a következmények bemutatásával,
- a televízió-nézés, a számítógépes játékok, gyakori használatának káros következményeit bizonyító élő példák bemutatása,
- az alkohol, a dohányzás, a drogfüggőség személyiséget torzító hatásának bizonyítása,
- a drogfogyasztás és a bűnözés közötti kapcsolat észre vétetése.

5.8. Drogprevenció

A WHO meghatározása szerint az elsődleges megelőzés /primer prevenció/ a betegség első megjelenésének megakadályozása, az egészség megőrzése, a betegség korai felismerése és elkerülése, ami a veszélyeztetett emberekre irányul. Az iskolának ebben a munkában jelentős szerepe van. Az iskola a család mellett a szocializációnak az a színtere, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására.

A szenvedélybetegségek elleni küzdelem egyik alapvető kérdése, hogy mikor beszéljünk erről először. A gyerekek között nagy egyéni különbségek vannak érettségben, tájékozottságban, érdeklődésben. A tömegkommunikáció tele van a drogokkal kapcsolatos közlésekkel, de a baráti társaságban is sokakat foglalkoztat ez a kérdés. A kíváncsiságot tehát nem mi keltjük, hanem éppen ezek a hatások. Ezért jobb, ha minél korábban, biztos helyről tud meg információkat.

Célunk: a tanulók tájékoztatása, felvilágosítása a drogokról, azok élettani hatásairól, egyéb következményeiről.

Feladataink

- pedagógusok továbbképzésen való részvétele
 - tanulóink kortársképzésen való részvétele
 - megismertetni tanulóinkat a leggyakoribb legális és illegális drogokkal, hatásaikkal, büntetőjogi következményeivel az osztályfőnöki, biológia és egészségtan órákon
 - veszélyhelyzetekre és veszélyes helyekre való figyelemfelhívás
 - a prevencióval foglalkozó dolgozók munkájának összehangolása
 - kapcsolattartás az iskolaorvosi-, védőnői hálózattal. Gyermekjóléti Szolgálattal, Családsegítő Hálózattal, rendvédelmi szervekkel, ÁNTSZ-szel, Kábítószerügyi Egyeztető Fórummal /KEF/
 - lehetőség szerint bekapcsolódni a D.A.D.A programba
 - szülők Szervezetének bevonása, tájékoztatása /szülői értekezleteken, fogadóórákon/
 - irodalmi- és rajzpályázatokon való részvétel
-
- A problémamegoldó és konfliktuskezelő készség fejlesztése, stresszkezelés: tudatosítani, hogy a stressz- és feszültségoldás
 - alapvetően fontos az interperszonális kapcsolatok kezelésében.
 - stressz hatások lehetséges elkerülése (a túlzott mozgáskorlátozás, állandó fegyelmezés, büntetéssel való fenyegetés, a megszegényítés, az attól való félelem mind-mind erőteljes stressztényező)
 - stresszhatásokra való felkészítés, azok lehetséges kompenzálása
 - a tárgyi környezet, az időjárási hatások ismertetése, a hatások értelmezése
 - fény és zajártalmak okozta károsodásokra való figyelemfelhívás
 - a csendes nyugodt tanulás pozitív hatásának elfogadtatása, az osztályterekben folyó munka zajszintjének csökkentése

A stressz tényezők kompenzálásának lehetséges módjai:

- minden korosztálynál a biztatás, a pozitív megerősítés alkalmazása
- szabadidős programként vonzó közös együttlétek, csoportos tevékenykedtetéssel egybekötött programok szervezése, az együttműködés örömeinek tudatosítása
- a drámapedagógiai adta lehetőségek kihasználása
- önismereti játékok szervezése szakember bevonásával

5.9 Az egészségnevelés várható eredményei

1. A család szerepének megértése
2. A helyes viselkedés szabályainak elsajátítása, a felnőttek és a társak tisztelete.
3. A jó és a rossz tulajdonságok felismerése, önismeret és az önuralom kialakítása

4. A közösségben az „én-szerep” felismerése, a tolerancia, empátia és pozitív gondolkodás kialakítása.
5. A jó emberi és baráti kapcsolatok kialakítására és a problémák konfliktusmentes megoldására való, igény megteremtése
6. Az egészségmegőrzés alapvető feltételeinek ismerete a helyes napirend kialakítása
7. Az egészséges táplálkozás aktuális elveinek ismerete.
8. A biztonságos közlekedés és elsősegélynyújtás alapelveinek elsajátítása.
9. A káros szenvedélyek negatív hatásainak felismerése.
10. A testi higiénia iránti igény kialakítása.
11. A rendszeres testmozgásra való igény kialakítása.
12. Az egészséges életkörülményekre való igény: tudni azt, mit tehet az ember szűkebb és tágabb környezetéért.
13. A környezet egészségre káros hatásainak ismerete.
14. Az egészségért és az egészséges környezetért folyó törekvésekben (egészség- és környezetvédelem) való aktív részvétel igényének kialakítása.
15. Az egészségtudatos, fizikailag aktív – egészségmegőrzésre épülő – motoros tevékenységekben rejlő személyiség- és közösségfejlesztésben rejlő lehetőségeket kiaknázó életvezetés igényének kialakulása és megvalósítása.
16. A stressz- és feszültségoldás elméleti ismerete és gyakorlati megvalósítása.

6. Komplex intézményi mozgásprogram

1. Egészséges életmód-tréningek épüljenek be a kötelező iskolai programokba (sport- és egészségnap, részvétel a különféle helyi szervezésű fitneszi és más sportprogramokon).
2. A mozgásos tevékenységek a tantárgyi jellegnek és az életkori sajátosságoknak megfelelően épüljenek be az óratervi órákba.
3. Az egész napos iskolai (szabadidős), napközis és tanulószobai foglalkozásokon a foglalkozási programban (tervben) foglaltak szerint, míg a különféle szabadidős tevékenységekben azok időkeretének minimum 40 %-a erejéig a testmozgás különféle formái domináljanak a tematikai-tárgyi jelleghez igazodóan.
4. Az egyéb foglalkozásokon – a tantárgyfelosztás keretei között – nagyobb időkeretben és változatosabb programok keretében képviseltessék magukat a sportfoglalkozások (tömegsport, sportszakkör, sportkör stb.).
5. Az éves munkatervben a szorgalmi időszak minden hónapjához – az évszak sajátosságainak megfelelően (pl. tél – korcsolyázás) – legyen egy-egy kiemelt mozgásos tevékenység rendelve, mely az iskolai szabadidős és napközis időkeretben szervezett tevékenységek kiemelt iránya legyen.
6. Az intézmény horizontális kapcsolatrendszerének keretében alakuljon ki stratégiai együttműködés a településen működő más sporttevékenységgel foglalkozó társadalmi szervezetekkel, továbbá az iskolai működést támogathatni

7. hivatott alapítvánnyal az iskola tanulóinak mozgáskultúráját fejleszteni hivatott programok támogatása céljából.

8. A tanulmányi kirándulások és az erdei iskolai programok egyik központi eleme legyen a mozgás és az egészségtudatos életmódra nevelés.

A komplex intézményi mozgásprogram adott tanévre aktualizált feladatterve az éves munkaterv mellékleteként kerül kidolgozásra.

HELYI TANTERV

7. Iskolánk helyi tanterve

**A választott kerettanterv,
Az iskolában tanított kötelező és nem kötelező,
választható tantárgyak és óraszámok**

7.1. A választott kerettanterv megnevezése

2020. 09.01-től érvényes az 5/2020. (I.31.) A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló Kormányrendelet, amely a 110/2012. (VI. 4.) Kormányrendelet módosítása, érvényes első és ötödik évfolyamon, felmenő rendszerben.

Iskolánk helyi tanterve első és ötödik évfolyamon a *5/2020. (I.31.)Kormányrendelet alapján a*

- 1. sz. mellékletben szereplő „Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára”, valamint a*
- 2. sz. mellékletben szereplő „Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára”.*

Iskolánk helyi tanterve (második, harmadik, negyedik, hatodik, hetedik,nyolcadik évfolyamon) az Emberi Erőforrások Minisztere által kiadott kerettantervek közül az alábbi tantervre épül:

A kerettantervek kiadásáról és jóváhagyásáról szóló 51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet

- 3. sz. mellékletben szereplő „Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára”, valamint a*
- 4. sz. mellékletben szereplő „Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára”.*

- A választott kerettantervben szereplő tananyagok, témakörök évfolyamonkénti bontáshoz, illetve az egyes témákhoz tartozó órakeretek

meghatározásához iskolánk pedagógusai az egyes tantárgyak tanításához alkalmazott tankönyvek tankönyvkiadói által összeállított helyi tantervei ajánlásokat is figyelembe veszik. Ezek elfogadásáról, iskolánkban történő alkalmazásáról a nevelőtestület dönt.

- Iskolánkban lehetőség szerint csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelv, felső tagozatban az életvitel és gyakorlat, valamint testnevelés tantárgyakat. Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és a tanulók tudásának megalapozására.
- A tanulók szülei nyilatkoznak arról, hogy mely választható tantárgyat igénylik gyermekeik részére.
- A szabadon tervezhető órák számával egyes tantárgyak óraszámát növeljük meg, azzal a céllal, hogy e tárgyakból a készségfejlesztésre, az ismeretek gyakorlására, elmélyítésére több idő jusson.
- Iskolánkban a tanulók az idegen nyelvi órákon angol-, német- és a nemzetiségi német nyelvet tanulják. A nemzetiségi német nyelv oktatása első évfolyamtól kerül bevezetésre heti 5 órában. Az iskolába lépő tanuló szülőjének nyilatkoznia kell arról, hogy gyermeke számára kéri-e a nemzetiségi német nyelv oktatását.
- Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak, a kötelező és választható tanórai foglalkozások, és azok óraszámait az 1. sz. *függelék* tartalmazza.
- **A helyi tanterv 2020. szeptember 1-től hatályos felmenő rendszerben, azaz az első és ötödik évfolyamtól kezdődően.**

A választott kerettanterv óraszámai:

A választott kerettanterv tantárgyait és kötelező minimális óraszámait az alábbi táblázatok tartalmazzák:

Óraterv a kerettantervhez 1- 4. évfolyam				
tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
magyar nyelv és irodalom	7	7	6	6
idegen nyelv				2
matematika	4	4	4	4
erkölcstan/hit-és erkölcstan	1	1	1	1
környezetismeret	1	1	1	1

ének-zene	2	2	2	2
vizuális kultúra	2	2	2	2
életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

Óraterv a kerettantervhez 5-8. évfolyam				
tantárgy	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
magyar nyelv és irodalom	4	4	3	4
idegen nyelv	3	3	3	3
matematika	4	3	3	3
erkölcstan/hit-és erkölcstan	1	1	1	1
történelem	2	2	2	2
természetismeret	2	2		
fizika			2	1
kémia			1	2
biológia			2	1
földrajz			1	2
éneke-zene	1	1	1	1
dráma és tánc/ hon- és népismeret	1			
vizuális kultúra	1	1	1	1
informatika		1	1	1
technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
testnevelés és sport	5	5	5	5
osztályfőnöki	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	3	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

- **A helyi tanterv 2020. szeptember 1-től hatályos felmenő rendszerben, azaz az első és ötödik évfolyamtól kezdődően.**

Az 1-8. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai, 2020																
ÓRATERV																
Heti óraszám/évfolyam	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.	
Magyar nyelv és irodalom	7		7		5	2	5	2	4		4		3	1	3	1
Matematika	4		4		4		4		4		4		3	1	3	1
Történelem									2		2		2		2	
Állampolgári ismeretek													1			
Hon- és népismeret										1						
Etika/hit és erkölcsstan	1		1		1		1		1		1		1		1	
Környezetismeret					1		1									
Természettudomány									2		2	1	0		0	
Kémia													1		2	
Fizika													1		2	
Biológia													2		1	
Földrajz													2		1	
Első élő idegen nyelv							2		3		3		3		3	
Ének-zene	2		2		2		2		2		1		1		1	
Vizuális kultúra	2		2		2		1		1		1		1		1	
Dráma és színház												1				
Technika és tervezés	1		1		1		1		1		1		1			
Digitális kultúra					1		1		1		1		1		1	
Testnevelés	5		5		5		5		5		5		5		5	
Osztályfőnöki									1		1		1		1	
Kötelező alapóraszám	22		22		22		23		27		26		28		28	
Szabaddon tervezhető óra		2		2		2		2		1		2		2		2
Összes tervezett óraszám	22	0	22	0	22	0	23	0	27	0	26	0	28	0	28	0
Összesített óraszám	22		22		22		23		27		26		28		28	
Maximális órakeret	24		24		24		25		28		28		30		30	

7.2. Az iskolában alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv; munkafüzet, térkép stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyeket a művelődési és közoktatási miniszter hivatalosan tankönyvvé nyilvánított.

A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van (pl. tornafelszerelés, rajzfelszerelés, technikacsomag stb.).

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján. A tantervekben és a munkatervekben szerepel, hogy egyes órákat, pl.: fizika, kémia, természetismeret, művészettörténet, stb. a informatika teremben tartásuk meg.

A mai kor kihívása a számítógép. Rengeteg ismeretet lehet és kell szerezni a számítógépek használata által. Sajnos, az iskolának csak egy gépterme van, ennek használatát a számítástechnika órák kimerítik, így kollégáinknak elvétve jut egy-egy óra arra, hogy óráikat számítógéppel egybekötött foglalkozásokon tartsák. A kollégák igénylik, hogy minél több ismeretet tudjanak átadni a tanulóknak, és ehhez használhassák a számítógépet.

A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév II. félévében) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetére a szülők kötelessége.

A tankönyveket a tanulók az első tanítási napon vehetik át.

A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

- a tankönyv szerepeljen a tankönyvlistán, beleférjen az állam által megszabott keretbe

- a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének
- az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak
- a taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.

7.3. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

7.3.1 Az iskolába lépés

Intézményünk felvételi vizsga nélkül veszi fel tanulóit.

Kötelesek vagyunk felvenni azt a tanulót, akinek lakhelye, ennek hiányában tartózkodási helye Nagymaros város területén van.

Felvesszük a más körzethez tartozó tanulókat is, amennyiben a fenntartó által engedélyezett csoportszám és a törvény által engedélyezett létszámhatárok erre lehetőséget biztosítanak.

A felvételtől az igazgató dönt.

A tanköteles iskolaérettségét az óvoda, egyes esetekben a Pedagógiai Szakszolgálat állapítja meg.

7.3.2. Az intézménybe lépés az iskola magasabb évfolyamain

Iskolánk köteles felvenni a más városi iskolából, illetve településről érkező tanulókat, ha új lakóhelyük/tartózkodási helyük Nagymaros város területéhez tartozik.

Felvehető a körzethez nem tartozó tanuló is, amennyiben a férőhelye kihasználtsága ezt lehetővé teszi. Felvételnél vizsgálni kell, hogy az előző

évfolyamot eredményesen elvégezte-e, valamint a helyi tanterv szerinti tantárgyak követelményeit teljesítette-e. (Pl. nem tanulta azt a tantárgyat.) Amennyiben nem, lehetőséget kell biztosítani különbözeti vizsga letételére. A vizsgára való felkészítés a szülő feladata, amelyhez az iskolának segítséget kell nyújtania.

A vizsga háromtagú szakmai bizottság előtt történik. A vizsga eredménye alapján a felvételtől az igazgató dönt.

Amennyiben a felételre jelentkező tanuló magatartása vagy szorgalma változó, rossz vagy hanyag minőségű, illetve 4-8. évfolyamra való jelentkezés esetén év végi tanulmányi átlaga nem éri el a 3,5-es átlagot, az igazgató felvételtől való döntése előtt kikéri az igazgatóhelyettesek, az évfolyamon tanító osztályfőnökök véleményét.

A külföldön megkezdett és befejezetlen tanulmányok a magyar iskolarendszerben is folytathatók. A tanulmányok beszámításáról, a tanuló felvételéről az igazgató dönt.

7.4. A továbbhaladás feltételei magasabb évfolyamokon

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.
- Az iskola igazgatója a szülő kérésére **legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti** az iskola első évfolyamának megismétlését, **akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben a megismétlésre kerülő évfolyamról nem kap bizonyítványt a tanuló.** /Knt. 57.§ (1)/
- Az első évfolyamra felvett tanuló csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudja teljesíteni. Ebben az esetben az első osztályt előkészítő évfolyamként végzi és fejezi be.
- A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha a helyi tantervben előírt tanulmányi követelményeket az adott évfolyamon legalább elégséges szinten teljesítette. (2-8. évfolyam)
- Ha a tanuló az előírt követelményeket kettő vagy annál több tantárgyból nem teljesítette, a tantestület határozatára javítóvizsgát köteles tenni. Sikeres teljesítése a továbbhaladás feltétele (2-8. évfolyam).
- **20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a javítóvizsgákról 64§; 65§**
- Az a tanuló, aki 2-8. évfolyamon legfeljebb 3 tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot, illetőleg javítóvizsgálja elégtelen, tanulmányait csak az évfolyam ismétlésével folytathatja.
- A tanuló részére – aki második, vagy további alkalommal ismétli ugyanazt az évfolyamot – lehetővé kell tenni, hogy egyéni foglalkozáson vegyen részt.
- A tanulóknak lehetősége van évfolyamát szülője, illetve gondviselője kérésére megismételni (legfeljebb egy alkalommal) abban az esetben is, ha egyébként magasabb évfolyamba léphetne. Az engedély megadásáról az iskola igazgatója dönt.
- Osztályismétléssel folytathatja tanulmányait az a tanuló, aki valamely tantárgyból nem jelent meg a javítóvizsgán.
- Ha a tanulóknak egy tanítási évben a tanítási órától igazolt, vagy igazolatlan mulasztása együttesen meghaladja a 250 órát, a tanítási év végén nem osztályozható, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen. Az osztályozó vizsga letétele akkor tagadható meg, ha az igazolatlan mulasztások száma meghaladja az igazolt mulasztások számát.

7.5. Az értékelés rendszere

Az ellenőrzés, értékelés a nevelési- oktatási folyamat szerves része. Fontos, hogy mind a nevelés, mind az oktatás területén azonos irányelvek érvényesüljenek. Leglényegesebb a tervszerűség, következetesség és a folyamatosság.

Az ellenőrzés nem más, mint az elért eredmények, vagy a pillanatnyi helyzet összevetése a kitűzött célokkal, normákkal, szabályokkal. Fontos, hogy tényszerűség jellemezze, és demokratikus legyen.

Az értékelésnek mindig az ellenőrzés tapasztalataira kell épülnie.

Az értékelés akkor sikeres, ha hatékony. Akkor lesz hatékony, ha kiszámítható és tudatosított. A tanulók teljesítményének elbírálásakor, magatartásának, szorgalmának értékelésekor vegyük figyelembe fejlődésük jellemző vonásait, életkori sajátosságait, közösségben elfoglalt helyzetüket.

Minden pedagógusnak arra kell törekednie, hogy minél több adattal rendelkezzen tanítványairól, fejlődésükről, problémáikról.

A pedagógiai tevékenység tudatossága megkívánja, hogy tudjuk, hol tartanak tanítványaink, hogyan fejlődnek, mennyit tanulnak. Ez a folyamat tehát visszajelzés a tanár, a tanuló, a szülő számára egyaránt. Az osztályzatok önmagukban csupán nem mutatnak rá a helyes és helytelen megoldásokra, nem szembesítik a tanulókat azzal, amit produkáltak. Kapcsolódnia kell tehát hozzájuk minden esetben tárgyilagos szóbeli kiegészítésnek.

Mindez olyan legyen, hogy tanulóink érezzék, az ellenőrzés, értékelés természetes kísérője a tanulásnak. Értsék meg, hogy ez számukra is nagyon fontos visszajelzés arról, hogy megfelelő ütemben, irányban haladnak-e.

A tanulók egymás teljesítményeit is értékelhetik szavakkal, esetleg érdemjegyre tett javaslatokkal.

Iskolánkban cél, hogy minden tanítványunk saját lehetőségeinek optimumáig jusson el erkölcsi, értelmi és testi fejlődésében. Ezeket a területeket mérésekkel ellenőrizzük, és törekszünk arra, hogy további fejlődésük szempontjából ösztönzően értékeljük a tanulók teljesítményét.

Fontos, hogy a tanév végi osztályzat, minősítés az évi összteljesítményt értékelje, tükröződjön benne a tanulók esetleges fejlődése is, ezért lehetőséget kell biztosítani a tanulóknak arra, hogy gyengébb eredményű első félévi tanulmányaikból beszámoló útján vagy a témazáró dolgozat újraírásával akár osztályzatot is javíthassanak.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény alapján a tanulók tanulmányi munkájának értékelése az alsó tagozaton az alábbiak szerint történik:

- ***Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel értékeljük,*** hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul.
- Amennyiben a tanuló ***„felzárkóztatásra szorul”*** minősítést kap, a jogalkotó ***hatályon kívül helyezte*** azt a törvényszöveget, mely előírta az iskola számára a ***szülők bevonásával történő értékelést,*** és a szükséges intézkedésekre vonatkozó javaslat kidolgozását.
- ***A második évfolyam végén, a harmadik és negyedik évfolyamokon félévkor és év végén a tanuló értékelése osztályzattal történik. (Félévkor számjeggyel, év végén betűvel).***

Szöveges és osztályzattal történő minősítés esetén is tantárgyanként dicséret adható a kimagasló teljesítmény elérésekor.

- szöveges értékelésnél a „kiválóan teljesített”,
- osztályzattal történő értékelésnél „jeles minősítés” esetén, év végén a dicsérettek között kell feltüntetni (feljegyzés rovatban).

7.6. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái: továbbá a tanuló teljesítményének, értékelésének és minősítésének formái

A tantárgyi értékelés formái a szóbeli és írásbeli számonkérés.

A szóbeli feleltetéseknel a tanulók egész személyisége megnyilvánul. A tanár azonnal visszajelezhet a hibákra, ami segíti a tanulót abban, hogy felelt közben korigálni tudjon. Az írásbeli feladatok önállóbb gondolkodást kívánnak meg. A szóbeli feleletekhez képest nagyobb mennyiségű tudásanyag mérhető vele, ezáltal több információhoz jut a pedagógus.

A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és tanítási év végén osztályzattal minősíti.

A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök – az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi.

Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét rendszeresen értesíteni kell. A félévi és év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni. Az iskola az osztályzatról a kiskorú tanuló szülőjét **félévkor értesítő, év végén bizonyítvány** útján értesíti. Az osztályzatról a tanuló és a kiskorú szülőjét értesíteni kell. Az érdemjegy és az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmezési eszköz.

Jeles /5/ osztályzatot kap az a tanuló, aki a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz, ismeri, érti, tudja a tananyagot, alkalmazni is képes. Pontosan, szabatosan fogalmaz. Logikusan gondolkodik, lényegkiemelésre képes, saját szavaival definiál.

Jó /4/ osztályzatot kap az a tanuló, aki a tantervi követelményeknek megbízhatóan ugyan, de kevés hibával tesz eleget. Apróbb bizonytalanságai vannak, de kis segítséggel korigálni tudja. Kiseb előadási hibákat vét, az ötöshöz képes szorosabban kötődik a tankönyv szövegéhez.

Közepes /3/ osztályzatot kap az a tanuló, aki a tantervi követelményeknek pontatlanul tesz eleget. Többször szorul tanári segítségre, javításra, kiegészítésre. Ismeretei felszínesek, kevésbé tud önállóan dolgozni, fogalmazni.

Elégséges /2/ osztályzatot kap az a tanuló, aki a tantervi követelményeknek súlyos hiányosságokkal tesz eleget. A továbbhaladáshoz csak a szükséges minimális ismeretekkel, jártasságokkal rendelkeznek. Önállóan nem képes feladatvégzésre, egyszavas válaszokban fogalmaz, fogalmakat nem ért.

Elégtelen /1/ osztályzatot kap az a tanuló, aki a tantervi követelményeknek nevelői segítséggel sem tud eleget tenni, s a minimumot sem tudja.

7.7. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A félévi és év végi tanulmányi osztályzatok megállapításához a tanulónak **osztályozó vizsgát** kell tennie, ha:

- az igazgató felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,

- egy tanévben 250 óránál többet mulasztott, és a nevelőtestület nem tagadta meg az osztályozó vizsga letételének lehetőségét,
- ha a tanuló hiányzása egy adott tantárgyból az évi tanítási órák 30%-át meghaladta és a nevelőtestület nem tagadta meg az osztályozó vizsga letételének lehetőségét.

Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott.

A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VII.31.) EMMI rendelet előírásaiban szereplő szabályoknak megfelelően szervezzük meg. Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit a helyi tantervben tantárgyanként rögzítjük.

A vizsgák időpontját, helyét és követelményeit az érintett tanulók szüleivel írásban közli az intézmény igazgatója.

7.8. Szöveges értékelés

- **Első évfolyamon** minden tantárgy esetében **csak szöveges értékelést alkalmazunk.**
- **Az első évfolyamon év közben, a második évfolyamon félévkor a szülők felé a tanulók minősítése pontértékkel, százalékkal, írásbeli szöveges értékeléssel, szóbeli tájékoztatással történik.**

Első osztályban negyedévenként írásbeli szöveges tájékoztatást kapnak a tanulók az egyes tantárgyakban elért eredményekről.

Az év végi szöveges értékelés a bizonyítvány mellékletét képezi, amelyet pótlapon kapnak meg a tanulók.

- Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul.
- A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:
 - kiválóan teljesített
 - jól teljesített
 - megfelelően teljesített
 - gyengén teljesített
 - felzárkóztatásra szorul.

Kiválóan teljesített: ha a tanuló a helyi tanterv fejlesztési feltételeit megbízhatóan alkalmazni képes.

Jól teljesített: ha a tanuló a helyi tanterv fejlesztési feltételeit kevés hibával sajátította e, kisebb bizonytalanságokkal tudja alkalmazni tudását.

Megfelelően teljesített: ha a tanuló a helyi tanterv feltételeit pontatlanul, esetenként felszínesen és több hibával teljesíti, csak nevelői segítséggel tudja alkalmazni tudását.

Gyengén teljesített: ha a tanuló a helyi tanterv fejlesztési feltételeit minimális ismeretekkel, jártasságokkal tudja csak alkalmazni.

Felzárkóztatásra szorul: ha a tanuló a helyi tantervfejlesztési feltételit, minimálisan is alig teljesíti, kizárólag nevelői segítséggel vagy azzal sem képes önálló feladatvégzésre.

- A **második-negyedik és a felsőbb évfolyamon** a tanulók teljesítményét, előmenetelét **év közben** minden tantárgyból **5 érdemjeggyel** minősítjük.
- A **második évfolyam végén, a 3-4. valamint a felsőbb évfolyamokon félévkor és év végén** a tanulók értékelése **5 osztályzattal** történik.

A félévi és az év végi osztályzatot, az adott félév során szerzett érdemjegyek, és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni. A témazáró

érdemjegyek nyomatékosan számítanak, súlyozottan (duplán) vesszük figyelembe a félévi- és év végi értékelésnél.

Az év eleji ismétlődő dolgozatokat szintén súlyozottan számítjuk bele az értékelésbe.

Az osztályzat összefoglaló képet ad a tanuló teljesítményéről, a tanterv által előírt követelmények tükrében. A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt rendszeresen értesíteni kell a tájékoztató füzetten keresztül.

7.9. Szöveges értékelésből átmenet az osztályzásba

Iskolánkban az értékelést a mindenkor jogszabályok megtartásával, és iskolánk szellemiségének megfelelő gyakorlattal végezzük.

A gyerekek folyamatos értékelésének célja, hogy tájékoztassa a gyermeket és szüleit a kitűzött követelmények teljesítéséről. Ebből következik, hogy egyénre szabott, a gyermek adottságaihoz mérten támaszt elvárásokat. További célunk az értékeléssel, hogy kialakítsuk a gyermekben a reális önértékelést. Tanulja meg kiaknázni saját lehetőségeit és elfogadni korlátait. Nem versenyeztetjük egymással a gyermeket ott, ahol nem egyenlő eséllyel indulnak, hiszen képességeik nagyon különbözőek lehetnek.

Valljuk, hogyha színes, érdekes, vidám és változatos az iskolai élet, nincs szükség állandó külső jutalomra, maga a sikeres munka, a szellemi erőfeszítés eredménye, a sikerélmény jutalmazó értékű.

Az alsó tagozatban az első évfolyamon félévkor és évvégén, második évfolyamon félévkor részletes szöveges értékelést kapnak a tanulók. Az értékelő folyamat szerves része a szülő rendszeres tájékoztatása, illetve az eredmények értelmezése, és a jövőre vonatkozó közös tennivalók meghatározása. ***Második év félévétől, az öt érdemjeggyel történő minősítéssel értékeljük a tanulók teljesítményét.***

Értékelésünk alapelvei a következők:

- személyre szóló legyen,
- fejlesztő, ösztönző jellegű legyen,
- folyamatosságot biztosítson,
- ne legyen megtorló, fegyelmező,
- az iskola (munkaközösségi) követelményrendszerre épüljön,
- legyen tárgyyszerű, tényszerű,
- törekedjen a tartalmi teljességre.

A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók témazáró írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el tanítóink:

Teljesítmény	Érdemjegyek megfelelő szöveges bejegyzés	Érdemjegy
0 – 33 %	Felzárkóztatásra szorul	elégtelen (1)
34 – 55 %	Gyengén teljesített	elégséges (2)
56 – 75 %	Megfelelően teljesített	közepes (3)
76 – 90 %	Jól teljesített	jó (4)

91 – 100 %	Kiválóan teljesített	Jeles (5)
------------	----------------------	-----------

Kiválóan teljesített szöveges értékelés helyett – **jeles (5)** osztályzatot kap az a tanuló, aki a tantervi követelményeknek maradéktalanul eleget tesz.

Tantárgyi dicséretet, illetve kitűnő minősítést az a tanuló kap, aki a tantervi követelményeket maximálisan teljesítette, ezen felül kiemelkedő szorgalmával és a tantárgyhoz való viszonyával emelte az oktatás színvonalát.

Jól teljesített szöveges értékelés helyett – **jó (4)** osztályzatot az a tanuló kap, aki a tantervi követelményeket kevés hibával teljesít.

Megfelelően teljesített szöveges értékelés helyett – **közepes (3)** osztályzatot az a tanuló kap, aki a tantervi követelményeket csak tanári segítséggel sajátítja el, ismeretei pontatlanok, kevésbé tud önállóan dolgozni.

Gyengén teljesített szöveges értékelés helyett – **elégséges (2)** osztályzatot kap az a tanuló, aki a tantervi követelményeket minimális ismeretekkel, jártasságokkal sajátítja el.

Felzárkóztatásra szorul szöveges értékelés helyett – **elégtelen (1)** osztályzatot kap, aki a tantervi követelményeknek nem tesz eleget, a minimum szintet sem tudja elsajátítani.

A tanulásban akadályozott tanulók esetében a tanulási folyamat minden szakaszában így az ellenőrzésben és értékelésben is figyelembe kell venni a hivatalos szakvélemény ajánlásait. (1. sz. Tanulási Képességvizsgáló és Rehabilitációs Bizottság, Pedagógiai Szakszolgálat ajánlásait.)

A tanterv által előírt

- témazáró dolgozatokat (pirossal),
- tanév eleji felméréseket (pirossal),
- a szorgalmi feladatokat (zölddel)
- a szóbeli és írásbeli feleleteket (kékkel) jegyezzük be.

Az írásbeli feladatok helyesírási hibáit minden szaktanárnak ki kell javítania. Az iskolai dolgozatok témazáró feladatlapok, szóbeli feleletek érdemjegyeit az osztálynaplóba való bejegyzéssel egyidejűleg a tanulók tájékoztató füzetébe is be kell íratni.

7.10. Az iskolai írásbeli beszámoltatás formái és korlátai

- írásbeli felelet, tudáspróba (alsó tagozat) – felelet értékű
- témazáró dolgozat (magyar irodalomból fogalmazás dolgozat – hangsúlyos szerepe van az osztályzat kialakításában).

Egy tanítási napon legfeljebb két témazáró dolgozat íratható.

A házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás, valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása. A házi feladat legyen mindig egyértelmű, konkrét, érthető.

A hét utolsó napján és a szünetek előtti utolsó tanítási napon csak annyi házi feladat adható, mint egyéb tanítási napokon. A hét végi szüneti házi feladatok feladásánál az ajánlott olvasmányok elolvasása kivételt képez.

Az írásbeli házi feladatokat úgy kell meghatározni, hogy a tanulóknak maradjon ideje kapcsolódásra és pihenésre két tanítási nap között.

A tanulók képességeinek megfelelő házi feladat adható, a gyengébb tanulók differenciált házi feladatot kapnak.

A felsorolt szóbeli és írásbeli ellenőrzésen, értékelésen túl, nagyon fontos szerepe van a tanulók fejlődését nyomon követő tanulói összehasonlító jellegű tudásszint méréseknek. Ennek során az ismeretek, készségek sokoldalú vizsgálatára kerül sor. Mérnünk kell az emlékezeti teljesítményeket, az ismeretek alkalmazását, a tudást.

A tanulási folyamat szakaszai:

- 1 – 2. évfolyam bevezető
- 3 – 4. évfolyam kezdő
- 5 – 6. évfolyam alapozó
- 7 – 8. évfolyam fejlesztő.

Ezen szakaszok kezdetén, diagnosztikus méréssel feltárjuk az előzetesen szerzett ismeretek szintjét. Első évfolyam elején, speciális módon bemeneti mérést végzünk az iskolaérettségi szint meghatározására.

A kezdő, alapozó, fejlesztő szakaszok végén munkaközösségeink összegző, minősítő, tanulmányi követelményeket figyelembevevő, lezáró mérést végeznek magyarból és matematikából.

Magyarból, olvasási, szövegértési, helyesírási készséget mérünk, matematikából az ismeretanyag elsajátítása mellett a tanultak alkalmazását kérjük számon.

Amennyiben az OKÉV 6. és 8. évfolyamon országos mérést szervez, ott saját mérést már nem végzünk. Az összegző méréseket érdemjeggyel értékeljük, amit a tanév végi osztályzat kialakításakor figyelembe veszünk.

Ezekon az összehasonlító méréseken kívül nem kötelező jelleggel a szakmai munkaközösségek más tantárgyakból is végezhetnek akár tanév eleji vagy tanév végi tanulási folyamatot lezáró méréseket.

Az elvégzett mérések elemzése kötelező, annak eredményéről az iskolavezetést és a nevelőtestületet tájékoztatni kell. A mérések eredményét a következő szülői értekezleten a szülőkkel is ismertetni kell.

A feladatlapokat érdemjeggyel osztályozzuk, amit a tanév végi eredmények kialakításakor figyelembe kell venni.

7.11. A tanuló magatartása és szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei

A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését minden évfolyamon az osztályfőnök végzi, az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével.

Példás /5/ az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- tanórán és tanórán kívüli példamutatóan, rendesen viselkedik;
- kötelességtudó, feladatait teljesíti;
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti;
- tisztelettudó;
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen segítőkészen viselkedik;
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz;

- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet;
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása.

Jó /4/ az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik;
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti;
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti;
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt;
- nincs írásbeli intője vagy megrovása.

Változó /3/ az a tanuló, aki:

- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be;
- a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik;
- feladatait nem minden esetben teljesíti;
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva;
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik;
- igazolatlanul mulasztott;
- osztályfőnöki intője van.

Rossz /2/ az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti;
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti;
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen;
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik;
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza;
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte /vagy megsértése / szükséges.

7.12. A szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei

A tanulók szorgalmának értékelésénél és minősítésénél az 1-8. évfolyamon a példás /5/, jó /4/, változó /3/, hanyag /2/ érdemjegyeket, illetve osztályzatokat használjuk. Év végén szöveges, félévkor érdemjegyes beírással.

Az 2-8. évfolyamon a tanuló szorgalmát az osztályfőnök, az érdemjegyek, és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg.

Vitás esetben, az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról. A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

Példás /5/ az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;

- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is és azokat elvégzi;
- munkavégzése pontos, megbízható;
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz;
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza

Jó /4/ az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
- a tanórákon többnyire aktív;
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem, vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;
- taneszközei tiszták, rendezettek

Változó /3/ az a tanuló, akinek:

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől;
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti;
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik;
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja;
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

Hanyag /2/ az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg;
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen;
- feladatait többnyire nem végzi el;
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek;
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül:
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte /vagy megsértése / szükséges.

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten

- példamutató magatartást tanúsít, vagy
- folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el, vagy
- az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, vagy
- iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt, vagy
- bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírvének megőrzéséhez, növeléséhez az iskola jutalomban részesítheti.

A tanuló teljesítménye, magatartása és szorgalma értékelésének, minősítésének formái

7.13. Tantárgyi elismerés

Szaktanári dicséret: kimagasló tantárgyi teljesítményekért, versenyeken való részvétel.

Tanév végén a nyolc évig kitűnő tanulmányi eredményt elért 8. osztályos tanuló megkapja „a Kittenberger Kálmán Általános és Művészeti Iskola kiváló tanulója” címet, ami emlékplakettel, könyvjutalommal és oklevéllel jár. A nevelőtestület megválasztja az „év nagymarosi diákját”, ami szintén emlékplakettel, könyvjutalommal és oklevéllel jár.

Tanév végén „A Nagymarosi Kittenberger Kálmán Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola kiváló sportolója” címet kapja az a tanuló, aki elismerésre méltó sportteljesítményeivel kiemelkedik tanulótársai közül. Tanév végén „az év kisdíákja” címet kapja az a 4. osztályos tanuló, akit a nevelőtestület választ, kimagasló tanulmányi eredményéért.

7.14. Egyéb jutalmazások, büntetések:*Jutalmazások:*

- szaktanári dicséret
- osztályfőnöki szóbeli dicséret
- osztályfőnöki írásbeli dicséret
- igazgatói szóbeli dicséret
- igazgatói írásbeli dicséret
- nevelőtestületi dicséret

Büntetések:

- szaktanári figyelmeztetés
- osztályfőnöki szóbeli figyelmeztetés
- osztályfőnöki írásbeli figyelmeztetés
- osztályfőnöki intés
- osztályfőnöki megrovás
- igazgatói szóbeli figyelmeztetés
- igazgatói írásbeli figyelmeztetés
- igazgatói intés
- igazgatói megrovás
- nevelőtestületi megrovás
- fegyelmi eljárás

*Szaktanári dicséret*ek és *büntetések* bármikor adhatók, amit az osztályfőnöknek a jutalmazásoknál és büntetéseknel figyelembe kell venni. A jutalmazások és büntetések alkalmazásánál, indokolt esetben nem kell a fokozatok betartásához ragaszkodni, azonnal magasabb fokozatú jutalmazás és büntetés is adható.

A jutalmazások, büntetések minden esetben az osztálynaplóba és a tájékoztató füzetbe is kerüljenek beírásra. Az értékelésre, osztályzásra vonatkozó irányelveket, elvadásokat, valamint a jutalmazási és büntetési módokat, fokozatokat a tanév elején a tanulókkal és a szülőkkel ismertetni kell.

7.15. A napközi otthon tanulmányi munkájának elvei

Iskolánk olyan szerencsés helyzetben van, hogy minden alsós osztály napközis csoportot alkot, tehát nyolc osztályhoz nyolc napközis csoport tartozik.

Tanítóink tantárgycsoportos rendszerben tanítanak, ami azt jelenti, hogy egy alsós osztályt két nevelő tanít délelőtt és délután is. Így lehetőség nyílik arra, hogy délután a gyermekek szakszerű segítséget kapjanak házi feladataik megoldásához.

Az alsó tagozatos tanulók 100 %-a napközis, tehát napi 8 órát töltenek intézményünkben.

A napközi otthon feladata:

- a tanuló felkészítése a másnapi tanórákra, írásbeli munkák ellenőrzése, szóbeli ismeretek elmélyítése
- az önálló tanulás képességének fejlesztése
- ismeretek megszilárdítása
- a tanórán feldolgozott tananyag gyakorlása
- differenciáltan segíteni az arra rászoruló tanulóknak

Célunk, hogy tanulóink a napközi időtartama alatt sajátítsák el ismereteiket és a napközi utáni idő már csak a pihenésé és a játéké legyen. Ez a rendszer az elmúlt évek tapasztalata alapján a szülők legnagyobb meglepedésére szolgál.

7.16. Mindennapos testnevelés

Minden osztály mindennapos testnevelésben részesül, s emellett a következő tevékenységformák keretén belül is biztosítja a mindennapos testmozgást

- tanórai kereteken belül énekórán (körjáték, mozgásos feladatok, tánc),
- magyar órán (drámajátékok keretében),
- környezetismeret órán (közlekedési ismeretek),
- délután napközis foglalkozásokon délutáni sportfoglalkozásokon,
- úszás,
- Hangya-túra,

A mozgásos játékok az alsó tagozaton minden nap jelen van a gyermekek életében.

7.17. Egészségfejlesztés, a mindennapi testedzés céljait szolgáló foglalkozások

A nagymarosi általános iskola testnevelőinek célja a tanulók egészségének fejlesztése, a szervezet megerősítése, a testi és szellemi teljesítőképesség fokozása a testgyakorlatok során.

E célok eléréséhez szükséges és elengedhetetlen a diákok

- egészségügyi szokásainak és egészséges életrendjének kialakítása
- szervezetük edzése a fizikai megterheléssel, a természet erőihez való szoktatás
- mozgásszerveik és belső szerveik harmonikus fejlesztése, a testi deformitások megelőzése, illetve kiküszöbölése
- a testgyakorlatokra vonatkozó ismeretek nyújtásával a mozgáskészségek és testi képességük fejlesztése
- testgyakorlásuk igényeinek felkeltése és kielégítése
- szervi és lelki tulajdonságuk sokoldalú fejlesztés a testgyakorlati ágak elméleti és gyakorlati anyagának megtanításával.

Ezen speciális célok mellett, a testnevelésnek jelentős szerepe van más nevelési területeken is, hiszen elősegíti

- az ismeretek gyarapítását, az értelmi képességek fejlődését, pl.: különösen játékok alkalmazásával a figyelem, ítélőképesség, gyors gondolkodás, helyzetfelismerés, célszerű cselekvés képességét
- a testnevelési foglalkozások vonzereje lehetővé teszi a közösségi érzés, felelősség, öntudatos fegyelem, akaraterő, kulturált magatartás kialakítását
- a tanulók esztétikai nevelését, pl.: a mozgások szép és egyöntetű végrehajtásával, a szép testtartás kialakításával
- a mindennapi élet követelményeiből fakadó mozgásfeladatok eredményesebb elsajátításához és végzéséhez szükséges fizikai és jellembeli tulajdonságok kialakulását.

Ahhoz, hogy a nagymarosi iskolában ezeket a célokat elérhessük, és valójában ilyen szellemben nevelhessük tanulóinkat, biztosítanunk kell számukra a mindennapos mozgásigény kielégítésére való foglalkozásokat.

A sportjátékok a személyiség önkibontakoztatásának, a nevelésnek az eszközei. A technikai elemeket már 8-10 éves korban el lehet kezdeni. Ezek a technikai elemek játékelemek a mozgáskultúrát, a készségkialakítást gazdagítják. A sportági mozgásanyaggal párhuzamosan arányosan terheljük a gyerekeket, ezzel a képesség és készség párhuzamosan fejlődik. A mozgáskultúra, a mozgáskészség kialakítása gazdagítja a gyermeket. Mozgása koordinálttá válik, ami sok mindenre közvetett hatással van. Hat a játékra, a munkára és a hétköznapi mozgásra. Aki koordináltan mozog, annak gondolkodása is csiszoltabb lesz, ugyanis a mozgástanuláshoz hasonló folyamatok játszódhatnak le, a bonyolult ideg – izom kapcsolatokat finomítják, a folyamatok pedig visszahatnak a központi idegrendszerre.

A labdajátékok nagy hatással vannak a labdaérzék, sőt a többi érzék fejlődésére is. A rendszeres testnevelés és sport, ezen belül különösen a képességfejlesztés mögött olyan élettani hatások játszódhatnak le, amelyek anatómiai, funkcionális változásokat hoznak létre a szervezetben. Jelentősége miatt nem lehet elkerülni a sportjátékok, mint a játékok egyik fajtájával pedagógiai nevelő szerepét sem. A játék üzése és oktatása közben különösen sok nevelési lehetőség kínálkozik, amelynek kiemelt jelentősége van a prepubertás és pubertáskor idején. Az oktatás, a mérkőzés és az edzés sok és változó szituációt teremt a tanuló számára. A jelentkező nehézségeket, élettani és pszichikai holtpontokat akaraterővel tudja csak a tanuló legyőzni. A szabályok által meghatározott rendet csak önuralommal tudja „elviselni”. A teljesítmény, különösen a csapatgyőzelem rendszerint közös alkotás gyümölcse. A közösség az individuumot formálja, alakítja.

A gyermekek idejük egyre nagyobb részét töltik zárt gyermekközösségekben. Minden oldalú fejlődése megköveteli a szükséges mozgásmennyiséget. Az iskolás gyermek idejének mind nagyobb részét köti le a tanulás, tehát az ülve végzett, kevés mozgással járó tevékenységek sora. Míg óvodás korban a gyermek a játékkal maga elégítette ki természetes mozgásszükségletét, a játékidő és a tényleges játék csökkenésével együtt jelentősen leépülnek azok az ingerek, amelyek a csont, izom és idegrendszer fejlődését serkentették.

Az iskolai munka, a tanulás mozgásszegényebbé teszi a gyermek életét. A gyermekek számára idegi, pszichikai terhelést eredményez. Ezért a pedagógusoknak kell a gyermekben meglévő ösztönös, természetes mozgásigényét rendszeres tevékenységgé, szokássá alakítani. A rendszeres, természetes, életszerű cselekvési helyzetek, a járás, a futás, az ugrás, a dobás, a mászás, az úzás, a mozgásos játékok segítenek az izmok erejének, állóképességének, a szervezet ellenálló képességének, edzettségének növelésében. Csak ezeken keresztül fejleszthetők azon képességek (gyorsaság, ügyesség, bátorság, stb.), amelyek kifejtése elengedhetetlen ahhoz, hogy egészséges, és egészségüket, épségüket megőrizni tudó tanulókat neveljünk.

Az egész napos foglalkoztatásban a pedagógusokra óriási feladat hárul, hogy a tanulók testi torzulások nélkül fejlődjenek, ne keletkezzenek szerveik működésében kóros elváltozások, s hogy megfelelő mozgáskultúrára és edzettségre tegyenek szert.

7.18. Testnevelés és sport

1-8. évfolyam

Az alsó tagozatos testnevelésben a tanulók alapvető mozgásmintáinak és mozgáskészségeinek kialakítása, formálása, illetve a szabályozott mozgásvégrehajtás alapjainak az elsajátítása a legfontosabb cél.

Az alapkészségek (természetes mozgásformák) mozgásmintáinak megszilárdulása, magabiztos végrehajtásuk kialakulása kiemelkedően fontos ebben az időszakban, mivel ezek jelentik a hatékony és gyors mozgástanulás, továbbá a bonyolultabb sportági és táncos mozgások alapfeltételeit. A fejlesztési folyamat során érvényesülnie kell a fokozatosság elvének, amely a természetes mozgások egyszerű végrehajtási mintáitól elindulva egyre összetettebb, komplexebb helyzetekben történő alkalmazást jelenti.

A tanulási folyamat egészét át kell hatnia a nagyfokú sikerességnek, az élményszerzésnek, a kihívást jelentő, örömteli mozgásos tevékenységeknek, amelyek a játékoság módszerével együtt formálják a testneveléshez és sporthoz fűződő pozitív attitűdbázist. A mozgástanulással párhuzamosan történjen a már cselekvés biztos mozgásformák alkalmazása összetettebb játéktevékenységekben és kontrollált

versenyszituációkban is. A kontrollált versenyszituációk során a motiváció fenntarthatósága és az esélyegyenlőség érdekében a mozgásos tevékenységek precíz végrehajtásán, a variációk sokaságán van a hangsúly, nem a mért abszolút teljesítményen.

A mozgástanulási és pszichomotoros képességfejlesztési folyamatban a sikerorientált gyakorlási feltételek, az élménygazdagság, a játék és játékoság az uralkodó, amely mélyíti a mozgásos tevékenységekhez és testneveléshez kapcsolódó pozitív érzelmi viszonyulást.

A természetes mozgások alkalmazása sportági jellegű mozgásokban egyre nagyobb teret kap, amely a további koordinációs képességfejlődés záloga. A játéktevékenység során is fejlődés mutatkozik, ami az egyre nehezedő szabályok mellett, az egyszerű taktikai feladatok felismerésében és egyre tudatosabb alkalmazásában nyilvánul meg. A mozgásos tevékenységek közbeni kooperációs és kommunikációs lehetőségek, kreativitást igénylő tanulási helyzetek hozzájárulnak a problémamegoldó gondolkodás, valamint a szociális kompetenciák fejlődéséhez.

A játéktevékenység nehezedő feladathelyzetei előidézte döntési kényszer hozzájárul a felelősségteljes viselkedés formálódásához, a szociális és társadalmi, egyéni és közösségi kompetenciák kialakulásához.

A kerettanterv és a helyi tanterv minden tanuló számára biztosítani kívánja a hatékony és élményszerű pszichomotoros tanulást. Módszereiben döntően a játékos cselekvéstanulást és az adekvát játékok alkalmazását helyezi előtérbe. A differenciálás elvét és az általa vezérelt gyakorlatot a legfőbb értékek közé sorolja. Ebben az oktatási szakaszban is megkülönböztetett figyelmet áldoz a belső, didaktikai differenciálásra. Ez a záloga annak, hogy minden tanuló eljusson a számára megszerezhető tudás legmagasabb szintjére, és megvalósulhassanak a társadalmi érdekeket is kifejező tantárgyi célok.

A fejlesztőmunka igazodik a tanulásban mutatkozó alapvető tendenciákhoz, de a menet közben bekövetkező változásokhoz is. A belső didaktikai differenciálás emeli

a motoros tanulás, egyúttal a személyiségfejlesztés az értelmi, érzelmi-akarati, szociális képességek és tulajdonságok hatásfokát. A várt eredmények ennek megfelelően a készségekben, a képességekben, az ismeretekben és az attitűdökben megfogalmazható követelményeket is tartalmazzák.

A testnevelés műveltségterület tartalmai az alapfokú nevelés-oktatás 1-4. évfolyamán a természetes (alap-) mozgáskészségek, illetve a pszichomotoros képességek játékos fejlesztésére, azok változatos, sokrétű és tudatos alkalmazására épülnek. A gyermekek fejlődési, fejlettségi jellemzőihez igazodó egyszerű, ugyanakkor változatos mozgástanulási és képességfejlesztési körülmények, koordinációt javító tanulási tartalmak, melyek stabilizálják az alapvető mozgáskészségeket, jelentik az alapvető fejlesztési célt.

A már elsajátított készségek, fogalmak, kategóriák egységeinek beillesztése a mozgásos tevékenységrendszerbe hatékonyabb tanuláshoz, kedvezőbb tanulási teljesítményhez, ezen keresztül a nevelési folyamat sikerességéhez vezet.

Összességében elfogadó, ugyanakkor követelményeket támasztó, következetes nevelési környezetet biztosító légkör szükséges, ahol a gyermek aktív, a tantárgyközi tartalmak, a kompetenciák és a fejlesztési feladatok hozzájárulnak felfedező, velük született képességeik megerősödéséhez.

A testnevelésórán lehetőség nyílik a fizikai és érzelmi biztonság megteremtésére, a testnevelés tantárgyhoz kapcsolódó pozitív attitűdök kialakítására, mely olyan fejlesztési területek alapjául szolgálhat, mint a *pályaorientáció*, a *testi-lelki egészség* és az *eredményes tanulás*.

A tanítási-tanulási folyamat során a testneveléssel, a pedagógussal, a társaival, illetve önmagával szembeni bizalom megteremtése megalapozza az *ön- és társértékelést*, amely kiemelt fejlesztési terület.

A társas interakciók, a feladatokkal járó fizikai kontaktusok, a közösségi sikerélmények, továbbá a legfontosabb magyar sporttörténeti ismeretek kitűnő alapját képezik a *nemzeti öntudatnak és a hazafias nevelésnek*.

A különböző sportágak, mozgásos tevékenységek, illetve a testnevelésórák rendszabályainak, szokásrendszerének kialakítása, a sportszerű viselkedés alapjainak tanulása az *erkölcsi tulajdonságok* fejlesztését szolgálja.

A kooperáció biztosítása, a kommunikációs szabályok, formák és jelek megismerése és elsajátítása a *demokráciára nevelés* kiemelkedő színtere.

A szabadtéren végzett mozgások és feladatok a *környezettudatosságra nevelést erősítik*.

A *testi-lelki egészségre nevelés* a *legfontosabb* fejlesztési terület, ezt alapozza meg a szaknyelvi alapok megismertetése, a testnevelés órán használatos szerek, eszközök balesetmentes használatának megismerése és megértése, a testi és lelki működéseink felfedezése, a rendszeres testmozgás iránti igény kialakítása.

A fejlesztési területek feladatainak megvalósításával, valamint a testnevelésóra sajátosságainak köszönhetően a *hatékony, önálló tanulás* és a *szociális és állampolgári kompetencia kialakítása* eredményes módon valósulhat meg.

Az *anyanyelvi kommunikáció* fejlesztésére a testnevelés oktatása keretében kiemelkedő lehetőség kínálkozik. Meghatározó eszköz a szaknyelvi, terminológiai, valamint a test kulturális ismeretek széles körű, igényes közvetítése a pedagógus által, de nem elhanyagolható a kommunikációs kompetencia fejlesztése

szempontjából a pedagógus-tanuló kommunikáció milyensége, illetve a tanulók egymás közötti kommunikációjának alakítása.

Tanórai keretek között erre a hibajavítás, a saját és a társak teljesítményének megfigyelése és értékelése, a játéksituációk, illetve játékfeladatok megbeszélése,

a sikerek és kudarcok okainak feltárása, az egymásnak nyújtott segítségadás stb. keretében nyílik lehetőség.

Cél a testkultúrához kapcsolódó, valamint közösségben végzett motoros tanulás folyamatához kapcsolódó *kommunikációs* hajlandóság és nyitottság kialakítása.

A *kezdeményezőkészség, a vállalkozói kompetencia* fejlesztése a testnevelés és sport természetéből adódóan már ebben az életkori szakaszban is elkezdődhet. A kooperatív feladatokban, kreativitást és kommunikációt igénylő páros és társas gyakorlatokban, mozgásos játékokban, a tanórai csapatversenyek lebonyolításában, kezdetben irányítottan, majd az önállóságot növelve oldják meg a problémákat a tanulók.

Tanórán és a tanórán kívüli foglalkozásokon, szervezeti és önkéntes formákban mindenki megtalálhatja a képességeinek, ambícióinak, érdeklődésének leginkább megfelelő szerepet, feladatkört.

A testnevelés-tanítás sajátos céljai közé kell sorolni az *esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség* kompetencia fejlesztését. A motoros cselekvések mozgásmintát és mozgásmodellt megközelítő megjelenítésük által esztétikai tartalommal bírnak. Ennek kialakítása kiemelkedő jelentőségű az alapfokú nevelés kezdeti szakaszaiban. A kezdetektől nagy hangsúlyt kell fektetni a megjelenítésre, a végrehajtás minőségére, mert ezek egyrészt az eredményesség mutatói, másrészt a belső motiváció kiváltó hatásai lehetnek. Az esztétikai élmény átélése, a kifejezőkészség kinyilvánítása kiváltja és fokozza a testnevelés iránti érdeklődést, pozitív attitűdöt már ezen az iskolafokon is.

7.19. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A köznevelési törvény minden testnevelő számára kötelezően előírja a tanulók fizikai állapotának és edzettségének vizsgálatát NETFIT alapján végzik

A vizsgálat során mérésre kerül:

- az alsó végtag dinamikus ereje
- a kar – törzs – lábizomzat együttes dinamikus erejének mérése
- a vállöv és a törzsizmok dinamikus ereje
- váll és törzsizomzat dinamikus ereje
- hátizmok erő-állóképessége
- hasizmok erő-állóképessége
- aerob állóképesség

A felmérés célja:

A tanulók fizikai állapotáról azonnal értékelhető képet kapni. Ezen adatokból következtetni lehet arra, hogy a tanév során mely képességeket kell kiemelten fejleszteni. Az őszi-tavaszi felmérésekkel lemérhető a tanulók fejlődése. Az évenkénti mérésekkel képet kapunk a tanulók fejlődésének folyamatáról.

Célunk, hogy elérjük azt a szintet, amely elegendő ahhoz, hogy tanítványaink egészségesek maradjanak, tartósan kiegyensúlyozottan, jó közérzettel élhessenek.

7.20. Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát,
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat,
- ismerjék fel a vészhelyzeteket,
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit,
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével,
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a helyi tantervben szereplő egyes tantárgyak tananyagához kapcsoljuk (biológia, kémia, fizika, testnevelés), valamint osztályfőnöki órán és szakkörök keretein belül.

8. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának szabályai

8.1. Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében különösen fontos a tanulók között tapasztalható egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

Az anyanyelvi nevelésnek kisiskolás korban is alapvető szerepe van a kulcskompetenciák kialakításában, fejlesztésében, mert erre építve, ezáltal válik lehetővé a kultúra aktív befogadása, a társas-társadalmi érintkezés, az identitás kialakulása, az önálló ismeretszerzés és a tanulás.

Az életkori sajátosságoknak megfelelően játékos tevékenységekkel, a fokozatosság elvének betartásával és a tapasztalatokon alapuló megismerési módszerek alkalmazásával jutunk közelebb a célhoz. A tanulási hátrányokkal küzdő tanulók megsegítésére az iskolánkban dolgozó fejlesztő pedagógusok állnak rendelkezésre, akik együttműködnek az osztálytanítókkal.

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése a következők mentén történik:

- Az első-második osztályban a tanulók egyedi sajátosságaira tekintettel, differenciáltan kell megszervezni az olvasás-írás tanulásának folyamatát.
- Fokozatosan átvezetjük a tanulókat az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe.
- Az életkori sajátosságoknak megfelelően játékos tevékenységekkel, a fokozatosság elvének betartásával és a tapasztalatokon alapuló megismerési módszerek alkalmazásával jutunk közelebb a célhoz.

- Az alapkészségek kialakítása (értő olvasás, íráskészség, számfogalom fejlesztése), az előzetes tudás és tapasztalat mozgósítása; az egyénre szabott tanulási módszerek, eljárások.
- A biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával.
- A tanulási részképességek fejlesztése (beszéd, olvasás, figyelem, memória, gondolkodás, logika, önművelés), tanulóink problémamegoldó képességének fejlesztése.
- Lehetőséget adunk a tehetségek kibontakoztatására és lemaradók felzárkózására.
- A környezet, a körülöttünk lévő világ egyes jelenségeinek empirikus tapasztalatok útján való értékelése.
- A környezeti nevelés terén törekedni kell a tanórán kívüli környezetben történő megvalósítás bővítésére, a lehetőségek maximális kihasználására (napközis időkeret, iskolán kívüli programok, erdei iskola, tanulmányi kirándulások, pályázati programok stb.).
- A tanulókat fizikailag aktív, egészségtudatos életmódra, az egészségmegőrzés érdekeit szem előtt tartó életvezetésre szocializáljuk a foglalkozások során.
- Stressz- és feszültségoldás háttérismereteinek és technikáinak elsajátíttatása a mindennapokban.
- Az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük.
- Az első évfolyam végén a tanuló összegző értékelése szöveges formában történik. Az első nevelési-oktatási szakasz fő feladatainak megvalósítását leghatékonyabban a fejlesztő, tanulást támogató értékelés szolgálja, összekapcsolva a diagnosztikus mérésekkel, amelyek segítik a tanulók hatékony fejlesztését, az aktuális pedagógiai tevékenység meghatározását, szükség esetén felülvizsgálatát. Az iskolakezdetet követő első félévet minden szempontból bevezető, fejlesztő szakasznak szükséges tekinteni, ezért a pedagógus ebben az időszakban a szöveges formában megfogalmazott fejlesztő, tanulást segítő értékeléseket elsősorban szakmailag megalapozott megfigyeléseire építheti. A szöveges értékelés lehetőséget biztosít arra, hogy a tanuló és a szülő részére a tantárgyi előrehaladásról és a kompetenciák fejlődéséről a pedagógus a tapasztalatain és a követő méréseken alapuló, részletes tájékoztatást nyújtson.

8.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A beszéd-készség a szóbeli szövegek megértésének és alkotásának fejlesztése.

Elkezdődik a tudatos nyelvszemlélet kialakulásának folyamata.

Különösen fontos a kulturált nyelvi magatartás megalapozása, a szókincs aktivizálása és gyakoroltatása.

Fontos a magyar kultúra hagyományainak megismerése, megszerettetése.

Kiemelkedően fontos az önálló tanulás képességének kialakítása. A tanulási szokások, technikák tanulása, információszerezés lehetőségeinek, korlátainak megismerése.

A figyelem, az önértékelő képesség, a kritikai érzék fejlesztése.

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Ez az iskolaszakasz a kíváncsiságtól és érdeklődéstől motivált tevékenységek segítségével fejleszti a tanulóknál a felelősségtudatot, a kitartást, az önállóságot, megalapozza a reális önértékelést. Szabályokat közvetít a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához, a problémamegoldáshoz, konfliktuskezeléshez. A tanuló jellemét formálva elősegíti a személyiség érést.

A stressz- és feszültségoldás különféle lehetőségeinek kimerítése a mindennapi nevelési és más közösségi szituációkban komoly eszköz a problémakezelés és a konfliktuskezelés terén éppúgy, mint az interperszonális kapcsolatokban.

A fejlesztést a tanító az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal szolgálja.

A motoros fejlesztés eszközei a differenciálás és a motiváció fontos eszközei valamennyi képesség- és készségfejlesztési területen mind a tanórai, mind az egyéb foglalkozások során.

Problémahelyzetek megoldásával, kreativitást igénylő érdekes feladatokkal, tevékenységek közben alakulnak a fontos képesség-összetevők (együttműködés, megbízhatóság, sikerek megélése, a kudarcok elviselése, újrakezdés, kitartás, önellenőrzés, értékelés. Szükséges, hogy egyre inkább függetlenül, önállóan is dolgozni tudjanak, ennek érdekében alapvető tanulási szokások kialakítása szükséges.

A belépő első idegen nyelv oktatása vonatkozásában a távlati koncepciót arra kell alapozni, hogy a 12. évfolyam végéig – az érettségi vizsga idejére – a B1 szintet elérjék a tanulók a nyelvtudás terén.

Alapvető fontosságú a környezeti nevelés tanórán kívüli megvalósítása, a tanulókat fizikailag aktív, egészségtudatos életmódra, az egészségmegőrzés érdekeit szem előtt tartó életvezetésre való szocializálása, mely minden foglalkozásban helyet kap. Kulcsfontosságú a stressz- és feszültségoldás háttérismereteinek és technikáinak elsajátíttatása a mindennapokban.

8.3. Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

Különösen nagy hangsúly van a matematikai és az anyanyelvi kompetenciaterületek fejlesztésén. Esélyteremtéssel, felzárkóztatással, tehetséggondozással igyekszünk segíteni a tanulók képességeinek kibontakoztatását. Az esélyegyenlőtlenség, a szegregáció elleni küzdelem, a megkülönböztetés hátrányainak bemutatása és az ellenük való küzdelem az iskolában társadalmi fontosságú. Ennek etikai alapú megközelítése valamennyi tanórai és – a nevelési célzatú foglalkozások között kitüntetett helyen szereplő osztályfőnöki órák mellett – a tanórán kívüli foglalkozásban is elengedhetetlen. A nemzetiségek, a nyelvi-vallási etnikumok iránti megértő, befogadó attitűd, a kultúrtörténeti relevanciájuk, államalkotó jelentőségük bemutatása egyaránt lényeges az ismeretközlésben és a nevelés-oktatás egészén keresztül.

A cél a kompetencia alapú oktatás, amelyben a hangsúly a tartalomról a tanulás kompetencia alapú koncepciójára helyeződött át. Ennek fő összetevője az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák elsajátítása, amely a személyiség kiteljesítéséhez, a társadalmi beilleszkedéshez és a foglalkoztathatóságához nélkülözhetetlen. Az ismeretek, alapfogalmak és a rendszerközpontú szemlélet mellett kell megfelelő teret engedni az ezeket nélkülözni nem képes kompetencialapú fejlesztésnek.

8.4. A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már 1-6. évfolyamon – megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaaorientációra.

A XX. századi totális diktatúrák jellemzőinek feldolgozása, az általuk elkövetett bűntettek tárgyilagos megismertetése a tanulók életkori sajátosságaiból fakadóan különös jelentőségű az alapvető emberi jogi (alkotmányjogi) ismeretek közvetítésével együtt. Ennek keretén belül az Alaptörvény Nemzeti hitvallás és Alapvetés részegységeinek ismertetésével igyekszünk a tanulókat érthető és általuk is értelmezhető ismeretanyaghoz juttatni, mely a felelős, nemzetéért megalkuvás nélkül tenni akaró és tudó, pozitív demokráciaképpel rendelkező állampolgárrá nevelés kulcsfontosságú területe.

- A természettudományi tantárgyak oktatása terén – az adott kompetenciaterület sajátosságaihoz igazodóan – a következők jelentik a prioritást:
- természettudományos és műszaki életpályára való szocializáció; a jelen érdekesítő kutatási kérdései, az abba való bepillantás engedése a tanulók számára;
- természettudományos gondolkodás tanórán kívüli környezetben történő komplex fejlesztése.

8.5. Az iskolai nevelés-oktatás alapvető célja az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák fejlesztése, melyek a következők:

- anyanyelvi kommunikáció
- idegen nyelvi kommunikáció
- matematikai kompetenciák
- természettudományos és technikai kompetenciák
- digitális kompetencia
- szociális és állampolgári kompetenciák
- kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia
- esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség
- a hatékony, önálló tanulás

Az alapkészségek elsajátítása az iskolai nevelő-oktató munka fő feladata, melynek keretében:

- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;
- az egészséges életvitel kialakításához biológia-egészségtan tantárgy gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni, mely az egészségmegőrzésnek, a fizikailag aktív és egészségtudatos életvezetésre készítetésnek a komplex intézményi mozgásprogrammal, valamint az egészségnevelési programmal való összhangját képes megjeleníteni a lelki egészség fejlesztésével egyetemben (pl. stressz- és feszültségoldó programok);
- hatékonyan foglalkozunk az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;
- a tanulási stratégiák megválasztása, az ismeretszerzés deduktív útjának a bemutatásával,
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával,
- az egészséges nemzeti öntudat fogalmi elemeinek megismertetésével a közösségfejlesztés céljait is szolgáljuk, de kellő hangsúllyal mutatunk rá a tolerancia fontosságára, a velünk élő nemzetiségek, vallási-nyelvi etnikumok nemzet- és államalkotó szerepére, melynek különös jelentősége van történelem, magyar irodalom, erkölcsstan tantárgy terén.

Záradék

A Pedagógiai Program és a Helyi Tanterv elfogadása és jóváhagyása

A Nagymarosi Kittenberger Kálmán Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programját és Helyi Tantervét a nevelőtestület 2020. 08. 28. napján tartott ülésén elfogadta.

.....
nevelőtestület képviseletében

Hitelesítők:

.....

.....

A Nagymarosi Kittenberger Kálmán Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programját és Helyi Tantervét a mai napon jóváhagyom.

Nagymaros, 2020. 08.28.

.....
Fábián Szabolcs
igazgató

A Nagymarosi Kittenberger Kálmán Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai programját és Helyi Tantervét a Szülői Szervezet 2024. napján tartott ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

.....
Szülői Szervezet elnöke

A Nagymarosi Kittenberger Kálmán Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai programját a Diákönkormányzat véleményezte és elfogadásra javasolta.

.....
Diákönkormányzatot segítő pedagógus

A Nagymarosi Kittenberger Kálmán Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai programja a Nagymarosi Német Nemzetiségi Önkormányzat egyetértésével készült.

Nagymaros, 2024. 01.....

.....
NNNÖ elnöke

1. sz melléklet

**Alírással igazolom, hogy a Nagymarosi
Kittenberger Kálmán Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Pedagógiai Programját és Helyi Tantervét a 2024.01. 19. napján tartott
nevelőtestületi értekezletén elfogadtam.**

.....
pedagógus

.....
pedagógus

1. sz. függelék

Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak, a kötelező és választható tanórai foglalkozások óraszámjai

Óratervezet 2020/21. tanév
Alsó tagozat

Tantárgy	Kötelező óraszámok							Szabadon választott órák			
	1.évfolyam nemzetiségi	1.évfolyam	2.évfolyam nemzetiségi	2.évfolyam	3.évfolyam nemzetiségi	3.évfolyam	4.évfolyam	1.évf.	2.évf.n.	3.évf.	4.évf.
	hét/óra	hét/óra	hét/óra	hét/óra	hét/óra	hét/óra	hét/óra	hét/óra	hét/óra	hét/óra	hét/óra
Magyar nyelv és irodalom	7	7		7	6	6	6	1	1	2	2
Idegen nyelv							2				
Nemzetiségi német nyelv	5				5						
Nemzetiségi német népismeret	1				1						
Matematika	4	4		4	4	4	4	1	1	1	1
Erkölcstan/hit-és erkölcstan	1	1		1	1	1	1				
Környezetismeret				1	1	1	1				
Ének-zene	1	2		2	1	2	2				
Vizuális kultúra	1	2		2	1	2	2				
Életvitel és gyakorlat	1	1		1	1	1	1				
Testnevelés és sport	5	5		5	5	5	5				
Szabadon választott óraszám	2	2		2	3	3	3	2	2	3	3
Heti összes óraszám	28	24		25	29	25	27	2	2	3	3

2. sz. függelék

Óraterv 2020/21. tanév Felső tagozat

tantárgy	Kötelező óraszámok				Szabadon választott				
	5.évfolyam		6.évfolyam	7.évfolyam	8.évfolyam	5.évf.	6.évf.	7. évf.	8.évf.
	nemz. hét/óra	hét/óra	hét/óra	hét/óra	hét/óra	hét/óra	hét/óra	hét/óra	hét/óra
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	3	4			1	
Idegen nyelv		3	3	3	3				
Nemzetiségi német nyelv	5								
Nemzetiségi népismeret	1								
Matematika	4	4	3	3	3		1	1	1
Történelem	2	2	2	2	2				
Hon- és népismeret						1			
Erkölcstan/hit-és erkölcstan	1	1	1	1	1				
Természettudomány	2	2	2				1		
Digitális kultúra	1	1	1	1	1				
Fizika				1,5	1,5			0,5	0,5
Biológia				1	2				
Kémia				2	1				
Földrajz				1,5	1,5			0,5	0,5
Ének-zene	1	2	1	1	1				
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1				
Technika és tervezés	1	1	1	1	1				
Dráma és színház							1		
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1				
Testnevelés	5	5	5	3	3				
Szabadon választott óraszám		1	3	3	2	1	3	3	2
Heti összes óraszám	29	28	28	29	29	1	3	3	2

Német nemzetiségi nyelv
Pedagógiai Program és
Helyi Tanterv
1-8. évfolyam

Német nemzetiségi nyelv pedagógiai programja és helyi tanterve

A magyar állam és a magyar nép megmaradása az elmúlt évszázadokban annak is köszönhető, hogy az állam területén sokféle nép élt egymással békességben, és e sokféle nép Európa különböző részéből sokféle termelési- és szokáskultúrát hozott magával. Mindaz, amit ma magyar kultúrának nevezünk, mindaz, amit a magyar állam polgáraként környezetünkben, termelési kultúránkban élvezünk, e nemzeti sokféleség eredménye. Az államba betelepedett és itt meghonosodott nemzetek között a kora középkortól jelentős szerepet játszottak a németek. Közismerten fejlett munkakultúrájuk, erős közösség-szervezetük jelentős hatást gyakorolt a magyar nemzet egészére. És ugyanakkor az itt talált magyar és más népek szokásrendjét is kultúrájukba olvasztották. Kölcsönviszony, egymástól tanulás. Ez jellemzi a magyarországi németiség és az állam területén élt más népek, mindenekelőtt a magyarok, közös történelmét. A most államszervezetileg egységesülő Európában rendkívül fontos, hogy a kontinens minden népcsoportja megőrizze és modernizálja kultúráját, elősegítve ezzel egy sokszínű 21. századi Európa kialakulását. A magyarországi németiség történelme, a mai élet szokásainak megismerése és ápolása mind a németiségnek, mind a velük egy államban élő más népeknek korparancsa és érdeke.

Dr. Glatz Ferenc

Küldetésnyilatkozat

A magyarországi német nemzetiség számára a nyelv és a kultúra az identitás fenntartásának és megerősödésének alapvető feltétele. A már évtizedek óta érzékelhető előrehaladott asszimilációs folyamat következtében megnőtt a nevelési és oktatási intézmények szerepe a nyelv, a kultúra és az identitás továbbadásában. A német nemzetiségi oktatás megvalósítja az iskolai nevelés és oktatás általános céljait és feladatait, és e mellett biztosítja a német nyelv tanulását, a magyarországi németek történelmének, szellemi és anyagi kultúrájának megismerését, a hagyományőrzést és teremtést, az önismeret kialakítását, a nemzetiségi jogok megismerését és gyakorlását.

A németajkú lakosság történetének tanulmányozása a magyar államalapítástól napjainkig elvezeti a tanulókat ahhoz az objektív tényhez, hogy a nemzetiség sokszínűségével és kisugárzásával hatást gyakorol a többségi nemzetre.

A történelmi ismeretek segítséget nyújtanak az előítéletek megjelenési formáinak felismerésében és a jelenség hátterének feltárásában. A fiatalok megtanulnak eligazodni a mai nemzetiségi helyzetben, megismerik a szervezeteket, a testületeket és a sajtót, továbbá ösztönzést kapnak, hogy a tanulmányok befejezése után is foglalkozzanak a magyarországi németek kultúrájával és képviseljék a népcsoport érdekeit.

Az interkulturális tanulás segítségével rávilágítunk a nyelvi kulturális sokszínűség előnyeire és a saját, valamint más kultúrák megbecsülésére nevelünk.

A tanulók megtanulják a magyarországi németek helyzetét az európai dimenzióban elhelyezni.

A nemzetiségi oktatás tartalmi követelményei a Nemzeti Alaptanterv követelményeit veszik alapul.

A nemzetiségi oktatásban kiemelt szerepe van a német nyelv (a nemzetiség nyelve), irodalom és kultúra tanításának.

A nyelv tudása lehetővé teszi az irodalmi értékek megismerését. A nyelv közösségalkotó. E feladatát a népismeret, a kultúra megismerésével együtt képes ellátni. A nyelv tanítása gyakorlati nyelvi készségek kialakítására, a nemzetiség nyelve szóbeli és írásbeli megértésére, illetve művelt köznyelvi szintű használatára törekszik. Az irodalmi nevelés központi feladata, a magyarországi német és a német irodalom megismertetése, az irodalom (olvasás) megszerettetése. A 8. osztály végére a tanulók megtanulnak hallott, olvasott, (látott) szöveget megérteni, magukat szóban és írásban kifejezni, saját véleményüket megfogalmazni, vitázni. A tanulmányi idő folyamán olyan biztonságos és gördülékeny szóbeli és írásbeli nyelvhasználatra tesznek szert, mely lehetővé teszi, hogy a nyelv úgy az ismeretszerzés és továbbadás, mint a társalgás, szórakoztató időtöltés eszköze legyen számukra.

A nemzetiségi iskolai oktatásának formája, irányelvei

Nyelvoktató nemzetiségi oktatás:

- Célja, hogy a dominánsan magyar nyelvű tanulók számára biztosítsa anyanyelvük másodnyelvként való elsajátítását.
- A nyelvoktató nemzetiségi oktatás a nyelv tanításával, az irodalom és a nemzetiségi népismeret témaköreinek elsajátításával hozzájárul a nemzetiségi oktatás céljainak megvalósításához.

Tartalmi követelmények:

- A nemzetiségi oktatás tartalmi követelményei a kerettanterv követelményeit veszik alapul és egészítik ki.
- Emellett, a nemzetiségi oktatás felkészít a német nemzetiségi anyanyelvi, irodalmi és népismereti tananyagból is.

A nemzetiségi oktatás-nevelés céljai

A nemzetiségi oktatás-nevelés sajátos célja a nemzetiségi önazonosság megőrzése és erősítése: ennek érdekében törekszik:

- a német nyelv szóbeli és írásbeli megértésének, illetve használatának kifejlesztésével a német nyelv művelt köznyelvi szinten történő elsajátításának elősegítésére,
- a népköltészet, a zene, a képzőművészet a szokások és hagyományok megismertetésére és ápolására,
- a történelmi hagyományok, az anyanyelvi kultúra, a hon- és népismeret oktatására,
- a különböző kultúrák értékeinek kifejezésre juttatásával toleranciára, a másság elfogadására és megbecsülésére,
- az anyaország életének, kultúrájának, történelmének megismertetésére,
- a hagyományörzés- és teremtés elősegítésére,
- az önismeret kialakítására,
- a nemzetiségi jogok megismertetésére és gyakorlására.

A nemzetiségi oktatás segíti a nemzeti nemzetiséghez tartozót abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a nemzetiségi értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

A nemzetiségi oktatás és nevelést folytató intézményben törekszünk arra:

- hogy a tanulók számára nyilvánvalóvá váljanak a nyelvi és kulturális gazdaság előnyei, hogy kialakuljon bennük a reális nemzetkép és nemzetiségkép,
- hogy a tanulók felismerjék az előítéletek és a kirekesztés megjelenési formáit, megismerjék a jelenség háttérét, veszélyeit, az emberi, állampolgári és nemzetiségi jogok megértésének jelenségét.

Fő célok

- A német nemzetiség hagyományait ismerők és tiszteletben tartók, szűkebb szülőföldjüket jól ismerő ifjak legyenek.
- A tanulók ismerjék szülőfalujukat, a népi hagyományokat, szokásokat.
- A nyelvet használva őrizték, ápolják hagyományaikat, a gyökerek feltárásával ismerjék meg elődeik történetét, szokásait.
- Az iskola mindannyi nyelvhasználót a nyelv sajátosságainak élményt adó bemutatásával segítse a német nyelv alapjainak elsajátítását; a testvérkapcsolat kiszélesítésével annak gyakorlását.
- Iskolánkban a nevelő - oktató munka német nemzetiségi tartalmakkal egészül ki, ami a német nyelv elsajátításán túl a magyarországi és a helyi németiség szokásaival, hagyományaival, ünnepeivel, irodalmával, táncaival, történelmével, népdalkincsével és kézművességével való megismerkedést jelenti.
- A különböző kultúrák értékeinek kifejezésre juttatásával toleranciára, a másság elfogadására és megbecsülésére neveljük tanulóinkat, hiszen Nagymaroson együtt él a magyar, a német és a cigány népcsoport. Teret adunk a gyermekek játék és mozgás iránti vágyának, a természet és környezet szeretetére neveljük tanulóinkat, egészséges életmódra szoktatjuk, ösztönözzük őket.
- Hagyományörző és szabadidős programjainkat a szülők együttműködésével szervezzük.

E célok elérése érdekében a következőket kínáljuk:

- Magas szintű német nyelvoktatást.
- Az nagymarosi németiség hagyományainak, kultúrájának ismeretét.

Helyzetelemzés

A német nemzetiségi nevelés-oktatás sajátosságai

A nemzetiségi oktatás - a nemzetiségek jogairól szóló törvényben foglaltaknak megfelelően - a magyarországi közoktatás része. Általános célja és feladata megegyezik a többségi oktatásával; sajátossága, hogy intézményi feltételek között biztosítja a nemzetiségi nyelvnek tanulását, a nemzetiségi nyelven való tanulást, a nemzetiségi történelmének, szellemi és anyagi kultúrájának megismerését, a hagyományörzést- és teremtést, az önismeret kialakítását, a nemzetiségi jogok megismerését és gyakorlását. A nemzetiségi oktatás-nevelés segíti a nemzetiséghez tartozót abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a nemzetiség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

A német nemzetiségi nyelv oktatásának története iskolánkban

1984. szeptemberben kezdődött meg iskolánkban a német nemzetiségi nyelv oktatása. Először az 1-3. osztályosok összevont csoportokban tanulták a nyelvet. Az 1990-es évek elejétől minden tanuló tanulta a nyelvet, majd a 2014/15-ös tanévtől kezdődően a jogszabályoknak megfelelően 4. osztályban választhattak a szülők az angol nyelv, ill. a német nemzetiségi nyelv tanulása között. Ettől kezdődően egyre nagyobb arányban tanultak a gyerekek angol nyelvet.

Jelenleg 8 csoportban 81 diák tanul német nemzetiségi nyelvet.

Pedagógiai alapelveink, feladataink, eszközeink, eljárásaink

- Településünk lakóinak egy része kettős magyar és német nemzetiségi identitással rendelkezik. Mindent ápolni kell, ami az identitás megerősítéséhez hozzájárul. Nem becsüljük le a múltba tekintő folklorisztikus hagyományőrző gyakorlatot sem, de olyan modern identitástudat kialakítására kell törekednünk, amellyel a mai fiatal generációk azonosulni tudnak.

- A honismeret, a helyi hagyományok őrzése számunkra mindenekeelőtt a nemzetiségi kultúra megismerését és ápolását jelenti. Mivel ennek gyökerei a mai Németországba vezetnek, a nyelv és a kulturális identitás őrzése esetünkben egybefonódik a német nyelvterülettel való kapcsolattartással. A német nyelvterülettel kialakított kapcsolatokat ugyanakkor az Európa felé való nyitás eszközének is tekintjük. Hiszen e kapcsolatok révén tanulóink a kontinens egyik legfejlettebb államának viszonyaival, illetve polgárainak életével ismerkedhetnek meg, és s rajtuk keresztül további nemzetközi kapcsolatokra tehetnek szert.

A német nemzetiségi oktatás tárgyi, személyi és dologi feltételei

Objektív feltételrendszer

A német nemzetiségi nyelv oktatása során nagy szerepet kap a kisebbségi azonosságtudat formálása.

Szubjektív feltételrendszer

A kisebbségi nyelvoktatást végző pedagógusok rendelkeznek a megfelelő szakképesítéssel.

A munkaközösség

A munkaközösség feladata a nevelés helyes gyakorlati alkalmazásának elősegítése, a munkaközösségi tagok munkájának összehangolása, az oktató-nevelőmunka hatékonyságának növelése, a módszertani eljárások fejlesztése, az öntevékeny szakmai továbbképzés elősegítése, a tanulókkal szemben támasztott egységes követelmények kidolgozása, a tanulók tudásának eredményfelmérése, a pedagógusok közösségi felelősségének növelése, közösségi életének fejlesztése. Munkáját éves munkaterv alapján végzi. Munkatervi programjában az említett feladatok megvalósítása érdekében felveszi bemutatóórák szervezését, látogatását, különböző pedagógiai és módszertani viták szervezését, tanulmányi versenyek, vetélkedők, kulturális rendezvények, tanulmányi kirándulások szervezését.

A munkaközösség közreműködik a helyi tantervek kidolgozásában, a tankönyvek, tanítási segédanyagok kiválasztásában.

Az egy osztályban tanító pedagógusok valamennyien felelősek az adott osztály neveléséért, oktatásáért, az osztály szellemiségének alakulásáért. Tanév elején

meghatározza az osztállyal szemben kialakítandó követelményeket, az osztály szervezésének elveit, a nevelésben alkalmazott tevékenységi formákat. Az osztályfőnök koordinál és egyeztet, közvetít az osztály és az osztályban tanítók között.

Nevelési program

(Kiegészítés az iskola nevelési programjához)

A német nemzetiségi oktatás alapelvei

A magyarországi nemzetiségi nevelés, -oktatás céljait a hazai és a nemzetközi nemzetiségi jogok, Európai Tanácsi ajánlásoknak megfelelő elvek figyelembevételével kívánja elérni.

A nemzetiségi oktatást és nevelést folytató intézményekben törekedni kell arra, hogy mind a nemzetiséghez, mind a többséghez tartozó tanulók számára nyilvánvalóvá váljanak a nyelvi és kulturális gazdagság előnyei, és alakuljon ki a tanulóknál a nemzethez és a nemzetiséghez tartozás érzése.

Szükséges, hogy a tanulók felismerjék az előítéletek és kirekesztés megjelenési formáit, megismerjék a jelenség hátterét, veszélyeit, az emberi, állampolgári és kisebbségi jogok megsértésének jelenségét.

A német nyelv megtanulása és mindenre kiterjedő használata a legfontosabb feltétele a Magyarországon élő német kisebbségnek, mint népcsoportnak való fennmaradásra. A nyelv a kultúra fontos része, mely az elődök kultúráját is magában foglalja, s egyben a nemzeti kisebbség értékes örökségét jelenti.

Tekintettel arra, hogy a kisebbségi oktatás célja a kisebbségi önazonosság megőrzése és erősítése, a magyar nyelv és irodalom általános fejlesztési és részletes követelményeinek az iskola pedagógiai programjában, helyi tantervében történő megjelenítése során figyelembe kell venni, hogy a kisebbség nemzeti identitás szempontjából egy másik nemzet kultúrájához, nyelvéhez, irodalmához kötődhet.

A nemzetiségi nevelés feladata:

- a német nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományok és szokások megteremtése és ápolása,
- a német nemzetiségi identitástudat kialakulásának és fejlesztésének a segítése,
- a német nemzetiségi nyelv tanulása, ápolása

A német nemzetiségi oktatásban kiemelt szerepe van az anyanyelv (a nemzetiség nyelve), irodalom és kultúra tanításának. A nyelv tudása hozzájárul a nemzetiségi azonosságtudat formálódásához, lehetővé teszi az irodalmi értékek megismerését. A nyelv közösségalkító és - megtartó erő. E feladatát a nemzetiségi népismeret, kultúra megismerésével együtt képes ellátni.

Pedagógiailag kiemelt értékű a tárgyi és szellemi gyűjtőmunka, az alkotó tevékenység (kézműves foglalkozások), az egyéni, illetve csoportos kutatás, projektmunka. A célok eléréséhez, a feladatok megvalósításához szükség van a szülő és a pedagógus együttes közreműködésére.

A célok érdekében megvalósítandó feladatok, eszközök, eljárások

A német nemzetiségi oktatás - a magyarországi közoktatás részeként - **a Nemzeti Alaptantervben meghatározott célkitűzéseket és feladatokat valósítja meg.** Egyidejűleg biztosítja a nemzetiségi nyelv megtanulását, valamint a nemzetiség történelmének, kultúrájának, hagyományainak megismerését.

Feladatok a személyiségformálás, közösségfejlesztés terén

Az iskola által kínált lehetőségek mellett - szakkör, énekkar, sportkör, kulturális- és sportrendezvények, tanulmányi versenyek iskolai és iskolán kívüli személyiségfejlesztő tevékenységeket szervez:

- részvétel, ill. fellépés német nemzetiségi kulturális rendezvényeken, találkozók, ünnepeken,
- részvétel német nyelvű tantárgyi versenyen, vetélkedőn,
- német nyelvű vers- és prózamondó versenyen,
- Márton-napi ünnepség,
- Nemzetiségi napok szervezése, kapcsolattartás a Nagymarosi Német Nemzetiségi Önkormányzattal.
- Német nemzetiségi tábor szervezése az alsó tagozatos német nemzetiségi nyelvet tanulók számára a Német Nemzetiségi Önkormányzat támogatásával.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos konkrét feladatok Kötelező és választható tanórai foglalkozások rendje

A tanítási óra

- A nemzetiségi hovatartozás érzésének megtartásában meghatározóan fontos szerepe van a nyelvnek. Ebből következően a nemzetiségi nyelv oktatása alapfeladatként vonul végig napi pedagógiai gyakorlatunkban, s ennek legfontosabb területe a tanítási óra.
- A tanítási órákon az információhordozókat úgy válogattuk ki, hogy azok elsősorban a nemzetiségi önismeret kiteljesedését szolgálják (pl. a lakóhely történetét és kulturális életét feldolgozó szerzők munkáinak bemutatása, illetve személyes előadások).
- A daltanulásnak, az éneklésnek is jelen kell lennie a tanítási órán. Nemzetiségi származásúak bevonásával (szöveg, dallam) alapvetően a helyi dalok (nyelvjárás szerinti) tanítása, éneklése történjen.
- A nemzetiségi nevelési és oktatási program végigvonul minden évfolyamon. Ezekon az órákon a tanulók bőséges, forrás értékű irodalmi, tudományos és lakóhelyük történetét feldolgozó munkák segítségével ismerkednek a magyarországi németiség történelmével és kultúrájával, illetve gyakorlati tevékenységük eredményeit dolgozzák fel.

A nemzetiségi oktatásban a német nyelv és a magyar nyelv a tanítás nyelve, s mindkettő tantárgy is.

A nyelvoktató nemzetiségi oktatás a nyelv tanításával, az irodalom és a nemzetiségi népismeret témaköreinek elsajátításával járul hozzá a német nemzetiségi oktatás céljainak megvalósításához. A nemzetiség nyelvét és irodalmát legkevesebb heti öt órában kell tanítani.

A tanulók az általános iskolai közoktatás folyamán kötelező jelleggel két nyelvet, a nemzetiségi (német) és magyar nyelvet sajátítják el.

Tanórán kívüli foglalkozások

Igen nagy súlyt helyezünk a német nemzetiség kultúrájának, hagyományainak megismerésére, ápolására a tanítási órákon kívül is.

Tanórán és – kívüli foglalkozás keretében is meglátogatjuk a Nagymarosi Tájházat, ahol a tanulók megismerhetik a német nemzetiség életviteli-,használati tárgyait, hagyományaihoz kötődő emlékeit.

A különböző rendezvényeken megismerhetik hagyományainkat, ill. bekapcsolódhatnak programjainkba az intézmény nem német nemzetiségi nyelvet tanuló diákjai.

A nemzetiségi jelleget iskolai, illetve osztályszintű rendezvényeken is ki kell hangsúlyozni:

- a tanévnyitó, - évzáró ünnepeken;
- az ünnepeket (pl. karácsony) főleg Nagymaroshoz kötődő nemzetiségi szokásokkal egészítjük ki.
- Rendkívül fontosnak tartjuk a németországi testvérvárosi kapcsolatunkat (Grevensmühlen), a tanulók látogatásai a nyelvi ismeretek fejlesztését és tökéletesítését szolgálják.

Tehetség, képesség kibontakozását segítő foglalkozások

A 7-8. évfolyamokon német nyelvi felvételi előkészítő tanfolyamot szervezhetünk azon tanulók számára, akik nemzetiségi vagy kétnyelvű középiskolában szeretnének továbbtanulni.

Nemzetiségi német népismeret

A népismeret általános témakörei:

1-4. évfolyam

Személyes életvitel, szociális kapcsolatok–A család
Gazdaság, technika, környezet–Az otthon és környezete
Gazdaság, technika, környezet–Közlekedés
Gazdaság, technika, környezet–Háziállatok
Társadalmi élet–Életmód
Gazdaság, technika, környezet–Ünnepek és ünnepnapok
Kulturális élet, média–Zene és tánc
Kulturális élet, média–Népköltészet

5-8. évfolyam

Személyes életvitel–Öltözködés
Gazdaság, technika, környezet–Településstruktúra
Gazdaság, technika, környezet–Hagyományos mezőgazdaság
Társadalmi élet–Életmód
Társadalmi élet–Étkezés
Társadalmi élet–Ünnepek és ünnepnapok
Politika és társadalom–Településtörténet
Politika és társadalom–Nemzetiségpolitika
Német nyelv és irodalom–Nyelvjárások

A témakörökben megjelennek:

- A nemzetiség nyelve, tárgyi és szellemi kultúrája
 - nyelvhasználati sajátosságok, beleértve a nyelvjárásokat, nyelvváltozatokat,
 - vizuális kultúra (építészeti emlékek, képzőművészet, iparművészet, népművészet, filmművészet),
 - ének-, zenei és tánckultúra (zenei örökség, színház, tánc és játék),
 - hagyományok, régi és új szokások, kulturális javak, mesterségek, gazdasági élet, ünnepek és jelképek,
 - szociológiai és település-földrajzi ismeretek, médiahasználat.
- A nemzetiség történelemalkotó és kultúraformáló szerepe, civilizációja
 - a nemzetiség magyarországi történelme és irodalma, az anyanemzet, nyelvi (anya)országok történelme, irodalma az anyanemzet, illetve a nyelvi (anya)országok földrajza,
 - oktatás-, kultúrtörténet, jelenkor,
 - a német nemzetiség más országokban élő csoportjai,
- Nemzetiségi és állampolgári jogok,
 - a nemzetiségek jogai, nemzetiségpolitika
 - a nemzetiségek intézményrendszere,
 - nemzetközi kapcsolatok.

Hagyományőrző programok az iskolában

Iskolánk nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a tanulóink a tantervbe beépített népismereti órákba beépített ismereteken túl olyan hagyományőrző programokat szervezzen, melyeken keresztül a nagymarosi svábok szokásait elevenítjük fel.

Forrás: Döbrössy Mihályné a nagymarosi németiség történetét feldolgozó könyvsorozata

- Minden év szeptemberében kerül sor a Nagymarosi Német Nemzetiségi Önkormányzat által rendezett "Schwabenfest" elnevezésű rendezvényre, melyen nemzetiségi osztályaink német nyelvű dalokkal, sváb tánccal lépnek fel.
- Novemberben Márton napi felvonulást szervezünk az egész város számára. A felvonulást megelőző héten a gyerekek Szent Márton életével, a Márton napi hagyományokkal ismerkednek meg, mind a magyar, mind a német nyelvterületeken. A kisebbek lámpást, Szent Márton életét felelevenítő rajzokat készítenek, ismerkednek a szokásokkal, míg a nagyobbak gyűjtőmunkákban szerzik az ismereteket.
- Decemberben több városi rendezvényen is fellépnek tanulóink német nyelvű műsorokkal. December elején az első gyertyagyújtáskor, majd advent utolsó vasárnapján a templomban a Mindenki Karácsonya nevű rendezvényen.
- Január 5-én emlékezünk meg a "malenkij robotra" elhurcoltak évfordulójáról. Az eseményekről tanóra keretében beszélünk, majd részt veszünk a város

által szervezett koszorúzáson a temetőben, valamint a templomban tartott ünnepségen.

Részvétel minden évben a német nemzetiségi szavalóversenyen.

- Januárban kerül minden évben sor az ÉMNÖSZ által meghirdetett német nemzetiségi szavalóverseny házi fordulójára.
- A nemzetiségi óvodások bevonása az iskolai programokba: februárban iskolánk farsangi felvonulást rendez az iskola és a német nemzetiségi óvodák számára.
- Vízszentelés:
a felvonulást követően eltemetjük a telet, úgy, ahogy annak idején Nagymaroson az eleink tették. Egy szalmabábut engedünk le a Dunán, és a nagyszülők elbeszélései szerint mi is szódavízzel locsoljuk le a bábut. A tavaszi szünet előtti utolsó napon az iskola ünnepi díszbe öltözteti a város kútját, plébánosunk megszenteli a vizet, a nemzetiségi osztályok vidám tavaszi dalokkal, tánccal köszöntik a közeledő húsvéti ünnepeket.
- Egyéb hagyományőrző rendezvények:
 - a nagymarosi és a környékbeli tájházak látogatása (pl.: Karácsony régen – Kismaros, Faluház)
 - nemzetiségi nap szervezése (interaktív vetélkedők, sváb táncház, régi játékok – karikahajtás, snúrozás)
 - az iskola kulturális vetélkedőin hagyományőrző állomás
- Egyéb tevékenységek:
 - az iskola kapcsolattartó Nagymaros német testvérvárosával (Grevensmühlen)
 - kapcsolattartás a Nagymarosi Német Nemzetiségi Önkormányzattal (a tanévnyitón az önkormányzat által adományozott csomagot (Schultüte) kapnak a német nemzetiségi nyelvet tanuló első osztályos tanulók.)
 - a tanév végén nemzetiségi tábor szervezése a Német Nemzetiségi Önkormányzat támogatásával (tánctanulás, vetélkedők, sváb ételek, kenyérsütés, látogatás a környező sváb településeken – Zebegény, Kismaros, Visegrád, Dunabogdány, Berkenye)
 - tanulmányi kirándulások (pl.: Vác német nyelvű lakossága a 18 században, Óbudai Múzeum, „mesélő házak”- séta Kismaroson).

HELYI TANTERV NÉMET NYELV ÉS IRODALOM

1–4. évfolyam

A magyarországi német nemzetiség számára a nyelv és a kultúra az identitás fenntartásának és megerősödésének alapvető feltétele. A már évtizedek óta érzékelhető előrehaladott asszimilációs folyamat következtében megnőtt a nevelési és oktatási intézmények szerepe a nyelv, a kultúra és az identitás továbbadásában. A nevelés és oktatás feladatai éppen ezért nem korlátozódhatnak csak az ismeretek átadására és a készségek fejlesztésére. Gyakorlati és sokrétűen felhasználható tudásra és képességekre kell törekedni, amelyek egyben feltételei az értékeken alapuló cselekvésnek. Az önmeghatározás, ítélőképesség, a tudomány és művészet iránti nyitottság és a mindenkor személyes adottságok és lehetőségek határain belüli teljesítmény elérése a cél. Ez a feltételrendszer nyit utat a felelősségteljes élet felé.

Az élethosszig tartó tanulás jegyében a magyarországi nemzetiségek legfontosabb oktatáspolitikai célja egy olyan nevelési és oktatási kínálat fenntartása és fejlesztése, amely mindenki számára elérhető és átjárható. A nemzetiség nyelvén felkínált nevelés és oktatás épít arra, hogy a nemzetiséghez tartozók ezzel a lehetőséggel minden életszakaszban élhessenek.

A nyelv magas szintű birtoklása, a helyi nyelvjárások és szokások ápolása, a történelem és jelen ismerete – mindezek az identitás nélkülözhetetlen részét képezik. Modern világunkban az emberi kapcsolatokon keresztül történő tanulás éppoly fontos, mint a tudás és az információ megszerzése, valamint cselekvési stratégiák kifejlesztése. A nemzeti és európai szintű oktatáspolitikai célkitűzéseken kívül a mindennapok gazdasági, kulturális és privát életterületeinek egyre szorosabb összefonódása is bizonyítja, hogy életünk Európában több nyelv ismeretét követeli meg. A hazai nemzetiségek számára ez meghatározó jelentőséggel bír, hiszen éppen az iskoláztatás révén lehetőségük van két anyanyelv használatára. Figyelembe kell venni ugyanakkor, hogy a már említett asszimiláció következtében az oktatási intézmények egyáltalán nem vagy alig építhetnek a tanulók otthonról hozott nyelvi ismereteire. Az oktatás eredményességének érdekében ennek a megváltozott helyzetnek tükröződnie kell a fejlesztendő kompetenciákban és a közműveltségi tartalmakban is.

A nemzetiségi nyelv és irodalom feladata – többek között – az „elvesztett” anyanyelv visszaadása. Ez meghatározza az oktatás szemléletét: az anyanyelvi nevelésnek és oktatásnak élnie kell az idegen nyelvi oktatás eszközeivel a fejlesztési területek, a módszerek és közműveltségi tartalmak terén.

Az anyanyelvi nevelés alapvető feladata a nyelvi kompetencia fejlesztése annak érdekében, hogy a tanulók életkoruknak megfelelő szinten birtokolják a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárát, és képessé váljanak annak gyakorlati alkalmazására. Szövegértési és szövegalkotási tudásuk lehetővé teszi azt, hogy önállóan és másokkal együttműködve képesek a verbális és nem verbális kommunikáció tudatos alkalmazására, a különböző szövegek megértésére, elemzésére és feldolgozására. Mindezek birtokában képessé válnak a másodlagos jelentések felismerésére és reflexiójára. Az anyanyelvi és irodalmi nevelés elválaszthatatlan egységet alkot. Az irodalmi nevelés azonban nemcsak az irodalmi

alkotásokon keresztül történő ismeret-és értékközvetítést, illetve az olvasóvá nevelést jelenti, hanem a különböző közismereti témákon keresztül az élet és a környezet alapvető kérdéseivel való szembesítést is; így biztosítva a kultúra folytonosságát és folyamatos megújulását, a társadalmi problémák megértését és átélését, az én és a másik közötti különbség megfogalmazását és tiszteletben tartását. Az irodalmi alkotások és a közismereti témák együttesen fejlesztik az emlékezetet, az élmények feldolgozásának és megőrzésének képességét, hozzájárulnak ahhoz, hogy a diákokban megteremtődjön a hagyomány elfogadásának és alakításának párhuzamos igénye.

1–2. évfolyam

Az általános iskola alsó tagozatán a német nyelv és irodalom tantárgy elsődleges célja a német nyelvű kommunikációs képességek fejlesztése, és az ehhez elengedhetetlen ismeretek elsajátíttatása. A nyelvi képességek A nyelvi nevelésnek kisiskolás korban is alapvető szerepe van a kulcskompetenciák kialakításában fejlesztése nem csak cél, hanem eszköz is a személyiség harmonikus fejlődéséhez, a kognitív és érzelmi fejlődéshez, valamint mindezek katalizátora is egyben.

, fejlesztésében, mert erre építve, ez által válik lehetővé a kultúra aktív befogadása, a társas-társadalmi érintkezés, az identitás kialakulása, az önálló ismeretszerzés és a tanulás.

A német nyelv és irodalom tantárgy további fontos feladata a szóbeli és az írásbeli kommunikáció önálló és kreatív, integrált használatának elsajátíttatásához szükséges alapvető képességek intenzív fejlesztése, illetve a nyelvhasználat adekvát, tanulói tevékenységekre épülő, folyamatos gyakoroltatása.

A kor szükségleteinek és a társadalom elvárásainak megfelelően az alsó tagozaton a tantárgy középpontjába a kerettanterv – mint kiemelt területet – a beszédkézség, az olvasás-szövegértés képességének fejlesztését helyezi. Hangsúlyozni szeretnénk, hogy az olvasás és az írás képességének elsajátítása kulcs az önálló tanulásához, a szaktantárgyak német nyelven történő tanulásához (bővített nyelvoktató forma esetén), majd pedig a boldoguláshoz a mindennapi életben.

A kisiskolások az iskolai tanulmányaik megkezdésekor különféle szinten birtokolják és használják a német nyelvet. Az első iskolai években a nemzetiségi tanító feladata a nyelv alapjainak elsajátíttatása, azok gyakoroltatása a különféle kommunikációs helyzetekben, illetve a szorongásmentes, motivált nyelvi fejlődési környezet megteremtése. A játékos, önkifejező gyakorlatok lehetőséget teremtenek a kreativitás, a másik megértésének igényére, a képességek fejlesztésére.

Az irodalmi nevelés elsődleges feladata az olvasás megszerettetése, az olvasási kedv felkeltése és megerősítése.

A különféle kommunikációs helyzetekhez kapcsolódó tevékenységek kedvező feltételeket teremtenek az önálló tanulás képességeinek célirányos fejlesztéséhez, az ismeretfeldolgozás technikáinak megismeréséhez és gyakorlásához.

A gyerekek az iskolába lépés előtt – szerencsés esetben – először a szűkebb környezetükben, majd az óvodában sajátítják el a német nyelvet. A tantárgy feladata ebben az esetben ennek a többnyire passzív nyelvtudásnak a formálása, a nyelvi tudatosság fejlesztése.

Az 1–2. évfolyam legfontosabb feladata a szóbeli kommunikáción túl az olvasás és az írás megtanítása, amely egyben a további anyanyelvi nevelés alapja is. Az olvasás és az írás életkornak megfelelő tudása nélkül elképzelhetetlen a tantárgyakban való tovább haladás. Az olvasás és írás tanítása a nyelvoktató

formában a 2. évfolyamra koncentrálnak.

Az anyanyelvi nevelés területeit arányosan kell fejleszteni, s el kell érni, hogy a különböző területek képességfejlesztése és ismeretanyaga egységet alkosson. Kiemelt feladat a szókincs gyarapítása, amely a gyermeki spontán alkotóképességre és a játék örömeire alapozva valósul meg.

Az önálló tanulás képességének megalapozásához szükséges a tanulók önálló, kreatív és magabiztos feladatvégzésének kialakítása és bátorítása. Ennek legfőbb eszköze a folyamatos, egymásra épülő és differenciált egyéni vagy csoportos tevékenység típusok bevonása a pedagógiai folyamatba. Ugyancsak fontos az egyéni tanulási stílus alakulásának támogatása, a hatékony tanulási szokások megerősítése.

1. évfolyam

heti 5, évi 180 óra

Témakör	Óraszám
Szóbeli- és írásbeli szövegértés	37
Szóbeli- és írásbeli szövegek alkotása	17
A tanulási képesség fejlesztése	8
Anyanyelvi kultúra	68
Ismeretek a nyelvről	8
Irodalmi kultúra	10
Óraszám összesen	148
Tervezhető:	32

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés	Óraszám: 37
Tanulási eredmények	<p>A hangok érthető artikulációja, helyes kiejtés. Beszédben, valamint mondatok, szövegek olvasásakor, memoriterek elmondásakor a hangkiejtés, a hangsúly helyes alkalmazása. Szöveg lényegi információinak megnevezése és megértése a rájuk vonatkozó kérdések alapján. Kommunikációs szituációk és szándék felismerése, nem verbális jelzések tartalmának felismerése.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Érthető, artikulált beszéd, helyes kiejtés alkalmazásának kialakítása a mindennapi beszédben. Utasítások, közlések megértése, a beszédhelyzethez igazodó válaszadás. Megszokott tanórai helyzetekben ismert nyelvi eszközök alkalmazása. Törekvés a megértésre.</p>		

<p>Párbeszédes kommunikációs helyzetekben egyetértés, elutasítás kifejezése egyszerű nyelvi eszközökkel.</p> <p>Szóban elhangzó és olvasott gyakori német és magyar fordulatokat a másik nyelven megérteni.</p>	
Fogalmak	Hangsúly, hanglejtés, ritmus, szöveg, információ.
Javasolt tevékenységek	<p>Az utánzás elve alapján szavak és kifejezések hangoztatása, a nyelv folyamatos jelenléte céljából.</p> <p>Képekről szavakat és rövid állításokat mondani, tanári kérdésekre reagálni.</p> <p>Kijelentő, kérdő és felszólító mondatokat képezni és hangsúlyozni az utánzás elvére alapozva.</p> <p>Szó-és képkártyák párosítása.</p> <p>Rövid lírai, elbeszélő szövegeket előadni, szerepjátékot alakítani megadott és tanult nyelvi eszközökkel.</p>

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegek alkotása	Óraszám: 17
Tanulási eredmények	<p>A német nyelvű szóbeliség és írásbeliség legalapvetőbb normáinak megismerése.</p> <p>A korosztálynak megfelelő kommunikáció és írástechnika.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A német írásmódnak megfelelő írás, másolás megalapozása.</p> <p>A szöveg tárgyát, eseményeit irányított kérdések alapján, egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel visszaadni.</p> <p>Párbeszédes kommunikációs helyzetekben röviden, érthetően megnyilatkozni.</p> <p>A feladat megoldása során keletkezett eredményeket ismertetni.</p> <p>Párbeszédes kommunikációs helyzetekben egyetértésének, valamint elutasításának hangot adni.</p>		
Fogalmak	Betű, hang, írásjegy, nagybetű, kisbetű, szó, mondat, szöveg.	
Javasolt tevékenységek	<p>Adott témában kérdések alapján egyszerű nyelvi eszközökkel reagálni.</p> <p>Egyszerű szöveget kiegészíteni.</p>	

Témakör	A tanulási képesség fejlesztése	Óraszám: 8
Tanulási eredmények	<p>Játékos tanulásszervezési feladatokkal tanulási stratégiák kialakítása.</p> <p>Az önálló tanulás első lépéseinek megalapozása hagyományos és nyitott oktatási formák módszerein keresztül.</p> <p>Az információhordozók és az információs média használata.</p> <p>Az információk rögzítése és rendszerezése, illetve bemutatása.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		

<p>A szókincset a tanult technikákkal (szó-vagy képkártyák, gyakorlatok, játékok használatával stb.) gyakorolni. Hallott egyszerű szövegből többszöri meghallgatás után tanári segítséggel az alapinformációkat megérteni. Különböző szociális és munkaformákban dolgozni, a tananyagok, taneszközök és szokásos tanulásegítő eszközök használatára vonatkozó utasításokat alkalmazni.</p>	
Fogalmak	Információ, szókértya, rendszer.
Javasolt tevékenységek	<p>Képkártyákat készíteni és használni. Ismert tartalmakat vizualizálni. Nytott oktatási formák során megközelítőleg önállóan dolgozni. Önellenőrzést alkalmazni. Másokat a tanulásban, feladatmegértésben segíteni.</p>

Témakör	Anyanyelvi kultúra	Óraszám: 68
Tanulási eredmények	<p>Szókincs és ismeretek elsajátíttatása a tanulók mindennapjaihoz kapcsolódó témakörök alapján. A korosztálynak megfelelő tájékozottság a témakör és a résztémák kapcsán. Az ismeretek közlése mondatmodellek segítségével, a szókincs elsajátítása és feldolgozása. Sikeres kommunikáció a különböző szituatív helyzetekben, páros és csoportos beszélgetés, a felnőttek és kortársak udvarias megszólítása. A szókincs aktivizálása adekvát helyzetekben szemléltető eszközök segítségével.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A tanórai gyakorlatban rutinszerűnek számító kommunikációs helyzetekben részt venni és tananyagot feldolgozni. Dicséretet/jókívánságot, valamint részvétet/sajnálatot kifejezni. Mások rövid, egyszerű nyelvi közléseit követni és verbálisan vagy nonverbálisan azokra reagálni. Az alábbi témakörökben a korosztálynak és nyelvi szintnek megfelelő szókinckészlet elsajátíttatása:</p> <p><i>A. Személyes életvitel:</i> A tanuló személye, rokoni kapcsolatok: Bemutatkozás, ismerkedés Család, családtagok Napirend Test és testápolás Ruházat</p> <p><i>B. Társadalmi élet:</i> Kapcsolatfelvétel: üdvözlés, kérés, elköszönés Étkezés Élelmiszerek Terítés, étkezés kellékei Családi ünnepek: születésnap Mártonnap, Mikulás</p> <p><i>C. Iskola, képzés, hivatás:</i></p>		

Iskola: helyiségek, személyzet Osztályterem, berendezési tárgyak Tantárgyak, órarend <i>D. Gazdaság, technika, környezet:</i> Saját lakóhely, lakás Vásárlás Közlekedés: járművek Természet és környezet, évszakok Állatok <i>E. Politika és társadalom:</i> Szabályok az osztályteremben.	
Fogalmak	Család, családtag, test, testápolás, hobbi, születésnap, élelmiszer, étkezés, ünnep, iskola, tantárgy, osztály, falu, város, lakás, vásárlás, jármű, természet, szabály. Tempó, hangerő, ritmus, hangsúly, arcjáték, köszönés, megszólítás, kérés, köszönetnyilvánítás.
Javasolt tevékenységek	Igaz-hamis állításokat megkülönböztetni. Különböző beszédhelyzetekben begyakorolt panelekkel rövid párbeszédet folytatni. Szókincset memóriajátékkal, dominóval gyakorolni, elmélyíteni. Ismert tartalmakat vizualizálni. Szerepjátékok.

Témakör	Ismeretek a nyelvről	Óraszám: 8
Tanulási eredmények	A nyelvtani ismeretek utánzásokon alapuló alkalmazása a mai német nyelv normáinak megfelelően. A német irodalmi nyelv követelményeinek megfelelő kiejtés és hangsúlyozás elsajátítása.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A nyelvtani kompetencia kialakítása nyelvi cselekvésen keresztül implicit módszerekkel, az utánzás elvét követve. Egyszerű morfológiai és szintaktikai struktúrák megértése. A tanult köznyelvi szóképletet érezhető akcentus ellenére kevés hibával kiejteni és hangsúlyozni. Néhány gyakran használt kifejezést, mondókát kevés hibával kiejteni és hangsúlyozni. Az alábbiakban felsoroltak utánzásokon alapuló elsajátítása (nem kognitív nyelvtanulás): Szó- és mondat Az írás jelrendszere Írott kisbetűk, betűkapcsolás, szó, szó szerkezet, mondat. Hang, betű, szótag, szó, szóelem. <i>Szófajok:</i> Ige (főigék, jelenidő), Főnév (nemek, egyes számú és többes számú alakok;) Melléknév (állítmányi szerepben), Számnév, névelő (határozott, határozatlan)		

Névmás (személyes, kérdő, tagadó névmás) Határozószó (helyhatározó, időhatározó) <i>Mondatfajták:</i> Kijelentő Kérdő (eldöntendő, kiegészítendő)	
Fogalmak	Szó, szófaj, mondat, ragozás, szó-és mondathangsúly, hanglejtés, hangszín, kisbetű, pont, kérdőjel.
Javasolt tevékenységek	Egyszerű kérdésekre egyszerű válaszok adása. Szókereső. Mondatalkotás szavakból. Szókígyó.

Témakör	Irodalmi kultúra	Óraszám: 10
Tanulási eredmények	A magyarországi német és német irodalomból vett népköltészeti alkotások olvasása, mondókák, rímes versek megtanulása. Rövid mesék, történetek dramatizálása, bábos megjelenítése.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Mondókákat, rigmusokat, rímes verseket megtanulni. Dramatikus játékokban társaival együtt játszani. A jót és a rosszat mindennapi élmények és irodalmi élmények alapján megkülönböztetni.</p> <p>Ismeretterjesztő szövegek: Család, mindennapi élet, élethelyzetek, viselkedés, emberi kapcsolatok, ünnepek, egészség, életmód, természet- és környezetvédelem, iskola, kulturális élet, média.</p> <p>Mondókák, gyermekversek: Volkslieder und Volksreime Gina Ruck-Pauquet: <i>Das Haus</i>; Friedl Hofbauer: <i>Was alles in der Schultasche ist</i>; Christian Morganstern: <i>Die drei Spatzen</i>.</p> <p><i>Javasolt szerzők:</i> Josef Guggenmos, Christine Nöstlinger, Ursula Wölfel, Peter Hacks, Josef Michaelis, Manfred Mai</p> <p>Báb- és drámajátékok szövegei Szabadon választott szövegek az ünnepnapokhoz, közismereti témákhoz kapcsolódóan.</p> <p>Gyermekkönyvek Szabadon választott gyermekkönyvek</p>		
Fogalmak	Vers, rím, ritmus, mese, jelenet, szereplő.	
Javasolt tevékenységek	Bábjáték, dramatizálás. Szerepjáték. Szövegillusztráció. Korosztálynak megfelelő mesét megtekinteni.	

2. évfolyam**heti 5, évi 180 óra**

Témakör	Óraszám
Szóbeli- és írásbeli szövegértés	37
Szóbeli- és írásbeli szövegek alkotása	20
A tanulási képesség fejlesztése	7
Anyanyelvi kultúra	62
Ismeretek a nyelvről	12
Irodalmi kultúra	10
Óraszám összesen	148
Tervezhető:	32

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés	Óraszám: 37
Tanulási eredmények	<p>A hangok érthető artikulációja, helyes kiejtés. Beszédben, valamint mondatok, szövegek olvasásakor, memoriterek elmondásakor a hanglejtés, a hangsúly helyes alkalmazása. Szöveg lényegi információinak megnevezése és megértése a rájuk vonatkozó kérdések alapján. Kommunikációs szituációk és szándék felismerése, nem verbális jelzések tartalmának felismerése. A szöveg értelmezése képek és más illusztrációs eszközök megfeleltetésével.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Érthető, artikulált beszéd, helyes kiejtés alkalmazásának kialakítása a mindennapi beszédben. Utasítások, közlések megértése, a beszédhelyzethez igazodó válaszadás. Megszokott tanórai helyzetekben ismert nyelvi eszközök alkalmazása. Törekvés a megértésre. A hangos és néma olvasás, a megértés szóbeli és írásbeli alkalmazása. Párbeszédes kommunikációs helyzetekben egyetértés, elutasítás kifejezése egyszerű nyelvi eszközökkel. Szóban elhangzó és olvasott gyakori német és magyar fordulatokat a másik nyelven megérteni.</p>		

Fogalmak	Hangsúly, hanglejtés, ritmus, szöveg, információ.
Javasolt tevékenységek	Az utánzás elve alapján szavak és kifejezések hangoztatása, a nyelv folyamatos jelenléte céljából. Képekről szavakat és rövid állításokat mondani, tanári kérdésekre reagálni. Kijelentő, kérdő és felszólító mondatokat képezni és hangsúlyozni az utánzás elvére alapozva. Szó-és képkártyák párosítása. Rövid lírai, elbeszélő szövegeket előadni, szerepjátékot alakítani megadott és tanult nyelvi eszközökkel.

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegek alkotása	Óraszám: 20
Tanulási eredmények	A német nyelvű szóbeliség és írásbeliség legalapvetőbb normáinak megismerése. A korosztálynak megfelelő kommunikáció és írástechnika. A korosztálynak megfelelő esztétikus íráskép kialakítása.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A német írásmódnak megfelelő írás, másolás. A szöveg tárgyát, eseményeit irányított kérdések alapján, egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel visszaadni. Párbeszédes kommunikációs helyzetekben röviden, érthetően megnyilatkozni. A feladat megoldása során keletkezett eredményeket ismertetni. Párbeszédes kommunikációs helyzetekben egyetértésének, valamint elutasításának hangot adni.		
Fogalmak	Betű, hang, írásjegy, nagybetű, kisbetű, szó, mondat, szöveg.	
Javasolt tevékenységek	Adott témában kérdések alapján egyszerű nyelvi eszközökkel reagálni. Egyszerű szöveget kiegészíteni. Mondatokat és rövid szövegeket lemásolni.	

Témakör	A tanulási képesség fejlesztése	Óraszám: 7
Tanulási eredmények	Játékos tanulásszervezési feladatokkal tanulási stratégiák kialakítása. Az önálló tanulás első lépéseinek megalapozása hagyományos és nyitott oktatási formák módszerein keresztül. Az információhordozók és az információs média használata. Az információk rögzítése és rendszerezése, illetve bemutatása.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A szókincset a tanult technikákkal (szó-vagy képkártyák, gyakorlatok, játékok használatával stb.) gyakorolni. Hallott egyszerű szövegből többszöri meghallgatás után tanári segítséggel az alapinformációkat megérteni. Szövegben az alapinformációkat megtalálni. Írott, bizonyos információkat a feladat elvárásai szerint megjelölni.		

Különböző szociális és munkaformákban dolgozni, a tananyagok, taneszközök és szokásos tanulássegítő eszközök használatára vonatkozó utasításokat alkalmazni.	
Fogalmak	Információ, szókártya, rendszer.
Javasolt tevékenységek	Szókártyákat készíteni és használni. Ismert tartalmakat vizualizálni. Nyitott oktatási formák során megközelítőleg önállóan dolgozni. Önellenzést alkalmazni. Másokat a tanulásban, feladatmegértésben segíteni.

Témakör	Anyanyelvi kultúra	Óraszám: 62
Tanulási eredmények	<p>Szókincs és ismeretek elsajátítása a tanulók mindennapjaihoz kapcsolódó témakörök alapján.</p> <p>A korosztálynak megfelelő tájékozottság a témakör és a résztémák kapcsán.</p> <p>Az ismeretek közlése mondatmodellek segítségével, a szókincs elsajátítása és feldolgozása.</p> <p>Sikeres kommunikáció a különböző szituatív helyzetekben, páros és csoportos beszélgetés, a felnőttek és kortársak udvarias megszólítása.</p> <p>A szókincs aktivizálása adekvát helyzetekben szemléltető eszközök segítségével.</p>	

Fejlesztési feladatok/Ismeretek

A tanórai gyakorlatban rutinszerűnek számító kommunikációs helyzetekben részt venni és tananyagot feldolgozni.

Dicséretet/jókívánságot, valamint részvétet/sajnálatot kifejezni.

Mások rövid, egyszerű nyelvi közléseit követni és verbálisan vagy nonverbálisan azokra reagálni.

Az alábbi témakörökben a korosztálynak és nyelvi szintnek megfelelő szókincskészlet elsajátítása:

A. Személyes életvitel:
A tanuló személye, rokoni kapcsolatok:
Bemutatkozás, ismerkedés
Család, családtagok
Napirend
Test és testápolás
Ruházat

B. Társadalmi élet:
Kapcsolatfelvétel: üdvözlés, kérés, elköszönés
Étkezés
Élelmiszerek
Terítés, étkezés kellékei
Családi ünnepek: születésnap
Mártonnap, Mikulás

C. Iskola, képzés, hivatás:
Iskola: helyiségek, személyzet
Osztályterem, berendezési tárgyak
Tantárgyak, órarend

D. Gazdaság, technika, környezet:

<p>Saját lakóhely, lakás Vásárlás Közlekedés: járművek Természet és környezet, évszakok Állatok <i>E. Politika és társadalom:</i> Szabályok az osztályteremben.</p>	
Fogalmak	<p>Család, családtag, test, testápolás, hobbi, születésnap, ételkészítés, ünnepek, iskola, tantárgy, osztály, falu, város, lakás, vásárlás, jármű, természet, szabály.</p> <p>Tempó, hangerő, ritmus, hangsúly, arcjáték, köszönés, megszólítás, kérés, köszönetnyilvánítás.</p>
Javasolt tevékenységek	<p>Igaz-hamis állításokat megkülönböztetni. Különböző beszédhelyzetekben begyakorolt panelekkel rövid párbeszédet folytatni. Szókincset memóriajátékkal, dominóval gyakorolni, elmélyíteni. Ismert tartalmakat vizualizálni. Szerepjátékok.</p>

Témakör	Ismeretek a nyelvről	Óraszám: 12
Tanulási eredmények	<p>A nyelvtani ismeretek utánzásra alapuló alkalmazása a mai német nyelv normáinak megfelelően. A német irodalmi nyelv követelményeinek megfelelő kiejtés és hangsúlyozás elsajátítása. Betűk, szavak helyes írása.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A nyelvtani kompetencia kialakítása nyelvi cselekvésen keresztül implicit módszerekkel, az utánzás elvét követve. Egyszerű morfológiai és szintaktikai struktúrák megértése. A tanult köznyelvi szóképletet érezhető akcentus ellenére kevés hibával kiejteni és hangsúlyozni. Néhány gyakran használt kifejezést, mondókát kevés hibával kiejteni és hangsúlyozni. Ismert szavakat és rövid, illetve gyakran használt szófordulatokat helyesen leírni. A mondatvégi írásjelek jelentését felismerni. Az alábbiakban felsoroltak utánzásra alapuló elsajátíttatása (nem kognitív nyelvtanulás):</p> <p>Szó- és mondat Az írás jelrendszere Írott kis- és nagybetűk, betűkapcsolás, szó, szó szerkezet, mondat, szöveg. Hang, betű, szótag, szó, szóelem.</p> <p><i>Szófajok:</i> Ige (főigék, jelenidő,) Főnév (nemek, egyes számú és többes számú alakok;) Melléknév (állítmányi szerepben,) Számneve, névelő (határozott, határozatlan) Névmás (személyes, kérdő, tagadó névmás) Határozószó (helyhatározó, időhatározó)</p>		

<p><i>Mondatfajták:</i> Kijelentő Kérdő (eldöntendő, kiegészítendő)</p> <p><i>Helyesírás, központosítás:</i> Alapvető nyelvhelyességi és helyesírási szabályok, írásjelek.</p>	
Fogalmak	Szó, szófaj, mondat, ragozás, szó-és mondathangsúly, hanglejtés, hangszín, kis és nagy kezdőbetű, pont, kérdőjel.
Javasolt tevékenységek	Hiányos szöveg. Szókereső. Hibakereső. Mondatalkotás szavakból. Kígyószöveg.

Témakör	Irodalmi kultúra	Óraszám: 10
Tanulási eredmények	A magyarországi német és német irodalomból vett népköltészeti alkotások olvasása, mondókák, rímes versek megtanulása. Rövid mesék, történetek dramatizálása, bábos megjelenítése.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Mondókákat, rigmusokat, rímes verseket megtanulni. Dramatikus játékokban társaival együtt játszani. A jót és a rosszat mindennapi élmények és irodalmi élmények alapján megkülönböztetni.</p> <p>Ismeretterjesztő szövegek: Család, mindennapi élet, élethelyzetek, viselkedés, emberi kapcsolatok, ünnepek, egészség, életmód, természet- és környezetvédelem, iskola, kulturális élet, média.</p> <p>Mondókák, gyermekversek: Gina Ruck-Pauquet: <i>Das Haus</i>; Friedl Hofbauer: <i>Was alles in der Schultasche ist</i>; Christian Morganstern: <i>Die drei Spatzen</i>. <i>További szerzők:</i> James Krüss, Georg Bydlinski, Josef Guggenmos, Robert Reineck, Christine Nöstlinger, Ursula Wölfel, Eleonore Zuzak, Helga Höfle, Detlev Kersten, Ilse Kleberger, Jochen Krüger, Peter Hacks, Wolfgang Menzel, Manfred Mai, Hans Manz, Franz Wittkamp.</p> <p>Báb- és drámajátékok szövegei Szabadon választott szövegek az ünnepnapokhoz, közismereti témákhoz kapcsolódóan.</p> <p>Gyermekkönyvek Szabadon választott gyermekkönyvek.</p>		
Fogalmak	Vers, rím, ritmus, mese, jelenet, szereplő.	
Javasolt tevékenységek	Szövegben szavakat képekkel helyettesíteni, „olvasatni”. Bábjáték, dramatizálás. Szerepjáték. Szövegillusztráció. Korosztálynak megfelelő színdarabot, mesét megtekinteni.	

A beszédképesség, a szóbeli szövegek megértésének, értelmezésének és alkotásának fejlesztése a nemzetiségi tanító folyamatos feladata. Ezért különösen fontos a kulturált nyelvi magatartás megalapozása, a szókincs aktivizálása szövegalkotó feladatokkal, a narráció ösztönzése, gyakoroltatása.

Az olvasástechnika eszközzé fejlesztése feltételt teremt az írott szövegek önálló megértéséhez. A szövegek értelmezésével és feldolgozásával felkészít az alapvető szövegműveletek önálló alkalmazására. Az olvasmányok sokoldalú feldolgozása lehetőséget teremt egyszerű irodalmi formákkal kapcsolatos tapasztalatok szerzésére, a német nyelv és a német nyelvterületek kulturális hagyományainak megismerésére, az olvasás megszerettetésére.

Az önálló tanulás képességének kialakítása az olvasás–szövegértés képességének fejlesztésébe ágyazva az ismeretszerző képességek intenzív fejlesztését szolgálja. Fontos a tanulási szokások és technikák tanulása, a különféle források és azok használatának, az információszerzés lehetőségeinek megismerése.

A 3–4. évfolyamon az írás–helyesírás tanításának célja az életkornak megfelelő írástechnika kialakítása, az olvashatóság, a rendezettség és a helyesség igényével.

A tapasztalati megalapozottságú, elemi szintű grammatikai ismeretek révén elkezdődik a tudatos nyelvhasználat kialakulásának folyamata.

3. évfolyam

heti 5, évi 180 óra

Témakör	Óraszám
Szóbeli- és írásbeli szövegértés	21
Szóbeli- és írásbeli szövegek alkotása	36
A tanulási képesség fejlesztése	7
Anyanyelvi kultúra	64
Ismeretek a nyelvről	10
Irodalmi kultúra	10
Óraszám összesen:	148
Tervezhető:	32

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés	Óraszám: 21
----------------	--	--------------------

Tanulási eredmények	<p>A beszédhelyzeteknek megfelelő nyelvi magatartás. Hangzó szövegek verbális és nem verbális kódjainak megértése. Törekvés a megértésre, a megértési hibák reflexiója. Információk kiemelése a szövegből, a közvetített információk megértése a rájuk vonatkozó kérdések alapján. Kommunikációs szituációk és szándék felismerése, nem verbális jelzések tartalmának felismerése. A szöveg értelmezése képek és más illusztrációs eszközök megfeleltetésével.</p>
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>A szöveg, illetve az azt kísérő szemléltető anyagok kombinációjának értelmezése alapján a szöveg lényegi információit megnevezni. Képekről szóban mondatokat alkotni, tanári kérdésekre reagálni. A szöveg és a kísérő szemléltető anyagok tartalmi kapcsolatát felismerni. Irányított feladatok segítségével egyszerűsített ismeretterjesztő szöveget értelmezni. Különböző beszédhelyzetekben rövid párbeszédet folytatni. Párbeszédes kommunikációs helyzetekben egyetértést, elutasítást egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni. Szóban elhangzó és olvasott gyakori német és magyar fordulatokat a másik nyelven megérteni.</p>	
Fogalmak	Szöveg, információ, cselekmény, logika, lényeg.
Javasolt tevékenységek	<p>Szöveget képpel összekötni. Szöveget illusztrálni, illusztrációt szövegesíteni. Szövegfeldolgozás tanári kérdések alapján. Szerepjátékot alakítani. Lírai, elbeszélő szövegeket előadni.</p>

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegek alkotása	Óraszám: 36
Tanulási eredmények	<p>A német nyelvű szóbeliség és írásbeliség normáinak megismerése. A korosztálynak megfelelő kommunikáció, írástechnika, esztétikus íráskép. Saját vélemény korosztálynak és nyelvi szintnek megfelelő önálló kifejtése. A témának megfelelő interakció. A német helyesírás szabályainak alkalmazása. Értelmező versmondás.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Tárgyakat, eseményeket egyszerű nyelvi eszközökkel leírni. Megadott szerkezeteket és nyelvi kifejezőeszközöket használni. Egyszerű szöveget kiegészíteni. A szövegből nyert adatokat, információkat megadott forma szerint írásban és szóban összefoglalni. Párbeszédes kommunikációs helyzetekben saját véleményét mondani.</p>		

Fogalmak	Vélemény, szöveg, tartalom, tollbamondás.
Javasolt tevékenységek	Egyszerű szöveget kiegészíteni. Szövegfeldolgozás kérdések alapján. Tollbamondás: Dosendiktat.

Témakör	A tanulási képesség fejlesztése	Óraszám: 7
Tanulási eredmények	A tanulás szerepe és módjai. Egyszerű tanulási módok, stratégiák. Ritmus-, mozgás-és beszédgyakorlatokkal kombinált (koncentrációs) memóriagyakorlatok, szövegtanulási technikák. Ismerkedés különböző információhordozókkal.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Szótárfüzetet vezetni és használni. A szókinccset önállóan, a tanult technikákkal (szó-vagy képkártyák, gyakorlatok, játékok használatával stb.) gyakorolni. Hallott egyszerű szövegből többszöri meghallgatás után tanári segítséggel az alapinformációkat megérteni. Szövegben az alapinformációkat megtalálni, és megadott szempont alapján rendszerezni. Írott szövegben bizonyos információkat a feladat elvárásai szerint kijelölni. Információkat egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni. Különböző szociális és munkaformákban dolgozni. A tananyagok, taneszközök és szokásos tanulássegítő eszközök használatára vonatkozó utasításokat eredményesen alkalmazni. A tanulók önállóságának növelése a feladatvégzésben, az információszerzésben és -felhasználásban, a szabályalkalmazásban, az önellenőrzésben.		
Fogalmak	Szótár, információ, szókártya, rendszerezés.	
Javasolt tevékenységek	Új lexikai anyaghoz szókártákat készíteni. Szótárfüzet vezetése az új szóanyaghoz. Új szókinccs feldolgozása képek segítségével. Ismert tartalmakat vizualizálni. Nyitott oktatási formák során megközelítőleg önállóan dolgozni. Önellenőrzést alkalmazni. Másokat a tanulásban, feladatmegértésben segíteni.	

Témakör	Anyanyelvi kultúra	Óraszám:64
Tanulási eredmények	A korosztálynak megfelelő tájékozottság a témakör és a résztemák kapcsán: az ismeretek közlése mondatmodellek segítségével, a szókinccs elsajátítása és feldolgozása. Az ismeretek elsajátítása cselekvésközpontú. Sikeres kommunikáció a különböző szituatív helyzetekben. A szókinccs aktivizálása adekvát helyzetekben szemléltető eszközök segítségével.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A tanórai gyakorlatban rutinszerűnek számító kommunikációs helyzetekben részt venni és		

tananyagot feldolgozni.
 Különböző munkaformákban dolgozni.
 Megadott nyelvi kifejezőeszközökkel az udvariassági elvárásokat betartani.
 Mások rövid, egyszerű nyelvi közléseit követni és verbálisan vagy nonverbálisan azokra reagálni.
 Szókincs és ismeretek elsajátítása a tanulók mindennapjaihoz kapcsolódó témakörök alapján:

A. Személyes életvitel:
 A tanuló személye, rokoni kapcsolatok
 Bemutatkozás, ismerkedés
 Család, családtagok
 Napirend
 Test és testápolás, higiénia
 Ruházat, öltözködés

B. Társadalmi élet:
 Családi ünnepek: születésnap, Karácsony, Húsvét
 Kellékek
 Tevékenységek
 Étkezés
 Élelmiszerek

C. Iskola, képzés, hivatás:
 Iskola: helyiségek, személyzet
 Osztályterem: berendezési tárgyak
 Tantárgyak: órarend

D. Gazdaság, technika, környezet:
 Saját lakóhely, lakás
 Vásárlás
 Járművek
 Természet és környezet, évszakok
 Állatok

E. Politika és társadalom:
 Szabályok az osztályteremben.

Fogalmak	Család, családtag, test, hobbi, születésnap, viselkedés, élelmiszer, étkezés, ünnep, iskola, tantárgy, osztály, foglalkozás, falu, város, lakás, vásárlás, jármű, szabály.
Javasolt tevékenységek	Igaz-hamis állításokat megkülönböztetni. Különböző beszédhelyzetekben rövid párbeszédet folytatni. A hallott szöveget és/vagy a kísérő szemléltető anyagokat értelmezni. Szókincset memóriajátékkal, dominóval gyakorolni, elmélyíteni. Ismert tartalmakat vizualizálni. Szerepjátékok.

Témakör	Ismeretek a nyelvről	Óraszám: 10
Tanulási eredmények	A nyelvi tapasztalatok körének bővítése. A tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer alapozásának megindítása a szófajok körében. A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmazása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.	

Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>Gyakran előforduló alaktani és mondattani szerkezeteket megfelelően használni. A szófajok megnevezésének megtanulása. A német n. nyelv standard változatában tanult szókészletet érezhető akcentus ellenére kevés hibával és hanglejtéssel kiejteni. Néhány gyakran használt kifejezést, mondókát megközelítően helyesen kiejteni és hangsúlyozni. Az elválasztás szabályainak alkalmazása egyszerű szavak írásakor. Az egyéni írás kialakítása a rendezett, tiszta és olvasható íráskép igényével. Szükség esetén az olvashatóság javítása.</p> <p><i>Szófajok:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Ige (főigék, igekötős igék, jelenidő, Főnév (nemek, egyes számú és többes számú alakok; esetek: alany, tárgy) Melléknév (állítmányi és ragozatlanul határozói szerepben) Számnév, névelő (határozott, határozatlan) Elöljárósó (helyviszonyt kifejezők) Névmás (személyes, kérdő, tagadó névmás) Kötőszó (egyenes szórenddel állók) Határozósó (helyhatározó, időhatározó) Módosító szó (tagadósó, indulatszó) <p><i>Mondatfajták:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Kijelentő Kérdő (eldöntendő, kiegészítendő) Egyszerű mondatok 	
Fogalmak	Lokális elöljárósó, kiejtés, hangsúly, írásjelek, elválasztás, szótag.
Javasolt tevékenységek	Hiányos szöveg. Szókereső. Hibakereső. Mondatalkotás szavakból. Kígyószöveg. Tollbamondás különböző fajtái. Igaz- hamis állítások. Mondattranszformációk. Multiple Choice Memóriajáték. Dominó.

Témakör	Irodalmi kultúra	Óraszám: 10
Tanulási eredmények	Német és magyarországi német népköltészeti és műköltészeti alkotások megismerése. Irodalmi ismeretek tapasztalati úton való elsajátíttatása.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A magyarországi német és a német irodalomból vett népköltészeti alkotásokat olvasni. Néhány mondókát, verset kívülről elmondani. Modern műfajokat: meséket, képregényeket elolvasni, értelmezni. Az irodalmi szövegek lényegét megérteni. A jót és a rosszat mindennapi élmények és irodalmi élmények alapján megkülönböztetni.		

Fogalmak	Műfaj, meselem.
Javasolt tevékenységek	Szerepjáték. Szövegillusztráció. Korosztálynak megfelelő színdarabot, musicalt megtekinteni.

4. évfolyam

heti 5, évi 180 óra

Témakör	Óraszám
Szóbeli- és írásbeli szövegértés	16
Szóbeli- és írásbeli szövegek alkotása	38
A tanulási képesség fejlesztése	8
Anyanyelvi kultúra	64
Ismeretek a nyelvről	10
Irodalmi kultúra	12
Óraszám összesen	148
Tervezhető:	32

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés	Óraszám: 16
Tanulási eredmények	<p>A beszédhelyzeteknek megfelelő nyelvi magatartás. Hangzó szövegek verbális és nem verbális kódjainak megértése. Törekvés a megértésre, a megértési hibák reflexiója. Információk kiemelése a szövegből, a közvetített információk megértése a rájuk vonatkozó kérdések alapján. Kommunikációs szituációk és szándék felismerése, nem verbális jelzések tartalmának felismerése. A szöveg értelmezése képek és más illusztrációs eszközök megfeleltetésével.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A szöveg, illetve az azt kísérő szemléltető anyagok kombinációjának értelmezése alapján a szöveg lényegi információit megnevezni. A szöveg lényegi információit röviden összefoglalni. Képekről szóban mondatokat alkotni, tanári kérdésekre reagálni. A szöveg és a kísérő szemléltető anyagok tartalmi kapcsolatát felismerni. Irányított feladatok segítségével egyszerűsített ismeretterjesztő szöveget értelmezni. Különböző beszédhelyzetekben rövid párbeszédet folytatni.</p>		

Élményeket néhány mondatban, összefüggően elmondani Párbeszédés kommunikációs helyzetekben egyetértést, elutasítást egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni. Szóban elhangzó és olvasott gyakori német és magyar fordulatokat a másik nyelven megérteni.	
Fogalmak	Szöveg, információ, cselekmény, logika, lényeg.
Javasolt tevékenységek	Szöveget képpel összekötni. Szöveget illusztrálni, illusztrációt szövegesíteni. Szövegfeldolgozás tanári kérdések alapján. Párbeszédés formában a szöveg tartalmát visszaadni, véleményt mondani. Szerepjátékot alakítani. Lírai, elbeszélő szövegeket előadni.

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegek alkotása	Óraszám: 38
Tanulási eredmények	A német nyelvű szóbeliség és írásbeliség normáinak megismerése. A korosztálynak megfelelő kommunikáció, írástechnika, esztétikus íráskép. Saját vélemény korosztálynak és nyelvi szintnek megfelelő önálló kifejtése. A témának megfelelő interakció. A német helyesírás szabályainak alkalmazása. Értelmező versmondás.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Tárgyakat, eseményeket egyszerű nyelvi eszközökkel leírni. Megadott szerkezeteket és nyelvi kifejezőeszközöket használni. Egyszerű szöveget kiegészíteni. A szövegből nyert adatokat, információkat megadott forma szerint írásban és szóban összefoglalni. Véleményt formálni. Párbeszédés kommunikációs helyzetekben saját véleményt mondani.		
Fogalmak	Vélemény, szöveg, tartalom, képvers, tollbamondás.	
Javasolt tevékenységek	Egyszerű szöveget kiegészíteni. Szövegfeldolgozás kérdések alapján. Szerepjáték. Tollbamondás különböző fajtái: Laufdiktat, Dosendiktat.	

Témakör	A tanulási képesség fejlesztése	Óraszám: 8
Tanulási eredmények	A tanulás szerepe és módjai. Egyszerű tanulási módok, stratégiák. Ritmus-, mozgás-és beszédgyakorlatokkal kombinált (koncentrációs) memóriagyakorlatok, szövegtanulási technikák.	

	Ismerkedés különböző információhordozókkal.
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>Szótárfüzetet vezetni és használni. A szókincset önállóan, a tanult technikákkal (szó- vagy képkártyák, gyakorlatok, játékok használatával stb.) gyakorolni. Nyomtatott médiát (pl. gyermekszótár/képes szótár) használni. Hallott egyszerű szövegből többszöri meghallgatás után tanári segítséggel az alapinformációkat megérteni. Szövegben az alapinformációkat megtalálni, és megadott szempont alapján rendszerezni. Írott szövegben bizonyos információkat a feladat elvárásai szerint kijelölni. Információkat egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni. Különböző szociális és munkaformákban dolgozni. A tananyagok, taneszközök és szokásos tanulásegítő eszközök használatára vonatkozó utasításokat eredményesen alkalmazni. A tanulók önállóságának növelése a feladatvégzésben, az információszerzésben és -felhasználásban, a szabályalkalmazásban, az önellenőrzésben.</p>	
Fogalmak	Szótár, információ, szókértá, rendszerezés.
Javasolt tevékenységek	<p>Új lexikai anyaghoz szókértákat készíteni. Képes szótár készítése új szóanyaghoz. Új szókincs feldolgozása képes szótár segítségével. Ismert tartalmakat vizualizálni. Nyitott oktatási formák során megközelítőleg önállóan dolgozni. Önellenőrzést alkalmazni. Másokat a tanulásban, feladatmegértésben segíteni.</p>

Témakör	Anyanyelvi kultúra	Óraszám:64
Tanulási eredmények	<p>A korosztálynak megfelelő tájékozottság a témakör és a résztémák kapcsán: az ismeretek közlése mondatmodellek segítségével, a szókincs elsajátítása és feldolgozása. Az ismeretek elsajátítása cselekvés-és jelentésközpontú. Az ismeretek nem elszigetelten jelennek meg, hanem a tanulók számára érthető társadalmi összefüggésekben. Sikeres kommunikáció a különböző szituatív helyzetekben. A szókincs aktivizálása adekvát helyzetekben szemléltető eszközök segítségével.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Páros és csoportos beszélgetés. A tanórai gyakorlatban rutinszerűnek számító kommunikációs helyzetekben részt venni és tananyagot feldolgozni. Különböző szociális és munkaformákban dolgozni. Megadott nyelvi kifejezőeszközökkel az udvariassági elvárásokat betartani. Mások rövid, egyszerű nyelvi közléseit követni és verbálisan vagy nonverbálisan azokra reagálni. Szókincs és ismeretek elsajátítása a tanulók mindennapjaihoz kapcsolódó témakörök alapján: A. <i>Személyes életvitel:</i> A tanuló személye, rokoni kapcsolatok Bemutatkozás, ismerkedés</p>		

<p>Család, családtagok Napirend Test és testápolás, higiénia Ruházat, öltözködés</p> <p><i>B. Társadalmi élet:</i> Családi ünnepek: születésnap, Karácsony, Húsvét Kellékek Tevékenységek Étkezés Élelmiszerek Ételek hozzávalói, elkészítése Ízek Viselkedés étkezés közben</p> <p><i>C. Iskola, képzés, hivatás:</i> Iskola: helyiségek, személyzet Osztályterem: berendezési tárgyak Tantárgyak: órarend</p> <p><i>D. Gazdaság, technika, környezet:</i> Saját lakóhely, lakás Vásárlás Járművek, közlekedés Természet és környezet, évszakok Állatok</p> <p><i>E. Politika és társadalom:</i> Szabályok az osztályteremben.</p>		
Fogalmak	Család, családtag, test, testápolás, hobbi, születésnap, viselkedés, élelmiszer, étkezés, ünnep, iskola, tantárgy, osztály, foglalkozás, falu, város, lakás, vásárlás, jármű, szabály, felelősség.	
Javasolt tevékenységek	<p>Igaz-hamis állításokat megkülönböztetni. Különböző beszédhelyzetekben rövid párbeszédet folytatni. Élményeket néhány mondatban, összefüggően elmondani. A hallott szöveget és/vagy a kísérő szemléltető anyagokat értelmezni. Szókincset memóriajátékkal, dominóval gyakorolni, elmélyíteni. Ismert tartalmakat vizualizálni. Szerepjátékok.</p>	
Témakör	Ismeretek a nyelvről	Óraszám: 10
Tanulási eredmények	<p>A nyelvi tapasztalatok körének bővítése. A tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer alapozásának megindítása a szófajok körében. A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmazása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Gyakran előforduló alaktani és mondattani szerkezeteket megfelelően használni. A szófajok megnevezésének megtanulása és felismerése szöveggörnyezetben. Különböző időben végbemenő cselekvések, történések megkülönböztetése. Az igeidők (jelen és a befejezett múlt idő) használata beszédben és írásban.</p>		

A német nyelv standard változatában tanult szókészletet érezhető akcentus ellenére kevés hibával és hanglejtéssel kiejteni.

Néhány gyakran használt kifejezést, mondókát megközelítően helyesen kiejteni és hangsúlyozni.

Szósorok, mondatok írása másolással, tollbamondás után, emlékezetből.

Az elválasztás szabályainak alkalmazása egyszerű szavak írásakor.

Az egyéni írás kialakítása a rendezett, tiszta és olvasható íráskép igényével. Szükség esetén az olvashatóság javítása.

Szófajok:

- Ige (főigék, időbeli segédigék, módbeli segédigék; jelenidő, befejezett múlt)
- Főnév (nemek, egyes számú és többes számú alakok; esetek: alany, tárgy, részes)
- Melléknév (állítmányi és ragozatlanul határozói szerepben, fokozás)
- Számnév, névelő (határozott, határozatlan)
- Előjárószo (helyviszonyt kifejezők)
- Névmás (személyes, kérdő, tagadó névmás)
- Kötőszó (egyenes szórenddel állók)
- Határozószó (helyhatározó, időhatározó)
- Módosító szó (tagadószó, indulatszó)

Mondatfajták:

- Kijelentő
- Kérdő (eldöntendő, kiegészítendő)
- Felszólító
- Egyszerű és összetett.

Fogalmak	Múlt idő, melléknévfokozás, lokális előjárószo, kiejtés, hangsúly, írásjelek, elválasztás, szótag.
Javasolt tevékenységek	Hiányos szöveg. Szókereső. Hibakereső. Mondatalkotás szavakból. Kígyószöveg. Tollbamondás különböző fajtái. Igaz- hamis állítások. Mondattranszformációk. Multiple Choice Memóriajáték. Dominó.

Témakör	Irodalmi kultúra	Óraszám: 12
Tanulási eredmények	Német és magyarországi német népköltészeti és műköltészeti alkotások megismerése. Irodalmi ismeretek tapasztalati úton való elsajátíttatása.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A magyarországi német és a német irodalomból vett népköltészeti alkotásokat olvasni. Néhány mondókát, verset kívülről elmondani. Dramatikus játékokban társaival együtt játszani. Rövid terjedelmű epikai és lírai műveket tanári segédlettel olvasni, tartalmukat összefoglalni. Modern műfajokat: meséket, képregényeket elolvasni; tartalmukat összefoglalni.		

Az irodalmi szövegek lényegét megérteni, tartalmukat röviden pl. bábjátékkal összefoglalni. A jót és a rosszat mindennapi élmények és irodalmi élmények alapján megkülönböztetni.	
Fogalmak	Műfaj, színdarab, meseelem.
Javasolt tevékenységek	Dramatizálás. Szerepjáték. Szövegillusztráció. Korosztálynak megfelelő színdarabot, musicalt megtekinteni.

NÉMET NYELV ÉS IRODALOM

5–6. évfolyam

A tantárgy alapvető célja és feladata az alsóbb évfolyamokon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb olvasási stratégiák megismerése és alkalmazása; a szövegalkotás folyamatának megfigyelése, gyakorlása, különböző, a kommunikációs helyzetnek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban történő fogalmazás; az elsajátított írástechnika, helyesírás gyakorlása, továbbfejlesztése.

A tantárgy jellegéből adódóan fontos feladat a nyelvi és az irodalmi kultúra fejlesztése, az egyéni ismeretszerzés módjainak, technikáinak előkészítése, gyakoroltatása.

A tantárgy elsődleges célja a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulás eredményességéhez szükséges kulcskompetenciák, készségek és tudástartalmak megalapozásának a folytatása: a tanulók hallott és írott szövegalkotási és szövegértési kompetenciáinak fejlesztése a kognitív folyamatok, az életkori sajátosságok és az egyéni képességek figyelembevételével; a nyelvről szerzett tapasztalati (élményalapú) és tárgyi ismeretek mélyítése, bővítése.

A tanuló a hallott szövegről képes rövid szóbeli összefoglalást adni. Megszólalásaiban tanórán és azon kívül is alkalmazkodik a hallgatósághoz és a beszédhelyzethez. Olvasás közben képes érzékelni a szövegek műfaji különbségeit, majd képes néhány mondatos vélemény szóbeli és írásbeli megfogalmazására az olvasottakról. Meg tud írni rövidebb szövegeket és megfogalmazza személyes olvasmányélményeit.

Szövegértés szempontjából szükséges a globális, információkereső, értelmező olvasás képessége, továbbá tartalommondás, a címadás. Az irodalomismeret terén ebben a tanulási szakaszban a tanuló megfigyeli a költői nyelv néhány sajátosságát, egyes műfajokat és szerkezeti elemeket.

5.évfolyam
heti 5, évi 180 óra

Témakör	Óraszám
Szóbeli- és írásbeli szövegértés	19
Szóbeli- és írásbeli szövegek alkotása	38
A tanulási képesség fejlesztése	8
Anyanyelvi kultúra	58
Ismeretek a nyelvről	14
Irodalmi kultúra	11
Óraszám összesen	148
Tervezhető:	32

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés	Óraszám: 19
Tanulási eredmények	<p>Részvétel különféle kommunikációs helyzetekben. Alkalmazkodás a beszédhelyzethez, a kommunikációs célhoz.</p> <p>A közlési szándéknak megfelelő szókincs, kiejtés (hangsúly, tempó, hangerő stb.), valamint nem nyelvi jelek alkalmazása.</p> <p>A beszédpartner közlésének, viselkedésének megfigyelése, értelmezése.</p> <p>A hallás utáni szövegértés gyakorlatának kialakítása.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Biztonságosan eligazodni a hétköznapi kommunikációs helyzetekben, a közlést egyszerű, érthető mondatokban kifejezni.</p> <p>Ismert irodalmi és közismereti szövegeket folyamatosan, kifejezően olvasni, megérteni, röviden összefoglalni.</p> <p>A kommunikáció különböző formáit használni: kérdésfeltevés, válaszadás, véleménynyilvánítás.</p> <p>A szöveg vagy egy bekezdés lényegi információtartalmát megnevezni.</p> <p>Az elemi udvariassági formákat használni, a nem nyelvi kifejezőeszközöket különböző beszédhelyzetekben helyesen használni.</p> <p>Képeket és szemléltető anyagokat egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel leírni;</p> <p>Párbeszéd kommunikációs helyzetekben egyetértést, bizonytalanságot, elutasítást megfelelő nyelvi eszközökkel kifejezni.</p> <p>Rövid német és magyar nyelvű tartalmak lényegi elemeit a másik nyelven megnevezni.</p>		
Fogalmak	Beszédhelyzet, kommunikációs folyamat, szemléltetés, illusztráció, lényegkiemelés, hallás utáni szövegértés.	
Javasolt tevékenységek	A szövegre vonatkozó igaz és hamis állításokat megkülönböztetni és a szöveg alapján alátámasztani;	

	<p>A szöveget tartalmi és formai jegyei alapján összefüggő egységekre bontani.</p> <p>Egyes információk (adott szövegben, szövegek, illetve a szöveg és az azt kísérő szemléltetőanyagok) között tartalmi kapcsolatot találni és azt indokolni.</p> <p>Írányított feladatok segítségével egyszerűsített ismeretterjesztő szöveget értelmezni.</p>
--	---

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás	Óraszám: 38
Tanulási eredmények	<p>A kommunikációs célnak, helyzetnek és résztvevői szerepeknek megfelelő beszédhelyzetek létrehozása.</p> <p>Egyszerű szerkezetű szöveg önálló elkészítése.</p> <p>Néhány internetes szövegtípus formai és tartalmi jellemzőinek megfigyelése, szövegalkotás az internetes műfajokban (pl. e-mail). Személyes élmények, vélemény megfogalmazása.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Digitális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Rendezett, jól olvasható írást alkalmazni.</p> <p>Tollbamondás után a helyesírási szabályok betartásával írni.</p> <p>Megadott szerkezeti jellemzőkkel és egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel, a helyzetnek megfelelő szöveget alkotni.</p> <p>Adott témát egyszerű nyelvi eszközökkel a lényegi elemek említésével összefoglalni.</p> <p>Rövid német és magyar nyelvi fordulatokat önállóan ill. szótár segítségével a másik nyelvre fordítani.</p>		
Fogalmak	<p>Kommunikációs helyzet, reakció, interakció, párbeszéd, véleményalkotás, e-mail.</p>	
Javasolt tevékenységek	<p>A szöveg tartalmát visszaadni.</p> <p>Lírai, epikus és dramatikus szövegeket előadni.</p> <p>Megadott szempontok alapján szöveget alkotni. (e-mail, plakát, hirdetés)</p> <p>Párbeszédet megfogalmazni, előadni. (pl.: telefonbeszélgetés)</p> <p>Saját véleményt ismertetni.</p> <p>Szerepet alakítani.</p> <p>A szöveget kiegészíteni, átalakítani vagy tovább gondolni (pl. megkezdett történetet folytatni és befejezni).</p> <p>Olvasórally, tanulóállomások.</p>	

Témakör	A tanulási képesség fejlesztése	Óraszám: 8
Tanulási eredmények	<p>A hatékony tanuláshoz szükséges tudás megszerzésének és feldolgozásának csoportos és egyéni technikái.</p> <p>Tanulási módok, stratégiák.</p> <p>Különböző típusú szövegek feldolgozása.</p> <p>Koncentrációs memóriagyakorlatok, szövegtanulási technikák bővítése.</p>	

	Vázlatkészítés irányítással, tanulás, összefoglalás vázlat segítségével. Lényegkiemelés technikájának megismerése, alkalmazása. Kulturált könyvtár- és internethasználat. Prezentációs technikák alkalmazása.
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
	Szótárfüzetet vezetni és használni. Szótanulási segédleteket/ módszereket irányítással/ útmutatással alkalmazni. A szókinccset a tanult technikákkal önállóan gyakorolni. A nyomtatott médiát szókinccsbővítésre (pl. egy- és kétnyelvű szótár) használni. Hallott egyszerű szövegből többszöri meghallgatás után az alapinformációkat megérteni. Írott szövegben a feladat elvárásai szerint információt megtalálni. egyszerűbb szöveg lényegi elemeit kijelölni. Információkat egymásra vonatkozó egyszerű mondatokkal ismertetni. A gyakorolt prezentációs technikákat a feladatnak megfelelően alkalmazni.
Fogalmak	Szöveggörnyezet, információhordozó, szövegértés, lényegkiemelés, prezentáció, koncentrációs gyakorlat, gondolatterkép, vázlat.
Javasolt tevékenységek	Szótárfüzetet vezetni és használni. Kétnyelvű szótárakat alkalmazni. Írott és halott szöveghez kapcsolódó szövegértési feladatok. Lényegkiemelés. Rajzos vázlat, mindmap készítése. Prezentációt, plakátot készíteni. Memorizálást segítő módszerek. Koncentrációt fejlesztő gyakorlatok.

Témakör	Anyanyelvi kultúra	Óraszám:58
Tanulási eredmények	<p>A korosztálynak megfelelő tájékozottság a témakör és a résztémák kapcsán.</p> <p>A tanórán használt, a tárgyalt témákban a korábbinál bővebb szókinccsel, nagyobb számú alaktani és mondattani szerkezetet alkalmazni.</p> <p>Az ismeretek közlése mondatmodellek segítségével.</p> <p>Kommunikációs szituációkban viszonylagos biztonsággal részt venni.</p> <p>A nyelvi udvariassági szabályokat alkalmazni.</p> <p>A témához kapcsolódó érzéseket nyelvi eszközökkel kifejezésre juttatni.</p> <p>A szókinccs aktivizálása adekvát helyzetekben külső segítséggel.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A szókinccs fejlesztése és az új ismeretek feldolgozása.</p> <p>Alapvető kommunikációs szituációkban viszonylagos biztonsággal részt venni és tananyagot feldolgozni.</p> <p>Véleménynyilvánítás, aktív részvétel a közös munkában.</p> <p>Szókinccs és ismeretek elsajátíttatása és mélyítése a tanulók mindennapjaihoz kapcsolódó témakörök alapján:</p> <p style="padding-left: 20px;">A. <i>Személyes életvitel</i></p> <p style="padding-left: 40px;">Napi tevékenységek:</p> <p style="padding-left: 40px;">Napirend</p>		

<p>Családi élet Szociális kapcsolatok: Rokonság Külső, belső tulajdonságok Egészség–betegség: Szabadidő, hobbi Tevékenységek Sportágak Sport és egészség</p> <p><i>B. Társadalmi élet</i> Születésnap</p> <p><i>C. Iskola, képzés, hivatás</i> Iskolaépület Iskolai mindennapok Foglalkozások, hozzájuk kapcsolódó tevékenységek, szerszámok, eszközök</p> <p><i>D. Gazdaság, technika, környezet</i> Lakóhely és közvetlen környezete A mindennapi élet infrastruktúrája Közlekedés</p> <p><i>E. Politika és társadalom</i> Szabályok állítása és betartása: házirend, az osztályközösség szabályai</p>	
Fogalmak	Iskola, szabadidős tevékenység, napirend, foglalkozás, lakás, lakókörnyezet, közlekedés, jármű, vásárlás
Javasolt tevékenységek	Feladatokat, utasításokat összefoglalni, adott esetben továbbadni. A számítógép és a világháló német nyelvű programjait használni. Rövid német nyelvű tartalmak/kijelentések értelmét magyarra fordítani. Magyar nyelvű kijelentések értelmét megtartva németül összefoglalni. Szókincsfejlesztés különböző módszerekkel: fogalompantomim

Témakör	Ismeretek a nyelvről	Óraszám: 14
Tanulási eredmények	<p>A szófajok biztos felismerése szövegkörnyezetben kérdőszavak segítségével.</p> <p>Az igeidők (elbeszélő múlt)helyes használata beszédben és írásban.</p> <p>A főnév nemének, számának, eseteinek megnevezései, azok megtanulása és használata beszédben és írásban.</p> <p>Lokális elöljárószók és gyakorlati alkalmazásuk. a legalapvetőbb tárgy- és részes esettel álló elöljárószók megtanulása és alkalmazásuk.</p> <p>A német irodalmi nyelv követelményeinek megfelelő kiejtés és hangsúlyozás.</p> <p>Az alapvető helyesírási szabályok megismerése főleg a hangtani és szófajtani ismeretek elsajátításához kapcsolódóan.</p> <p>A megismert helyesírási esetek felismerése és tudatos alkalmazása az írott szöveg megértési és alkotási folyamatában; az önkontroll és önálló szövegjavítás fokozatos kialakítása irányítással.</p> <p>Törekvés a mindennapi írásbeli alkotásokban az igényes helyesírásra.</p> <p>Hibajavítási gyakorlatok segédeszközök használatával.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		

Gyakran előforduló alaktani szerkezeteket képezni és jól használni.

A tanórán gyakran előforduló egyszerű mondattani szerkezeteket jól alkalmazni.

A német nyelv standard változatában tanult szókészletet érezhető akcentus mellett hibátlanul és helyes hanglejtéssel kiejteni.

Ismert szavakat, szerkezeteket helyesen leírni.

Rövid saját szövegeket kielégítő biztonsággal leírni.

A legfontosabb írásjeleket túlnyomórészt helyesen alkalmazni.

Szó- és mondattan

Szófajok:

Általános áttekintés, csoportosítás

Ige:

Ragozás jelenidőben, tőhangzóváltozás

Igekötős igék (elváló, nem elváló)

Visszaható igék

Igeidők (Präsens, Präteritum, Futur I.)

Igék szótári alakjai

Segédigék (időbeli és módbeli)

Igemódok: kijelentő -, felszólító mód

Főnév:

Neme: hímnem, nőnem, semleges nem

Száma: egyszám, többes számú alakok

Esetei: alany, tárgy, részes, birtokos eset

Névelő:

Fajtái: határozott, határozatlan

Elöljárószó:

időhatározói elöljárószó

helyviszonyt kifejező elöljárószó

tárgy és részes esettel álló elöljárószó

Számnév

Fajtái: tőszámnevek, sorszámnevek, keltezés, idő kifejezése

Névmás:

Fajtái: személyes, kérdő, tagadó

Határozószó:

Fajtái: hely-, idő- és módhatározók

Mondattan:

Mondatfajták:

Kijelentő-, kérdő-, felszólító mondat

Helyesírás, központosítás:

Az írott nyelv normái, az írásjelek helyes használata.

<p>Fogalmak</p>	<p>Szófaj, igeidő, lokális elöljárószó, főnév, nyelvtani nem, hímnem, nőnem, semlegesnem, többes szám, alanyeset, tárgyeset, részes eset, birtokos eset. Hanglejtés, akcentus. Nyelvtani szerkezet, idézőjel, gondolatjel, hosszú magánhangzó, kettős hangzó, ß–ss, Umlaut, Dehnungs–h.</p>
<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>Hiányos szöveg, táblázat. Szókereső. Hibakereső. Mondatalkotás szavakból. Tollbamondás különböző fajtái. Rejtvények különböző fajtái.</p>

	Igaz- hamis állítások. Mondattranszformációk. Multiple Choice. Kígyószöveg. Memóriajáték. Donimó. Labirintusjáték. Szókartyák. Online nyelvtani feladatok. Mnemotechnikák.
--	---

Témakör	Irodalmi kultúra	Óraszám: 11
Tanulási eredmények	A magyarországi német és német irodalomból vett alkotások olvasása, rímes versek megtanulása. Rövid terjedelmű epikai művek és modern mesék, mondák, képregények elolvasása. Egyszerű összefüggések felismerése, a tartalom összefoglalása. Rövid mesék, mondák dramatizálása.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Rövid terjedelmű epikai és lírai műveket tanári segédlettel, ill. önállóan olvasni, tartalmukat összefoglalni. A szereplőket jellemezni. A hazai német irodalomból vett, a korosztálynak megfelelő, rövid terjedelmű műköltészeti és népköltészeti alkotásokat elolvasni, tartalmukat megérteni és összefoglalni. A jót és a rosszat, az igazságot és az igazságosságot irodalmi és közműveltségi szövegekben felismerni. Rövid véleményt az élmények és olvasmányok hatásáról megfogalmazni.</p> <p>Műfajok: Vers, anekdota, párbeszéd szövegek, jelenetek (pl. ünnepekhez kapcsolódó jelenetek, feldolgozott mesék, mese, monda, comic, képregény).</p> <p>Műfaji sajátosságok: A költői nyelv (ritmus, rím, versszak, refrén) A mese és monda műfaji jellemzői. Cselekmény, helyszín, szereplő, leírás, párbeszéd, jellemzés. Cselekményt alkotó elemek, fordulatok, a mű kezdete és befejezése. Dramatizálás: szöveg és mozgás, szerep, szereplők kapcsolata.</p> <p>Német és magyarországi német szerzők versei. <i>Szerzők például:</i> Paul Maar, Josef Guggenmos, Joachim Ringelnatz, James Krüss, Hans Manz, Martin Auer, Mira Lobe, Josef Michaelis, Valeria Koch, Christina Arnold, http://lehrbuch.udpi.hu/text-und-deutung/2014-06-22-13-05-27/kindergedichte</p> <p>Mesék: Grimm: <i>Kinder- und Hausmärchen</i> http://www.udpi.hu/tamop/pdf/Ungarndeutsche_Literatur/Ungarndeutsche_literatur_textsammlung.pdf http://bibliothek.hu/hu/2019/04/kinderreime-und-spruche-aus-werischwar/</p> <p>Mondák: Der überlistete Teufel (In: Herger Ede: Der Teufelsgipfel) Otfried Preußler: Krabat (Megfilmesített monda)</p>		

http://www.udpi.hu/tamop/pdf/Ungarndeutsche_Literatur/Ungarndeutsche_literatur_textsammlung.pdf

Magyarországi német szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései (példák)

Edina Rieder-Erdőfy: *Kinderstimmen*

Igele-Bigele (*Gyermekantológia*)

Michélsz József: *Zauberhut*

Koch Valéria: *Időfa*

Arnold Krisztina: *Wolki und ihre Freunde*

Fogalmak	Mesetipológia, szereplő, helyszín, tanulság, színház, előadás, díszlet, értékrend, konfliktuskezelés, igazságosság.
Javasolt tevékenységek	Modern műfajokat: meséket, képregényeket, comic-okat elolvasni. Kreatív írást használni. Mese alapján képregényt készíteni. Rövid történeteket dramatizálni. Német nyelvű színházi előadás megtekintése élőben vagy filmen.

**6. évfolyam
heti 5, évi 180 óra**

Témakör	Óraszám
Szóbeli- és írásbeli szövegértés	18
Szóbeli- és írásbeli szövegek alkotása	36
A tanulási képesség fejlesztése	7
Anyanyelvi kultúra	60
Ismeretek a nyelvről	16
Irodalmi kultúra	11

Óraszám összesen	148
Tervezhető:	32

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés	Óraszám: 18
Tanulási eredmények	<p>Részvétel különféle kommunikációs helyzetekben. Alkalmazkodás a beszédhelyzethez, a kommunikációs célhoz.</p> <p>A közlési szándéknak megfelelő szókincs, kiejtés (hangsúly, tempó, hangerő stb.), valamint nem nyelvi jelek alkalmazása.</p> <p>A beszédpartner közlésének, viselkedésének megfigyelése, értelmezése.</p> <p>A hallás utáni szövegértés gyakorlatának kialakítása.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Biztonságosan eligazodni a hétköznapi kommunikációs helyzetekben, a közlést egyszerű, érthető mondatokban kifejezni.</p> <p>Ismert irodalmi és közismereti szövegeket folyamatosan, kifejezően olvasni, megérteni, röviden összefoglalni.</p> <p>A kommunikáció különböző formáit használni: kérdésfeltevés, válaszadás, véleménynyilvánítás.</p> <p>A szöveg vagy egy bekezdés lényegi információtartalmát megnevezni.</p> <p>A nem lineáris szöveg lényegi elemeit leírni.</p> <p>Az elemi udvariassági formákat használni, a nem nyelvi kifejezőeszközöket különböző beszédhelyzetekben helyesen használni.</p> <p>Képeket és szemléltető anyagokat egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel leírni;</p> <p>Párbeszéd kommunikációs helyzetekben egyetértést, bizonytalanságot, elutasítást megfelelő nyelvi eszközökkel kifejezni.</p> <p>Rövid német és magyar nyelvű tartalmak lényegi elemeit a másik nyelven megnevezni.</p>		
Fogalmak	Beszédhelyzet, kommunikációs folyamat, szemléltetés, illusztráció, lényegkiemelés, hallás utáni szövegértés.	
Javasolt tevékenységek	<p>A szövegre vonatkozó igaz és hamis állításokat megkülönböztetni és a szöveg alapján alátámasztani;</p> <p>A szöveget tartalmi és formai jegyei alapján összefüggő egységekre bontani.</p> <p>Lineáris szöveg cselekményéhez kapcsolódó egyéni véleményt irányított kérdések segítségével megfogalmazni.</p> <p>Egyes információk (adott szövegben, szövegek, illetve a szöveg és az azt kísérő szemléltetőanyagok) között tartalmi kapcsolatot találni és azt indokolni.</p> <p>Irányított feladatok segítségével egyszerűsített ismeretterjesztő szöveget értelmezni.</p>	

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás	Óraszám: 36
----------------	--	--------------------

Tanulási eredmények	<p>A kommunikációs célnak, helyzetnek és résztvevői szerepeknek megfelelő beszédhelyzetek létrehozása.</p> <p>Tanult szövegek szöveghű és kifejező tolmácsolása.</p> <p>Egyszerű szerkezetű szöveg önálló elkészítése.</p> <p>Néhány internetes szövegtípus formai és tartalmi jellemzőinek megfigyelése, szövegalkotás az internetes műfajokban (pl. e-mail).</p> <p>Személyes élmények, vélemény megfogalmazása.</p>
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>További szövegalkotási eljárások megismertetése, alkalmazásának segítése.</p> <p>Digitális kompetencia fejlesztése.</p> <p>Rendezett, jól olvasható írást alkalmazni.</p> <p>Tollbamondás után a helyesírási szabályok betartásával írni.</p> <p>Megadott szerkezeti jellemzőkkel és egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel, a helyzetnek megfelelő szöveget alkotni.</p> <p>Adott témát egyszerű nyelvi eszközökkel a lényegi elemek említésével összefoglalni.</p> <p>Rövid német és magyar nyelvi fordulatokat önállóan ill. szótár segítségével a másik nyelvre fordítani.</p>	
Fogalmak	<p>Kommunikációs helyzet, reakció, interakció, párbeszéd, véleményalkotás, e-mail.</p>
Javasolt tevékenységek	<p>A szöveg tartalmát visszaadni.</p> <p>Lírai, epikus és dramatikus szövegeket előadni.</p> <p>Megadott szempontok alapján szöveget alkotni. (e-mail, plakát, hirdetés)</p> <p>Párbeszédet megfogalmazni, előadni. (pl.: telefonbeszélgetés)</p> <p>Saját véleményt ismertetni.</p> <p>Szerepet alakítani.</p> <p>A szöveget kiegészíteni, átalakítani vagy tovább gondolni (pl. megkezdett történetet folytatni és befejezni).</p> <p>Olvasórally, tanulóállomások, kvízmátrix.</p>

Témakör	A tanulási képesség fejlesztése	Óraszám: 7
Tanulási eredmények	<p>A hatékony tanuláshoz szükséges tudás megszerzésének és feldolgozásának csoportos és egyéni technikái.</p> <p>Tanulási módok, stratégiák.</p> <p>Különböző típusú szövegek feldolgozása.</p> <p>Koncentrációs memóriagyakorlatok, szöveg tanulási technikák bővítése.</p> <p>Vázlatkészítés irányítással, tanulás, összefoglalás vázlat segítségével.</p> <p>Lényegkiemelés technikájának megismerése, alkalmazása.</p> <p>Kulturált könyvtár- és internethasználat.</p> <p>Prezentációs technikák alkalmazása.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Szótárfüzetet vezetni és használni.</p> <p>Szótanulási segédleteket/ módszereket irányítással/ útmutatással alkalmazni.</p> <p>A szókinccset a tanult technikákkal önállóan gyakorolni.</p> <p>A nyomtatott médiát szókinccsbővítésre (pl. egy- és kétnyelvű szótár) használni.</p>		

<p>Hallott egyszerű szövegből többszöri meghallgatás után az alapinformációkat megérteni. Írott szövegben a feladat elvárásai szerint információt megtalálni. egyszerűbb szöveg lényegi elemeit kijelölni. Információkat egymásra vonatkozó egyszerű mondatokkal ismertetni. A gyakorolt prezentációs technikákat a feladatnak megfelelően alkalmazni.</p>	
Fogalmak	Szöveggörnyezet, információhordozó, szövegértés, lényegkiemelés, prezentáció, koncentrációs gyakorlat, gondolattérkép, vázlat.
Javasolt tevékenységek	<p>Szótárfüzetet vezetni és használni. Kétnyelvű szótárakat alkalmazni. Írott és halott szöveghez kapcsolódó szövegértési feladatok. Lényegkiemelés. Rajzos vázlat, mindmap készítése. Prezentációt, plakátot készíteni. Memorizálást segítő módszerek. Koncentrációt fejlesztő gyakorlatok.</p>

Témakör	Anyanyelvi kultúra	Óraszám:60
Tanulási eredmények	<p>A korosztálynak megfelelő tájékozottság a témakör és a résztémák kapcsán. A tanórán használt, a tárgyalt témákban a korábbinál bővebb szókinccsel, nagyobb számú alaktani és mondattani szerkezetet alkalmazni. Az ismeretek közlése mondatmodellek segítségével. Kommunikációs szituációkban viszonylagos biztonsággal részt venni. A nyelvi udvariassági szabályokat alkalmazni. A témához kapcsolódó érzéseket nyelvi eszközökkel kifejezésre juttatni. A szókincs aktivizálása adekvát helyzetekben külső segítséggel.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A szókincs fejlesztése és az új ismeretek feldolgozása. Alapvető kommunikációs szituációkban viszonylagos biztonsággal részt venni és tananyagot feldolgozni. Véleménynyilvánítás, aktív részvétel a közös munkában. Szókincs és ismeretek elsajátíttatása és mélyítése a tanulók mindennapjaihoz kapcsolódó témakörök alapján:</p> <p>A. <i>Személyes életvitel</i> Napi tevékenységek: Napirend Családi élet Szociális kapcsolatok: Rokonság Külső, belső tulajdonságok Egészség–betegség: Orvosnál Gyakori betegségek Gyógyszer, gyógymód Egészségügyi személyzet</p>		

	<p>Szabadidő, hobbi Tevékenységek Sportágak Sport és egészség B. <i>Társadalmi élet</i> C. <i>Iskola, képzés, hivatás</i> Iskolaépület Iskolai mindennapok A tanítás formái, folyamata Szabályok, tanulói jogok Foglalkozások, hozzájuk kapcsolódó tevékenységek, szerszámok, eszközök D. <i>Gazdaság, technika, környezet</i> Lakóhely és közvetlen környezete A mindennapi élet infrastruktúrája Közlekedés: járművek, útleírások Állatvédelem E. <i>Politika és társadalom</i> Szabályok állítása és betartása: házirend, az osztályközösség szabályai</p>
Fogalmak	Iskola, szabadidős tevékenység, napirend, foglalkozás, lakás, lakókörnyezet, közlekedés, jármű, vásárlás, egészség, betegség, gyógyszer, állatok élettere, gondozása.
Javasolt tevékenységek	Feladatokat, utasításokat összefoglalni, adott esetben továbbadni. A számítógép és a világháló német nyelvű programjait használni. Rövid német nyelvű tartalmak/kijelentések értelmét magyarra fordítani. Magyar nyelvű kijelentések értelmét megtartva németül összefoglalni. Szókincsfejlesztés különböző módszerekkel: fogalompantomim, golyóscsapágy stb.

Témakör	Ismeretek a nyelvről	Óraszám: 16
Tanulási eredmények	<p>A szófajok biztos felismerése szöveggörnyezetben kérdőszavak segítségével. Különböző időben végbemenő cselekvések, történések megkülönböztetése. Az igeidők helyes használata beszédben és írásban. A főnév nemének, számának, eseteinek megnevezései, azok megtanulása és használata beszédben és írásban. Lokális elöljárószók és gyakorlati alkalmazásuk. a legalapvetőbb tárgy- és részes esettel álló elöljárószók megtanulása és alkalmazásuk. A német irodalmi nyelv követelményeinek megfelelő kiejtés és hangsúlyozás. Az alapvető helyesírási szabályok megismerése főleg a hangtani és szófajtani ismeretek elsajátításához kapcsolódóan. A megismert helyesírási esetek felismerése és tudatos alkalmazása az írott szöveg megértési és alkotási folyamatában; az önkontroll és önálló szövegjavítás fokozatos kialakítása irányítással. Törekvés a mindennapi írásbeli alkotásokban az igényes helyesírásra. Hibajavítási gyakorlatok segédeszközök használatával.</p>	

Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>Gyakran előforduló alaktani szerkezeteket képezni és jól használni. A tanórán gyakran előforduló egyszerű mondattani szerkezeteket jól alkalmazni. A német nyelv standard változatában tanult szókészletet érezhető akcentus mellett hibátlanul és helyes hanglejtéssel kiejteni. Ismert szavakat, szerkezeteket helyesen leírni. Rövid saját szövegeket kielégítő biztonsággal leírni. A legfontosabb írásjeleket túlnyomórészt helyesen alkalmazni.</p> <p>Szó- és mondattan <i>Szófajok:</i> Általános áttekintés, csoportosítás</p> <p><i>Ige:</i> Ragozás jelenidőben, tőhangzóváltozás Igekötős igék (elváló, nem elváló) Visszaható igék Igeidők (Präsens, Präteritum, Perfekt, Futur I.) Igék szótári alakjai Segédigék (időbeli és módbeli) Igemódok: kijelentő -, felszólító mód</p> <p><i>Főnév:</i> Neme: hímnem, nőnem, semleges nem Száma: egyszám, többes számú alakok Esetei: alany, tárgy, részes, birtokos eset</p> <p><i>Névelő:</i> Fajtái: határozott, határozatlan</p> <p><i>Elöljárószó:</i> időhatározói elöljárószó helyviszonyt kifejező elöljárószó tárgy és részes esettel álló elöljárószó</p> <p><i>Számnév</i> Fajtái: tőszámnevek, sorszámnevek, keltezés, idő kifejezése</p> <p><i>Névmás:</i> Fajtái: személyes, kérdő, tagadó, visszaható</p> <p><i>Határozószó:</i> Fajtái: hely-, idő- és módhatározók</p> <p><i>Mondattan:</i> Mondatfajták: Kijelentő-, kérdő-, felszólító mondat</p> <p><i>Helyesírás, központozás:</i> Az írott nyelv normái, az írásjelek helyes használata.</p>	
Fogalmak	<p>Szófaj, igeidő, lokális elöljárószó, főnév, nyelvtani nem, hímnem, nőnem, semlegesnem, többes szám, alanyeset, tárgyeset, részes eset, birtokos eset. Hanglejtés, akcentus. Nyelvtani szerkezet, idézőjel, gondolatjel, hosszú magánhangzó, kettős hangzó, ß–ss, Umlaut, Dehnungs–h.</p>
Javasolt tevékenységek	<p>Hiányos szöveg, táblázat. Szókereső. Hibakereső. Mondatalkotás szavakból.</p>

	<p>Tollbamondás különböző fajtái. Rejtvények különböző fajtái. Igaz- hamis állítások. Mondattranszformációk. Multiple Choice. Kígyószöveg. Memóriajáték. Donimó. Labirintusjáték. Szókártyák. Online nyelvtani feladatok. Mnemotechnikák.</p>
--	--

Témakör	Irodalmi kultúra	Óraszám: 11
Tanulási eredmények	<p>A magyarországi német és német irodalomból vett alkotások olvasása, rímes versek megtanulása. Rövid terjedelmű epikai művek és modern mesék, mondák, képregények elolvasása. Egyszerű összefüggések felismerése, a tartalom összefoglalása. Rövid mesék, mondák, hazudós történetek dramatizálása.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Rövid terjedelmű epikai és lírai műveket tanári segédlettel, ill. önállóan olvasni, tartalmukat összefoglalni. A szereplőket jellemezni. A hazai német irodalomból vett, a korosztálynak megfelelő, rövid terjedelmű műköltészeti és népköltészeti alkotásokat elolvasni, tartalmukat megérteni és összefoglalni. A jót és a rosszat, az igazságot és az igazságosságot irodalmi és közműveltségi szövegekben felismerni. Rövid véleményt az élmények és olvasmányok hatásáról megfogalmazni.</p> <p>Műfajok: Vers, anekdota, párbeszéd szövegek, jelenetek (pl. ünnepekhez kapcsolódó jelenetek, feldolgozott mesék, mese, monda, comic, képregény).</p> <p>Műfaji sajátosságok: A költői nyelv (ritmus, rím, versszak, refrén) A mese és monda műfaji jellemzői. Cselekmény, helyszín, szereplő, leírás, párbeszéd, jellemzés. Cselekményt alkotó elemek, fordulatok, a mű kezdete és befejezése. Dramatizálás: szöveg és mozgás, szerep, szereplők kapcsolata.</p> <p>Német és magyarországi német szerzők versei. <i>Szerzők például:</i> Paul Maar, Josef Guggenmos, Joachim Ringelnatz, James Krüss, Hans Manz, Martin Auer, Mira Lobe, Josef Michaelis, Valeria Koch, Christina Arnold, http://lehrbuch.udpi.hu/text-und-deutung/2014-06-22-13-05-27/kindergedichte</p> <p>Mesék: Grimm: <i>Kinder- und Hausmärchen</i> http://www.udpi.hu/tamop/pdf/Ungarndeutsche_Literatur/Ungarndeutsche_literatur_textsammlung.pdf http://bibliothek.hu/hu/2019/04/kinderreime-und-spruche-aus-werischwar/</p> <p>Mondák:</p>		

Der überlistete Teufel (In: Herger Ede: Der Teufelsgipfel) Otfried Preußler: Krabat (Megfilmesített monda) http://www.udpi.hu/tamop/pdf/Ungarndeutsche_Literatur/Ungarndeutsche_literatur_textsammlung.pdf Magyarországi német szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései (példák) Edina Rieder-Erdőfy: <i>Kinderstimmen</i> Igele-Bigele (<i>Gyermekantológia</i>) Michelisz József: <i>Zauberhut</i> Koch Valéria: <i>Időfa</i> Arnold Krisztina: <i>Wolki und ihre Freunde</i>	
Fogalmak	Mesetipológia, szereplő, helyszín, tanulság, színház, előadás, díszlet, értékrend, konfliktuskezelés, igazságosság.
Javasolt tevékenységek	Modern műfajokat: meséket, képregényeket, comic-okat elolvasni. Kreatív írást használni. Mese alapján képregényt készíteni. Rövid történeteket dramatizálni. Német nyelvű színházi előadás megtekintése élőben vagy filmen.

7–8. évfolyam

E szakaszban a fő cél a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, azaz megerősítése, bővítése és finomítása, a nyelvről tanult ismeretek mélyítése, a nyelv szerkezetének, változó egységeinek megfigyelése mondat- és szövegépítő eljárásokkal.

A 7–8. évfolyamon számos képesség területén meghatározható, hogy milyen szintet kell elérniük a tanulóknak. Ezekben az évfolyamokon a tanuló beszédében már nemcsak megfelelően artikulál, hanem kiejtésével közlő szándékát is jól tükrözi, továbbá a mondat- és szövegfonetikai eszközöket is megfelelően alkalmazza. Már nemcsak összefoglalni tudja az olvasottakat, hanem véleményt is tud alkotni róla. A beszédhelyezethez való alkalmazkodáson kívül különféle kommunikációs technikákat is képes alkalmazni.

A tanulási képesség területén a tanuló már nemcsak használni képes a vázlatot, hanem ő maga is képes az önálló vázlatkészítésre. Irodalmi ismeretei bővülnek a különböző műfajokról. Erkölcsi ítélőképességének fejlettsége alapján már nemcsak a tetszésnyilvánításra és az eltérő vélemény tiszteletére képes, hanem érti az ízlés néhány kontextuális összefüggését. Ismeri a média működésének, társadalmi hatásainak alapvető összefüggéseit.

7. évfolyam heti 5, évi 180 óra

Témakör	Óraszám
Szóbeli- és írásbeli szövegértés	10
Szóbeli- és írásbeli szövegek alkotása	26
A tanulási képesség fejlesztése	8
Anyanyelvi kultúra	44

Ismeretek a nyelvről	23
Irodalmi kultúra	37
Óraszám összesen	148
Tervezhető:	32

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés	Óraszám: 10
Tanulási eredmények	<p>A kulturált véleménynyilvánítás alapelveinek tudatosítása, különféle beszédhelyzetek sémáinak megismertetése.</p> <p>A szövegfeldolgozási módok mélyítése, bővítése, szövegfajtáknak megfelelő alkalmazása.</p> <p>A megismert szövegfeldolgozási módok gyakorlása, újabb technikák megismerése, azok gyakorlatban történő alkalmazása. Az olvasott szöveg tartalmának és az azt kiegészítő képek, ábrák összefüggéseinek felfedezése, értelmezése. Adatkeresés technikáinak megismerése.</p> <p>A különböző gyakorlati szövegfajták jellemző sajátosságainak felismerése, megnevezése. A szövegben szereplő összefüggések felismerése, megnevezése.</p> <p>Ábra, rajz, illusztráció mondanivalójának megfogalmazása.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Különböző kommunikációs folyamatokba bekapcsolódni, saját véleményt kifejezni.</p> <p>Ismert irodalmi és közismereti szövegeket némán és hangosan, kifejezően olvasni; a szövegek tartalmát összefoglalni.</p> <p>Hallott szöveget reprodukálni, felkészülés után átélt eseményekről élménybeszámolót tartani.</p> <p>Saját véleményt megfogalmazni; adott szempont szerint a szöveg információtartalmát vagy egy bekezdés alap gondolatát megnevezni.</p> <p>A szöveg vagy egy bekezdés lényegi információtartalmát megnevezni és a feladat elvárásainak megfelelően.</p> <p>Képeket és szemléltető anyagokat egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel leírni.</p> <p>Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegeket előadni.</p> <p>Szerepeket megformálni. Német és magyar nyelvű tartalmak lényegi elemeit a másik nyelven összefoglalni, szótár segítségével a másik nyelvre fordítani.</p>		
Fogalmak	Információtartalom, szerepek, esemény.	
Javasolt tevékenységek	<p>A szövegre vonatkozó igaz és hamis állításokat megkülönböztetni és a szöveg alapján alátámasztani.</p> <p>A szöveget tartalmi és formai jegyei alapján egységekre bontani.</p> <p>A lényegi megállapításokat kiemelni és azokkal kapcsolatban véleményt mondani.</p> <p>Érdekes eseményekről beszámolni, interjút készíteni.</p> <p>Irányított feladatok segítségével egyszerűsített ismeretterjesztő szöveget értelmezni. Képeket és szemléltető anyagokat egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel kifejezően leírni.</p> <p>Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegeket előadni.</p> <p>Szerepeket megformálni.</p>	

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás	Óraszám: 26
Tanulási eredmények	<p>A kommunikációs célnak megfelelő szövegek alkotása szóban és írásban.</p> <p>Néhány tömegkommunikációs műfajban való kreatív szövegalkotás (interjú, riport, hír).</p> <p>Egy történet vagy cselekmény különböző szemszögből történő megfogalmazása.</p> <p>Pro és kontra érvek előzetesen gyűjtött nyelvi eszközökkel történő megfogalmazása.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Olvasható, esztétikus és strukturált írásmódot használni a nyelvtani, helyesírási és nyelvhelyességi ismeretek alkalmazásával.</p> <p>Megadott szerkezeti jellemzőkkel és egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel informális és formalizált szöveget alkotni.</p> <p>A téma, az események hasonlóságait, különbségeit és összefüggéseit felismerni és megfelelő nyelvi eszközökkel megfogalmazni.</p> <p>Önálló szöveget alkotni. Egyszerűbb német és magyar szövegeket szótár segítségével a másik nyelvre fordítani.</p>		
Fogalmak	Nézőpont, szövegfajta, érv, interjú, hír, riport.	
Javasolt tevékenységek	<p>A szöveg tartalmát és a benne rejlő információkat visszaadni.</p> <p>Lírai, epikus és dramatikus szövegeket előadni.</p> <p>Informális és formalizált írott szöveget alkotni.</p> <p>Párbeszédet folytatni.</p> <p>Elbeszélő szövegből párbeszédet alkotni.</p> <p>Saját véleményt ismertetni.</p> <p>Szerepet alakítani.</p> <p>A szöveget kiegészíteni, átalakítani vagy tovább gondolni (pl. megkezdett történetet folytatni és befejezni).</p> <p>Interjú három lépésben, közvélemény kutatás, négy sarok, pozíció játék stb. mint lehetséges módszerek.</p>	

Témakör	A tanulási képesség fejlesztése	Óraszám: 8
Tanulási eredmények	<p>Az önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése.</p> <p>A tanulás szerepe és módjai.</p> <p>Egyszerű tanulási módok, stratégiák.</p> <p>Különböző szövegfeldolgozási módok ismerete.</p> <p>Koncentrációt fejlesztő játékok, gyakorlatok.</p> <p>Különböző olvasási technikák.</p> <p>Önálló vázlatkészítés, tanulás, összefoglalás vázlat segítségével.</p> <p>Kulcsinformációk kiemelése olvasott szövegben.</p> <p>Gondolattérkép készítése az olvasott szöveghez, a tárgyalat témakörhöz.</p> <p>Különböző információhordozók használata, prezentáció összeállítása, bemutatása.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Szótanulási segédleteket/ módszereket készíteni, használni.		

<p>Kétnyelvű szótárakat önállóan alkalmazni. A szavak jelentésére a szövegkörnyezet alapján önállóan következtetni. A szókincs egyes szavait útmutatással szócsaládhoz hozzárendelni. A nyomtatott médiát szókincsbővítésre, fogalmazások elkészítésénél megközelítőleg önállóan használni. Hallott egyszerű szövegből az alapinformációkat megérteni. Különböző olvasási technikákat (globális, szelektív és részletes) alkalmazni. A szöveg feldolgozása során jelölési technikákat (pl. optikai jelölés) alkalmazni, a kulcsszavakat kiemelni. Ismert prezentációs technikákat a feladatnak és a célcsoportnak megfelelően alkalmazni.</p>	
Fogalmak	
Javasolt tevékenységek	<p>Szókártyát, memóriát, dominót, rajzot szótanuláshoz készíteni/ használni. Szótárhasználat önálló szövegalkotásnál. Hallás utáni szövegértés. Olvasás utáni szövegértés. Lényegkiemelési technikák. Egy témáról vázlatpontok alapján beszélni. Rajzos vázlatot, mindmapet készíteni. Mnemotechnikák. Prezentációt, plakátot készíteni. Memorizálást segítő módszerek. Koncentrációt fejlesztő gyakorlatok.</p>

Témakör	Anyanyelvi kultúra	Óraszám: 44
Tanulási eredmények	<p>A korosztálynak megfelelő tájékozottság a témakör és a rész témák kapcsán, az ismeretek közlése mondatmodellek segítségével, a szókincs elsajátítása és feldolgozása. Különböző módon, csatornán információhoz jutás. Nyelvi kommunikációs szituációkban megfelelő nyelvi eszközök alkalmazása, a beszélgetőpartner megnyilvánulásaira adekvát formában reagálás. Az előző képzési szakaszok témaköreinek ciklikus bővítése.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Szokásos tanórai helyzeteken kívül, az iskolai hétköznapiakban is feltalálni és megérteni magát. A tanórán és a hétköznapi élet egyes területein megfelelő szókincset és nyelvi kifejezőeszközöket, szófordulatokat és körülírásokat használni. Megfelelő nyelvi eszközökkel a beszélő és a hallgató szerepét váltogatni. A nyelvhasználati kompetenciát az általános udvariassági szabályokhoz igazítva különböző helyzetekben és kielégítő nyelvi kifejezőeszközökkel alkalmazni. A témák szókincsének bővítése: A. <i>Személyes életvitel</i> Jövőtervezés: tervek, célok Szociális kapcsolatok Barátok, csoportok Érzelmi kötődés formái</p>		

<p>Szabadidő, hobbi, sport Tevékenységek, élmények Sportágak Sport és egészség Felszerelés, sporteszközök Élsport, extrém sport Divat, öltözködés Ruházat Iskolai egyenruha, márkás ruházat</p> <p><i>B. Társadalmi élet</i> Étkezés Táplálkozási szokások Egészséges életmód Fast food Ünnepek, ünnepnapok</p> <p><i>C. Iskola, képzés, hivatás</i> Szabályok, tanulói jogok, köteleességek Szakmai tervek A tanulás folyamata, formái</p> <p><i>D. Gazdaság, technika, környezet</i> Turizmus Utazás, nyaralás, szünidő Természet, környezet Házi állatok és tartásuk Állatvédelem Környezetvédelem Környezettudatos életmód Alternatív energia Szelektív hulladékgyűjtés</p> <p><i>E. Kulturális élet és média</i> Nyomtatott és digitális média Olvasás, zenehallgatás Internethasználat hatásai, előnyei, ill. veszélyei Közösségi oldalak</p> <p><i>F. Politika és társadalom</i></p> <p>Szabályok állítása és betartása: házirend, az osztályközösség szabályai</p>	
Fogalmak	Barátság, érdeklődési kör, cél, erősség, oktatási rendszer, nyaralás, szolgáltatóipar, média, egészségkárosítás, sportág, környezetvédelem, jog, kötelesség, összefoglalás, reagálás, szerepváltás, információszerezés.
Javasolt tevékenységek	Információhiány esetén célzott kérdéseket feltenni. A német nyelvű médiát információszerezés céljából használni. Mások véleményére reagálni. Saját álláspontot közölni, megindokolni. Német nyelvű tartalmak lényegi elemeit magyarul összefoglalni. Magyar nyelvű szövegek kulcsfogalmait németül összefoglalni.

Témakör	Ismeretek a nyelvről	Óraszám: 23
Tanulási	A tanult szófajok biztos felismerése ismerveik megnevezésével szövegkörnyezetben.	

eredmények	<p>Az igeidők helyes használata beszédben és írásban. A melléknév fokozása, ragozása. Alapvető vonzatos igék ismerete, használata. A cselekvő szerkezet ismerete és gyakorlati alkalmazása. A feltételes jelen képzése, használata. Néhány mellérendelő és alárendelő mellékmondat szórendjének ismerete és használata. A német irodalmi nyelv követelményeinek megfelelő kiejtés és hangsúlyozás. A normakövető és normától eltérő helyesírás felismerése. A szöveg központozásának, a párbeszéd és az idézetek szabályainak ismerete.</p>
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>A tanórán gyakran előforduló német alaktani és mondattani szerkezeteket következetesen helyesen, azok összefüggéseit és funkcióját felismerni. A tanulók önállóságának fejlesztése a szabályfelismerésben, megfogalmazásban, alkalmazásban és az önellenőrzésben. A tanórán gyakran előforduló német alaktani és mondattani szerkezeteket következetesen helyesen, azok összefüggéseit és funkcióját felismerni. Jól érthetően és helyes hanglejtéssel beszélni. A tanult szerkezeteket közel biztos helyesírással leírni. A központozás alapvető formai és tartalmi szabályait közel helyesen alkalmazni. A tanult szerkezetek közel biztos helyesírással történő írása.</p> <p><i>Szófajok:</i> Általános áttekintés, csoportosítás</p> <p><i>Ige:</i> Ragozás jelenidőben, tőhangzóváltozás Igekötős igék (elváló, nem elváló) Visszaható igék Igeidők (Präsens, Präteritum, Perfekt, Futur I.) Igék szótári alakjai Segédigék fajtái (időbeli és módbeli), használatuk Igevonzatok Igemódok: kijelentő -, felszólító -, feltételes mód</p> <p><i>Főnév:</i> Neme: jelentés, ill. végződés alapján > hímnem, nőnem, semleges nem Száma: egyesszám, többes számú alakok Esetei: alany, tárgy, részes, birtokos eset</p> <p><i>Névelő:</i> Fajtái: határozott, határozatlan Ragozása alany, tárgy, részes és birtokos esetben</p> <p><i>Melléknév:</i> Képzése Használata: állítmányi, jelzői használat Ragozása: jelzős szerkezetben névelő nélkül, határozott névelővel, határozatlan névelővel; alany, tárgy és részes esetben,</p> <p>Fokozása, hasonlító szerkezetek</p> <p><i>Elöljárószó:</i> időhatározói elöljárószó helyviszonyt kifejező elöljárószó tárgy és részes esettel álló elöljárószó</p>	

<p><i>Számnév</i> Fajtái: tőszámnevek, sorszámnevek, keltezés, idő kifejezése</p> <p><i>Névmás:</i> Fajtái: személyes, kérdő, tagadó, határozatlan, visszaható, birtokos, mutató névmás</p> <p><i>Határozószó:</i> Fajtái: hely-, idő- és módhatározók</p> <p><i>Kötőszó:</i> Mellékmondati egyenes szórenddel álló kötőszó: <i>und, aber, denn, sondern, oder</i> Mellékmondati fordított szórenddel álló kötőszó: <i>weil, dann, trotzdem, dass, ob, als</i></p> <p><i>Mondattan:</i> Mondatfajták: Kijelentő-, kérdő-, felszólító-, óhajtó mondat Egyszerű és összetett mondatok.</p> <p><i>Helyesírás, központozás:</i> Az írott nyelv normái, az írásjelek helyes használata.</p>		
Fogalmak	Melléknév, fokozás, névszóragozás, igevonzat, feltételes mód, alárendelő, mellérendelő mellékmondat, kötőszó, szórend, óhajtó mondat, hanglejtés, kiejtés, érthetőség, hangszín, központozás, korrektúra.	
Javasolt tevékenységek	<p>Német irodalmi nyelvi fordulatok és szövegek hangoztatása.</p> <p>Szituációs játékok.</p> <p>Kommunikáció anyanyelvi beszélőkkel.</p> <p>Hibajavítási gyakorlatok.</p> <p>Hiányos szöveg, táblázat.</p> <p>Szókereső.</p> <p>Hibakereső.</p> <p>Mondatalkotás szavakból.</p> <p>Tollbamondás különböző fajtái.</p> <p>Rejtvények különböző fajtái.</p> <p>Igaz- hamis állítások.</p> <p>Mondattranszformációk.</p> <p>Multiple Choice</p> <p>Kígyószöveg.</p> <p>Memóriajáték.</p> <p>Donimó.</p> <p>Labirintusjáték.</p> <p>Szókártyák.</p> <p>Online nyelvtani feladatok.</p> <p>Mnemotechnikák.</p>	
Témakör	Irodalmi kultúra	Óraszám:37
Tanulási eredmények	<p>A szövegértelmezésben való jártasság.</p> <p>Német és magyarországi német népköltészeti és műköltészeti alkotások ismerete.</p> <p>Egyszerű összefüggések felismerése, a tartalom összefoglalása.</p> <p>Olvasásélmény alapján kialakított irodalmi ismeretek.</p> <p>Erkölcsei, esztétikai kategóriák megismerésének mélyítése.</p> <p>Ítéletalkotás egyszerű irodalmi szituációkban.</p> <p>A tanulók mindennapjaiban megjelenő értékek helyes megítélésének kialakítása.</p>	

Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>Elbeszéléseket, rövid történeteket, lírai műveket olvasni. A hazai német irodalomból vett, a korosztálynak megfelelő alkotásokat elolvasni. A szereplőket jellemezni. A cselekményt a feladatnak megfelelően feldolgozni. A mondanivalót megfogalmazni, reflektálni. Az irodalmi szövegek tartalmát és mondanivalóját nyelvileg kielégítően megfogalmazni. A személyes igazság konfliktusát különféle szövegek alapján megérteni. Az irodalom társművészeit, filmet és fotókat megismerni. A tetszésnyilvánítás nyelvi formáit alkalmazni. Önálló gondolkodás, a kulturált véleménynyilvánítás.</p> <p>Műfajok: Vers, anekdota, párbeszédes szövegek, jelenetek (pl. ünnepekhez kapcsolódó jelenetek, képregény, a magyarországi németek himnusza).</p> <p>Műfaji sajátosságok: A költői nyelv (ritmus, rím, versszak, refrén) Cselekmény, helyszín, szereplő, leírás, párbeszéd, jellemzés. Cselekményt alkotó elemek, fordulatok, a mű kezdete és befejezése. Dramatizálás: szöveg és mozgás, szerep, szereplők kapcsolata.</p> <p>Német és magyarországi német szerzők versei. <i>Szerzők például:</i> James Krüss, Hans Manz, Martin Auer, Josef Michaelis, Valeria Koch, Christina Arnold, http://lehrbuch.udpi.hu/text-und-deutung/2014-06-22-13-05-27/kindergedichte</p> <p>Magyarországi német szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései (példák) Koch Valéria: <i>Időfa</i> Arnold Krisztina: <i>Wolki und ihre Freunde</i> http://www.udpi.hu/tamop/pdf/Ungarndeutsche_Literatur/Ungarndeutsche_literatur_t_extsammlung.pdf</p>	
Fogalmak	Mondanivaló, jellemzés, jellemek, film, színdarab, értékrend, értékítélet, konfliktuskezelés, igazságosság.
Javasolt tevékenységek	<p>A művek tartalmát összefoglalni. A szereplőket jellemezni. A művek mondanivalóját megfogalmazni. A műről véleményt alkotni, azt kifejezni, ismertetni. Rövid történeteket, regényrészleteket dramatizálni. A Magyarországi Német Színház egy előadását élőben, vagy egy irodalmi mű filmfeldolgozását megtekinteni. Az előadásról, filmről beszélni, a látottakat feldolgozni.</p>

8. évfolyam

heti 5, évi 180 óra

Témakör	Óraszám
Szóbeli- és írásbeli szövegértés	10
Szóbeli- és írásbeli szövegek alkotása	26

A tanulási képesség fejlesztése	7
Anyanyelvi kultúra	46
Ismeretek a nyelvről	22
Irodalmi kultúra	37
Óraszám összesen	148
Tervezhető:	32

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés	Óraszám: 10
Tanulási eredmények	<p>A kulturált véleménynyilvánítás alapelveinek tudatosítása, különféle beszédhelyzetek sémáinak megismertetése.</p> <p>A szövegfeldolgozási módok mélyítése, bővítése, szövegfajtáknak megfelelő alkalmazása.</p> <p>A megismert szövegfeldolgozási módok gyakorlása, újabb technikák megismerése, azok gyakorlatban történő alkalmazása. Az olvasott szöveg tartalmának és az azt kiegészítő képek, ábrák összefüggéseinek felfedezése, értelmezése. Adatkeresés technikáinak megismerése.</p> <p>A különböző gyakorlati szövegfajták jellemző sajátosságainak felismerése, megnevezése. A szövegben szereplő összefüggések felismerése, megnevezése.</p> <p>Ábra, rajz, illusztráció mondanivalójának megfogalmazása.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Különböző kommunikációs folyamatokba bekapcsolódni, saját véleményét kifejezni.</p> <p>Ismert irodalmi és közismereti szövegeket némán és hangosan, kifejezően olvasni; a szövegek tartalmát összefoglalni.</p> <p>Hallott szöveget reprodukálni, felkészülés után átélt eseményekről élménybeszámolót tartani.</p> <p>Saját véleményét megfogalmazni; adott szempont szerint a szöveg információtartalmát vagy egy bekezdés alap gondolatát megnevezni.</p> <p>A szöveg vagy egy bekezdés lényegi információtartalmát megnevezni és a feladat elvárásainak megfelelően.</p> <p>Képeket és szemléltető anyagokat egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel leírni.</p> <p>Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegeket előadni.</p> <p>Szerepeket megformálni. Német és magyar nyelvű tartalmak lényegi elemeit a másik nyelven összefoglalni, szótár segítségével a másik nyelvre fordítani.</p>		
Fogalmak	Információtartalom, szerepek, esemény.	
Javasolt tevékenységek	<p>A szövegre vonatkozó igaz és hamis állításokat megkülönböztetni és a szöveg alapján alátámasztani.</p> <p>A szöveget tartalmi és formai jegyei alapján egységekre bontani.</p> <p>A lényegi megállapításokat kiemelni és azokkal kapcsolatban véleményt mondani.</p> <p>Érdekes eseményekről beszámolni, interjút készíteni.</p>	

	<p>Irányított feladatok segítségével egyszerűsített ismeretterjesztő szöveget értelmezni. Képeket és szemléltető anyagokat egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel kifejezően leírni.</p> <p>Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegeket előadni.</p> <p>Szerepeket megformálni.</p>
--	--

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás	Óraszám: 26
Tanulási eredmények	<p>A kommunikációs célnak megfelelő szövegek alkotása szóban és írásban.</p> <p>Néhány tömegkommunikációs műfajban való kreatív szövegalkotás (interjú, riport, hír).</p> <p>Egy történet vagy cselekmény különböző szemszögből történő megfogalmazása.</p> <p>Pro és kontra érvek előzetesen gyűjtött nyelvi eszközökkel történő megfogalmazása.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Olvasható, esztétikus és strukturált írásmódot használni a nyelvtani, helyesírási és nyelvhelyességi ismeretek alkalmazásával.</p> <p>Megadott szerkezeti jellemzőkkel és egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel informális és formalizált szöveget alkotni.</p> <p>A téma, az események hasonlóságait, különbségeit és összefüggéseit felismerni és megfelelő nyelvi eszközökkel megfogalmazni.</p> <p>Önálló szöveget alkotni. Egyszerűbb német és magyar szövegeket szótár segítségével a másik nyelvre fordítani.</p>		
Fogalmak	Nézőpont, szövegfajta, érv, interjú, hír, riport.	
Javasolt tevékenységek	<p>A szöveg tartalmát és a benne rejlő információkat visszaadni.</p> <p>Lírai, epikus és dramatikus szövegeket előadni.</p> <p>Informális és formalizált írott szöveget alkotni.</p> <p>Párbeszédet folytatni.</p> <p>Elbeszélő szövegből párbeszédet alkotni.</p> <p>Saját véleményt ismertetni.</p> <p>Szerepet alakítani.</p> <p>A szöveget kiegészíteni, átalakítani vagy tovább gondolni (pl. megkezdett történetet folytatni és befejezni).</p> <p>Interjú három lépésben, közvélemény kutatás, négy sarok, pozíció játék stb. mint lehetséges módszerek.</p>	

Témakör	A tanulási képesség fejlesztése	Óraszám: 7
Tanulási eredmények	<p>Az önálló, hatékony tanulás képességének fejlesztése.</p> <p>A tanulás szerepe és módjai.</p> <p>Egyszerű tanulási módok, stratégiák.</p> <p>Különböző szövegfeldolgozási módok ismerete.</p> <p>Koncentrációt fejlesztő játékok, gyakorlatok.</p> <p>Különböző olvasási technikák.</p> <p>Önálló vázlatkészítés, tanulás, összefoglalás vázlat segítségével.</p>	

	<p>Kulcsinformációk kiemelése olvasott szövegben. Gondolattérkép készítése az olvasott szöveghez, a tárgyalat témakörhöz. Különböző információhordozók használata, prezentáció összeállítása, bemutatása.</p>
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>Szótanulási segédleteket/ módszereket készíteni, használni. Kétnyelvű szótárakat önállóan alkalmazni. A szavak jelentésére a szöveggörnyezet alapján önállóan következtetni. A szókincs egyes szavait útmutatással szócsaládhoz hozzárendelni. A nyomtatott médiát szókincsbővítésre, fogalmazások elkészítésénél megközelítőleg önállóan használni. Hallott egyszerű szövegből az alapinformációkat megérteni. Különböző olvasási technikákat (globális, szelektív és részletes) alkalmazni. A szöveg feldolgozása során jelölési technikákat (pl. optikai jelölés) alkalmazni, a kulcsszavakat kiemelni. Ismert prezentációs technikákat a feladatnak és a célcsoportnak megfelelően alkalmazni.</p>	
Fogalmak	
Javasolt tevékenységek	<p>Szókártyát, memóriát, dominót, rajzot szótanuláshoz készíteni/használni. Szótárhasználat önálló szövegalkotásnál. Hallás utáni szövegértés. Olvasás utáni szövegértés. Lényegkiemelési technikák. Egy témáról vázlatpontok alapján beszélni. Rajzos vázlatot, mindmapet készíteni. Mnemotechnikák. Prezentációt, plakátot készíteni. Memorizálást segítő módszerek. Koncentrációt fejlesztő gyakorlatok.</p>

Témakör	Anyanyelvi kultúra	Óraszám: 46
Tanulási eredmények	<p>A korosztálynak megfelelő tájékozottság a témakör és a résztémák kapcsán, az ismeretek közlése mondatmodellek segítségével, a szókincs elsajátítása és feldolgozása. Különböző módon, csatornán információhoz jutás. Nyelvi kommunikációs szituációkban megfelelő nyelvi eszközök alkalmazása, a beszélgetőpartner megnyilvánulásaira adekvát formában reagálás. Az előző képzési szakaszok témaköreinek ciklikus bővítése.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p> Szokásos tanórai helyzeteken kívül, az iskolai hétköznapokban is feltalálni és megérteni magát. A tanórán és a hétköznapi élet egyes területein megfelelő szókinccset és nyelvi kifejezőeszközöket, szófordulatokat és körülírásokat használni. Megfelelő nyelvi eszközökkel a beszélő és a hallgató szerepét váltogatni. A nyelvhasználati kompetenciát az általános udvariassági szabályokhoz igazítva különböző</p>		

helyzetekben és kielégítő nyelvi kifejezőeszközökkel alkalmazni.

A témák szókinszének bővítése:

A. Személyes életvitel

Jövőtervezés: tervek, célok

Szociális kapcsolatok

Barátok, csoportok

Érzelmi kötődés formái

Szabadidő, hobbi, sport

Tevékenységek, élmények

Sportágak

Sport és egészség

Felszerelés, sporteszközök

Élsport, extrém sport

Divat, öltözködés

Ruházat

Iskolai egyenruha, márkás ruházat

B. Társadalmi élet

Étkezés

Táplálkozási szokások

Egészséges életmód

Fast food

Ünnepek, ünnepnapok

C. Iskola, képzés, hivatás

Szabályok, tanulói jogok, kötelességek

Szakmai tervek

A tanulás folyamata, formái

D. Gazdaság, technika, környezet

Turizmus

Utazás, nyaralás, szünidő

Természet, környezet

Házi állatok és tartásuk

Állatvédelem

Környezetvédelem

Környezettudatos életmód

Alternatív energia

Szelektív hulladékgyűjtés

E. Kulturális élet és média

Nyomtatott és digitális média

Olvasás, zenehallgatás

Internethasználat hatásai, előnyei, ill. veszélyei

Közösségi oldalak

F. Politika és társadalom

Szabályok állítása és betartása: házirend, az osztályközösség szabályai

Fogalmak	Barátság, érdeklődési kör, cél, erősség, oktatási rendszer, nyaralás, szolgáltatóipar, média, egészségkárosítás, sportág, környezetvédelem, jog, kötelesség, összefoglalás, reagálás, szerepváltás, információszerzés.
Javasolt tevékenységek	Információhiány esetén célzott kérdéseket feltenni. A német nyelvű médiát információszerzés céljából használni. Mások véleményére reagálni. Saját álláspontot közölni, megindokolni.

	Német nyelvű tartalmak lényegi elemeit magyarul összefoglalni. Magyar nyelvű szövegek kulcsfogalmait németül összefoglalni.
--	--

Témakör	Ismeretek a nyelvről	Óraszám: 22
Tanulási eredmények	<p>A tanult szófajok biztos felismerése ismérveik megnevezésével szövegkörnyezetben.</p> <p>Az igeidők helyes használata beszédben és írásban.</p> <p>A melléknév fokozása, ragozása.</p> <p>Alapvető vonzatos igék ismerete, használata.</p> <p>A cselekvő és szenvedő szerkezet ismerete és gyakorlati alkalmazása.</p> <p>A feltételes jelen képzése, használata.</p> <p>Néhány mellérendelő és alárendelő mellékmondat szórendjének ismerete és használata.</p> <p>A német irodalmi nyelv követelményeinek megfelelő kiejtés és hangsúlyozás.</p> <p>A normakövető és normától eltérő helyesírás felismerése.</p> <p>A szöveg központozásának, a párbeszéd és az idézetek szabályainak ismerete.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A tanórán gyakran előforduló német alaktani és mondattani szerkezeteket következetesen helyesen, azok összefüggéseit és funkcióját felismerni.</p> <p>A tanulók önállóságának fejlesztése a szabályfelismerésben, megfogalmazásban, alkalmazásban és az önellenőrzésben.</p> <p>A tanórán gyakran előforduló német alaktani és mondattani szerkezeteket következetesen helyesen, azok összefüggéseit és funkcióját felismerni.</p> <p>Jól érthetően és helyes hanglejtéssel beszélni.</p> <p>A tanult szerkezeteket közel biztos helyesírással leírni.</p> <p>A központozás alapvető formai és tartalmi szabályait közel helyesen alkalmazni.</p> <p>A tanult szerkezetek közel biztos helyesírással történő írása.</p> <p><i>Szófajok:</i> Általános áttekintés, csoportosítás</p> <p><i>Ige:</i> Ragozás jelenidőben, tőhangzóváltozás Igekötős igék (elváló, nem elváló) Visszaható igék Igeidők (Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I.) Igék szótári alakjai Segédigék fajtái (időbeli és módbeli), használatuk Igevonzatok Igemódok: kijelentő -, felszólító -, feltételes mód Cselekvő és szenvedő szerkezetek</p> <p><i>Főnév:</i> Neme: jelentés, ill. végződés alapján > hímnem, nőnem, semleges nem Száma: egyesszám, többes számú alakok Esetei: alany, tárgy, részes, birtokos eset</p> <p><i>Névelő:</i> Fajtái: határozott, határozatlan Ragozása alany, tárgy, részes és birtokos esetben</p> <p><i>Melléknév:</i> Képzése</p>		

<p>Használata: állítmányi, jelzői használat Ragozása: jelzős szerkezetben névelő nélkül, határozott névelővel, határozatlan névelővel; alany, tárgy és részes esetben, Fokozása, hasonlító szerkezetek <i>Elöljárószó:</i> időhatározói elöljárószó helyviszonyt kifejező elöljárószó tárgy és részes esettel álló elöljárószó <i>Számnév</i> Fajtái: tőszámnevek, sorszámnevek, keltezés, idő kifejezése <i>Névmás:</i> Fajtái: személyes, kérdő, tagadó, határozatlan, visszaható, birtokos, mutató névmás <i>Határozószó:</i> Fajtái: hely-, idő- és módhatározók <i>Kötőszó:</i> Mellékmondati egyenes szórenddel álló kötőszó: <i>und, aber, denn, sondern, oder</i> Mellékmondati fordított szórenddel álló kötőszó: <i>weil, dann, trotzdem, dass, ob, als</i> <i>Mondattan:</i> Mondatfajták: Kijelentő-, kérdő-, felszólító-, óhajtó mondat Egyszerű és összetett mondatok (okhatározói, időhatározói, célhatározói, feltételes értelmű mellékmondatok). <i>Helyesírás, központosítás:</i> Az írott nyelv normái, az írásjelek helyes használata.</p>		
Fogalmak	Melléknév, fokozás, névszóragozás, szenvedő szerkezet, igevonat, feltételes mód, alárendelő, mellérendelő mellékmondat, kötőszó, szórend, óhajtó mondat, hanglejtés, kiejtés, érthetőség, hangszín, központosítás, korrektúra.	
Javasolt tevékenységek	Német irodalmi nyelvi fordulatok és szövegek hangoztatása. Szituációs játékok. Kommunikáció anyanyelvi beszélőkkel. Hibajavítási gyakorlatok. Hiányos szöveg, táblázat. Szókereső. Hibakereső. Mondatalkotás szavakból. Tollbamondás különböző fajtái. Rejtvények különböző fajtái. Igaz- hamis állítások. Mondattranszformációk. Multiple Choice Kígyószöveg. Memóriajáték. Donimó. Labirintusjáték. Szókártyák. Online nyelvtani feladatok. Mnemotechnikák.	
Témakör	Irodalmi kultúra	Óraszám:37

<p>Tanulási eredmények</p>	<p>A szövegértelmezésben való jártasság. Német és magyarországi német népköltészeti és műköltészeti alkotások ismerete. Egyszerű összefüggések felismerése, a tartalom összefoglalása. Olvasásélmény alapján kialakított irodalmi ismeretek. Erkölcsei, esztétikai kategóriák megismerésének mélyítése. Ítéletalkotás egyszerű irodalmi szituációkban. A tanulók mindennapjaiban megjelenő értékek helyes megítélésének kialakítása.</p>
<p>Fejlesztési feladatok/Ismeretek</p>	
<p>Elbeszéléseket, rövid történeteket, lírai műveket olvasni. A hazai német irodalomból vett, a korosztálynak megfelelő alkotásokat elolvasni. A szereplőket jellemezni. A cselekményt a feladatnak megfelelően feldolgozni. A mondanivalót megfogalmazni, reflektálni. Az irodalmi szövegek tartalmát és mondanivalóját nyelvileg kielégítően megfogalmazni. A személyes igazság konfliktusát különféle szövegek alapján megérteni. Az irodalom társművészeit, filmet és fotókat megismerni. A tetszésnyilvánítás nyelvi formáit alkalmazni. Önálló gondolkodás, a kulturált véleménynyilvánítás.</p> <p>Műfajok: Vers, anekdota, párbeszéd szövegek, jelenetek (pl. ünnepekhez kapcsolódó jelenetek, képregény, a magyarországi németek himnusza).</p> <p>Műfaji sajátosságok: A költői nyelv (ritmus, rím, versszak, refrén) Cselekmény, helyszín, szereplő, leírás, párbeszéd, jellemzés. Cselekményt alkotó elemek, fordulatok, a mű kezdete és befejezése. Dramatizálás: szöveg és mozgás, szerep, szereplők kapcsolata.</p> <p>Német és magyarországi német szerzők versei. <i>Szerzők például:</i> James Krüss, Hans Manz, Martin Auer, Josef Michaelis, Valeria Koch, Christina Arnold, http://lehrbuch.udpi.hu/text-und-deutung/2014-06-22-13-05-27/kindergedichte</p> <p>Magyarországi német szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései (példák) Koch Valéria: <i>Időfa</i> Arnold Krisztina: <i>Wolki und ihre Freunde</i> http://www.udpi.hu/tamop/pdf/Ungarndeutsche_Literatur/Ungarndeutsche_literatur_textsammlung.pdf</p>	
<p>Fogalmak</p>	<p>Mondanivaló, jellemzés, jellemek, film, színdarab, értékrend, értékítélet, konfliktuskezelés, igazságosság.</p>
<p>Javasolt tevékenységek</p>	<p>A művek tartalmát összefoglalni. A szereplőket jellemezni. A művek mondanivalóját megfogalmazni. A műről véleményt alkotni, azt kifejezni, ismertetni. Rövid történeteket, regényrészleteket dramatizálni. A Magyarországi Német Színház egy előadását élőben, vagy egy irodalmi mű filmfeldolgozását megtekinteni. Az előadásról, filmről beszélni, a látottakat feldolgozni.</p>

NÉMET NÉPISMERET

(Minden oktatási forma számára)

1-4. évfolyam

A magyarországi német nemzetiség számára a nyelv és a kultúra az identitás fenntartásának és megerősödésének alapvető feltétele. A már évtizedek óta érzékelhető előrehaladott asszimilációs folyamat következtében megnőtt a nevelési és oktatási intézmények szerepe a nyelv, a kultúra és az identitás továbbadásában. A nevelés és oktatás feladatai éppen ezért nem korlátozódhatnak csak az ismeretek átadására és a készségek fejlesztésére. Gyakorlati és sokrétűen felhasználható tudásra és képességekre kell törekedni, amelyek egyben feltételei az értékeken alapuló cselekvésnek. Az önmeghatározás, ítélőképesség, a tudomány és művészet iránti nyitottság és a mindenkor személyes adottságok és lehetőségek határain belüli teljesítmény elérése a cél. Ez a feltételrendszer nyit utat a felelősségteljes élet felé.

Az élethosszig tartó tanulás jegyében a magyarországi nemzetiségek legfontosabb oktatáspolitikai célja egy olyan nevelési és oktatási kínálat fenntartása és fejlesztése, amely mindenki számára elérhető és átjárható. A nemzetiség nyelvén felkínált nevelés és oktatás épít arra, hogy a nemzetiséghez tartozók ezzel a lehetőséggel minden életszakaszban élhessenek.

A nyelv magas szintű birtoklása, a helyi nyelvjárások és szokások ápolása, a történelem és a jelen ismerete, mindezek az identitás nélkülözhetetlen részét képezik. Modern világunkban az emberi kapcsolatokon keresztül történő tanulás éppoly fontos, mint a tudás és az információ megszerzése, valamint cselekvési stratégiák kifejlesztése. A hazai nemzetiségek számára ez meghatározó jelentőséggel bír, hiszen két anyanyelv birtokában vannak. Figyelembe kell venni ugyanakkor, hogy a már említett asszimiláció következtében az oktatási intézmények nem építhetnek a tanulók otthonról hozott nyelvi ismereteire. Az oktatás eredményességének érdekében ennek a megváltozott helyzetnek tükröződnie kell a fejlesztendő kompetenciákban és a közműveltségi tartalmakban is.

A tantárgy sajátosságából, hogy a család érték- és hagyománykövetítő szerepét és azok tiszteletét egyre inkább át kell vállalnia, adódnak a célok és feladatok is.

A német nemzetiségi iskolák tanulói először élményszerű helyzetekben találkoznak a legfontosabb hagyományokkal, az életmóddal és a nemzetiség kultúrájával. Ezekre az élményekre építve cselekvés-és projektorientált oktatási formákban a fokozatosság elve alapján szereznek ismereteket a nemzetiség történeleméről, néprajzáról, nyelvről, irodalmáról és a médiáról.

A tanulók legyenek tájékozottak abban, hogy a hagyományörzés családon kívüli színterei különböző intézmények és szervezetek.

A német népismeret tantárgy tanulása a tanulók számára lehetővé teszi, hogy toleránsak és nyitottak legyenek a mássággal szemben, amely alkalmassá teszi őket más nemzetiségek és népek elfogadására.

A heti kötelező egy tanítási óra a tizenkét évfolyamon keresztül intenzív és alapos ismeretszerzést és képességfejlesztést tesz lehetővé. Az ismeretanyag más tantárgyakba való integrálása már nem lehetséges, de az azokhoz való kapcsolódást szem előtt kell tartani. A tartalmak magukban rejtik ennek lehetőségét.

A német népismeret tantárgy feladata – identitás-és értékközvetítés – hatással van a módszerek megválasztására. A nyitott oktatási formákban történő tanítás olyan ismeretszerzést biztosít, amely az élménytől a cselekvésen és megértésen át a tapasztalathoz vezet.

E kreatív és cselekvésközpontú feldolgozási formák (Freiarbeit, állomásokon való tanulás, műhelytanítás, múzeumpedagógiai foglalkozások, iskolai projektek) a tanulókat olyan tapasztalatokhoz segítik, amelyekre saját környezetükben már nem tehetnek szert.

A tantárgy a kulcskompetenciák fejlesztése során eléri, hogy a tanulók alkalmassá váljanak önálló projektek lebonyolítására.

1–2. évfolyam

Az első két évfolyam az óvodából az iskolába való átmenetet képezi, ebből adódóan a cselekvésen alapuló tanulás, valamint az óraszervezési formák állnak a középpontban. Az egyéni érdeklődés döntő fontosságú, és egyre inkább arra kell törekedni, hogy a tanulók között levő különbségek lépésről lépésre kiegyenlítődjenek.

A német népismeret tárgykörében elsődleges a cselekvésen alapuló ismeretszerzés és a játékoság.

1. évfolyam

heti 1, évi 36 óra

Témakör	Óraszám
Személyes életvitel, szociális kapcsolatok–A család	8
Gazdaság, technika, környezet–Az otthon és környezete	2
Gazdaság, technika, környezet–Közlekedés	2
Gazdaság, technika, környezet–Háziállatok	5
Társadalmi élet–Életmód	3
Gazdaság, technika, környezet–Ünnepek és ünnepnapok	5
Kulturális élet, média–Zene és tánc	2
Kulturális élet, média–Népköltészet	3
Összesen	30
Tervezhető:	6

Témakör	Személyes életvitel, szociális kapcsolatok– A család	Óraszám: 8
Tanulási eredmények	A tanuló saját személye a családban. A családtagok elnevezése, az alapvető családi és rokoni kapcsolatok ismerete. Nyelvjárási és irodalmi német kifejezések megkülönböztetése a tárgyalt témában.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		

<p>A „régén” és „ma” közötti különbségfelismerése. Az idő tagolására és múlására (család régén és ma) vonatkozó kifejezések helyes használata. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése a korosztálynak megfelelően. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. Család, rokoni viszonyok, generációk együttélése. Családfa, családtagok jellemzése. Tevékenységek, használati tárgyak őseink mindennapjaiban. Feladatmegosztás a családban. Gyermek kötelességei régén és ma.</p>	
Fogalmak	Család, anya, apa, nagyszülő, testvér, régén, ma.
Javasolt tevékenységek	<p>Családfa készítése. Puzzle kirakása. Fotók csoportosítása: régén vagy ma. Személyek és tárgyak leírása fotók alapján. Rajz befejezése tükröztetéssel. Labirintus. Társasjáték a családtagok tevékenységeihez. A családtagok ábrázolása játékos formában. A tanultak rajzos ábrázolására. Dominó: nyelvjárás-irodalmi német kifejezések. Szókereső. Kép-szó-párosító. Beszélgetés a családban és rokonságban előző generációk hétköznapjairól. Családi kincsesláda.</p>

Témakör	Gazdaság, technika, környezet–Az otthon és környezete	Óraszám: 2
Tanulási eredmények	<p>Az otthon és közvetlen környezetének leírása, a környezethez kapcsolódó növények és állatok megnevezése. A témához kapcsolódó, néhány gyakran használt nyelvjárási kifejezés ismerete. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. Saját lakóhely és közvetlen környezete. Növények a kertben, földeken.</p>		
Fogalmak	Ház, szoba, konyha, udvar, tyúk, ló, kacska, sertés, konyhakert, hagyma, burgonya.	

Javasolt tevékenységek	<p>A tanultak rajzos ábrázolására. Titkosírás. Alaprajz. Szópárosító: nyelvjárás-irodalmi német kifejezés. Kerti labirintus. Képkirakó. LOTTO-játék. Otthon-kincsesláda. Beszélgetés a családban és rokonságban előző generációk hétköznapjairól. Irányított gyűjtőmunka. Nyelvjárasi és irodalmi német kifejezések egymás mellé állítása.</p>
-----------------------------------	--

Témakör	Gazdaság, technika, környezet– Közlekedés	Óraszám: 2
Tanulási eredmények	<p>Közlekedési lehetőségek régen és ma. A témához kapcsolódó, néhány gyakran használt nyelvjárasi kifejezés ismerete. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Nyelvjárasi kifejezések megértése adott témában. Régi közlekedési eszközök megnevezése, funkciójuk összehasonlítása a maival.</p>		
Fogalmak	Gyalog, gyalogos, kocsi, ló, kerékpár, tömegközlekedés.	
Javasolt tevékenységek	<p>A tanultak rajzos ábrázolása. Logico Picollo. Rajzok, modellek készítése, azok bemutatása. Beszélgetés a családban és rokonságban előző generációk hétköznapjairól. Irányított gyűjtőmunka. Nyelvjárasi és irodalmi német kifejezések egymás mellé állítása.</p>	

Témakör	Gazdaság, technika, környezet– Házállatok	Óraszám: 5
Tanulási eredmények	<p>A ház körüli haszonállatok ismerete, a szerepük felismerése a család ellátásában. A témához kapcsolódó, néhány gyakran használt nyelvjárasi kifejezés ismerete. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A parasztudvar állatainak megnevezése, gondozásuk, felhasználási lehetőségeik		

<p>megismerése. A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában.</p>	
Fogalmak	Etetés, itatás, tyúk, ló, liba, sertés, nyúl, vödör, széna.
Javasolt tevékenységek	<p>A tanultak rajzos ábrázolása. Kártyajáték. Igaz-hamis állítások. Triminó. Körözőlevél. Háziállatok öt érzékszervvel. Időjóslok, hiedelmek. Barkácsolás természetes anyaggal. Találos kérdések. Beszélgetés a családban és rokonságban előző generációk hétköznapijairól. Nyelvjárási és irodalmi német kifejezések egymás mellé állítása. Projekt: Haszonállatok</p>

Témakör	Társadalmi élet–Életmód	Óraszám: 3
Tanulási eredmények	<p>A település életének, mindennapjainak ismerete. Együttműködés, a környezet iránt érzett felelősség fejlesztése, erősítése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés. Osztályprojektek kapcsán rajzok, modellek készítése, azok bemutatása. Szellemi és tárgyi értékek irányított gyűjtése.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. A szöveg lényegi információinak megnevezése. Szóbeli beszámoló a tapasztalatokról. Élet a településen régen. Berendezési és használati tárgyak megismerése. Parasztház részei, berendezési tárgyai. A bútorzat díszítő elemei. Udvar és kert. Melléképületek.</p>		
Fogalmak	Ház, tájház, udvar, pince, ól, istálló, asztal, szék, szekrény, láda.	
Javasolt	Puzzle.	

tevékenységek	<p>Dominó. Bútordíszítések megfigyelése, rajzolása. Képvers készítése. A tanultak rajzos ábrázolása. Szöveg illusztrálása. Barkochba. Rajzok, modellek készítése, azok bemutatása. Hiányos szavak. Mátrix-képleírás. Illattörténet. Árnyképek. Homok a gépezetben. Tematikus anyag megtekintése: https://hu-themator.museum-digital.org/ausgabe/showthema.php?m_tid=7&tid=7&exhibition_view Projekt: Parasztház</p>
----------------------	---

Témakör	Gazdaság, technika, környezet–Ünnepek és ünnepnapok	Óraszám: 5
Tanulási eredmények	<p>Terményhálaadás ünnepe és hozzá kapcsolódó szokások ismerete. Karácsonyi ünnepkör köré csoportosuló események megismerése: betlehemezés, ajándékozási szokások. Húsvéti ünnepkör köré csoportosuló események megismerése: tojásfestés, nyuszihívogató. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés. Szellemi és tárgyi értékek irányított gyűjtése.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. A szöveg lényegi információinak megnevezése. Terményhálaadás ünnepe. Karácsony. Hagyományos karácsonyfa díszei. Aprószentek. Húsvét. Nyuszihívogatók. Játékok tojásokkal.</p>		
Fogalmak	Karácsony, betlehem, keresztszülő, húsvét, hagymahéj, tojásgurítás.	
Javasolt tevékenységek	<p>Kollázs. Labirintus. Szövegillusztráció. Számkép. Gyümölcssaláta készítése. Terménykosár barkácsolása.</p>	

	<p>Terménypiramis. Hálaadó ének megtanulása, előadása. Terménymandala. Jótett-kalendárium. Hagyományos karácsonyfa díszítése. Díszek készítése, sütése. Betlehem barkácsolása. Betlehemes előadása. Újévi köszöntők megtanulása, előadása. Lemondok-naptár vezetése, rajzolása. Tojásfestés hagymahéjjal, krepp-papírral. Nyuszihívogatók megtanulása, előadása. Húsvéti mandala rajzolása. Csuhe nyuszi készítése. Ünnepek- kincsesládája.</p>
--	---

Témakör	Kulturális élet, média–Zene és tánc	Óraszám: 2
Tanulási eredmények	<p>A zenei és mozgáskultúra fejlődése. A korosztálynak és adott szituációnak megfelelő gyermekjátékok ismerete.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Szerepjáték alakítása. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. A szöveg lényegi információinak megnevezése. Rigmusok, gyermekdalok. Mondókák, kiszámolók. Kör- és ügyességi játékok.</p>		
Fogalmak	Kör, sor, kézfogás, kiszámoló, pár.	
Javasolt tevékenységek	<p>Kiszámolók megtanulása, eljátszása. Képvess elmondása szóban. A tanultak rajzos ábrázolása. Szöveg és rajz párosítása. Játék fakanálbábuval. Ujj-játékok előadása. Párbeszéd játék előadása, szerepjáték.</p>	

Témakör	Kulturális élet, média–Népköltészet	Óraszám: 3
Tanulási eredmények	<p>A népköltészet alkotásainak ismerete. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek ismerete. Szövegértés fejlődése. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése a korosztálynak megfelelően. Szellemi értékek irányított gyűjtése.</p>	

Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. Mondókák, közmondások megtanulása. Versek, mesék olvasása. A szöveg lényegi információinak megnevezése. Magyarországi német szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései: Edina Rieder-Erdőfy: <i>Kinderstimmen</i> Igele-Bigele (<i>Gyermekantológia</i>) Michélsz József: <i>Zauberhut</i> Koch Valéria: <i>Időfa</i> Arnold Krisztina: <i>Wolki und ihre Freunde</i> http://mek.oszk.hu/08800/08816/08816.pdf</p>	
Fogalmak	Mondóka, rím, versike, közmondás, mese, szereplő, színház.
Javasolt tevékenységek	<p>Lírai, epikus és dramatikus szövegek előadása. A tanult rajzos ábrázolása. Szerepjátékok alakítása. A tanult népszokások dramatizálása. Különböző szövegfeldolgozási feladatok. Német nyelvű mese megtekintése, beszélgetés az élményekről.</p>

2. évfolyam

heti 1, évi 36 óra

Témakör	Óraszám
Személyes életvitel, szociális kapcsolatok– A család	6
Gazdaság, technika, környezet–Az otthon és környezete	3
Gazdaság, technika, környezet– Közlekedés	2
Gazdaság, technika, környezet– Háziállatok	3

Társadalmi élet–Életmód	5
Gazdaság, technika, környezet–Ünnepek és ünnepnapok	5
Kulturális élet, média–Zene és tánc	2
Kulturális élet, média–Népköltészet	3
Összesen	29
Tervezhető:	7

Témakör	Személyes életvitel, szociális kapcsolatok– A család	Óraszám: 6
Tanulási eredmények	<p>A tanuló saját személye a családban. A családtagok elnevezése, az alapvető családi és rokoni kapcsolatok ismerete. Emberi kapcsolatok a különböző szituációkban. Nyelvjárási és irodalmi német kifejezések megkülönböztetése a tárgyalt témában.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására (család régén és ma) vonatkozó kifejezések helyes használata. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése a korosztálynak megfelelően. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. Család, rokoni viszonyok, generációk együttélése. Családfa, családtagok jellemzése. Tevékenységek, használati tárgyak őseink mindennapjaiban. Feladatmegosztás a családban. Gyermekek kötelességei régén és ma.</p>		
Fogalmak	Család, anya, apa, nagyszülő, testvér, régén, ma.	
Javasolt tevékenységek	<p>Családfa készítése. Puzzle kirakása. Fotók csoportosítása: régén vagy ma. Személyek és tárgyak leírása fotók alapján. Rajz befejezése tükröztetéssel. Labirintus. Társasjáték a családtagok tevékenységeihez. A családtagok ábrázolása játékos formában. A tanultak rajzos ábrázolására. Dominó: nyelvjárás-irodalmi német kifejezések. Szókereső. Kép-szó-párosító. Beszélgetés a családban és rokonságban előző generációk hétköznapijairól. Múltbeli események elmesélése rövid mondatokban. Családi kincsesláda.</p>	

Témakör	Gazdaság, technika, környezet–Az otthon és környezete	Óraszám: 3
Tanulási eredmények	<p>Az otthon és közvetlen környezetének leírása, a környezethez kapcsolódó növények és állatok megnevezése. A témához kapcsolódó, néhány gyakran használt nyelvjárási kifejezés ismerete. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. Szóbeli beszámoló a tapasztalatokról. Saját lakóhely és közvetlen környezete. Növények a kertben, földeken.</p>		
Fogalmak	<p>Ház, szoba, konyha, udvar, tyúk, ló, kacsa, sertés, konyhakert, hagyma, burgonya.</p>	
Javasolt tevékenységek	<p>A tanultak rajzos ábrázolására. Titkosírás. Alaprajz. Szópárosító: nyelvjárás-irodalmi német kifejezés. Kerti labirintus. Szókirakó. Tükörírás. LOTTO-játék. Otthon-kincsesláda. Beszélgetés a családban és rokonságban előző generációk hétköznapijairól. Múltbeli események elmesélése rövid mondatokban. Irányított gyűjtőmunka. Nyelvjárási és irodalmi német kifejezések egymás mellé állítása.</p>	

Témakör	Gazdaság, technika, környezet–Közlekedés	Óraszám: 2
Tanulási eredmények	<p>Közlekedési lehetőségek régen és ma. A témához kapcsolódó, néhány gyakran használt nyelvjárási kifejezés ismerete. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában.</p>		

<p>A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. Szóbeli beszámoló a tapasztalatokról. Régi közlekedési eszközök megnevezése, funkciójuk összehasonlítása a maival.</p>	
Fogalmak	Gyalog, gyalogos, kocsi, ló, kerékpár, tömegközlekedés.
Javasolt tevékenységek	<p>A tanultak rajzos ábrázolása. Logico Picollo. Rajzok, modellek készítése, azok bemutatása. Beszélgetés a családban és rokonságban előző generációk hétköznapijairól. Múltbeli események elmesélése rövid mondatokban. Irányított gyűjtőmunka. Nyelvjárási és irodalmi német kifejezések egymás mellé állítása.</p>

Témakör	Gazdaság, technika, környezet– Háziállatok	Óraszám: 3
Tanulási eredmények	<p>A ház körüli haszonállatok ismerete, a szerepük felismerése a család ellátásában. A témához kapcsolódó, néhány gyakran használt nyelvjárási kifejezés ismerete. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A parasztudvar állatainak megnevezése, gondozásuk, felhasználási lehetőségeik megismerése. A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. Szóbeli beszámoló a tapasztalatokról.</p>		
Fogalmak	Etetés, itatás, tyúk, ló, liba, sertés, nyúl, vödör, széna.	
Javasolt tevékenységek	<p>A tanultak rajzos ábrázolása. Kártyajáték. Igaz-hamis állítások. Triminó. Körözőlevél. Háziállatok öt érzékszervvel. Időjóslok, hiedelmek. Barkácsolás természetes anyaggal. Találos kérdések. Beszélgetés a családban és rokonságban előző generációk hétköznapijairól. Múltbeli események elmesélése rövid mondatokban. Nyelvjárási és irodalmi német kifejezések egymás mellé állítása.</p>	

	Projekt: Haszonállatok
--	------------------------

Témakör	Társadalmi élet–Életmód	Óraszám: 5
Tanulási eredmények	<p>A település életének, mindennapjainak ismerete. Együtműködés, a környezet iránt érzett felelősség fejlesztése, erősítése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés. Osztályprojektek kapcsán rajzok, modellek készítése, azok bemutatása. Szellemi és tárgyi értékek irányított gyűjtése.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. A szöveg lényegi információinak megnevezése. Szóbeli beszámoló a tapasztalatokról. Élet a településen régen. Berendezési és használati tárgyak megismerése. Parasztház részei, berendezési tárgyai. A bútorzat díszítő elemei. Udvar és kert. Melléképületek.</p>		
Fogalmak	Ház, tájház, udvar, pince, ól, istálló, asztal, szék, szekrény, láda.	
Javasolt tevékenységek	<p>Puzzle. Dominó. Bútordíszítések megfigyelése, rajzolása. Képvess készítése. A tanultak rajzos ábrázolása. Szöveg illusztrálása. Barkochba. Rajzok, modellek készítése, azok bemutatása. Hiányos szavak. Mátrix-képleírás. Szavakat visszafelé olvasni. Illattörténet. Árnyképek. Homok a gépezetben. Tematikus anyag megtekintése: https://hu-themator.museum-digital.org/ausgabe/showthema.php?m_tid=7&tid=7&exhibition_vie_w Projekt: Parasztház</p>	

Témakör	Gazdaság, technika, környezet–Ünnepek és ünnepnapok	Óraszám: 5
----------------	--	-------------------

Tanulási eredmények	Terményhálaadás ünnepe és hozzá kapcsolódó szokások ismerete. Karácsonyi ünnepkör köré csoportosuló események megismerése: betlehemezés, ajándékozási szokások. Húsvéti ünnepkör köré csoportosuló események megismerése: tojásfestés, nyuszihívogató. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés. Szellemi és tárgyi értékek irányított gyűjtése.
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. A szöveg lényegi információinak megnevezése. Szóbeli beszámoló a tapasztalatokról. Terményhálaadás ünnepe. Karácsony. Hagyományos karácsonyfa díszei. Aprószentek. Húsvét. Nyuszihívogatók. Játékok tojásokkal.	
Fogalmak	Karácsony, betlehem, keresztszülő, húsvét, hagymahéj, tojásgurítás.
Javasolt tevékenységek	Kollázs. Labirintus. Szövegillusztráció. Számkép. Gyümölcssaláta készítése. Terménykosár barkácsolása. Terménypiramis. Hálaadó ének megtanulása, előadása. Terménymandala. Jótett-kalendárium. Hagyományos karácsonyfa díszítése. Díszek készítése, sütése. Betlehem barkácsolása. Betlehemes előadása. Újévi köszöntők megtanulása, előadása. Holdnaptár vezetése. Lemondok-naptár vezetése, rajzolása. Tojásfestés hagymahéjjal, krepp-papírral. Nyuszihívogatók megtanulása, előadása. Húsvéti mandala rajzolása. Csuhe nyuszi készítése. Ünnepek- kincsesládája.

Témakör	Kulturális élet, média–Zene és tánc	Óraszám: 2
----------------	--	-------------------

Tanulási eredmények	A zenei és mozgáskultúra fejlődése. A korosztálynak és adott szituációnak megfelelő gyermekjátékok ismerete.
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Szerepjáték alakítása. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. A szöveg lényegi információinak megnevezése. Rigmusok, gyermekdalok. Mondókák, kiszámolók. Kör- és ügyességi játékok.</p>	
Fogalmak	Kör, sor, kézfogás, kiszámoló, pár.
Javasolt tevékenységek	<p>Kiszámolók megtanulása, eljátszása. Képvess elmondása szóban. A tanultak rajzos ábrázolása. Szöveg és rajz párosítása. Játék fakanálbábuval. Ujj-játékok előadása. Párbeszéd játék előadása, szerepjáték.</p>

Témakör	Kulturális élet, média–Népköltészet	Óraszám: 3
Tanulási eredmények	<p>A népköltészet alkotásainak ismerete. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek ismerete. Szövegértés fejlődése. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése a korosztálynak megfelelően. Szellemi értékek irányított gyűjtése.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. Szóbeli beszámoló a tapasztalatokról. Mondókák, közmondások megtanulása. Versek, mesék olvasása. A szöveg lényegi információinak megnevezése. Magyarországi német szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései: Edina Rieder-Erdőfy: <i>Kinderstimmen</i> Igele-Bigele (<i>Gyermekantológia</i>) Michélsz József: <i>Zauberhut</i> Koch Valéria: <i>Időfa</i> Arnold Krisztina: <i>Wolki und ihre Freunde</i> http://mek.oszk.hu/08800/08816/08816.pdf</p>		

Fogalmak	Mondóka, rím, versike, közmondás, mese, szereplő, színház.
Javasolt tevékenységek	Lírai, epikus és dramatikus szövegek előadása. A tanultak rajzos ábrázolása. Szerepjátékok alakítása. A tanult népszokások dramatizálása. Különböző szövegfeldolgozási feladatok. Német nyelvű színdarab megtekintése, beszélgetés az élményekről.

3–4. évfolyam

A harmadik és negyedik évfolyam német népismeret tantárgyának tartalma szoros kapcsolatban áll az első két évfolyammal. A különbség abból adódik, hogy ebben az időszakban azok a tanulási és tanítási folyamatok erősödnek, amelyek az iskolai teljesítményhez kötődnek.

A tanulók személyes motiváltságára különös hangsúlyt kell fektetni, ezt szolgálják a nyitott, cselekvésen alapuló oktatási formák. A tapasztaláson keresztüli ismeretszerzés áll a középpontban.

3. évfolyam heti 1, évi 36 óra

Témakör	Óraszám
Személyes életvitel, szociális kapcsolatok	5
Személyes életvitel–Öltözködés	4
Gazdaság, technika, környezet– Tájékozódás saját környezetben	1
Társadalmi élet–Életmód	2
Társadalmi élet–Ünnepek és ünnepnapok	9
Társadalmi élet–Étkezés	2

Kulturális élet, média–Zene és tánc	2
Kulturális élet, média–Népköltészet, irodalom	2
Kulturális élet, média–Csoport- és korosztály-specifikus média	2
Politika és társadalom–Nemzetiség	1
Összesen	30
Tervezhető:	6

Témakör	Személyes életvitel–Szociális kapcsolatok	Óraszám: 5
Tanulási eredmények	Generációk együttélésének ismerete. A családok régi és mai együttélési rendszerének összehasonlítása. A család szerepének felismerése. Múltbeli események elmesélése rövid mondatokban. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés. Szellemi és tárgyi értékek irányított gyűjtése.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására (család régen és ma) vonatkozó kifejezések helyes használata. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése a korosztálynak megfelelően. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. Ismeretek a generációk együttéléséről, a gyermekek kötelességeiről régen és ma. A család mai életének összehasonlítása a múlttal. A szöveg lényegi információinak megnevezése.		
Fogalmak	Szülő, nagyszülő, dédszülo, munkamegosztás, segítség, feladat, arc, haj, ruha.	
Javasolt tevékenységek	Hármasegység-kártyajáték. Quartett. Dobókocka kérdőszavakkal. TOTO. Szókereső. A tanultak rajzos ábrázolása. Hiányos rajz kiegészítése. Szótagösszerakó. Igaz-hamis állítások. Családi házirend összeállítása. Mit?-Hol?-Mivel?- kártyajáték. Puzzle. Mondókák, imák megtanulása, előadás, illusztrálása. Vizuális névjegykártya készítése. Szerepjátékok alakítása. Táblázat készítése: régen–ma. Családi fotók gyűjtése, azok alapján személyek és tárgyak leírása.	

	Nyelvjárási és irodalmi német kifejezések egymás mellé állítása. Beszélgetés a családban és rokonságban előző generációk hétköznapijairól. Családi kincsesláda.
--	---

Témakör	Személyes életvitel–Öltözködés	Óraszám: 4
Tanulási eredmények	A gyermekek viseletében korosztálytól függő különbségek felismerése. Múltbeli események elmesélése rövid mondatokban. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés. Szellemi és tárgyi értékek irányított gyűjtése	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. A szöveg lényegi információinak megnevezése. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése a korosztálynak megfelelően. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. Egyszerű prezentációs formák alkalmazása. Csecsemők ruházata. Kisgyerekek hétköznapi és ünnepnapvi viselete. Hímzésminták. Iskoláskorú gyerekek viselete.		
Fogalmak	Pólya, zokni, harisnya, pacsker, sapka, nadrág, szoknya, virág.	
Javasolt tevékenységek	Ellenőrzőlista” Boldog csecsemő”. LOTTO-játék. KIM-játék. Hiányos szöveg. Titkosírás. Mosónap: ruhadarabok csoportosítása nemek szerint. Öltöztetőbaba. Pólyásbaba barkácsolása kukoricacsutkából, pelenkából. Bölcső barkácsolása. Puzzle. Ruhadarabok csoportosítása elkészítési technika, időjárás alapján. Baby-divatbemutató: ruhadarabok gyűjtése és bemutatása. Képgaléria. Hímzésmotívumok megfigyelése, rajzolása, színezése. „Fodrász-szalon.”- különböző hajfonatok készítése. Bandolo: nyelvjárási és irodalmi német kifejezések. Beszélgetés a családban és rokonságban előző generációk hétköznapijairól. Ruházat- kincsesláda. Projekt: A gyerekek öltözködése	

Témakör	Gazdaság, technika, környezet– Tájékozódás saját környezetben	Óraszám: 1
Tanulási eredmények	<p>Egy német falu szerkezetének ismerete. Régi utcanevek és a fontosabb épületek megnevezései és elhelyezkedésük a faluban. A térbeli tájékozódás fejlődése. Múltbeli események elmesélése rövid mondatokban. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés. Szellemi és tárgyi értékek irányított gyűjtése.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. A szöveg lényegi információinak megnevezése. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése a korosztálynak megfelelően. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. A falu középületei. A falvakon belüli épületek elhelyezkedése. Mesterségek a faluban.</p>		
Fogalmak	Utca, dűlő, templom, iskola, temető, kálvária.	
Javasolt tevékenységek	<p>Szójátékok. Barkochba. Körözőlevél. Mondatszerkesztés megadott elemekből. A település alaprajzának elkészítése. Szimbólumok értelmezése, elhelyezése alaprajzon. Tréfás mondatok javítása. Képpárosítás. mesterség-szerszám. Kakuktktojás. Képgaléria. Falukincsesláda.</p>	

Témakör	Társadalmi élet–Életmód	Óraszám: 2
Tanulási eredmények	<p>Gyógyításra alkalmazott eszközök és használatuk ismerete. Néhány népi gyógymód gyakorlati alkalmazása. Múltbeli események elmesélése rövid mondatokban. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés. Szellemi és tárgyi értékek irányított gyűjtése.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. A szöveg lényegi információinak megnevezése. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése a korosztálynak megfelelően. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában.</p>		

Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Tapasztaláson alapuló és cselekvésközpontú tanulás. Gyógyításra alkalmas növények, állati eredetű anyagok, tárgyak. Népi gyógymód. Hiedelemvilág. Mondókák, ráolvasók.	
Fogalmak	Csalán, kamilla, borogatás, tea, főzés, kenés, zsír, csepegtetés.
Javasolt tevékenységek	Szókereső. Multiple choice. Hiányos szöveg képekkel. Puzzle. Tanulókorong. Ki vagyok? -játék Keresztrejtvény. Mondókák, ráolvasók megtanulása, ábrázolása, előadása, eljátszása. Gyógymód-kincsesláda.

Témakör	Társadalmi élet–Ünnepek és ünnepnapok	Óraszám: 9
Tanulási eredmények	A naptári év és a családi ünnepkör néhány hagyományának megismertetése. Karácsonyi ünnepkör hagyományainak ismerete. Húsvéti ünnepkör hagyományainak ismerete. Úrnapja hagyományainak ismerete. Elsőáldozás hagyományainak ismerete. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés. Szellemi és tárgyi értékek irányított gyűjtése.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. A szöveg lényegi információinak megnevezése. Szóbeli beszámoló a tapasztalatokról. A karácsonyi ünnepkör: Advent, Mikulás, Barbaranap, Lúcianap, Karácsony. Karácsonyi ételek. Vízkereszt. Farsang. Húsvéti ünnepkör: Böjt, Nagyhét. Böjti ételek. Keresztút. Úrnapja.		
Fogalmak	Hajnali mise, jeles nap, védőszent, aszalt gyümölcs, ostya, áldozás, gyertya.	
Javasolt tevékenységek	Jótett-kalendárium. Képtörténet helyes sorrendjének kialakítása. TOTO. Szent Miklós története filmszalagon.	

	<p>Hagyományos Mikulás barkácsolása. Mikulásversikék megtanulása, a szöveg rajzos ábrázolása. Adventi ének megtanulása. Rejtvény. Lucanapi búza gondozása, napló vezetése a növekedésről. Leporello: Lucanapi tilalmak. Csuhéangyal készítése. Szókérdő: Karácsonyi ételek(nyelvjárás- irodalmi német nyelv) Szókereső. Keresztrejtvény. Farsangi fánk sütése. Szerepjáték: Három királyok. Holdnaptár. Lemondok-naptár. Titkosírás. Böjti ételek elkészítése. Virágszőnyeg készítése. Elsőáldozási imák, éneke megtanulása, előadása. Kép-szövegpárosítás: Keresztút. Ünnepek-kincsesláda.</p>
--	---

Témakör	Társadalmi élet-Étkezés	Óraszám: 2
Tanulási eredmények	<p>A konyha és eszközeinek, illetve a hagyományos ételek jellemzőinek ismerete. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés. Szellemi és tárgyi értékek irányított gyűjtése.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. A szöveg lényegi információinak megnevezése. Szóbeli beszámoló a tapasztalatokról. Konyhai eszközök. Ételreceptek, hagyományos ételek. Életbölcsségek falvédőkön.</p>		
Fogalmak	<p>Nudli, gombóc, káposzta, bab, fakanál, sodrófa, tál, lábos, falvédő.</p>	
Javasolt tevékenységek	<p>Titkosírás. Scrabble. Memóriajáték. Puzzle. Árnyjáték. Szókereső. Hiányos szöveg. Étkezés előtti és utáni ima megtanulása, előadása. Napi menü összeállítása.</p>	

	<p>Rajzos folyamatábra. Lóugrás: Ételkészítés lépései. Régi receptek gyűjtése. Hagyományos ételek elkészítése: cukros kenyér, tejfölös túró, bögrés sütemény, diós stangli, paraszt reggeli. Konyhai eszközök gyűjtése, megnevezése, rajzolása, kiállítása. Falvédőkön levő életbölcsesek gyűjtése.</p>
--	---

Témakör	Kulturális élet, média–Zene és tánc	Óraszám: 2
Tanulási eredmények	<p>A korosztálynak megfelelő táncmotívumok ismerete. Ritmuszérék, mozgáskultúra fejlődése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés. Szellemi és tárgyi értékek irányított gyűjtése.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. Hagyományos néptáncok. Népdalok. Dalos körjátékok.</p>		
Fogalmak	<p>Polka, hétlépés, versszak, dallam, lassú, gyors.</p>	
Javasolt tevékenységek	<p>Táncokhoz kapcsolódó szövegek megtanulása, előadása. Szövegillusztráció. Népdalok éneklése. Táncház. Körjátékok játszása. Tánclépések tanulása: hétlépés, polka, Schustertánc.</p>	

Témakör	Kulturális élet, média–Népköltészet, irodalom	Óraszám: 2
Tanulási eredmények	<p>Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek ismerete. Szövegértés fejlődése. Az előadói képesség fejlődése. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése a korosztálynak megfelelően. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés. Szellemi értékek irányított gyűjtése.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. A szöveg lényegi információinak megnevezése. Szóbeli beszámoló a tapasztalatokról. Közmondások, időjóslatok versek, mesék, mondák.</p>		

Magyarországi német szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései például: Edina Rieder-Erdőfy: Kinderstimmen Igele-Bigele (Gyermekantológia) Michelisz József: Zauberhut Koch Valéria: Időfa Arnold Krisztina: Wolki und ihre Freunde http://mek.oszk.hu/08800/08816/08816.pdf	
Fogalmak	Közmondás, monda, szerző, költő, író.
Javasolt tevékenységek	Lírai, epikus és dramatikus szövegek olvasása, előadása. A tanultak rajzos ábrázolása. Különböző szövegfeldolgozási módszerek: körzőlevél, lényegkiemelés, kigyószöveg, igaz-hamis állítások, képtörténet, történet befejezése. Szerepjátékok alakítása. A tanult népszokások dramatizálása. Német nyelvű színdarab megtekintése, beszélgetés az élményekről.

Témakör	Kulturális élet, média–Csoport- és korosztály-specifikus média	Óraszám: 2
Tanulási eredmények	A korosztálynak megfelelő nyomtatott és elektronikus média ismerete. A médiatudatosság fejlődése. Szövegértés fejlődése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Szövegek lényegi információinak kiemelése. A szöveg lényegi információinak megnevezése. Szóbeli beszámoló a tapasztalatokról. A magyarországi német televízió gyermekműsorai. A Neue Zeitung gyermekeknek szóló mellékletének olvasása.		
Fogalmak	Újság, adás, cikk, rejtvény, felvétel.	
Javasolt tevékenységek	Lírai, epikus és dramatikus szövegek olvasása, előadása. A tanultak rajzos ábrázolása. Különböző szövegfeldolgozási módszerek: körzőlevél, lényegkiemelés, kigyószöveg, igaz-hamis állítások, képtörténet, történet befejezése, rejtvény. Szerepjátékok alakítása. Beszélgetés az élményekről.	

Témakör	Politika és társadalom–Nemzetiség	Óraszám: 1
Tanulási	A német népcsoport jelenlétének felismerése egy település életében.	

eredmények	Kommunikáció fejlődése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés. Szellemi és tárgyi értékek irányított gyűjtése.
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A település történetének játékos felfedezése. A település nemzetiségi összetételének megismerése. Kommunikatív szituációkban egyszerű nyelvi eszközökkel részt venni. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. Személyes tapasztalatszerzés, szóbeli beszámoló. Egyszerű prezentációs formák alkalmazása. Régi utca és dűlőnevek. Templom.</p>	
Fogalmak	Település, történelem, nemzetiség, népcsoport, lakosság.
Javasolt tevékenységek	<p>Projekt: Magyarországi német falu A falu alaprajzának ábrázolása. Képzelt film készítése a falu megadott szempontok alapján. Oszlopdiagram a lakosság életkor szerinti összetételéről. Mesterség címerének elkészítése. Régi sírköveken gyakori család- és keresztnévek gyűjtése. Sírkőformák rajzolása. Prospektus készítése a templomról. Interjú készítése idős személlyel iskolai éveiről megadott kérdések alapján. „Iskolafal” készítése cipősdobozból, amelybe régi iskolaszerek, ill. fotók kerülnek.</p>

4. évfolyam

heti 1, évi 36 óra

Témakör	Óraszám
Személyes életvitel, szociális kapcsolatok	3
Személyes életvitel–Öltözködés	4
Gazdaság, technika, környezet–Tájékozódás saját környezetben	1
Társadalmi élet–Életmód	3
Társadalmi élet–Ünnepek és ünnepnapok	9
Társadalmi élet–Étkezés	3

Kulturális élet, média–Zene és tánc	1
Kulturális élet, média–Népköltészet, irodalom	2
Kulturális élet, média–Csoport- és korosztály-specifikus média	2
Politika és társadalom–Nemzetiség	1
Összesen:	29
Tervezhető:	7

Témakör	Személyes életvitel–Szociális kapcsolatok	Óraszám: 3
Tanulási eredmények	Generációk együttélésének ismerete. A családok régi és mai együttélési rendszerének összehasonlítása. A család szerepének felismerése. Múltbeli események elmesélése rövid mondatokban. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés. Szellemi és tárgyi értékek irányított gyűjtése.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására (család régén és ma) vonatkozó kifejezések helyes használata. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése a korosztálynak megfelelően. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. Ismeretek a generációk együttéléséről, a gyermekek kötelességeiről régén és ma. A család mai életének összehasonlítása a múlttal. A szöveg lényegi információinak megnevezése.		
Fogalmak	Szülő, nagyszülő, dédszülo, munkamegosztás, segítség, feladat, arc, haj, ruha.	
Javasolt tevékenységek	Hármasegység-kártyajáték. Quartett. Dobókocka kérdőszavakkal. TOTO. Szókereső. A tanultak rajzos ábrázolása. Hiányos rajz kiegészítése. Szótagösszerakó. Igaz-hamis állítások. Családi házirend összeállítása. Mit?-Hol?-Mivel?- kártyajáték. Puzzle. Mondókák, imák megtanulása, előadás, illusztrálása. Vizuális névjegykártya készítése. Szerepjátékok alakítása. Táblázat készítése: régén–ma. Családi fotók gyűjtése, azok alapján személyek és tárgyak leírása. Nyelvjárási és irodalmi német kifejezések egymás mellé állítása. Beszélgetés a családban és rokonságban előző generációk	

	hétköznapjairól. Családi kincsesláda.
--	--

Témakör	Személyes életvitel–Öltözködés	Óraszám: 4
Tanulási eredmények	<p>A gyermekek viseletében korosztálytól függő különbségek felismerése.</p> <p>Múltbeli események elmesélése rövid mondatokban.</p> <p>Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p> <p>Szellemi és tárgyi értékek irányított gyűjtése</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése.</p> <p>Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata.</p> <p>A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása.</p> <p>A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában.</p> <p>Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása.</p> <p>A szöveg lényegi információinak megnevezése.</p> <p>Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása.</p> <p>Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése a korosztálynak megfelelően.</p> <p>Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában.</p> <p>Egyszerű prezentációs formák alkalmazása.</p> <p>Csecsemők ruházata.</p> <p>Kisgyerekek hétköznapi és ünnepnap viselete.</p> <p>Hímzsminták.</p> <p>Iskoláskorú gyerekek viselete.</p>		
Fogalmak	Pólya, zokni, harisnya, pacsker, sapka, nadrág, szoknya, virág.	
Javasolt tevékenységek	<p>Ellenőrzőlista” Boldog csecsemő”.</p> <p>LOTTO-játék.</p> <p>KIM-játék.</p> <p>Hiányos szöveg.</p> <p>Titkosírás.</p> <p>Mosónap: ruhadarabok csoportosítása nemek szerint.</p> <p>Öltöztetőbaba.</p> <p>Pólyásbaba barkácsolása kukoricacsutkából, pelenkából.</p> <p>Bölcső barkácsolása.</p> <p>Puzzle.</p> <p>Ruhadarabok csoportosítása elkészítési technika, időjárás alapján.</p> <p>Baby-divatbemutató: ruhadarabok gyűjtése és bemutatása.</p> <p>Képgaléria.</p> <p>Hímzésmotívumok megfigyelése, rajzolása, színezése.</p> <p>„Fodrász-szalón.”- különböző hajfonatok készítése.</p> <p>Bandolo: nyelvjárási és irodalmi német kifejezések.</p> <p>Beszélgetés a családban és rokonságban előző generációk hétköznapjairól.</p> <p>Ruházat- kincsesláda.</p> <p>Projekt: A gyerekek öltözködése</p>	

Témakör	Gazdaság, technika, környezet– Tájékozódás saját környezetben	Óraszám: 1
----------------	--	-------------------

Tanulási eredmények	Egy német falu szerkezetének ismerete. Régi utcanevek és a fontosabb épületek megnevezései és elhelyezkedésük a faluban. A térbeli tájékozódás fejlődése. Múltbeli események elmesélése rövid mondatokban. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés. Szellemi és tárgyi értékek irányított gyűjtése.
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. A szöveg lényegi információinak megnevezése. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése a korosztálynak megfelelően. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. A falu középületei. A falvakon belüli épületek elhelyezkedése. Mesterségek a faluban.	
Fogalmak	Utca, dűlő, templom, iskola, temető, kálvária.
Javasolt tevékenységek	Szójátékok. Barkochba. Körözőlevél. Mondatszerkesztés megadott elemekből. A település alaprajzának elkészítése. Szimbólumok értelmezése, elhelyezése alaprajzon. Tréfás mondatok javítása. Képpárosítás. mesterség-szerszám. Kakukktojás. Képgaléria. Falu-kincsesláda.

Témakör	Társadalmi élet–Életmód	Óraszám: 3
Tanulási eredmények	Gyógyításra alkalmazott eszközök és használatuk ismerete. Néhány népi gyógymód gyakorlati alkalmazása. Múltbeli események elmesélése rövid mondatokban. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés. Szellemi és tárgyi értékek irányított gyűjtése.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. A szöveg lényegi információinak megnevezése. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése a korosztálynak megfelelően. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Tapasztaláson alapuló és cselekvésközpontú tanulás.		

Gyógyításra alkalmas növények, állati eredetű anyagok, tárgyak. Népi gyógymód. Hiedelemvilág. Mondókák, ráolvasók.	
Fogalmak	Csalán, kamilla, borogatás, tea, főzés, kenés, zsír, csepegtetés.
Javasolt tevékenységek	Szókereső. Multiple choice. Hiányos szöveg képekkel. Puzzle. Tanulókorong. Ki vagyok? -játék Keresztretjvény. Mondókák, ráolvasók megtanulása, ábrázolása, előadása, eljátszása. Gyógymód-kincsesláda.

Témakör	Társadalmi élet–Ünnepek és ünnepnapok	Óraszám: 9
Tanulási eredmények	<p>A naptári év és a családi ünnepkör néhány hagyományának megismertetése. Karácsonyi ünnepkör hagyományainak ismerete. Húsvéti ünnepkör hagyományainak ismerete. Úrnapja hagyományainak ismerete. Elsőáldozás hagyományainak ismerete. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés. Szellemi és tárgyi értékek irányított gyűjtése.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. A szöveg lényegi információinak megnevezése. Szóbeli beszámoló a tapasztalatokról. A karácsonyi ünnepkör: Advent, Mikulás, Barbaranap, Lúcianap, Karácsony. Karácsonyi ételek. Vízkereszt. Farsang. Húsvéti ünnepkör: Böjt, Nagyhét. Böjti ételek. Keresztút. Úrnapja.</p>		
Fogalmak	Hajnali mise, jeles nap, védőszent, aszalt gyümölcs, ostya, áldozás, gyertya.	
Javasolt tevékenységek	<p>Jó tett-kalendárium. Képtörténet helyes sorrendjének kialakítása. TOTO. Szent Miklós története filmszalagon. Hagyományos Mikulás barkácsolása. Mikulásversikék megtanulása, a szöveg rajzos ábrázolása.</p>	

	<p>Adventi ének megtanulása. Rejtvény. Lucanapi búza gondozása, napló vezetése a növekedésről. Leporello: Lucanapi tilalmak. Csuhéangyal készítése. Szókérdő: Karácsonyi ételek(nyelvjárás- irodalmi német nyelv) Szókereső. Keresztrejtvény. Farsangi fánk sütése. Szerepjáték: Három királyok. Holdnaptár. Lemondok-naptár. Titkosírás. Böjti ételek elkészítése. Virágszőnyeg készítése. Elsőáldozási imák, éneke megtanulása, előadása. Kép-szövegpárosítás: Keresztút. Ünnepek-kincsesláda.</p>
--	--

Témakör	Társadalmi élet–Étkezés	Óraszám: 3
Tanulási eredmények	<p>A konyha és eszközeinek, illetve a hagyományos ételek jellemzőinek ismerete. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés. Szellemi és tárgyi értékek irányított gyűjtése.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. A szöveg lényegi információinak megnevezése. Szóbeli beszámoló a tapasztalatokról. Konyhai eszközök. Ételreceptek, hagyományos ételek. Életbölcsesek falvédőkön.</p>		
Fogalmak	Nudli, gombóc, káposzta, bab, fakanál, sodrófa, tál, lábos, falvédő.	
Javasolt tevékenységek	<p>Titkosírás. Scrabble. Memóriajáték. Puzzle. Árnyjáték. Szókereső. Hiányos szöveg. Étkezés előtti és utáni ima megtanulása, előadása. Napi menü összeállítása. Rajzos folyamatábra. Lóugrás: Ételkészítés lépései.</p>	

	<p>Régi receptek gyűjtése.</p> <p>Hagyományos ételek elkészítése: cukros kenyér, tejfölös túró, bögrés sütemény, diós stangli, paraszt reggeli.</p> <p>Konyhai eszközök gyűjtése, megnevezése, rajzolása, kiállítása.</p> <p>Falvédőkön levő életbölcsesek gyűjtése.</p>
--	--

Témakör	Kulturális élet, média–Zene és tánc	Óraszám: 1
Tanulási eredmények	<p>A korosztálynak megfelelő táncmotívumok ismerete.</p> <p>Ritmusérzék, mozgáskultúra fejlődése.</p> <p>Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p> <p>Szellemi és tárgyi értékek irányított gyűjtése.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése.</p> <p>Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata.</p> <p>A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában.</p> <p>Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában.</p> <p>Hagyományos néptáncok.</p> <p>Népdalok.</p> <p>Dalos körjátékok.</p>		
Fogalmak	Polka, hétlépés, versszak, dallam, lassú, gyors.	
Javasolt tevékenységek	<p>Táncokhoz kapcsolódó szövegek megtanulása, előadása.</p> <p>Szövegillusztráció.</p> <p>Népdalok éneklése.</p> <p>Táncház.</p> <p>Körjátékok játszása.</p> <p>Tánclépések tanulása: hétlépés, polka, Schustertánc.</p>	

Témakör	Kulturális élet, média–Népköltészet, irodalom	Óraszám: 2
Tanulási eredmények	<p>Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek ismerete.</p> <p>Szövegértés fejlődése.</p> <p>Az előadói képesség fejlődése.</p> <p>Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése a korosztálynak megfelelően.</p> <p>Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p> <p>Szellemi értékek irányított gyűjtése.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése.</p> <p>Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata.</p> <p>A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában.</p> <p>Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása.</p> <p>Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában.</p> <p>A szöveg lényegi információinak megnevezése.</p> <p>Szövegi beszámoló a tapasztalatokról.</p> <p>Közmondások, időjóslatok versek, mesék, mondák.</p> <p>Magyarországi német szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései például:</p>		

Edina Rieder-Erdőfy: Kinderstimmen Igele-Bigele (Gyermekantológia) Michelisz József: Zauberhut Koch Valéria: Időfa Arnold Krisztina: Wolki und ihre Freunde http://mek.oszk.hu/08800/08816/08816.pdf	
Fogalmak	Közmondás, monda, szerző, költő, író.
Javasolt tevékenységek	Lírai, epikus és dramatikus szövegek olvasása, előadása. A tanultak rajzos ábrázolása. Különböző szövegfeldolgozási módszerek: körözőlevél, lényegkiemelés, kigyószöveg, igaz-hamis állítások, képtörténet, történet befejezése. Szerepjátékok alakítása. A tanult népszokások dramatizálása. Német nyelvű színdarab megtekintése, beszélgetés az élményekről.

Témakör	Kulturális élet, média–Csoport- és korosztály-specifikus média	Óraszám: 2
Tanulási eredmények	A korosztálynak megfelelő nyomtatott és elektronikus média ismerete. A médiatudatosság fejlődése. Szövegértés fejlődése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása. Szövegek lényegi információinak kiemelése. A szöveg lényegi információinak megnevezése. Szóbeli beszámoló a tapasztalatokról. A magyarországi német televízió gyermekműsorai. A Neue Zeitung gyermekeknek szóló mellékletének olvasása.		
Fogalmak	Újság, adás, cikk, rejtvény, felvétel.	
Javasolt tevékenységek	Lírai, epikus és dramatikus szövegek olvasása, előadása. A tanultak rajzos ábrázolása. Különböző szövegfeldolgozási módszerek: körözőlevél, lényegkiemelés, kigyószöveg, igaz-hamis állítások, képtörténet, történet befejezése, rejtvény. Szerepjátékok alakítása. Beszélgetés az élményekről.	

Témakör	Politika és társadalom–Nemzetiség	Óraszám: 1
Tanulási eredmények	A német népcsoport jelenlétének felismerése egy település életében. Kommunikáció fejlődése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	

	Szellemi és tárgyi értékek irányított gyűjtése.
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. A település történetének játékos felfedezése. A település nemzetiségi összetételének megismerése. Kommunikatív szituációkban egyszerű nyelvi eszközökkel részt venni. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Nyelvjárási kifejezések megértése adott témában. Személyes tapasztalatszerzés, szóbeli beszámoló. Egyszerű prezentációs formák alkalmazása. Régi utca és dűlőnevek. Templom.</p>	
Fogalmak	Település, történelem, nemzetiség, népcsoport, lakosság.
Javasolt tevékenységek	<p>Projekt: Magyarországi német falu A falu alaprajzának ábrázolása. Képzelt film készítése a falu megadott szempontok alapján. Oszlopdiagram a lakosság életkor szerinti összetételéről. Mesterség címerének elkészítése. Régi sírköveken gyakori család- és keresztnévek gyűjtése. Sírkőformák rajzolása. Prospektus készítése a templomról. Interjú készítése idős személlyel iskolai éveiről megadott kérdések alapján. „Iskolafal” készítése cipősdobozból, amelybe régi iskolaszerek, ill. fotók kerülnek.</p>

NÉMET NÉPISMERET

5–6. évfolyam

E két évfolyamon egyre nagyobb szerepe van az ismeretközvetítésnek. Ezzel párhuzamosan a kognitív kompetenciák fejlesztése kerül előtérbe: megjelennek olyan témakörök, amelyek az identitás tudatos vállalását készítik elő. Mindemellett a tapasztaláson alapuló tudás továbbra is központi szerepet játszik.

5.évfolyam

heti 1, évi 36 óra

Témakör	Óraszám
Személyes életvitel–Szociális kapcsolatok	1
Személyes életvitel–Családi ünnepek	2
Iskola, képzés és hivatás–Az iskola régen és ma	5
Iskola, képzés és hivatás–Munka és megélhetés	3
Gazdaság, technika, környezet–Lakóhely	6
Társadalmi élet–Ünnepek és ünnepnapok	6
Társadalmi élet–Életmód	1
Kulturális élet, média–Zene és tánc	1
Kulturális élet, média–Népköltészet, irodalom	2
Kulturális élet, média–Nyomtatott és elektronikus sajtó	1
Politika és társadalom–Nemzetiség	1
Összesen:	29
Tervezhető:	7

Témakör	Személyes életvitel–Szociális kapcsolatok	Javasolt óraszám: 1
Tanulási eredmények	Tágabb rokon és emberi kapcsolatok megnevezései, jellemzői. Család, rokon viszonyok, generációk együttélése. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A tanulók érdeklődjenek családjuk múltja és gyökerei iránt. A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit. Kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. A tanulók legyenek képesek tanultak rajzos ábrázolására és saját rajzos vázlatuk alapján a legfontosabb információk megfogalmazására. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése, reprodukciója a korosztálynak megfelelően. Család tagjai.		
Fogalmak	Nagynéni, nagybácsi, ős, rokonság.	
Javasolt tevékenységek	Dominó: családtagok elnevezése (nyelvjárás- irodalmi német nyelv) Családfa készítése rajzos formában, bemutatása több generációig visszamenően. Beszélgetés a családban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről.	

Témakör	Személyes életvitel–Családi ünnepek	Javasolt óraszám: 2
Tanulási eredmények	Lakodalmi népszokások megismertetése. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése.	

	Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>A tanulók érdeklődjenek családjuk múltja és gyökerei iránt. A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. Kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. A tanulók legyenek képesek tanultak rajzos ábrázolására és saját rajzos vázlatuk alapján a legfontosabb információk megfogalmazására. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése, reprodukciója a korosztálynak megfelelően. Lakodalmi népszokások megismerése. Lakodalom: meghívás, menete, ünnepi viselet.</p>	
Fogalmak	Lakodalom, menyasszony, vőlegény, vőfély, koszorús lány, előkészület, lakodalmi köszöntő, zenekar, esketés.
Javasolt tevékenységek	<p>Előkészületi határidőnapló összeállítása. Meghívó készítése, meghívás dramatizálása. A lakodalom „menetének” képtörténetben való felvázolása. Ajándékkosár összeállítása. Lakodalmi menükártya összeállítása. Memóriajáték. Szómagyarozatok: Ki vagyok? Lakodalmi hagyományok felelevenítése, újjáélesztése. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.</p>

Témakör	Iskola, képzés és hivatás–Az iskola régen és ma	Javasolt óraszám: 5
Tanulási eredmények	<p>Az iskola, a tanítás rendjének megismerése a múltban. Osztályterem és berendezési tárgyai. A tanítás rendjének összehasonlítása a maival. Szabályok és jogok az iskolai életben. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A tanulók érdeklődjenek családjuk múltja és gyökerei iránt. A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit. Kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. A tanulók legyenek képesek tanultak rajzos ábrázolására és saját rajzos vázlatuk alapján a legfontosabb információk megfogalmazására. A nemzetiség életéből vett jelenetek eljátszása. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése, reprodukciója a korosztálynak</p>		

<p>megfelelően. Iskola épülete. Osztályterem: berendezési tárgyak. A tanítás menete. Személyzet. Iskolaszerek. Dicséret, elmarasztalás, szidás formái.</p>	
Fogalmak	Palatábla, irka, tintásüveg, ábécéskönyv, bizonyítvány, büntetés, jutalom.
Javasolt tevékenységek	<p>Szókereső. Hiányos szöveg. Igaz-hamis állítások. Memóriajáték. Szöveg- kép párosítás. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. Interjú készítése. Látogatás iskolamúzeumban. A téma összefoglalása gondolatterkép alapján.</p>

Témakör	Iskola, képzés és hivatás–Munka és megélhetés	Javasolt óraszám: 3
Tanulási eredmények	<p>Régi mesterségek, nyersanyagok, anyagok, termékek ismerete. Tevékenységek és a hozzájuk szükséges munkaeszközök megnevezése. A szakmák feladatkörének tudatosítása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A tanulók érdeklődjenek családjuk múltja és gyökerei iránt. A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit. Kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. A tanulók legyenek képesek tanultak rajzos ábrázolására és saját rajzos vázlatuk alapján a legfontosabb információk megfogalmazására. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése, reprodukciója a korosztálynak megfelelően. Tipikus mesterségek. Nyersanyag, tevékenység és munkaeszköz, termék. A kapott ismeretek rendszerezése és prezentációja.</p>		
Fogalmak	Kádár, kőfaragó, fazekas, hordó, sírkő, útszéli kereszt, véső, kalapács, korong, agyag, korsó.	
Javasolt tevékenységek	<p>Szókereső. Alapanyag, termék táblázatosösszefoglalása. Barkochba. Kép- szó párosítás. Hármasegység. Idővonal felállítása. Megkezdett mondatok befejezése. Hiányos szöveg.</p>	

	Sírkőformák fejlődésének időrendi sorrendbe állítása. Szómagyarázathoz illusztráció keresése. Mondatszerkezet megadott szókincs alapján. Munkafolyamat leírása megadott szókincs segítségével. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.
--	--

Témakör	Gazdaság, technika, környezet–Lakóhely	Javasolt óraszám: 6
Tanulási eredmények	Ismeretek a lakóhelyről, környékéről és a parasztházról. A falvak elrendezése, alaprajza. A térbeli tájékozódás fejlődése. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A tanulók érdeklődjenek családjuk múltja és gyökerei iránt. A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit. Kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. A tanulók legyenek képesek tanultak rajzos ábrázolására és saját rajzos vázlatuk alapján a legfontosabb információk megfogalmazására. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése, reprodukciója a korosztálynak megfelelően. A településre vonatkozó helymeghatározások. Saját lakóhely és közvetlen környezete. A magyarországi német falu. Települések nevei németül. Településformák és jellemzőik. Középületek és funkciójuk. A parasztház helyiségei. Berendezési tárgyak és használatuk. Melléképületek és funkciójuk.		
Fogalmak	Dűlő, utcás falu, völgyfalu, alsófalu, felsőfalu, helységnévtábla, kamra, istálló, pajta, tyúkól, nyári konyha, padlás, kemence, tisztaszoba, szakajtó, rokka, vajköpülő dézsa.	
Javasolt tevékenységek	Szókereső. Hiányos szöveg. Kígyószöveg. A tanultak rajzos ábrázolása. Magyarországi német falu-ABC. Keresztrejtvény. Képkiegészítés. Képgaléria. Szómagyarázat és fogalom párosítása. Triminó: kép- megnevezés- definíció Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján. Tematikus anyag feldolgozása csoportmunkában: https://www.museum-digital.de/hu/themator/ausgabe/showthema.php?m_tid=7&tid=7&exhibition_view	

Témakör	Társadalmi élet–Ünnepek és ünnepnapok	Javasolt óraszám: 6
Tanulási eredmények	Az egyházi év ünnepeinek ismerete. Néhány ünnep bibliai hátterének és hagyományainak részletes ismerete. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A tanulók érdeklődjenek családjuk múltja és gyökerei iránt. A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit. Kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. A tanulók legyenek képesek tanultak rajzos ábrázolására és saját rajzos vázlatuk alapján a legfontosabb információk megfogalmazására. Az adott témához információk gyűjtése, a tanultak alkalmazása irányított feladatok és szituációk segítségével. A tanult prezentációs technikák alkalmazása. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése, reprodukciója a korosztálynak megfelelően. Az egyházi év. A karácsonyi ünnepek: Advent, Barbaranap. Mikulásnap, Lúcianap, Karácsony, Újév, Vízkereszt. Farsang: hagyományok, hiedelem. Böjti időszak: tilalmak és ételek. Húsvét: Nagyhét, hagyományok, hiedelmek.		
Fogalmak	Boróka, pattogatott kukorica, aszalás, jelmez, farsangi fánk, böjt, táncmulatság, harmat, rágcsáló.	
Javasolt tevékenységek	Az egyházi év sematikus ábrázolása. Dátum és ünnep párosítása. Kígyószöveg. Hiányos szöveg. Mondatok helyes sorrendbe állítása. TOTO. Dominó. Quiz-játék. Újévi köszöntők megtanulása, előadása. Folyamatábra készítése szöveghez. Ünnepnep és szimbólum párosítása.	

Témakör	Társadalmi élet–Életmód	Javasolt óraszám: 1
Tanulási eredmények	A nemzetiség élete a hétköznapok és ünnepnapok kapcsán. Szórakozás: a búcsú népszokásainak ismerete. A hovatartozás felismerésének első lépései. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A tanulók érdeklődjenek családjuk múltja és gyökerei iránt. A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit. Kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. A tanulók legyenek képesek tanultak rajzos ábrázolására és saját rajzos vázlatuk alapján a legfontosabb információk megfogalmazására.		

Az adott témához információk gyűjtése, a tanultak alkalmazása irányított feladatok és szituációk segítségével.

A tanult prezentációs technikák alkalmazása.

Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése, reprodukciója a korosztálynak megfelelően.

Búcsú: előkészületek, a nap menete.

Szokásrendszer, hiedelem.

Fogalmak	Búcsú, búcsúfa, vásár, áldás, búcsútemetés.
Javasolt tevékenységek	Dominó. LOTTO- játék. Jelenetek elbeszélése. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.

Témakör	Kulturális élet, média–Zene és tánc	Javasolt óraszám: 1
Tanulási eredmények	Hagyományos néptáncok és népdalok ismerete. A népzene hagyományrendszerének ismerete. A múlt értékei iránti megbecsülés erősödése. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A tanulók érdeklődjenek családjuk múltja és gyökerei iránt. A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése, reprodukciója a korosztálynak megfelelően. A korábbi generációk értékeinek felfedezése. Hagyományos néptáncok és népdalok.		
Fogalmak	Ritmus, népdal, fúvószena, trombita, harmonika, hegedű.	
Javasolt tevékenységek	Táncokhoz kapcsolódó szövegek megtanulása, előadása. Népdalok éneklése. Táncháza. Tánclépések tanulása Zenei felvételek hallgatása.	

Témakör	Kulturális élet, média–Népköltészet, irodalom	Javasolt óraszám: 2
Tanulási eredmények	Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek ismerete. Magyarországi német szerzők műveinek alapvető ismerete. Szövegértés fejlődése. Az előadói képesség fejlődése. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése a korosztálynak megfelelően. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása a műfaj elvárásainak megfelelő formában és intonációval.		

<p>Kérdések megfogalmazása a tárgyaló témával kapcsolatban. Magyarországi német szerzők gyermekversei, meséi, mondái, elbeszélései például: Edina Rieder-Erdőfy: Kinderstimmen Igele-Bigele (Gyermekantológia) Michelisz József: Zauberhut Koch Valéria: Időfa Arnold Krisztina: Wolki und ihre Freunde http://lehrbuch.udpi.hu/text-und-deutung/2014-06-22-13-05-27/kindergedichte</p>	
Fogalmak	Mesealak, antológia, verseskötet, mondagyűjtemény, cím, tartalom
Javasolt tevékenységek	<p>Mesék és mondák olvasása, tartalmának visszaadása. A tanultak rajzos ábrázolása. Különböző szövegfeldolgozási módszerek: körözőlevél, lényegkiemelés, kígyószöveg, igaz-hamis állítások, képtörténet A tanult népszokások dramatizálása. Német nyelvű színdarab megtekintése, beszélgetés az élményekről. Író-olvasó találkozó.</p>

Témakör	Kulturális élet, média–Nyomtatott és elektronikus sajtó	Javasolt óraszám: 1
Tanulási eredmények	<p>A korosztálynak megfelelő nyomtatott és elektronikus média ismerete. A magyarországi német televízió gyermekműsorai. A médiatudatosság fejlődése. Szövegértés fejlődése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában. A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása. Szövegek lényegi információinak kiemelése. A szöveg lényegi információinak megnevezése. Szóbeli beszámoló a tapasztalatokról. Magyarországi német média az ifjúság számára.</p>		
Fogalmak	Melléklet, rovat, riport, riporter.	
Javasolt tevékenységek	<p>Neue Zeitung mellékletének olvasása. A Neue Zeitung gyermekeknek szóló mellékletének olvasása. Unser Bildschirm gyermekműsorainak megtekintése, megbeszélése. A tanultak rajzos ábrázolása. Különböző szövegfeldolgozási módszerek: körözőlevél, lényegkiemelés, kígyószöveg, igaz-hamis állítások, történet befejezése, rejtvény. Beszélgetés az élményekről.</p>	
Témakör	Politika és társadalom–Nemzetiség	Javasolt óraszám: 1
Tanulási eredmények	Alapvető ismeretek nyújtása Magyarország nemzetiségi összetételéről.	

	Nyitottság más népcsoportokkal szemben. Első lépések a hovatartozás felismerése felé. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
A tanulók keressenek választ következő kérdésekre kik tartoznak az egyes népcsoportokhoz, kik a németek. A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. Nemzetiségek Magyarországon.	
Fogalmak	Népcsoport, nemzetiség, többségi nemzet, nemzetiségek nevei.
Javasolt tevékenységek	Szókereső. Titkosírás. Partner-tollbamondás. Zászlódominó. Hiányos szöveg. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.

6.évfolyam
heti 1, évi 36 óra

Témakör	Óraszám
Személyes életvitel–Szociális kapcsolatok	2
Személyes életvitel–Családi ünnepek	3
Iskola, képzés és hivatás–Az iskola régen és ma	3
Iskola, képzés és hivatás–Munka és megélhetés	5
Gazdaság, technika, környezet–Lakóhely	4
Társadalmi élet–Ünnepek és ünnepnapok	6
Társadalmi élet–Életmód	1
Kulturális élet, média–Zene és tánc	1
Kulturális élet, média–Népköltészet, irodalom	2

Kulturális élet, média–Nyomtatott és elektronikus sajtó	1
Politika és társadalom–Nemzetiség	2
Összesen:	30
Tervezhető:	6

Témakör	Személyes életvitel–Szociális kapcsolatok	Óraszám: 2
Tanulási eredmények	Tágabb rokon és emberi kapcsolatok megnevezései, jellemzői. Család, rokon viszonyok, generációk együttélése. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A tanulók érdeklődjenek családjuk múltja és gyökerei iránt. A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. Kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. A tanulók legyenek képesek tanultak rajzos ábrázolására és saját rajzos vázlatuk alapján a legfontosabb információk megfogalmazására. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése, reprodukciója a korosztálynak megfelelően. Család tagjai. Rokonság tagjai és kapcsolatuk. Családfa.		
Fogalmak	Nagynéni, nagybácsi, ős, rokonság.	
Javasolt tevékenységek	Dominó: családtagok elnevezése (nyelvjárás- irodalmi német nyelv) Családfa készítése rajzos formában, bemutatása több generációig visszamenően. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről.	

Témakör	Személyes életvitel–Családi ünnepek	Óraszám: 3
Tanulási eredmények	Lakodalmi népszokások megismertetése. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A tanulók érdeklődjenek családjuk múltja és gyökerei iránt. A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. Kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. A tanulók legyenek képesek tanultak rajzos ábrázolására és saját rajzos vázlatuk alapján a legfontosabb információk megfogalmazására. A nemzetiség életéből vett jelenetek eljátszása. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése, reprodukciója a korosztálynak megfelelően. Lakodalmi népszokások megismerése. Lakodalom: meghívás, menete, ünnepi viselet.		

Fogalmak	Lakodalom, menyasszony, vőlegény, vőfély, koszorús lány, előkészület, lakodalmi köszöntő, zenekar, esketés.
Javasolt tevékenységek	Előkészületi határidőnapló összeállítása. Meghívó készítése, meghívás dramatizálása. A lakodalom „menetének” képtörténetben való felvázolása. Ajándékkosár összeállítása. Lakodalmi menükártya összeállítása. Memórijáték. Szómagyarázatok: Ki vagyok? Jelenetek elmesélése és előadása különböző szempontok alapján. Lakodalmi hagyományok felelevenítése, újjáélesztése. A téma összefoglalása gondolatterkép alapján.

Témakör	Iskola, képzés és hivatás–Az iskola régen és ma	Óraszám: 3
Tanulási eredmények	<p>Az iskola, a tanítás rendjének megismerése a múltban. Osztályterem és berendezési tárgyai. A tanítás rendjének összehasonlítása a maival. Szabályok és jogok az iskolai életben. Megismerkedés a gót írással. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A tanulók érdeklődjenek családjuk múltja és gyökerei iránt. A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. Kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. A tanulók legyenek képesek tanultak rajzos ábrázolására és saját rajzos vázlatuk alapján a legfontosabb információk megfogalmazására. A nemzetiség életéből vett jelenetek eljátszása. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése, reprodukciója a korosztálynak megfelelően. Iskola épülete. Osztályterem: berendezési tárgyak. A tanítás menete. Személyzet. Iskolaszerek. Fraktúra. Dicséret, elmarasztalás, szidás formái.</p>		
Fogalmak	Palatábla, irka, tintásüveg, ábécéskönyv, bizonyítvány, büntetés, jutalom.	
Javasolt tevékenységek	<p>Szókereső. Hiányos szöveg. Igaz-hamis állítások. Memórijáték. Szöveg- kép párosítás. Szövegtranszformáció: fraktúra- latin ABC.</p>	

	Névjegykártya fraktúrával írva. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. Interjú készítése. Látogatás iskolamúzeumban. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.
--	--

Témakör	Iskola, képzés és hivatás–Munka és megélhetés	Óraszám: 5
Tanulási eredmények	Régi mesterségek, nyersanyagok, anyagok, termékek ismerete. Tevékenységek és a hozzájuk szükséges munkaeszközök megnevezése. A szakmák feladatkörének tudatosítása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A tanulók érdeklődjenek családjuk múltja és gyökerei iránt. A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. Kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. A tanulók legyenek képesek tanultak rajzos ábrázolására és saját rajzos vázlatuk alapján a legfontosabb információk megfogalmazására. A nemzetiség életéből vett jelenetek eljátszása. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése, reprodukciója a korosztálynak megfelelően. Tipikus mesterségek. Nyersanyag, tevékenység és munkaeszköz, termék. A kapott ismeretek rendszerezése és prezentációja.</p>		
Fogalmak	Kádár, kőfaragó, fazekas, hordó, sírkő, útszéli kereszt, véső, kalapács, korong, agyag, korsó.	
Javasolt tevékenységek	Szókereső. Alapanyag, termék táblázatosösszefoglalása. Barkochba. Kép- szó párosítás. Hármasegység. Idővonal felállítása. Megkezdett mondatok befejezése. Hiányos szöveg. Napirend összeállítása információs szöveg alapján. Sírkőformák fejlődésének időrendi sorrendbe állítása. Szómagyarázathoz illusztráció keresése. Mondatszerkezet megadott szókincs alapján. Interjúk és beszélgetések a településen mesteremberek körében, irányított gyűjtőmunka, projektek kivitelezése. Munkafolyamat leírása megadott szókincs segítségével. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.	

Témakör	Gazdaság, technika, környezet–Lakóhely	Óraszám: 4
Tanulási	Ismeretek a lakóhelyről, környékéről és a parasztházról.	

eredmények	<p>A falvak elrendezése, alaprajza. A térbeli tájékozódás fejlődése. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A tanulók érdeklődjenek családjuk múltja és gyökerei iránt. A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. Kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. A tanulók legyenek képesek tanultak rajzos ábrázolására és saját rajzos vázlatuk alapján a legfontosabb információk megfogalmazására. A nemzetiség életéből vett jelenetek eljátszása. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése, reprodukciója a korosztálynak megfelelően. A településre vonatkozó helymeghatározások. Földrajzi tájékozódás a tanult ismeretekhez kapcsolódóan. Saját lakóhely és közvetlen környezete. A magyarországi német falu. Települések nevei németül. Településformák és jellemzőik. Középületek és funkciójuk. A parasztház helyiségei. Berendezési tárgyak és használatuk. Melléképületek és funkciójuk. Településstruktúra.</p>		
Fogalmak	<p>Dűlő, utcás falu, völgyfalu, alsófalu, felsőfalu, helységnévtábla, kamra, istálló, pajta, tyúkól, nyári konyha, padlás, kemence, tisztaszoba, szakajtó, rokka, vajköpülő dézsa.</p>	
Javasolt tevékenységek	<p>Szókereső. Hiányos szöveg. Szöveget visszafelé olvasni. Kígyószöveg. Településformák jellemzőinek táblázatos összefoglalása. A tanultak rajzos ábrázolása. Magyarországi német falu-ABC. Keresztrejtvény. Képkiegészítés. Képgaléria. Szómagyarázat és fogalom párosítása. Triminó: kép- megnevezés- definíció Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolatterkép alapján. Tematikus anyag feldolgozása csoportmunkában: https://www.museum-digital.de/hu/themator/ausgabe/showthema.php?m_tid=7&tid=7&exhibition_view</p>	
Témakör	Társadalmi élet–Ünnepek és ünnepnapok	Óraszám: 6
Tanulási eredmények	<p>Az egyházi év ünnepeinek ismerete. Néhány ünnep bibliai hátterének és hagyományainak részletes</p>	

	ismerete. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A tanulók érdeklődjenek családjuk múltja és gyökerei iránt. A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. Kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban. A tanulók legyenek képesek tanultak rajzos ábrázolására és saját rajzos vázlatuk alapján a legfontosabb információk megfogalmazására. Az adott témához információk gyűjtése, a tanultak alkalmazása irányított feladatok és szituációk segítségével. A tanult prezentációs technikák alkalmazása. A nemzetiség életéből vett jelenetek eljátszása. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése, reprodukciója a korosztálynak megfelelően. Az egyházi év. A karácsonyi ünnepekör: Advent, Barbaranap. Mikulásnap, Lúcianap, Karácsony, Újév, Vízkereszt. Farsang: hagyományok, hiedelem. Böjti időszak: tilalmak és ételek. Húsvét: Nagyhét, hagyományok, hiedelmek.</p>		
Fogalmak	Boróka, pattogatott kukorica, aszalás, jelmez, farsangi fánk, böjt, táncmulatság, harmat, rágsáló.	
Javasolt tevékenységek	<p>Az egyházi év sematikus ábrázolása. Dátum és ünnep párosítása. Kígyószöveg. Állomásokon tanulás. Hiányos szöveg. Mondatok helyes sorrendbe állítása. Kriskross- rejtvény. TOTO. Dominó. Quiz-játék. Újévi köszöntők megtanulása, előadása. Folyamatábra készítése szöveghez. Filmszalag készítése farsangi hagyományokhoz. Ünnepnap és szimbólum párosítása.</p>	
Témakör	Társadalmi élet–Életmód	Óraszám: 1
Tanulási eredmények	<p>A nemzetiség élete a hétköznapi és ünnepnapok kapcsán. Szórákőzés: a búcsú népszokásainak ismerete. A hovatartozás felismerésének első lépései. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A tanulók érdeklődjenek családjuk múltja és gyökerei iránt. A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. Kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban.</p>		

<p>A tanulók legyenek képesek tanultak rajzos ábrázolására és saját rajzos vázlatuk alapján a legfontosabb információk megfogalmazására.</p> <p>Az adott témához információk gyűjtése, a tanultak alkalmazása irányított feladatok és szituációk segítségével.</p> <p>A tanult prezentációs technikák alkalmazása.</p> <p>A nemzetiség életéből vett jelenetek eljátszása.</p> <p>Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése, reprodukciója a korosztálynak megfelelően.</p> <p>Búcsú: előkészületek, a nap menete.</p> <p>Szokásrendszer, hiedelem.</p>	
Fogalmak	Búcsú, búcsúfa, vásár, áldás, búcsútemetés.
Javasolt tevékenységek	<p>Dominó.</p> <p>LOTTO- játék.</p> <p>Jelenetek elbeszélése, illetve eljátszása.</p> <p>Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről.</p> <p>A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.</p>

Témakör	Kulturális élet, média–Zene és tánc	Javasolt óraszám: 1
Tanulási eredmények	<p>Hagyományos néptáncok és népdalok ismerete.</p> <p>A népzene hagyományrendszerének ismerete.</p> <p>A múlt értékei iránti megbecsülés erősödése.</p> <p>Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése.</p> <p>Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A tanulók érdeklődjenek családjuk múltja és gyökerei iránt.</p> <p>A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit.</p> <p>Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése, reprodukciója a korosztálynak megfelelően.</p> <p>A korábbi generációk értékeinek felfedezése.</p> <p>Hagyományos néptáncok és népdalok.</p> <p>Betekintés a népzene hagyományrendszerébe.</p>		
Fogalmak	Ritmus, népdal, fúvószena, trombita, harmonika, hegedű.	
Javasolt tevékenységek	<p>Táncokhoz kapcsolódó szövegek megtanulása, előadása.</p> <p>Szövegillusztráció.</p> <p>Népdalok éneklése.</p> <p>Táncházt.</p> <p>Tánclépések tanulása</p> <p>Zenei felvételek hallgatása.</p>	

Témakör	Kulturális élet, média–Népköltészet, irodalom	Óraszám: 2
Tanulási eredmények	<p>Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek ismerete.</p> <p>Magyarországi német szerzők műveinek alapvető ismerete.</p> <p>Szövegértés fejlődése.</p> <p>Az előadói képesség fejlődése.</p> <p>Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak felismerése a korosztálynak megfelelően.</p>	

	Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása a műfaj elvárásainak megfelelő formában és intonációval.</p> <p>A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése.</p> <p>Kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban.</p> <p>Magyarországi német szerzők gyermekversei, meséi, mondái, elbeszélései például: Edina Rieder-Erdőfy: Kinderstimmen Igele-Bigele (Gyermekantológia) Michelisz József: Zauberhut Koch Valéria: Időfa Arnold Krisztina: Wolki und ihre Freunde http://lehrbuch.udpi.hu/text-und-deutung/2014-06-22-13-05-27/kindergedichte</p>	
Fogalmak	Mesealak, antológia, verseskötet, mondagyűjtemény, cím, tartalom
Javasolt tevékenységek	<p>Mesék és mondák olvasása, tartalmának visszaadása.</p> <p>A tanultak rajzos ábrázolása.</p> <p>Különböző szövegfeldolgozási módszerek: körözölevél, lényegkiemelés, kígyószöveg, igaz-hamis állítások, képtörténet, történet befejezése.</p> <p>Szerepjátékok alakítása.</p> <p>A tanult népszokások dramatizálása.</p> <p>Német nyelvű színdarab megtekintése, beszélgetés az élményekről.</p> <p>Író-olvasó találkozó.</p>

Témakör	Kulturális élet, média–Nyomtatott és elektronikus sajtó	Óraszám: 1
Tanulási eredmények	<p>A korosztálynak megfelelő nyomtatott és elektronikus média ismerete.</p> <p>A magyarországi német televízió gyermekműsorai.</p> <p>A médiatudatosság fejlődése.</p> <p>Szövegértés fejlődése.</p> <p>Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A népcsoport kultúrájának és hagyományainak megismerése játékos formában.</p> <p>A helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása.</p> <p>Adott téma kapcsán kérdések megválaszolása.</p> <p>Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, szerepjáték alakítása.</p> <p>Szövegek lényegi információinak kiemelése.</p> <p>A szöveg lényegi információinak megnevezése.</p> <p>Szóbeli beszámoló a tapasztalatokról.</p> <p>Magyarországi német média az ifjúság számára.</p>		
Fogalmak	Melléklet, rovat, riport, riporter.	
Javasolt tevékenységek	<p>Neue Zeitung mellékletének olvasása.</p> <p>A Neue Zeitung gyermekeknek szóló mellékletének olvasása.</p> <p>Unser Bildschirm gyermekműsorainak megtekintése, megbeszélése.</p> <p>A tanultak rajzos ábrázolása.</p>	

	Különböző szövegfeldolgozási módszerek: körözlevél, lényegkiemelés, kígyószöveg, igaz-hamis állítások, képtörténet, történet befejezése, rejtvény. Szerepjátékok alakítása. Beszélgetés az élményekről.
--	---

Témakör	Politika és társadalom–Nemzetiség	Óraszám: 2
Tanulási eredmények	Alapvető ismeretek nyújtása Magyarország nemzetiségi összetételéről. Nyitottság más népcsoportokkal szemben. Első lépések a hovatartozás felismerése felé. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A tanulók keressenek választ következő kérdésekre kik tartoznak az egyes népcsoportokhoz, kik a németek. A „régén” és „ma” közötti különbségek felismerése. Az idő tagolására és múlására vonatkozó kifejezések helyes használata. Nemzetiségek Magyarországon. A hazai népcsoportok elnevezései.		
Fogalmak	Népcsoport, nemzetiség, többségi nemzet, nemzetiségek nevei.	
Javasolt tevékenységek	Szókereső. Titkosírás. Mnemotechnika a nemzetiségek neveihez. Partner-tollbamondás. Zászlódominó. Hiányos szöveg. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.	

7–8. évfolyam

Az előző szakaszokhoz kapcsolódva – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák fejlesztése, megerősítése, bővítése, finomítása, hatékonyságának, variabilitásának növelése a feladat ezeken az évfolyamokon.

7.évfolyam

heti 1, évi 36 óra

Témakör	Óraszám
Személyes életvitel–Öltözködés	4
Gazdaság, technika, környezet– Településstruktúra	1
Gazdaság, technika, környezet– Hagyományos mezőgazdaság	5
Társadalmi élet–Életmód	4
Társadalmi élet–Étkezés	5
Társadalmi élet–Ünnepek és ünnepnapok	3
Politika és társadalom–Településtörténet	4
Politika és társadalom–Nemzetiségpolitika	1
Német nyelv és irodalom–Nyelvjárások	1
Német nyelv és irodalom–Magyarországi német irodalom	2
Összesen:	30
Tervezhető:	6

Témakör	Személyes életvitel–Öltözködés	Óraszám: 4
Tanulási eredmények	<p>A regionális népviselet megjelenési formáinak ismerete. Különböző korosztályok és nemek ruhadarabjainak ismerete. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A tanulók érdeklődjenek családjuk és a népcsoport múltja és gyökerei iránt. A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit, hasonlítsák össze a mai értékrenddel. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. Adott témában összefüggések felismerése tanári irányítással. A tanulók legyenek képesek mindmap segítségével egy témát összefoglalni és arról címszavak segítségével összefüggően beszélni. A tanulók ismerjenek meg különböző prezentációs formákat. Alkalmazzák azokat részben önállóan szabadon választott téma prezentálásakor. Irányított gyűjtőmunka tanári segítséggel. A nyelvjárási szókincs irányított bővítése feladatok segítségével. Projekt munkák bemutatása írásban és szóban. Jellemző anyagok, motívumok és színek. Népviselet korosztály és nem szerint. Népviselet gondozása, tárolása.</p>		
Fogalmak	Cipő, harisnya, alsószoknya, felsőszoknya, kötény, ing, mellény, vállkendő, gyöngyös fejfedő, nadrág, klumpa, kucsma.	
Javasolt tevékenységek	<p>Anyagminták felismerése tapintással. Anyagminták-memóriajáték. Anyagminta-legyező készítése. Megadott szókincs alapján szöveg megfogalmazása. Kígyószöveg.</p>	

	<p>Szöveg fejtetón. Tükörírás. Képleírás. Önálló szövegfeldolgozás, az eredmény prezentálása: plakát, power point előadás, prospektus. Monogram fraktúrában fonalból, gombból. Díszítőminták rajzolása, modernizálása. Bársonnyakék készítése gyöngyből. Szelfi készítése menyasszonyi koszorúval, gyöngyös fejfedővel. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján. Tematikus anyag feldolgozása csoportmunkában: https://www.museum-digital.de/hu/themator/ausgabe/showthema.php?m_tid=1&tid=1&exhibition_view</p>
--	--

Témakör	Gazdaság, technika, környezet– Településstruktúra	Óraszám: 1
Tanulási eredmények	<p>A németek településtörténetére vonatkozó helyrajzi megjelölések ismerete. Magyarország németek lakta területeinek ismerete. Tájékozódás térben és időben. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A tanulók érdeklődjenek családjuk és a népcsoport múltja és gyökerei iránt. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információkat a feladat elvárásainak megfelelően alkalmazni. A németek betelepítésével kapcsolatos helyismeret: térképhasználat. Németek lakta területek Magyarországon. A területek megnevezései a szakirodalom alapján. Tájékozódás térben és időben.</p>		
Fogalmak	Ofner Bergland, Schwäbische Türkei, Banat, Batschka, Buchenwald (Bakony).	
Javasolt tevékenységek	Vaktérkép kiegészítése. Mnemotechnikák.	

Témakör	Gazdaság, technika, környezet– Hagyományos mezőgazdaság	Óraszám: 5
Tanulási eredmények	<p>A „paraszti év” feladatainak megismerése. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A tanulók érdeklődjenek családjuk és a népcsoport múltja és gyökerei iránt. A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit, hasonlítsák össze a mai értékrenddel. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése.</p>		

A megfogalmazott információkat a feladat elvárásainak megfelelően alkalmazni.
 Kérdések megfogalmazása eseményekről, személyekről.
 Hagyományok újjáélesztése.
 A tanulók legyenek képesek mindmap segítségével egy témát összefoglalni és arról címszavak segítségével összefüggően beszélni.
 A tanulók ismerjenek meg különböző prezentációs formákat.
 Alkalmazzák azokat részben önállóan szabadon választott téma prezentálásakor.
 Irányított gyűjtőmunka tanári segítséggel.
 A nyelvjárási szókincs irányított bővítése feladatok segítségével.
 Projekt munkák bemutatása írásban és szóban.
 A paraszti év.
 Tulajdonviszonyok.
 Nemek szerint munkamegosztás.
 A munka lépései, eszközei.
 Betakarítás: aratás, szüret, záróünnep.

Fogalmak	Évszak, vetés, aratás, betakarítás, kapálás, kaszálás, gereblyezés, hold, hektár.
Javasolt tevékenységek	Vagyonpiramis megszövegezése. Tükörírás. Tevékenységek csoportosítása nemek szerint. Tevékenységek táblázatos összefoglalása évszak és helyszín szerint. Melyik szerszám vagyok? Kép párosítása elnevezéshez, definícióhoz. Krisskross-rejtvény. Szövegfeldolgozás kérdések alapján. Elnevezés és szómagyarázat párosítása. Szókereső. Mondatokból logikus sorrendben szöveget alkotni. Hiányos szöveg. Burgonya – kukoricaföld vetési alaprajzát lerajzolni. Képsor alapján a kukoricafosztás menetét felvázolni. Karácsonyfadísz készítése csuhéból. Képregény készítése szöveghez: Szüret. TOTO. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján. Tematikus anyag feldolgozása csoportmunkában: https://www.museum-digital.de/hu/themator/ausgabe/showthema.php?m_tid=13&tid=13&exhibition_view

Témakör	Társadalmi élet–Életmód	Óraszám:4
Tanulási eredmények	Gyógymódok megismerése. Életbölcseiségek értelmezése. A téli időszak szórakozási lehetőségei. Szövegértés, lényegkiemelés fejlődése. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása.	

	Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>A tanulók érdeklődjenek családjuk és a népcsoport múltja és gyökerei iránt. A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit, hasonlítsák össze a mai értékrenddel. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. Adott témában összefüggések felismerése tanári irányítással. Kérdések megfogalmazása eseményekről, személyekről. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, a szerepek megformálása, a testbeszéd és szöveg összhangba hozása. A tanulók legyenek képesek mindmap segítségével egy témát összefoglalni és arról címszavak segítségével összefüggően beszélni. Irányított gyűjtőmunka tanári segítséggel. A nyelvjárási szókincs irányított bővítése feladatok segítségével. Projekt munkák bemutatása írásban és szóban. Népi gyógy mód, hiedelemvilág. Gyógyításra használt eszközök és alkalmazásuk. Életbölcsesek, paraszti megfigyelések, szabályok. A téli időszak egyetlen szórakozási lehetősége: a fonó.</p>	
Fogalmak	Babona, javasasszony, főzet, borogatás, gyógynövény, fonás, hímzés, kelengye.
Javasolt tevékenységek	<p>Gyógyászati eszközök csoportosítása eredetük alapján (állati, növényi...) Memóriajáték. Triminó. Domino. Hiányos szöveg. Mondatszerkesztés megadott szókincs segítségével. Gyógy mód hozzárendelése testrészhez. Népi gyógy mód-comic. Hagyományok újjáélesztése. Fonó. Énekek, népdalok tanulása. Régi textíliák, kézimunkák gyűjtése, kiállítás összeállítása. Időjósítások rajzos ábrázolása. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.</p>

Témakör	Társadalmi élet-Étkezés	Óraszám:5
Tanulási eredmények	<p>A mindennapok és ünnepek étkezési szokásainak megismerése. Szabályszerűségek felfedezése. Szövegértés, lényegkiemelés fejlődése. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A tanulók érdeklődjenek családjuk és a népcsoport múltja és gyökerei iránt.		

A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit, hasonlítsák össze a mai értékrenddel.

A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése.

A megfogalmazott információkat a feladat elvárásainak megfelelően alkalmazni.

Kérdések megfogalmazása eseményekről, személyekről.

A tanulók legyenek képesek mindmap segítségével egy témát összefoglalni és arról címszavak segítségével összefüggően beszélni.

Irányított gyűjtőmunka tanári segítséggel.

A nyelvjárási szókincs irányított bővítése feladatok segítségével.

Projekt munkák bemutatása írásban és szóban.

Alapanyagok, ételek hozzávalói.

Háziállatok a parasztudvaron.

Étkezési szokások.

Heti étrend.

Hétköznapi és ünnepnapok ételei.

Tartósítás formái, folyamata.

Asztalhierarchia, ülésrend az asztalnál.

Fogalmak	Ismétlődő étel, húsnap, gombócnap, káposztanap, babnap, savanyítás, befőzés, kelt tészták, fánk.
Javasolt tevékenységek	Nagymama zöldség – és gyümölcs ABC-je: képes szótár. Állatcsaládok-quartett. Sertéspuzzle. Csoportosítás: főzelék, szósz, kása. Leves-memóriajáték. levesbetétek: miniprojekt Szövegből nyert információk táblázatos összefoglalása. Lekvárfőzés lépéseinek felvázolása képsor alapján. Kérdőszó-dobókocka segítségével az asztali ülésrendről kép alapján páros munkában beszélgetni. „Szakácshow”. A gőzgombóc elkészítésének módját. lépéseit megadott szókincs segítségével kommentálni. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolatterkép alapján. Tematikus anyag feldolgozása csoportmunkában: https://www.museum-digital.de/hu/themator/ausgabe/showthema.php?m_tid=7&tid=7&exhibition_view

Témakör	Társadalmi élet–Ünnepek és ünnepnapok	Óraszám: 3
Tanulási eredmények	Az egyházi év ünnepeinek ismerete. A karácsonyi és húsvéti ünnepkör bibliai hátterének és hagyományainak részletes ismerete. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A tanulók érdeklődjenek családjuk és a népcsoport múltja és gyökerei iránt.		

<p>A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit, hasonlítsák össze a mai értékrenddel.</p> <p>A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése.</p> <p>Adott témában összefüggések felismerése tanári irányítással.</p> <p>Kérdések megfogalmazása eseményekről, személyekről.</p> <p>Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, a szerepek megformálása, a testbeszéd és szöveg összhangba hozása.</p> <p>A tanulók legyenek képesek mindmap segítségével egy témát összefoglalni és arról címszavak segítségével összefüggően beszélni.</p> <p>Irányított gyűjtőmunka tanári segítséggel.</p> <p>A nyelvjárási szokincs irányított bővítése feladatok segítségével.</p> <p>Projekt munkák bemutatása írásban és szóban.</p> <p>Az egyházi év.</p> <p>Karácsonyi ünnepkör:</p> <p>Az adventi koszorú eredete.</p> <p>Szent Barbara története, Barbaranap hagyományai</p> <p>Mikulásnap hagyományai.</p> <p>Lúci nap hagyományai.</p> <p>Jézus születésének története.</p> <p>Karácsonyi népszokások.</p> <p>Húsvéti ünnepkör:</p> <p>Böjti időszak népszokásai.</p> <p>A keresztút állomásai.</p>	
Fogalmak	Advent, koszorú, hiedelem, Mikulás, Barbara, betlehem, Szenteste, böjtölés formái, kálvária.
Javasolt tevékenységek	<p>Állomásokon tanulás:</p> <p>Dátum, ünnepnap, szimbólum párosítása.</p> <p>Körözőlevél: Szent Barbara</p> <p>Megfelelő mondatbefejezés kiválasztása.</p> <p>Quíz.</p> <p>Szókereső.</p> <p>Bandolo.</p> <p>Kép hozzáillesztése szöveghez.</p> <p>Húsvéti nyuszi sütése kelttésztaból.</p> <p>Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről.</p> <p>A téma összefoglalása gondolatterkép alapján.</p>

Témakör	Politika és társadalom–Településtörténet	Óraszám: 4
Tanulási eredmények	<p>A németek betelepülésének története, annak okai és következményei legfontosabb elemeinek ismerete.</p> <p>Magyarország németek lakta területeinek ismerete.</p> <p>Az időbeli és térbeli tájékozódás fejlődése.</p> <p>Nyitottság más népcsoportokkal szemben.</p> <p>Első lépések a hovatartozás felismerése felé.</p> <p>Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		

<p>Az idő tagolására szolgáló kifejezések bővítése: a történelmi idő kifejezések (évszázad) alkalmazása.</p> <p>Tájékozódás az időben megadott forrásokban.</p> <p>A németység betelepítésével kapcsolatos helyismeret: térképhasználat.</p> <p>Adott témában összefüggések felismerése tanári irányítással.</p> <p>A hazai németység történetének ismerete és figyelemmel kísérése.</p> <p>Az identitás fejlesztése.</p> <p>Kezdeti német- magyar kapcsolatok (XI. sz.)</p> <p>A magyarországi németek betelepítése (XVIII. sz.): ígéretes, nehézségek</p> <p>Időbeli és térbeli tájékozódás a témához kapcsolódóan.</p> <p>Térkép és időszalag használata.</p>	
Fogalmak	Betelepítés, telepes, lovasság, papság, toborzás, kamara, egyház.
Javasolt tevékenységek	<p>Szövegfeldolgozás kérdések alapján.</p> <p>Igaz- hamis állítások.</p> <p>Keresztretjvény.</p> <p>Toborzólevél készítése korhű források alapján.</p> <p>Ígéreteket és nehézségek ütköztetése a mérleg két serpenyőjében.</p> <p>Képleírás.</p> <p>Közmondás értelmezése.</p> <p>Betelepüléskori ének szövegének rajzos ábrázolása, megtanulása.</p> <p>Ulmer Schachtel - modell készítése.</p> <p>Állomásokon történő tanulás: TOTO, keresztretjvény, hajólevél, batyu csomagolása a megfelelő tárgyakkal, időszalag, mértékegység-quartett.</p> <p>Önálló kutatómunka: betelepítési emlékművek az országban.</p> <p>A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.</p>

Témakör	Politika és társadalom–Nemzetiségpolitika	Óraszám: 1
Tanulási eredmények	<p>A magyarországi nemzetiségek és főbb jellemzőik ismerete.</p> <p>a magyarországi németek szimbólumainak ismerete.</p> <p>Nyitottság más népcsoportokkal szemben.</p> <p>Első lépések a hovatartozás felismerése felé.</p> <p>Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A tanulóknál alakuljon ki az a felismerés, hogy a népcsoporthoz való tartozás kulturális többletet jelent.</p> <p>A tanulók keressenek választ olyan kérdésekre, kik a németek, hogyan élnek együtt a többségi nemzettel.</p> <p>A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése.</p> <p>Az írott és elektronikus média alapvető ismerete.</p> <p>Irányított gyűjtőmunka tanári segítséggel.</p> <p>Nemzetiségek Magyarországon.</p> <p>Német nemzetiség lakta területek</p> <p>A magyarországi németek szimbólumai: Himnusz, címer.</p> <p>A magyarországi németek intézményei.</p>		
Fogalmak	Nemzetiség, népcsoport, szimbólum, himnusz, címer, identitás.	
Javasolt tevékenységek	<p>Szókereső.</p> <p>Vaktérképen a nemzetiségek lakta területek jelölése.</p> <p>Hiányos szöveg.</p> <p>Önálló kutatómunka az interneten megadott szempontok alapján.</p>	

	TOTO. Kincskeresés. Címer barkácsolása különböző anyagokból. A téma összefoglalása gondolatterkép alapján.
--	---

Témakör	Német nyelv és irodalom–Nyelvjárások	Óraszám: 1
Tanulási eredmények	A hazai német nyelvjárások területi megoszlása és néhány jellemzőjének ismerete. A nyelvtudás előnyeinek felismerése. Nyitottság más népcsoportokkal szemben. Első lépések a hovatartozás felismerése felé. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A tanulók érdeklődjenek családjuk és a népcsoport múltja és gyökerei iránt. A tanulók ismerjék fel a nyelvtudás előnyeit és fontosságát saját maguk számára. A nyelvjárási szókincs irányított bővítése feladatok segítségével. Nyelvjárási kifejezések és irodalmi nyelvi változataik összevetése. A magyarországi német nyelvjárások néhány jellemzője. Hasonlóságok, eltérések felfedezése.		
Fogalmak	Nyelvjárás, irodalmi nyelv, magánhangzó, mássalhangzó, kettős hangzó.	
Javasolt tevékenységek	Puzzle: Nyelvjárási területek Németországban. Nyelvjárási és irodalmi német kifejezések párosítása. Autentikus szövegek, illetve hangfelvételek hallgatása. A téma összefoglalása gondolatterkép alapján.	

Témakör	Német nyelv és irodalom–Magyarországi német irodalom	Óraszám: 2
Tanulási eredmények	A kortárs magyarországi német irodalom néhány lírai és prózai művének megismerése. Szerepek alakítása a tartalomnak megfelelően. Nyitottság más népcsoportokkal szemben. Első lépések a hovatartozás felismerése felé. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, a testbeszéd és szöveg összhangba hozása. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A tanulók legyenek képesek mindmap segítségével egy témát összefoglalni és arról címszavak segítségével összefüggően beszélni. A tanulók ismerjenek meg különböző prezentációs formákat. Alkalmazzák azokat részben önállóan szabadon választott téma prezentálásakor. A kortárs magyarországi német irodalom lírája és prózai művei http://www.udpi.hu/tamop/pdf/Ungarndeutsche_Literatur/Ungarndeutsche_literatur_textsammlung.pdf		
Fogalmak	Vers, elbeszélés, ritmus, rím, költői kép, mondanivaló.	
Javasolt	Időszalagon a magyarországi német irodalom fejlődését ábrázolni.	

tevékenységek	<p>Önálló kutatómunka az interneten megadott szempontok alapján. Projekt: Egy magyarországi német író, költő életútjának munkásságának bemutatása. Körözőlevél. „Kedvenc magyarországi német verseim” –kiskönyv összeállítása. Író- olvasó találkozó. Szemelvények megtanulása. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.</p>
----------------------	---

8. évfolyam
heti 1, évi 36 óra

Témakör	Óraszám
Személyes életvitel–Öltözködés	4
Gazdaság, technika, környezet– Hagyományos mezőgazdaság	5
Társadalmi élet–Életmód	4
Társadalmi élet–Étkezés	3
Társadalmi élet–Ünnepek és ünnepnapok	3
Társadalmi élet–Családon kívüli privát és társadalmi szervezetek	1
Politika és társadalom–Településtörténet	4
Politika és társadalom–Nemzetiségpolitika	2
Német nyelv és irodalom–Nyelvjárások	1
Német nyelv és irodalom–Magyarországi német irodalom	2
Összesen:	29
Tervezhető:	7

Témakör	Személyes életvitel–Öltözködés	Óraszám: 4
Tanulási eredmények	<p>A regionális népviselet megjelenési formáinak ismerete. Különböző korosztályok és nemek ruhadarabjainak ismerete. Ápolás és tárolás feladatainak, eszközeinek megismerése. A nyelvjárási szókinccs fejlődése. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	

Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>A tanulók érdeklődjenek családjuk és a népcsoport múltja és gyökerei iránt. A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit, hasonlítsák össze a mai értékrenddel. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információkat a feladat elvárásainak megfelelően alkalmazni. Adott témában összefüggések felismerése tanári irányítással. A tanulók legyenek képesek mindmap segítségével egy témát összefoglalni és arról címszavak segítségével összefüggően beszélni. A tanulók ismerjenek meg különböző prezentációs formákat. Alkalmazzák azokat részben önállóan szabadon választott téma prezentálásakor. Irányított gyűjtőmunka tanári segítséggel. A nyelvjárási szókincs irányított bővítése feladatok segítségével. Projekt munkák bemutatása írásban és szóban. Jellemző anyagok, motívumok és színek. Népviselő korosztály és nem szerint. Népviselő gondozása, tárolása.</p>	
Fogalmak	Cipő, harisnya, alszoknya, felszoknya, kötény, ing, mellény, vállkendő, gyöngyös fejfedő, nadrág, klumpa, kucsma.
Javasolt tevékenységek	<p>Anyagminták felismerése tapintással. Anyagminták-memóriajáték. Anyagminta-legyező készítése. Megadott szókincs alapján összefüggő szöveg megfogalmazása. Kígyószöveg. Szöveg fejtetőn. Tükörírás. Képleírás. Önálló szövegfeldolgozás, az eredmény prezentálása: plakát, power point előadás, prospektus. Monogram fraktúrában fonalból, gombból. Díszítőminták rajzolása, modernizálása. Bársonnyakék készítése gyöngyből. Szelfi készítése menyasszonyi koszorúval, gyöngyös fejfedővel. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolatterkép alapján. Tematikus anyag feldolgozása csoportmunkában: https://www.museum-digital.de/hu/themator/ausgabe/showthema.php?m_tid=1&tid=1&exhibition_view</p>

Témakör	Gazdaság, technika, környezet- Hagyományos mezőgazdaság	Óraszám: 5
Tanulási eredmények	<p>A „paraszti év” feladatainak megismerése. A nyelvjárási szókincs fejlődése.</p>	

	<p>Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
	<p>A tanulók érdeklődjenek családjuk és a népcsoport múltja és gyökerei iránt. A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit, hasonlítsák össze a mai értékrenddel. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információkat a feladat elvárásainak megfelelően alkalmazni. Adott témában összefüggések felismerése tanári irányítással. Kérdések megfogalmazása eseményekről, személyekről. Hagyományok újjáélesztése. A tanulók legyenek képesek mindmap segítségével egy témát összefoglalni és arról címszavak segítségével összefüggően beszélni. A tanulók ismerjenek meg különböző prezentációs formákat. Alkalmazzák azokat részben önállóan szabadon választott téma prezentálásakor. Irányított gyűjtőmunka tanári segítséggel. A nyelvjárási szokás irányított bővítése feladatok segítségével. Projekt munkák bemutatása írásban és szóban. A paraszti év. Tulajdonviszonyok. Nemek szerint munkamegosztás. A munka lépései, eszközei. Betakarítás: aratás, szüret, záróünnep.</p>
Fogalmak	Évszak, vetés, aratás, betakarítás, kapálás, kaszálás, gereblyezés, hold, hektár.
Javasolt tevékenységek	<p>Vagyonpiramis megszövegezése. Tükörírás. Tevékenységek csoportosítása nemek szerint. Tevékenységek táblázatos összefoglalása évszak és helyszín szerint. Melyik szerszám vagyok? Kép párosítása elnevezéshez, definícióhoz. Krisskross-rejtvény. Szövegfeldolgozás kérdések alapján. Elnevezés és szómagyarázat párosítása. Szókereső. Mondatokból logikus sorrendben szöveget alkotni. Hiányos szöveg. Burgonya – kukoricaföld vetési alaprajzát lerajzolni. Képsor alapján a kukoricafosztás menetét felvázolni. Karácsonyfadísz készítése csuhéból. Képregény készítése szöveghez: Szüret. TOTO. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolatterkép alapján. Tematikus anyag feldolgozása csoportmunkában: https://www.museum-digital.de/hu/themator/ausgabe/showthema.php?m_tid=13&tid=13&exhibition_view</p>

Témakör	Társadalmi élet–Életmód	Óraszám: 4
Tanulási eredmények	Gyógymódok megismerése. Életbölcsségek értelmezése. A téli időszak szórakozási lehetőségei. Szövegértés, lényegkiemelés fejlődése. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A tanulók érdeklődjenek családjuk és a népcsoport múltja és gyökerei iránt.</p> <p>A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit, hasonlítsák össze a mai értékrenddel.</p> <p>A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése.</p> <p>A megfogalmazott információkat a feladat elvárásainak megfelelően alkalmazni.</p> <p>Adott témában összefüggések felismerése tanári irányítással.</p> <p>Kérdések megfogalmazása eseményekről, személyekről.</p> <p>Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, a szerepek megformálása, a testbeszéd és szöveg összhangba hozása.</p> <p>A tanulók legyenek képesek mindmap segítségével egy témát összefoglalni és arról címszavak segítségével összefüggően beszélni.</p> <p>Írányított gyűjtőmunka tanári segítséggel.</p> <p>A nyelvjárási szókincs irányított bővítése feladatok segítségével.</p> <p>Projekt munkák bemutatása írásban és szóban.</p> <p>Népi gyógymód, hiedelemvilág.</p> <p>Gyógyításra használt eszközök és alkalmazásuk.</p> <p>Életbölcsségek, paraszti megfigyelések, szabályok.</p> <p>A téli időszak egyetlen szórakozási lehetősége: a fonó.</p>		
Fogalmak	Babona, javasasszony, főzet, borogatás, gyógynövény, fonás, hímzés, kelengye.	
Javasolt tevékenységek	Gyógyászati eszközök csoportosítása eredetük alapján (állati, növényi...) Memóriajáték. Triminó. Domino. Hiányos szöveg. Mondatszerkesztés megadott szókincs segítségével. Népi gyógymód ábrázolása filmszalagon. Gyógymód hozzárendelése testrészhez. Népi gyógymód-comic. Hagyományok újjáélesztése. Fonó. Énekek, népdalok tanulása. Régi textíliák, kézimunkák gyűjtése, kiállítás összeállítása. Időjósítások rajzos ábrázolása. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolatterkép alapján.	

Témakör	Társadalmi élet–Étkezés	Óraszám: 3
Tanulási eredmények	<p>A mindennapok és ünnepek étkezési szokásainak megismerése. Szabályszerűségek felfedezése. Szövegértés, lényegkiemelés fejlődése. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A tanulók érdeklődjenek családjuk és a népcsoport múltja és gyökerei iránt. A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit, hasonlítsák össze a mai értékrenddel. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információkat a feladat elvárásainak megfelelően alkalmazni. Adott témában összefüggések felismerése tanári irányítással. Kérdések megfogalmazása eseményekről, személyekről. A tanulók legyenek képesek mindmap segítségével egy témát összefoglalni és arról címszavak segítségével összefüggően beszélni. Irányított gyűjtőmunka tanári segítséggel. A nyelvjárási szókincs irányított bővítése feladatok segítségével. Projekt munkák bemutatása írásban és szóban. Alapanyagok, ételek hozzávalói. Háziállatok a parasztudvaron. Étkezési szokások. Heti étrend. Hétköznapi és ünnepnapok ételei. Tartósítás formái, folyamata. Asztalhierarchia, ülésrend az asztalnál.</p>		
Fogalmak	<p>Ismétlődő étel, húsnap, gombócnap, káposztanap, babnap, savanyítás, befőzés, kelt tészták, fánk.</p>	
Javasolt tevékenységek	<p>Nagymama zöldség – és gyümölcs ABC-je: képes szótár. Állatcsaládok-quartett. Sertéspuzzle. Csoportosítás: főzelék, szósz, kása. Leves-memóriajáték. levesbetétek: miniprojekt Szövegből nyert információk táblázatos összefoglalása. Lekvárfőzés lépéseinek felvázolása képsor alapján. Kérdőszó-dobókocka segítségével az asztali ülésrendről kép alapján páros munkában beszélgetni. „Szakácshow”. A gőzgombóc elkészítésének módját. lépéseit megadott szókincs segítségével kommentálni. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján. Tematikus anyag feldolgozása csoportmunkában: https://www.museum-digital.de/hu/themator/ausgabe/showthema.php?m_tid=7&tid=7&exhibition_view</p>	

Témakör	Társadalmi élet–Ünnepek és ünnepnapok	Óraszám: 3
Tanulási eredmények	<p>Az egyházi év ünnepeinek ismerete. A karácsonyi és húsvéti ünnepkör bibliai hátterének és hagyományainak részletes ismerete. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés. A nyelvjárási szókincs fejlődése. Képi és szöveges források feldolgozása. Tárgyak és szellemi értékek irányított gyűjtése. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A tanulók érdeklődjenek családjuk és a népcsoport múltja és gyökerei iránt. A tanulók találják meg a korábban élt generációk értékeit, hasonlítsák össze a mai értékrenddel. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információkat a feladat elvárásainak megfelelően alkalmazni. Adott témában összefüggések felismerése tanári irányítással. Kérdések megfogalmazása eseményekről, személyekről. Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, a szerepek megformálása, a testbeszéd és szöveg összhangba hozása. A tanulók legyenek képesek mindmap segítségével egy témát összefoglalni és arról címszavak segítségével összefüggően beszélni. Irányított gyűjtőmunka tanári segítséggel. A nyelvjárási szókincs irányított bővítése feladatok segítségével. Projekt munkák bemutatása írásban és szóban. Az egyházi év. Karácsonyi ünnepkör: Az adventi koszorú eredete. Szent Barbara története, Barbaranap hagyományai Mikulásnap hagyományai. Lúcianap hagyományai. Jézus születésének története. Karácsonyi népszokások. Húsvéti ünnepkör: Böjti időszak népszokásai. A keresztút állomásai.</p>		
Fogalmak	<p>Advent, koszorú, hiedelem, Mikulás, Barbara, betlehem, Szenteste, böjtölés formái, kálvária.</p>	
Javasolt tevékenységek	<p>Állomásokon tanulás: Dátum, ünnepnap, szimbólum párosítása. Filmfeldolgozás rejtvény alapján. Körözőlevél: Szent Barbara Megfelelő mondatbefejezés kiválasztása. Quíz. Szókereső. Bandolo. Kép hozzáillesztése szöveghez. Húsvéti nyuszi sütése kelttésztaból. Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.</p>	

Témakör	Társadalmi élet–Családon kívüli privát és társadalmi szervezetek	Óraszám: 1
Tanulási eredmények	Egyesületek, civil szervezetek, magyarországi német szervezetek megismerése. Képi és szöveges források feldolgozása. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A tanulóknak alakuljon ki az a felismerés, hogy a népcsoportokhoz való tartozás kulturális többletet jelent. A tanulók keressenek választ olyan kérdésekre, kik a németek, hogyan élnek együtt a többségi nemzettel. Irányított gyűjtőmunka tanári segítséggel. Az írott és elektronikus média alapvető ismerete. Egyesületek. Civil szervezetek. Néhány reprezentatív egyesület, civil szervezet, magyarországi német szervezet tevékenységének megismerése.		
Fogalmak	Önkormányzat, egyesület, táncsoport, kórus.	
Javasolt tevékenységek	Beszélgetés a családban és rokonságban a nemzetiséghez tartozó személyekkel életükről. Önálló kutatómunka az interneten megadott szempontok alapján. A szerzett információk összegzése plakát, prospektus, hirdetés formájában.	

Témakör	Politika és társadalom–Településtörténet	Óraszám: 4
Tanulási eredmények	A németek betelepülésének története, annak okai és következményei legfontosabb elemeinek ismerete. Magyarország németek lakta területeinek ismerete. Az időbeli és térbeli tájékozódás fejlődése. Nyitottság más népcsoportokkal szemben. Első lépések a hovatartozás felismerése felé. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Az idő tagolására szolgáló kifejezések bővítése: a történelmi időkifejezések (évszázad) alkalmazása. Tájékozódás az időben megadott forrásokban. A németesség betelepítésével kapcsolatos helyismeret: térképhasználat. Adott témában összefüggések felismerése tanári irányítással. A hazai németesség történetének ismerete és figyelemmel kísérése. Az identitás fejlesztése. Kezdeti német- magyar kapcsolatok (XI. sz.) A magyarországi németek betelepítése (XVIII. sz.): ígéretek, nehézségek Időbeli és térbeli tájékozódás a témához kapcsolódóan. Térkép és időszalag használata.		
Fogalmak	Betelepítés, telepes, lovasság, papság, toborzás, kamara, egyház.	
Javasolt	Szerepjáték: Betelepüléskori színdarab.	

tevékenységek	<p>Szövegfeldolgozás kérdések alapján. Igaz- hamis állítások. Ismeretek összefoglalása KMHHMM- módszer segítségével. Keresztrejtvény. Toborzólevél készítése korhű források alapján. Ígéretek és nehézségek ütköztetése a mérleg két serpenyőjében. Képleírás. Közmondás értelmezése. Betelepüléskori ének szövegének rajzos ábrázolása, megtanulása. Ulmer Schachtel - modell készítése. Állomásokon történő tanulás: TOTO, keresztrejtvény, hajólevél, batyu csomagolása a megfelelő tárgyakkal, időszalag, mértékegység-quartett. Önálló kutatómunka: betelepítési emlékművek az országban. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.</p>
----------------------	--

Témakör	Politika és társadalom–Nemzetiségpolitika	Óraszám: 2
Tanulási eredmények	<p>A magyarországi nemzetiségek és főbb jellemzőik ismerete. a magyarországi németek szimbólumainak ismerete. Nyitottság más népcsoportokkal szemben. Első lépések a hovatartozás felismerése felé. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A tanulóknak alakuljon ki az a felismerés, hogy a népcsoportozás való tartozás kulturális többletet jelent. A tanulók keressenek választ olyan kérdésekre, kik a németek, hogyan élnek együtt a többségi nemzettel. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információkat a feladat elvárásainak megfelelően alkalmazni. Az írott és elektronikus média alapvető ismerete. Irányított gyűjtőmunka tanári segítséggel. Nemzetiségek Magyarországon. Német nemzetiség lakta területek A magyarországi németek szimbólumai: Himnusz, címer. A magyarországi németek intézményei.</p>		
Fogalmak	<p>Nemzetiség, népcsoport, szimbólum, himnusz, címer, identitás.</p>	
Javasolt tevékenységek	<p>Szókereső. Vaktérképen a nemzetiségek lakta területek jelölése. Hiányos szöveg. Önálló kutatómunka az interneten megadott szempontok alapján. TOTO. Kincskeresés. Címer barkácsolása különböző anyagokból. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.</p>	

Témakör	Német nyelv és irodalom–Nyelvjárások	Óraszám: 1
Tanulási eredmények	<p>A hazai német nyelvjárások területi megoszlása és néhány jellemzőjének ismerete.</p>	

	A nyelvtudás előnyeinek felismerése. Nyitottság más népcsoportokkal szemben. Első lépések a hovatarozás felismerése felé. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
A tanulók érdeklődjenek családjuk és a népcsoport múltja és gyökerei iránt. A tanulók ismerjék fel a nyelvtudás előnyeit és fontosságát saját maguk számára. A nyelvjárási szókinés irányított bővítése feladatok segítségével. Nyelvjárási kifejezések és irodalmi nyelvi változataik összevetése. A magyarországi német nyelvjárások néhány jellemzője. Hasonlóságok, eltérések felfedezése.	
Fogalmak	Nyelvjárás, irodalmi nyelv, magánhangzó, mássalhangzó, kettős hangzó.
Javasolt tevékenységek	Puzzle: Nyelvjárási területek Németországban. Nyelvjárási és irodalmi német kifejezések párosítása. Autentikus szövegek, illetve hangfelvételek hallgatása. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.

Témakör	Német nyelv és irodalom–Magyarországi német irodalom	Óraszám: 2
Tanulási eredmények	A kortárs magyarországi német irodalom néhány lírai és prózai művének megismerése. Szerepek alakítása a tartalomnak megfelelően. Nyitottság más népcsoportokkal szemben. Első lépések a hovatarozás felismerése felé. Cselekvésközpontú, tapasztaláson alapuló ismeretszerzés.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Lírai, elbeszélő és dramatikus szövegek előadása, a szerepek megformálása, a testbeszéd és szöveg összhangba hozása. A szöveg, vagy annak egy bekezdése lényegi információtartalmának megnevezése. A megfogalmazott információkat a feladat elvárásainak megfelelően alkalmazni. A tanulók legyenek képesek mindmap segítségével egy témát összefoglalni és arról címszavak segítségével összefüggően beszélni. A tanulók ismerjenek meg különböző prezentációs formákat. Alkalmazzák azokat részben önállóan szabadon választott téma prezentálásakor. A kortárs magyarországi német irodalom lírája és prózai művei http://www.udpi.hu/tamop/pdf/Ungarndeutsche Literatur/Ungarndeutsche literatur textsammlung.pdf		
Fogalmak	Vers, elbeszélés, ritmus, rím, költői kép, mondanivaló.	
Javasolt tevékenységek	Időszalagon a magyarországi német irodalom fejlődését ábrázolni. Önálló kutatómunka az interneten megadott szempontok alapján. Projekt: Egy magyarországi német író, költő életútjának munkásságának bemutatása. Körözőlevél. „Kedvenc magyarországi német verseim” –kiskönyv összeállítása. Író- olvasó találkozó. Szemelvények megtanulása. A téma összefoglalása gondolattérkép alapján.	

